Dzisiaj 24 strony

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 23

Poznań, niedziela dnia 15 stycznia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 14 stycznia.

Ameryka i długi

W dniu 4 marca rb. dokona się w Stanach Zjednoczonych wielka zmiana. Skończy się bowiem okres interregnum: prezydent Roosevelt obejmie wreszcie swój urząd, a do senatu i izby reprezentantów wejdą nowi członkowie, którzy grupom demokratycznym zapewnią bezwzględną większość.

W kwietniu zebrać się ma wreszcie światowa konferencja gospodarcza, której termin odraczano ustawicznie ze względu na Amerykę. Rząd prezydenta Hoovera bowiem nie mógł po klęsce wyborczej podejmować żadnych poważniejszych kroków, któreby obowiązywały Amerykę, nie mógł więc ani uczestniczyć w konferencji światowej, ani też załatwić definitywnie sprawy długów międzynarodowych.

W dotychczasowych rozmowach na temat światowej konferencji gospodarczej czynniki amerykańskie stale i konsekwentnie domagały się wyłączenia sprawy długów z agend konferencji. Tak sprawę stawiał Hoover i jego doradcy, podobne stanowisko, zdaje się, zajmuje również Roosevelt, którego wynurzenia na temat długów nie brzmiały zachęcająco dla ucha dłużników europejskich.

Nowa administracja demokratyczna w Ameryce będzie miała wszelkie warunki sprawnej i efektywnej działalności. Wspominaliśmy już, że prezydent będzie się mógł oprzeć o zdecydowaną większość w obydwu izbach parlamentarnych. Popularność jego w masach jest wielka, jak wykazały wybory. Społeczeństwo amerykańskie czuje, że teraz właśnie dokonać się musi jakiś stanowczy zwrot ku naprawie położenia wewnętrznego i międzynarodowego i spodziewa się od prezydenta, że on właśnie zdoła świat wyprowadzić z trudności.

Zadania, które czekają prezydenta Roosevelta, są ciężkie i wystawią jego rozum stanu na nielada próbę. Ameryka przechodzi olbrzymi w rozmiarach i natężeniu kryzys gospodarczy i finansowy. Tem się też tłumaczy niechęć a nawet wrogie nastawienie opinji amerykańskiej wobec problemu długów europejskich. Ale z drugiej strony dalsze rozprzężenie gospodarki światowej i zupełne załamanie się finansowe, któreby spowodowało nieustępliwe stanowisko Ameryki wobec dłużniczych krajów Europy, może tylko zaognić jeszcze trudności gospodarcze Stanów Zjednoczonych.

Jeżeli dotąd Europa wywiązywała się wobec Ameryki z swych obowiązków płatniczych, tłumaczyło się to rozległą akcją kredytową Ameryki na terenie europejskim. Właściwie Ameryka sama finansowała spłatę swych wierzytelności. Oczywiście pośrednio — przez lokaty w Niemczech, które płaciły doniedawna reparacje bezpośrednim dłużnikom Ameryki.

Wstrzymanie akcji kredytowej Ameryki pociągnęło za sobą niewypłacalność Niemiec w zakresie reparacyj, które właściwie już zostały przekreślone na konferencji w Lozannie. Ale łączność między tym faktem a długami b. państw sojuszniczych wobec Ameryki jest oczywista. Dawne państwa sojusznicze, pozbawione spłat reparacyjnych, których budżety rozdęte są ogromnie wydatkami na obsługę pożyczek wewnętrznych, zaciągniętych w okresie wojny, są dzisiaj niezdolne do wypełnienia swych zobowiązań dłużniczych wobec Ameryki.

Wielka Brytanja, która jako jedyne z wielkich państw dłużniczych uiściła ratę grudniową w wysokości ponad 95 miljonów dolarów (około 845 milj. zł), dokonała niezwykłego wysiłku finansowego dla dotrzymania słowa, jednak na drugi taki wysiłek nie będzie mogła się zdobyć w przyszłości, czego nie stara się nawet ukryć. Mogła sobie ona na to pozwolić częściowo z tego względu, że kurs jej waluty nie jest ustabilizowany, że zatem odpływ złota i zmniejszenie się pokrycia walutowego nie odgrywa w tym kraju tej roli, co w krajach o walucie stałej, trwających przy standardzie złota.

Stanowisko Francji w sprawie długu amerykańskiego jest znane jako zdecydowanie negatywne. Rozumuje się tam logicznie: prezydent Hoover zachęcał Niemcy do niepłacenia, wywierał moralną presję na wierzycieli Niemiec, by zrezygnowali z odszkodowań, słusznem zatem jest, by Ameryka również odstąpiła od swych pretensyj finansowych wynikających z prowadzenia wojny.

Gdy prezydent Roosevelt w dniu 4 marca obejmie swój wysoki urząd, otworzy z tą datą kalendarz doniosłych wydarzeń. Już w następnym kwietniu odbyć się ma światowa konferencja gospodarcza, nad którą unosić się będzie cień terminu najbliższej raty długów wobec Ameryki — 15 czerwca. Między pierwszą a ostatnią datą rozstrzygnie się zapewne kwestja długów wobec Ameryki. Europejskie kraje dłużnicze prawie jednomyślnie oświadczają, że nie mogą płacić. Długi wynoszą olbrzymią kwotę 22 miljardów dolarów, z czego 12 miljardów — to same procenty, a tylko 10 miljardów — to udzielone w czasie wojny kredyty, głównie towarowe, amunicyjne itd.

Charakterystyczny jest głos w tej sprawie najpoważniejszego pisma angielskiego, „Times'ów", które rozwiązanie kwestji długów widzą tylko na płaszczyźnie, przyjętej w Lozannie: jednorazowa płatność zredukowanej znacznie należności jako ostateczne uregulowanie sprawy. Organ londyński powiada:

„Żadne moratorjum, żadne obniżenie płatności nie przyniesie rzeczywistego pożytku."

A dalej:

„Nic poza ostatecznem i całkowitem uregulowaniem, po linji porozumienia w Lozannie, nie oczyści naprawdę atmosfery i nie odwróci tego porządku rzeczy, któryby musiał w przeciwnym wypadku nastąpić — mianowicie ogólnej niewypłacalności po stronie państw dłużniczych, które wbrew przeszkodom stawianym im przez politykę amerykańską (politykę celną i handlową — przyp. red.), czyniły najwyższe wysiłki, by sprostać swym zobowiązaniom, które jednak nie mogą dokonywać rzeczy niemożliwych."

Czy prezydent Roosevelt może przejść do porządku nad tak oczywistym faktem, jakim jest niezdolność Europy do ponoszenia ciężaru olbrzymiego długu amerykańskiego? Czy zechce wziąć na siebie odpowiedzialność za wtrącenie, całego niemal kontynentu na dno bankructwa, za dalsze powikłanie światowego położenia gospodarczego?

Niedaleka już przyszłość okaże, ile poczucia rzeczywistości i prawdziwego rozumu stanu posiada nowy sternik najpotężniejszej republiki świata.

Doniosła rozmowa w sprawie długów

Oświadczenie b. premjera francuskiego, Lavala — Hoover zaprzecza? — Laval podtrzymuje swoje twierdzenia — Prasa paryska atakuje Hoovera

Paryż, 14. 1. (Tel. wł.) Oświadczenie b. premjera sen. Lavala złożone w połowie bieżącego tygodnia o jego rozmowie w swoim czasie z prez. Hooverem na temat długów wojennych, wywołała odpowiedź w „New York Times", który publikuje rzekome zapatrywanie Hoovera we wspomnianej sprawie, określając twierdzenie Lavala o łączności długów wojennych z reparacjami jako niezgodne z prawdą.

„Petit Parisien" przedłożyło Lavalowi artykuł „New York Times" prosząc o oświadczenie się. Były premjer raz jeszcze stanowczo podkreślił, że twierdzenie amerykańskiego pisma jest zupełnie sprzeczne z komunikatem oficjalnym, parafowanym swego czasu przez Hoovera oraz Lavala i że ten komunikat może być jedynie miarodajnym w sprawie długów wojennych.

Zawarte w niem pojęcie „zobowiązania rządowe" zawiera w sobie zarówno spłaty reparacyjne jak i długi wojenne. Na podstawie tego tekstu zobowiązał się Hoover do przedłużenia moratorjum. Laval przyjął je dopiero wówczas, gdy skonkretyzowano zobowiązanie Niemiec do wpłaty reparacyj do Międzynarodowego Banku Spłat, przez co Francja zapewniła pierwszeństwo zobowiązań reparacyjnych przed długami wojennemi.

Laval nie sprecyzował wówczas wynikającego z tego logicznego wniosku, że takie pierwszeństwo pociągnie za sobą odroczenie spłat długów wojennych przynajmniej na tak długi okres, dopóki nie płaci się reparacyj.

Na zakończenie oświadczył b. premjer, że nie wierzy w prawdziwość rzekomego oświadczenia Hoovera.

Paryż, 14. 1. (PAT). Twierdzenia Hoovera, jakoby senat nie powziął żadnych zobowiązań wobec Francji podczas rozmów Hoovera i Lavala, omawiane są przez liczne dzienniki, które zamieszczają obszerne komentarze w słowach bardzo surowych.

„Figaro" pisze iż Hoover, który zamierza ogłosić książkę w sprawie długów, uczyniłby lepiej, zachowując milczenie i wyznając błędy, stwierdzone już przez Amerykanów podczas ostatnich wyborów, o czem świadczą ich wyniki i porażka obecnego prezydenta.

„Ami du Peuple" występuje energicznie przeciwko dementi Hoovera, stwierdzając, iż kieruje się on wyłącznie swymi osobistymi względami politycznymi.

„Le Matin" przytacza tekst komunikatu, ogłoszonego podczas rozmów waszyngtońskich, oraz komentarz Lavala, uczyniony niezwłocznie po odczytaniu komunikatu. Laval wówczas powiedział:

„Należy podkreślić trzy momenty: 1) związek pomiędzy długami i odszkodowaniami; 2) obietnicę układów w okresie depresji; 3) powrót planu Younga".

Straszna śmierć maleństwa w płomieniach

Nakło, 14. 1. (Tel. wł.). W piątek, pod wieczór w zagrodzie osadnika Geblera w Bądeczu (pow. wyrzyski) w czasie kiedy ojciec był zajęty przy młóceniu zboża, a matka znajdowała się w oborze, kilkuletni chłopak wziął butelkę z okowitą i jej zawartość usiłował wlać do rozpalonego pieca. Przyglądała mu się 2-letnia siostrzyczka.

Nastąpił wybuch o ogromnej sile. Płomienie momentalnie ogarnęły dziewczynkę, która paląc się jak pochodnia wybiegła na podwórze, szukając ratunku. Zaalarmowany wypadkiem ojciec wypadł ze stodoły i otulił dziecko w marynarkę, gasząc ogień śniegiem.

Pomimo to jednak dziecko odniosło tak okropne rany, że niebawem zmarło. Wypadek wywołał w całej okolicy wstrząsające wrażenie. L. N.

Nowy rząd rumuński

Wiedeń, 14. 1. (Tel. wł.) Donoszą z Bukaresztu, że kierownictwo partji upoważniło Vajdę Vojvoda do objęcia steru rządu, polecając mu zapewnienie sobie współpracy dotychczasowego min. spraw zagranicznych Titulescu.

Fama głosi, że Titulescu jest bardzo zabobonny i nie chciał udzielić odpowiedzi w piątek, a w dodatku trzynastego, odraczając swą decyzję do soboty.

Do nowego rządu wstąpią prawdopodobnie wszyscy dotychczasowi ministrowie za wyjątkiem pp. Maniu i Michalake.

Echa afery firmy „Atlantic"

Gdynia, 14. 1. (Tel. wł.) Ostatnio dokonano rewizji w gdańskim oddziale firmy „Atlantic" i część ksiąg przewieziono do Gdyni.

Władze śledcze rozporządzają bardzo obszernym materjałem. Dochodzenia idą również w kierunku tych urzędników D. K. P. Gdańsk, którzy umożliwiali firmie „Atlantic" dokonywanie przeróżnych malwersacyj.

Oprócz wymienionego już w procesie b. dyrektora biura węglowego Joachimczyka wchodzi ponoć w grę osoba innego wysokiego urzędnika z dyrekcji kolejowej, którego córka zresztą bez żadnych kwalifikacyj, miała w firmie „Atlantic" bardzo dobrze płatną posadę.

Aresztowani dotychczas: dyr. Mosiewicz, kap. Antoniewicz i zawiadowca stacji Malinowski przebywają w więzieniu w Wejherowie. S. B.

Dziennikarze czescy

Warszawa, 14. 1. (Tel. wł.) W sobotę o godz. 1 przybyła do Warszawy delegacja dziennikarstwa czeskosłowackiego na czwartą konferencję porozumienia prasy.

Delegację stanowi 10 dziennikarzy m. i. Świchowski i Fiala z Centropressu, Czerwinka z „Narodni Listy", Hejret z „Narodni Polityka", Ripka z „Lidove Noviny", Tannenberger z „Venkova" i inni.

Wraz z delegacją przybył również naczelnik wydziału prasy i propagandy spraw zagranicznych w Pradze Hajek. (w)

Walne zebrania naszych towarzystw

Początek każdego roku, to okres — w którym zarządy naszych towarzystw stają przed walnem zgromadzeniem członków, aby zdać rachunek z pracy, działalności, rozwoju czy podupadania pracy w towarzystwie.

Czasy przeżywa społeczeństwo całe bardzo ciężkie. Rozumie się samo przez się, że odbić się to musiało również w życiu towarzystw.

A przecież Wielkopolska, jak wogóle całe ziemie zachodnie Rzeczypospolitej, wszystko, co miały czy mają dotąd jeszcze dobrego z wiedzy, kultury, oświaty, w olbrzymiej mierze zawdzięczają swemu życiu organizacyjnemu, swym towarzystwom.

Weźmy np. kilkuwiekową pracę cechów rzemieślniczych, weźmy prawie stuletnią działalność naszych towarzystw przemysłowych, weźmy „Sokoła", „Śpiewaków", organizacje robotnicze czy wreszcie młodzież, harcerstwo lub Powstańców, ileż one w dziesiątkach lat dokonały pracy oświatowej i wychowawczej dla dobra tych ziem i narodu. Wie o tem każdy, kto tę dziedzinę naszego życia społecznego bacznem śledzi okiem.

Prawda — że poza kryzysem gospodarczym, dużo do rozluźnienia starych więzów przyczyniły się przyczyny inne, tak dobrze dzisiaj nam wszystkim znane, gdzie to jednego ciągnie „do lasa" a drugiego „do Sasa", na skutek czego bardzo wieloma dawniej gorliwymi działaczami (mamy tu szczególnie inteligencję na myśli), opanowało jakieś zniechęcenie a często zupełne wycofanie się z życia organizacyjnego. Szukać z latarką dziś inteligenta: lekarza, adwokata w naszych towarzystwach rzemieślniczych, kupieckich, a nawet w towarzystwach czysto kulturalnych czy oświatowych!

Nie jest to atoli jedynie winą danych osób, bo — jak już pisaliśmy nieraz — druga strona, tj. członkowie tego czy innego towarzystwa, przez postępowanie swoje wiele osób takich od pracy odstręczyło.

Czy naprawdę nie winna i nie może się tu znaleźć droga do naprawy? Prawda! inteligencja dzisiejsza więcej może podupadła gospodarczo i materjalne, niż nawet szerokie warstwy średnie, lecz czy da się to o wszystkich powiedzieć? Czy jednak niebrak takich wśród naszych inteligentów, którzy wolą raczej uganiać się za zyskami materjalnemi, niż brać udział jak dawniej w pracach społecznych? Na palcach można dziś policzyć lekarzy, adwokatów lub profesorów, których da się uprosić z wykładem lub referatem tak bardzo przez szersze warstwy pożądanych.

Lecz wróćmy do spraw towarzyskich.

Cechy nasze jakgdyby posnęły zupełnie w swej pracy. Nie jest to już wina samych członków (wśród których tysiące znajdują się bez pracy a często bez kawałka chleba), a więcej winy ponoszą tu stosunki zewnętrzne. Różne przepisy ustawowe ścieśniły czynność cechów do minimum, z drugiej strony — nie brak jednostek w wielu organizacjach, które jeśli niby to pracują, to głównie dla tego, aby — albo zaspokoić swoją ambicję osobistą, albo też „pracują" organizacyjnie dla tego, aby okoliczności wykorzystać dla siebie gospodarczo lub materjalnie przez otrzymanie prac czy dostaw różnych, a nie brak i takich, którzy zadowolą się otrzymaniem — jakiegoś „odznaczenia" za pracę — „dla rzemiosła". Piszemy o tem otwarcie, w oparciu na licznych wypowiedzeniach się szerokich warstw rzemieślniczych.

Czy jednak na skutek tego długoletnia praca w naszych organizacjach miałaby pójść na marne? Czy nie warto się mimo wszystko ocknąć z letargu i z chwilowej apatji i jąć się jak dawniej szlachetniej, tak pełnej szczerej idei pracy?

Można i trzeba! Przecież zło dzisiejsze nie może być wiecznem. Rychlej czy później zmienić się wszystko musi, a wtenczas nadejdzie przecie nowy, lepszy, jaśniejszy okres.

O czem powyżej piszemy dotyczy — mówimy otwarcie — wielu organizacyj i towarzystw. To też w czasie obecnych zebrań walnych, należy na wiele szczegółów zwrócić baczną uwagę. Przedewszystkiem należyty rozwój każdego z towarzystw zależnym jest w ogromnej mierze od osób, które daną organizacją mają kierować i ją prowadzić. Wybierać zatem do zarządów należy tylko jednostki, które większość zebrania uzna za najbardziej nadające się na kierownicze stanowiska. Wszelkie ambicje, prywata, osobiste interesy winny i muszą tu iść na stronę.

W dzisiejszych szczególnie czasach — dużo uwagi należy skierować na charakter, na uczciwość, na postępowanie każdej jednostki w życiu prywatnem, jeśli się nie chce wprowadzić organizacji na szkodliwe manowce.

Wielkie znaczenie ma również „odmładzanie" zarządów przez jednostki młodsze, a wszakże z życiem towarzyskiem dobrze obeznane i do pracy chętne.

Dalej nie należy — naszem zdaniem — gonić za liczebną wielkością tej czy innej organizacyji, raczej mniej niech będzie członków, a zato — gorliwych, pełnych zapału i poświęcenia. Tacy stokroć więcej zrobić potrafią dla całości, niż duża liczba często tylko materjalnie zainteresowanych, którzy dla niejednej organizacji stają się często utrudniającym balastem.

Młodych, młodych wciągać jak najwięcej do towarzystw, oni jedynie mogą ożywić na nowo tętniące tak żywo ongiś życie.

Oto kilka uwag które każdy — kto istotę i znaczenie naszych organizacyj należycie pojmuje — dobrze zrozumie.

Oby rok, który się rozpoczyna, wydał lepsze plony, niż wszystkie dawniejsze. A wyda je, jeśli wszystkimi będzie kierowała miłość wszystkiego co dobre i szlachetne, zapał jak ongiś za czasów przedwojennych, no i więcej jeszcze niż dotąd ofiarności i poświęcenia.

Wówczas — mimo kryzysu dzisiejszego — pozostawimy przyszłemu pokoleniu w całości to, co odziedziczyliśmy po ojcach.

Klub Narodowy w obronie 65 mniejszych miast w Wielkopolsce

Z przemówienia posła R. Piestrzyńskiego w komisji administracyjnej Sejmu

Komisja administracyjna Sejmu po omówieniu struktury gminy wiejskiej przystąpiła do obrad nad gminą miejską. Jako pierwszy w dyskusji zabrał głos poseł Piestrzyński (Klub Nar.), który oświadczył:

Art. 22 rządowego projektu ustawy o samorządzie upoważnia Radę Ministrów do znoszenia miast, liczących mniej niż 3 000 mieszkańców, w drodze rozporządzenia po wysłuchaniu opinji rady miejskiej zainteresowanego miasta. Jedynie znoszenie miasta, liczącego powyżej 3 000 mieszkańców, będzie mogło nastąpić w drodze ustawy.

Zaprojektowany w ten sposób przepis stanowi niezwykłe ułatwienie dla znoszenia mniejszych miast. Ułatwienie takie i samo stwarzanie takich możliwości jest bardzo szkodliwe.

Sprowadzenie gminy miejskiej do poziomu gminy wiejskiej odbić się musi ujemnie na jej finansach i na jej gospodarce. Miasta rozporządzają innym systemem podatkowym, czynią specjalne inwestycje urbanistyczne, angażują się w różne ulepszenia, które przystoją minie miejskiej. Sprowadzenie gminy miejskiej do poziomu wsi może całkowicie poderwać jej planem gospodarczym. Sama możliwość tego faktu, który zawiśnie nad mniejszemi miastami, wydać może najbardziej ujemne konsekwencje, gdyż powstrzyma ich rozwój i chęć czynienia ulepszeń.

Lecz ponad temi względami finansowo-gospodarczemi górują względy bardziej zasadnicze. Stosunki gospodarcze i ludnościowe w Polsce układają się w ten sposób, że ustawodawstwo państwowe winno udzielać jak największego poparcia rozwojowi miast.

Przy naszym wzroście ludnościowym, przy przeludnieniu wsi i przy zamknięciu dróg emigracyjnych, nadmiar ludności wiejskiej powinien być systematycznie i celowo skierowywany do miast i to nie tyle do miast największych, ale średnich i małych. — Dziać się to musi nietylko w interesie miast, ale przedewszystkiem wsi.

Powszechnie już uznawane zaniedbania naszych przodków, którzy nie potrafili stworzyć i zorganizować w czasach przedrozbiorowych polskiego stanu mieszczańskiego, nie powinny się powtórzyć w czasach obecnych. — Winniśmy dążyć do jak najsilniejszego rozwoju życia miejskiego. Zwłaszcza obecny kryzys winien skłonić nas stanowczo w tym kierunku.

W całej Polsce winna następować stopniowo ewolucja, której byliśmy świadkami na naszych ziemiach zachodnich, gdzie powstał silny stan mieszczański, wytworzony i zorganizowany przez synów włościan. Niemcy w celach germanizacyjnych popierali rozwój miast i miasteczek w Poznańskiem i na Pomorzu. Chcieli niemiecki stan mieszczański przeciwstawić polskiemu stanowi włościańskiemu. Odzyskanie wolności zniweczyło całkowicie te plany. Lecz nawet w okresie niewoli Niemcy nie mogli zapobiec korzystaniu Polakom z praw nadanych miastom. Dziś sytuacja jest taka, że struktura społeczna ziem zachodnich jest najzdrowszą. Obok stanu włościańskiego istnieje stan mieszczański, który skupia się nietylko w miastach większych, ale w małych miasteczkach, stanowiących zdrowy łącznik między wsią a wielkiemi skupieniami miejskiemi i zapewniających równowagę społeczną.

Wskutek tego mamy w Wielkopolsce 65 miasteczek, w które godzi projekt ustawy. (Mosina, Miejska Górka, Poniec, Nowy Tomyśl, Lwówek, Stęszew, Sulmierzyce, Odolanów, Łabiszyn, Miłosław, Krobia, Mrocza, Kórnik, Kobylin, Murowana Goślina, Bojanowo, Łobżenica, Ujście, Margonin, Czempin, Barcin, Borek, Rakoniewice, Budzyń, Szamocin, Piaski, Witkowo, Skoki, Obrzycko, Krzewin, Kłecko, Raszków, Sarnowa, Grabów, Jutrosin, Wyrzysk, Wielichowo, Osieczna, Pogorzela, Dolsk, Żerków, Gołańcz, Wysoka, Czerniejewo, Ryczywół, Rydzyna, Zaniemyśl, Święciechowa, Mikstat, Bnin, Ostroróg, Powidz, Gębice, Mieściska, Miasteczko, Dobrzyca, Rogowo, Rychtal, Rostarzewo, Książ, Gąsawa, Jaraczewo, Rynarzewo, Kopanica).

Z tego wyliczenia widać jak rozwinięte jest życie miejskie i ile ośrodków miejskich w jednem województwie może mieć podcięty byt.

Osłabienie życia miejskiego jest niestety już dziś bardzo silne. Znoszenie starostw, sądów, podchorążówek odbija się fatalnie na żywotności miast. Jeżeli teraz dojdzie groźba skasowania miasteczek, życie miejskie w mniejszych ośrodkach gotowe zostać całkowicie podcięte.

Artykułu 22 projektu nie zwalczamy z punktu widzenia politycznego. Obóz narodowy posiada wpływy zarówno na wsi, jak w miastach. Uważamy zresztą, że interesy wsi i miasta zbiegają się tu całkowicie. Ponad niemi jednak góruje interes państwowy i narodowy, nakazujący nam iść w kierunku rozwoju miast. O nic więcej nam w tym wypadku nie chodzi, jak właśnie o ten zasadniczy kierunek. W naszem ustawodawstwie nie powinno być przepisów sprzecznych z kierunkiem, w jakim winno iść nasze życie społeczne, dla którego rozwój miast jest jedynym ratunkiem. Znoszenie miast winno być zabiegiem wyjątkowym, dla którego wystarczy droga ustawodawcza.

Ale że ten kierunek naszego życia społecznego ma dla obozu narodowego znaczenie zasadnicze, dlatego też zwalczamy art. 22 projektu ustawy z całą stanowczością i wnosimy o jego skreślenie.

W imieniu Klubu Narodowego przemawiali pozatem w tej sprawie posłowie Rymar i Wierczak. Mówcy ci wskazali, że ustawa chce ułatwić kasowanie miasteczek w związku z wprowadzeniem do Wielkopolski gminy zbiorowej. Znoszenie miasteczek jest pierwszem następstwem przekształcenia samorządu wiejskiego na ziemiach zachodnich. Art. 22 projektu ustawy dotyczy specjalnie Wielkopolski, gdyż na 156 miast poniżej 3 000 mieszkańców znajduje się w Wielkopolsce 65. Znoszenie miast godzi w wysoki poziom kulturalny tej dzielnicy i dlatego Klub Narodowy zwalczać będzie nadal ten przepis.

Przedstawiciele rządu pp. wiceminister Kosak i naczelnik Pochwiński twierdzili, że rząd już obecnie miał możność znoszenia miast na ziemiach zachodnich, a jednak z przepisu tego nie korzystał. Poseł Wierczak replikował na to, dowodząc, że polityka rządu zmieni się niewątpliwie wskutek wprowadzenia gminy zbiorowej na wsi wielkopolskiej.

Głosami B. B. komisja administracyjna odrzuciła wniosek posła Piestrzyńskiego, utrzymując art. 22 w brzmieniu rządowem.

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny i niezawodny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL

czekoladki przeczyszczające

znany od kilkudziesięciu lat.

Prosimy więc żądać wyraźnie „Darmol" gdyż preparat ten bywa często podrabiany!

Tg 819

P. Icek Grynbaum przeciw autonomji uniwersyteckiej

W obronie projektu rządowego o szkołach akademickich wystąpił w Sejmie jedynie poseł żydowski Icek Grynbaum, ten sam, który w okresie wojny z bolszewikami, z powodu uchwalenia ustawy o wypoczynku niedzielnym zawołał z trybuny sejmowej: „W tej chwili straciliście Mińsk, Wilno i Lwów"...

Onegdajsze wystąpienie p. Grynbauma było również wyzywające, choć całkowicie szczere. Oświadczył on:

„Doskonale zdajemy sobie sprawę z tego, że jest to zamach na wolność uniwersytetów, na wolność wyższego nauczania"...

A dalej powiedział w ten sposób:

„Panowie, ja tylko to chciałem oświadczyć, że jeżeli wszechnice polskie tracą autonomję, to panowie z prawicy będziecie temu winni... Nie jesteście już w stanie utrzymać waszej młodzieży, uspokoić rozbestwionych tłumów, napadających na spokojnych obywateli - Żydów..."

Przez cały czas przemówienia p. Grynbauma panowała na ławach Klubu Narodowego wielka wrzawa. Padały różne okrzyki, jak: „Kto zamordował Wacławskiego i Groodkowskiego? Jedź do Palestyny!" i t. d. Wrzawa nie ustawała do końca przemówienia żydowskiego posła. Marszałek Sejmu zachowywał obojętność.

Wystąpienie p. Grynbauma zasługuje na uwagę z tego powodu, że ten jedyny obrońca w Sejmie projektu ustawy o szkołach akademickich połączył zniesienie autonomji z zagadnieniem żydowskiem w Polsce.

Nasze koleje

Piszą nam z Warszawy:

Największą sensację w Sejmie stanowi referat o budżecie ministerstwa komunikacji, wygłoszony w komisji budżetowej przez sprawozdawcę z ramienia B. B. posła Brzozowskiego, b. prezydenta m. Lwowa. Był to pierwszy krytyczny referat budżetowy, wypowiedziany przez posła z bloku prorządowego. W kilkugodzinnem przemówieniu poseł Brzozowski wykazał, że cyfry, podane w przedłożeniu budżetowem, są zupełnie nierealne. Kolej za rok 1932 da bezwzględnie deficyt, a w roku następnym będzie jeszcze gorzej. Wpływy z przewozów, preliminowane w kwocie 1 004 440 000 zł, są za wysokie. Dadzą one najwyżej 835 milj. zł, czyli mniej o 168 milj. zł. Na dopłatę kolei do skarbu nie można liczyć.

Szczególnie silnie zaatakował referent etatystyczną politykę ministerstwa komunikacji, które zakłada państwowe kamieniołomy, czyniące konkurencję kamieniołomom prywatnym i samorządowym.

„Gdybym był posłem opozycyjnym — mówił pos. Brzozowski — to nie odmówiłbym sobie satysfakcji postawienia wniosku o skreślenie jednego złotego, aby dać wyraz poglądowi, że takie tendencje nie powinny być w przyszłości tolerowane".

Przemówienie posła Brzozowskiego wywołało wyraźne niezadowolenie wśród przywódców B. B., którzy następnie usiłowali tuszować wrażenie silnej krytyki, wygłoszonej przez jednego ze swoich kolegów.

Stronnictwo Narodowe

Koło Wilda

Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 17 b. m., o godz. 20 w lokalu p. Zawadki, Górna Wilda 75. Na porządku obrad referat polityczny. O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Czy wyszedł „Kalendarz Wojskowy na r. 1933"?

Co się stało z pobranemi od koncesjonarjuszy państwowych pieniędzmi za ogłoszenia i egzemplarze tego kalendarza?

Gniezno, 14. 1. (Tel. wł.) W kwietniu. ub. roku na terenie województwa poznańskiego dwóch osobników w towarzystwie umundurowanego funkcjonarjusza urzędu skarbowego odwiedzało koncesjonarjuszy monopoli państwowych Zbierali oni ogłoszenia i zamówienia na „Kalendarz Wojskowy na rok 1933". Dnia 19 kwietnia 1932 roku zjawiło się dwóch osobników w urzędzie skarbowym w Gnieźnie przedstawiając polecający dokument izby skarbowej w Poznaniu, że są przedstawicielami „Biura propagandowego Kalendarza Wojskowego, Warszawa, Al. 3-go Maja 16" i że zbierają prenumeratę oraz ogłoszenia do jubileuszowego wydania, nakład którego wynosić będzie 50 000. Egzemplarz kalendarza kosztuje 15 zł, a ogłoszenia na ¼ strony 185 zł zgóry płatne. Dostawa tegoż kalendarza miała nastąpić w październiku. Do tej pracy urząd skarbowy w Gnieźnie delegował jednego urzędnika w mundurze i razem odwiedzali koncesjonarjuszy monopoli państwowych.

Taktyka wspomnianych dwóch osobników była następująca:

Gdy przybyli do jakiego koncesjonarjusza żądali widzenia się z właścicielem. Przy zapoznawaniu się oznajmiał nieznajomy w mundurze kapitana, że przychodzą z ramienia ministerstwa (jakiego nie wspomniał) i w ten sposób wywierano nacisk na zależnych koncesjonarjuszy, robiąc wspaniałe interesa. W mieście Gnieźnie wystawili nr. 378 kwitu za pobrane kwoty. Koncesjonarjusze, którzy zamówili egzemplarze, względnie dali płatne ogłoszenia do dziś nie otrzymali zapłaconego „Kalendarza Wojskowego". Zachodzi teraz pytanie, czy ten kalendarz wogóle wyszedł i co się stało z pobranemi pieniędzmi?

Dzieci bawią się bombami na ulicach

Energiczna walka z rewolucjonistami w Hiszpanji, którzy pozbywają się broni i amunicji

Paryż, 14. 1. (PAT.) Rewolucjoniści w Katalonji nie zrezygnowali ze swej akcji i obecnie rozwijają energiczną działalność wśród robotników rolnych. W rozmaitych miejscowościach Katalonji zorganizowano oddziały chłopskie, które atakują policję.

Liczne rewizje dokonywane przez policję w miastach katalońskich skłoniły rewolucjonistów do pozbywania się bomb i granatów i do porzucania ich na ulicach, oraz w ogrodach w celu pozbycia się kompromitujących dowodów.

Wczoraj wieczór na jednej z ulic Barcelony odebrano dwie porzucone bomby, któremi bawiły się dzieci jak zabawkami. Na innych ulicach znaleziono razem bomb i granatów około 115 sztuk.

W rozmaitych miejscowościach w pobliżu Barcelony policja dokonała ogółem 36 aresztowań w związku z podejrzeniami o działalność wywrotową. W Tarregonie wykryto w mieszkaniu prywatnem potajemną fabrykę broni.

Nieudane zakusy „sanacji"

Zjazd Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych i Średnich zakończył się jej porażką

Warszawa, 14. 1. (Tel. wł.) — Walny zjazd Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych i Średnich skończył się porażką „sanacji", która dążyła do opanowania tej organizacji (donosiliśmy o tem pokrótce w wydaniu porannem — red.)

Zjazd uchwalił szereg wniosków, dotyczących nowelizacji pragmatyki nauczycielskiej, rozszerzenia uprawnień nauczycielstwa, regularnej wypłaty emerytur, uproszczonych egzaminów i zniżek kolejowych dla nauczycieli szkół prywatnych, oraz utrzymania na rok przyszły pierwszych klas gimnazjów prywatnych, których zniesienie w myśl nowego ustroju szkolnego w dobie kryzysowej zaciążyłoby na bycie materjalnym tych szkół.

W skład zarządu m. i. weszli Ludwik Jaxa-Bykowski z Poznania i Józef Zagórski z Torunia, jako zastępca m. i. Tytus Zajączkowski z Katowic.

Reorganizacja rządu Schleichera?

Konferencja z Hugenbergiem — Strasser ma objąć stanowisko wicekanclerza?

Berlin, 14. 1. (PAT.) Wczorajsza konferencja kanclerza Schleichera z przywódcą niemiecko-narodowych Hugenbergiem trwała 2½ godz. Wynik konferencji koła rządowe trzymają w tajemnicy.

Zbliżona do Schleichera „Tägliche Rundschau" potwierdza informacje o oczekiwanej reorganizacji gabinetu Rzeszy, przyczem wymienia Grzegorza Strassera jako kandydata na stanowisko wicekanclerza i komisarza rządu Rzeszy w Prusiech.

Walka policjantów z bandytami pod Łuckiem

Jednego bandytę zastrzelono, a drugiego ujęto, znajdując szereg kompromitujących dowodów

Łuck, 14. 1. (PAT.) Patrol policyjny zauważył wczoraj we wsi Rożyszcze dwu podejrzanych osobników

Celem wylegitymowania policjanci udali się za nimi do domu, w którym obaj się schronili. W chwili, gdy policjanci zażądali dokumentów, jeden z osobników wydobył ręczny granat i rzucił go na posterunkowych Jedynie dzięki temu, że ci w porę odskoczyli, żaden z nich nie poniósł śmierci, obaj jednak zostali poranieni odłamkami.

Policjanci dali kilka strzałów do bandytów, z których jeden został zabity na miejscu. Przy zastrzelonym znaleziono browning i szereg kompromitujących dowodów. Ze względu na toczące się śledztwo organa policyjne narazie ich nie podają. Drugiego bandytę ujęto.

Poglądowa lekcja na ulicy w Gdańsku

Bezczelny Niemiec dostał porządną i skuteczną nauczkę

Gdańsk, 14. 1. (Tel. wł.) Obywatel polski, p. J. D. z Małego Kacka bawił w Gdańsku za interesami w tych dniach i w godzinach południowych przechodził w towarzystwie pewnego kupca gdańskiego przez Langegasse właśnie w chwili, gdy odbywała się manifestacja „żałobna" z racji „oderwania" Gdańska od Rzeszy.

Do spokojnie przechodzącego p. J. D. przystąpił niespodziewanie jakiś Niemiec i zerwał mu z głowy czapkę, wołając „Mütze runter!" Polak szybko się zorjentował, dał Niemcowi pięścią tak, że runął jak długi, podniósł czapkę i, nie oglądając się poszedł dalej.

Dodać należy, że p. J. D. jest człowiekiem wysokim i silnym i, że wzgląd na te okoliczności skłonił najwidoczniej zapalczywego manifestanta gdańskiego do zaniechania poszukiwania dalszych guzów. S. B.

Pobory oficerów marynarki

Gdynia, 14. 1. (Tel. wł.) Związek armatorów, wobec wygaśnięcia umowy w dniu 1 lutego r. b., zaproponował związkowi oficerów marynarki handlowej nowe warunki z obniżką poborów o 20 procent.

Żaden z postulatów z dziedziny socjalnej, wysuniętych przez związek oficerów, nie został uwzględniony. Przeciwnie — nawet armatorzy, odmawiają obecnie wypłaty poborów za czas ćwiczeń wojskowych.

Nowy zatarg w polskiej żegludze handlowej zdaje się jest nieunikniony.

Uniewinnione „Katowice"

Gdynia, 14. 1. (Tel. wł.) Izba morska orzekła, że zderzenie „Katowic" (dowódca — kap. Wąsowicz) z „Dilston" w dniu 19 grudnia r. z., na redzie Vlissingen, spowodowane zostało niespodziewanym i niezapowiedzianym manewrem nagłego zwrotu w lewo „Dilston".

Ostateczny koszt dokonanej już naprawy uszkodzeń, które poniosły „Katowice", wyniósł 1.000 funtów angielskich i został pokryty przez asekurację.

Sąd doraźny

Gdynia, 14. 1. (Tel. wł.) Od wczoraj toczy się tu rozprawa w trybie doraźnym przeciwko Pawłowi Priebemu z Pucka, synowi właściciela młyna parowego i Edgardowi Kochowi, obywatelowi w. m. Gdańska.

Oskarżeni odpowiadają za szpiegostwo. Rozprawa odbywa się przy drzwiach zamkniętych. Wyrok ma zapaść dziś popołudniu. S. B.

Zgon na obczyźnie

Lille, 14. 1. (PAT.) Wskutek zawalenia się chodnika w kopalni Lavaleresse w Arzin dwóch robotników polskich zostało zasypanych, przyczem jeden z nich Albert Szymanowski ur. w Kamionce w r. 1891 poniósł śmierć. Szymanowski osierocił żonę i 2 dzieci.

Przepowiednia pogody na niedzielę:
Pogodnie i w dalszym ciągu mroźnie.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.92½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.45 zł., gotówką 210.30 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł., gotówką 172.67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 14. 1 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany; papiery państwowe nadal poszukiwane, jednakże odczuwa się w dalszym ciągu brak materjału.

Z pożyczek państwowych doszło do notowania jedynie 5% poż. konwersyjną, za którą płacono 42.—%; pozatem poszukiwano bez dokonania tranzakcji — 4% premj. dol. po 55, 4% poż. inwest. po 103, oraz 3% poż. bud. po 43.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4% listami dol. staremi po 41% w zaofiarowaniu, zaś 4½ listy dol. amort. handlowano w mniejszej ilości po 42.— bez notowania. 4% listy zast. konwert poszukiwano po 31.50% przy większym braku materjału, natomiast 6% listy żytnie obracano po 5% w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych handlowano Bank Polski po 86.50 w tranzakcjach.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 42% P.
4½% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 41% O.
4% listy zastawne. konw. ostempl. Pozn. Ziem. Kred. 31½% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn Ziem Kredyt. 5.75 +
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 103.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 86.50 +

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 14. 1. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft. w hol.). 2) żyta pomorskiego 69,35 kg (118.2 ft. w hol.) 3) pszenicy pozn. i pomorskiej 71.95 kg (124 ft. w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74.1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 10 tonn par. Poznań	14,00
Żyto 30 tonn par Poznań	14,30
Żyto 45 tonn par. Poznań	14,25
Owies 15 tonn par Poznań	13,75
Owies 15 tonn par Poznań	13,50
Owies 15 tonn par Poznań	13,40
Owies 15 tonn par Poznań	13,30

Ceny orjentacyjne

Żyto	13,80— 14,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,25— 24,25
Usposobienie stałe.	
Jęczmień browarowy	14,50— 16,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg	12,75— 13,50
Jęczmień 64—63 kg	12,25— 12,75
Usposobienie spokojne.	
Owies	13,25— 15,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	21,50— 22,50
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł work.	37,25— 39,25
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	8,50— 8,75
Otręby pszenne	7,50— 8,50
Otręby pszenne (grube)	8,50— 9,50
Rzepak	44,00— 45,00
Rzepik	40,00— 45,00
Gorczyca	36,00— 42,00
Wyka latowa	13,00— 14,00
Peluszka	12,00— 14,00
Groch Victoria	20,00— 22,00
Groch Foigera	34,00— 37.00
Seradela	8,00— 9,00
Koniczyna biała	90,00—110,00
Koniczyna czerwona	80,00—120,00
Koniczyna szwedzka	90,00—110,00

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 165 tonn, pszenicy 152.5 tonn jęczmienia 15 tonn, owsa 30 tonn, otrąb żytnich 15 tonn, otrąb pszennych 15 tonn, koniczyny białej 12 tonn.

Uwaga: Podajemy do wiadomości, że od poniedziałku, dnia 16 stycznia 1933 r., poczawszy obowiązywać będą następujące standardy: 1. żyto poznańskie 69.95 kg. (119.1 f. w h.) 2. żyto pomorskie 69.35 kg. 118.2 f. w h.) 3 pszenica poznańska i pomorska 71.85 kg. (122.2 f. w. h) 4 owies poznański i pomorski 43.55 kg. (74.1 f w h.) 5 jęczmień podzielono na trzy gatunki: a) 64—66 kg., b) 68—69 kg., c) browarowy

Jako towar przeciętnej jakości uważa się żyto, które posiada do 1 proc. pszenica do 2 proc., a owies do 3 proc. włącznie porostu.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 14. 1. 1933 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup.
Holandja	358,65	359,55	357,75
Londyn	29,97	30,12	29,83
Nowy Jork kabel	8,929	8,949	8,909
Paryż	34,85	34,94	34,76
Praga	26,43	26,49	26,37
Szwajcarja	171,90	172,33	171,47
Berlin	212,10		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

5% poż konw.	43,25
6% poż. dol.	57,75— 58,00
4% poż dolarowa	56,25— 56,50
7% poż stabil.	55,63— 55,88
10% poż. kolejowa	100,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	84,00— 83,00
Lilpop	9,50

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 14. 1. 1933 r.

Pszenica marchijska	186,00—188,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march.	152,00—154,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarowy	165,00—175,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158,00—164,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	112,00—116,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	22,75— 26,10
Tendencj stała.	
Mąka żytnia	19,30— 21,60
Tendencja stała.	
Otręby pszenne	8,75— 9,00
Tendencja stała.	
Otręby żytnie	8,70— 9,00
Tendencja stała.	
Groch Victoria	20,00— 23,00
Groch drobny jadalny	20,00— 21,50
Groch pastewny	12,00— 14,00
Peluszka	13,00— 14,50
Bób	13,25— 15,00
Wyka	14,00— 16,00
Łubin niebieski	8,00— 10,00
Łubin żółty	11,50— 12,75
Seradela nowa	23,00
Kuchy lniane	10,20— 10,30
Kuchy z orzecha ziemnego	10,50— 10,60
Kuchy mielone (mączka)	10,60— 10,70
Wytłoki suche	9,00
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	9,40
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,10
Płatki ziemniaczane	13,80

Ogólna tendencja bardzo spokojna.

W kraju i w świecie

Wojsko rządzi Rzeszą

W świecie współczesnym ludzie się śpieszą. Życiorysy, naprzykład, niekoniecznie pisze się, gdy życie się zamknęło lub zamyka, podobnie zresztą, jak wznosi się pomniki. Nie wszędzie jeszcze jest ten obyczaj i nie wszystkim przypada on do smaku, ale tak bywa.

Generał Kurt von Schleicher, który wojnę światową zaczął w r. 1914 i skończył w r. 1918 jako kapitan sztabu, a jeszcze rok temu, w początku r. 1932, nie był postacią szerszego widnokręgu nawet niemieckiego, nie mówiąc już o światowym, już w końcu r. 1932, w chwili objęcia urzędu kanclerza, ma swe życiorysy książkowe, jak dzieło na kilkaset stron p. Caro-Oehme lub szkic, szczególnie zajmujący, p. Rudolfa Fischera (str. 56), który stara się przedstawić istotę pojęć i istotę powodzenia gen. von Schleichera.

Przewodnia myśl książki p. Rudolfa Fischera, którego uznanie dla gen. Schleichera ujęte jest w pewne uzasadnienie i wyrażone spokojnie, mieści się w jednem słowie: „Reichswehrgenerallinie", t. zn. zasadnicza linja Reichswehry.

Bieg rozumowania jest taki:

W chwili klęski, końca wojny, wejścia w ustrój republikański, wytworzyło się porozumienie między socjalistycznym pierwszym Prezydentem Rzeszy p. Ebertem a naczelnem dowództwem wojska, jeszcze nie Reichswehry, w osobach feldmarszałka Hindenburga i gen. Groenera, a od pierwszych chwil brał udział w tych porozumienach kap. von Schleicher, który zyskał sobie zaufanie Eberta. Wojsko t. j. dowództwo i oficerowie, oddawało się do rozporządzenia rządu w nowym ustroju dla utrzymania ładu, ale samo pozostawało niejako poza polityką, czyli także poza republikanizmem. Znaczna część wykonania tego porozumienia przypadła w udziale właśnie szybko teraz już osiągającemu wyższe stopnie gen. von Schleicherowi, który, celem trzymania nowego już wojska Reichswehry... zdala od polityki, sam coraz... bliżej i głębiej wchodził w politykę.

Jest rzeczą znamienną, w dalszym przebiegu utrzymania tej „Reichswehrgenerallinie", że gen. von Schleicher, utrzymując z jednej strony Reichswehrę w spokoju wobec republiki, a nawet tłumiąc np. pucz Kappa, nie napotykał z drugiej strony nadmiernych trudności wśród stronnictw republikańskich z socjalistami na czele, godzących się z osobliwą niemiecką karnością na budowanie odrębnej niejako potęgi wojskowej w państwie.

W takiej to zgodzie z republikańskim ustrojem i jego parlamentaryzmem, czekała sobie Reichswehra na okres osłabienia parlamentaryzmu weimarskiego pod naporem narodowo-socjalistycznego hitleryzmu. Granicę dwu okresów stanowią wybory z 14 września 1930, w których liczba posłów hitlerowskich z 12 w r. 1928 podskoczyła do 127. Wtedy znowu zjawia się polityka „Reichswehrgenerallinie" i gen. von Schleicher staje się pośrednikiem w stronę ruchu narodowo-socjalistycznego i Hitlera celem ujęcia ich w łożysko.

Co więcej, w miarę osłabienia parlamentaryzmu i wzmożenia się walki obozu weimarskiego z przeciwnym, nawracającym m. in. także do monarchizmu, nowy objaw, stwierdzony z wielką szczerością: rośnie znaczenie Reichswehry, która coraz bardziej wysuwa się na pierwsze miejsce, jako najpotężniejszy czynnik w państwie.

Ten wzrost znaczenia Reichswehry znajduje wreszcie swój wyraz w tem, że obok feldmarszałka-prezydenta von Hindenburga zjawia się generał-kanclerz von Schleicher u steru Niemiec, co wszystko dzieje się, wśród dowodów wielkiej obrotności gen. von Schleichera, zawsze w imię owej „Reichswehrgenerallinie".

Szczególnie zajmujące jest i to, że takie przedstawienie istoty dojścia gen. von Schleichera do władzy przez p. Rudolfa Fischera, obliczone na dobre przyjęcie np. w kołach Centrum katolickiego („Germania" nr. 8 rb.), gdzie za najkorzystniejsze oświetlenie właśnie generała-kanclerza jest uważana ta właśnie „Reichswehrgenerallinie".

Cóż to znaczy?

Okazuje się poprostu, że:

1) w Niemczech niema niczego bardziej zrozumiałego, jak to, żeby rządziły koła wojskowe i one miały wpływ istotnie rozstrzygający, jak za dobrych czasów hohencollernowskich, na co wszyscy godzą się z uznaniem;

2) w Niemczech, podobno rozbrojonych według traktatu pokojowego, przyznaje się otwarcie, że najpotężniejszym czynnikiem politycznym jest wojsko, a zresztą wszelkie przyznanie jest zbyteczne, skoro i bez tego widać, że właśnie wojsko rządzi na rozstrzygających stanowiskach.

Jest to jedyny w swym rodzaju rozwój polityczny republikańskich i rozbrojonych Niemiec, uderzający na gruncie wewnętrznym osłupiający na gruncie międzynarodowym.

STANISŁAW STROŃSKI.

Ze zjazdu nauczycieli szkół średnich

W dniach 12 i 13 b. m. odbył w Warszawie swe obrady doroczny walny zjazd Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych (T. N. S. W.).

Zapowiadając go przed kilku dniami, zaznaczyliśmy już, że będzie on prawdopodobnie widownią zamachów na dotychczasową samoistność i apolityczność tego towarzystwa, podobnie jak zjazd zeszłoroczny. Tak też istotnie było.

Opozycja przeciw zarządowi głównemu, opierająca się na środowiskach lwowskiem, krakowskiem i bydgoskiem, wysuwając w dyskusji nad działalnością tego zarządu różnorakie zarzuty, domagała się jego ustąpienia w całości. Mimo wyczerpujących wyjaśnień i sprostowań, jakich nie skąpili zarówno sekretarz generalny, p. Mikułowski jak i skarbnik, p. Kopczewski, a z których wynikało jasno, że zarzuty te są oparte na mylnych danych, albo nie wychodzą poza ogólnikowość pozbawioną faktycznych podstaw, mimo licznych głosów uznania dla zarządu głównego, opozycja zgłosiła wniosek o wyrażenie zarządowi votum nieufności. Wniosek ten jednak upadł znaczną większością głosów, co zresztą było do przewidzenia.

Równorzędnie toczyły się pertraktacje między przedstawicielami Zarządu głównego i opozycji celem doprowadzenia do zgody w sprawie wyboru nowego prezesa, oraz uzupełniających wyborów nowych członków zarządu głównego. — Okazało się, że dojście do porozumienia nie było możliwe: Opozycja, mimo, że była w znacznej mniejszości, stawiała bardzo duże żądania. Domagała się mianowicie nadal ustąpienia całego zarządu głównego, godząc się jedynie na ponowny wybór sześciu dawnych członków na siedemnastu. Nawiasem należy zaznaczyć, że pozbawiłoby to miejsc wszystkich dotychczasowych przedstawicieli prowincji. Na prezesa Towarzystwa proponowano jednego z wybitnych profesorów szkół wyższych, jednak bez uzyskania jego zgody. Przyjęcie żądań opozycji byłoby zdaniem przyszłości Towarzystwa na zupełnie niepewne losy. Nic też dziwnego, że zarząd główny odrzucił je i choć z żalem zrezygnował z niedającej się osiągnąć zgody.

Wysunął natomiast własne kandydatury, na liście których znalazło się na pierwszem miejscu nazwisko p. rektora Władysława Grabskiego, jako prezesa. Nadto znaleźli się wśród nich pp. Kopczewski, prof. Nawroczyński, dr. Suchodolski i dyr. Rondthaler z Warszawy, prof. Jaxa - Bykowski z Poznania i Zagórski z Torunia. Lista zarządu głównego, poparta przez znaczną większość stukilkudziesięciu głosów, przeszła.

Z pośród grup opozycyjnych Lwów i Bydgoszcz podporządkowały się uchwale większości. Kraków natomiast złożył za pośrednictwem swego delegata p. Szyszki (posła B. B.) deklarację, w której bezpodstawnie uskarża się na zlekceważenie jego żądań i zastrzega sobie prawo wysnucia z tego odpowiednich konsekwencyj. Zaznaczyć również należy, że grupa krakowska po złożeniu deklaracji opuściła salę obrad.

Nie przesądzając tego, jak ustosunkuje się dotychczasowa opozycja do nowego zarządu głównego, stwierdzić należy, że znaczna większość delegatów wypowiedziała się jasno przeciw próbom odebrania Towarzystwu jego samodzielności.

Towarzystwo jest przecież związkiem ideowo - zawodowym zrzeszonego w niem nauczycielstwa i istnieje przez nie i dla niego, a nie dla jakiegoś innego celu; nie może też być, jak słusznie podkreślił jeden z delegatów, pudłem rezonacyjnem władz przełożonych. Może natomiast i musi być współpracownikiem tych władz, było nim dotąd i nadal być pragnie.

Sprawa votum nieufności oraz wyborów zajęła niestety zbyt wiele czasu. Niemniej w komisjach wypracowano jak zwykle wiele ważnych wniosków, z których zasługuje na wzmiankę wniosek skarbowy, zmniejszający poważnie budżet, a co za tem idzie i składkę członkowską. Było to konieczne wobec stałego pogarszania się warunków materjalnych. Pozatem uchwalono wnioski, domagające się zniesienia krzywdzących postanowień pragmatyki, oraz czasowego wstrzymania likwidacji klas wstępnych i niższych gimnazjalnych prywatnych szkół średnich.

Mimo, że zjazd nie doprowadził do zgody między większością i opozycją, należy z uznaniem podkreślić dobrą wolę współpracy z obu stron oraz poważny przebieg obrad. Jest rzeczą pewną, że ludzie, którym dobro stanu nauczycielskiego leży na sercu, a nie względy uboczne, znajdą zawsze możność porozumienia się i współdziałania.

NAUCZYCIEL.

Uwaga! Smakosze! Po jednolitej cenie tylko 20 gr. nabyć można z aparatów sprzedaży

„Przy dź — Zobacz — Kup"

w każdym składzie cukierniczym kolonjalnym, delikatesów, w kawiarniach i restauracjach, nasze najlepsze i najprzedniejsze wyroby:

Bracia Schramek, fabryka wafli, keksów, biszkoptów i desertów w Cieszynie.

ng 7443 Odsprzedawcy żądajcie prospektów.

Decydujące wpływy niemieckie w przemyśle górnośląskim?

Niepokojące doniesienia z Katowic

Zamieściliśmy wczoraj uwagi gen. de Henning-Michaelisa na temat niebezpiecznych postępów kapitału niemieckiego w przemyśle górnośląskim.

Na ten temat w warszawskiem „A. B. C." ukazał się cykl korespondencyj, w których m. in. wykazano, że przemysł górniczy na polskim Śląsku uzależniony jest całkowicie od rządu niemieckiego.

Obecnie donoszą z Katowic, że podobno państwo niemieckie jest wprost właścicielem decydującego pakietu akcyj t. zw. Wspólnoty Interesów Zjednoczonych Hut Królewskiej i Laury oraz Katowickiej Spółki Akcyjnej, która posiada decydujący wpływ na większą część produkcji żelaza w Polsce.

Swego czasu rząd niemiecki nabył od potentata niemieckiego ciężkiego przemysłu Fryderyka Flicka, który występuje jako oficjalny właściciel większości akcyj „Wspólnoty Interesów", pakiet akcyj niemieckiej spółki „Gelsenkirchen" za cenę 100 miljonów marek, podczas gdy wartość giełdowa tych akcyj wynosiła zaledwie 30 miljonów marek. Prasa niemiecka wysuwała wówczas zarzut pod adresem rządu niemieckiego, że darowano Flickowi 70 miljonów marek. Wyjaśnienia rządu niemieckiego były bardzo mętne.

Obecnie twierdzą w kołach poinformowanych, że rząd niemiecki zapłacił 100 miljonów marek nie tylko za akcje „Gelsenkirchen", ale także za akcje „Wspólnoty Interesów". Ze względów zrozumiałych cała sprawa była trzymana w ścisłej tajemnicy, a Flick nadal występował jako akcjonarjusz „Wspólnoty Interesów", działając jednak z ramienia rządu niemieckiego.

Obecnie Flick ma się podobno wycofać z zarządu „Wspólnoty Interesów" której biura mają być przeniesione do Berlina, gdzie kierownictwo nad tym koncernem objąć ma znany ze swej wierności dla Niemiec dyrektor Tomalla, kierujący obecnie jednem z przedsiębiorstw należących do „Wspólnoty Interesów."

RAD LECZY!

reumatyzm, ischias, migrene, skleroze, cierpienia stawów, choroby zapalne i bóle pooperacyjne. Kuracje radową w domu umożliwiają każdemu suche

OKŁADY RADOWE „RADIUMCHEMA"

z wieczną promieniotwórczością z St. Joachimsthal. Żądajcie bezpł. prospektów:

„RADIUMCHEMA", Warszawa

Śniadeckich 22, tel. 8-88-11.

Uwaga! Prawdziwe okłady „RADIUMCHEMA" zaopatrzone są w godło państwowe Czechosłowacji. — Unikajcie falsyfikatów. ng 6862

Światowy kongres żydowski

Żydostwo wszechświatowe przystępuje do uwydatnienia i na zewnątrz swej potęgi w formie kongresu światowego oraz stałego komitetu, któryby w przyszłości niejako oficjalnie występował w kwestjach żydowskich. W prasie żydowskiej bowiem czytamy, co następuje:

Światowy kongres żydowski zbierze się prawdopodobnie w r. 1934 i wyłoni permanencyjny komitet z udziałem przedstawicieli różnych kierunków świata żydowskiego. Komitet ten będzie miał możność otrzymywania informacyj z pierwszego źródła o wszystkich wydarzeniach w życiu żydowskiem i w wypadkach konieczności (pogromy, agitacja bojkotowa itp.), podejmować będzie natychmiastowe interwencje. **W swem występowaniu wobec rządów poszczególnych państw komitet ten będzie miał możność powoływania się na reprezentowanych przez niego 17 miljonów Żydów, 17 miljonów ludzi o wysokim poziomie kulturalnym, biorących czynny udział w każdej gałęzi cywilizowanego życia."**

Z tego wynikałoby, że kierowane oddawna przez naczelną tajną władzę żydostwo uważa położenie swe obecnie już za tak umocnione, iż powinno dać temu jawny wyraz przez utworzenie naczelnego komitetu wykonawczego.

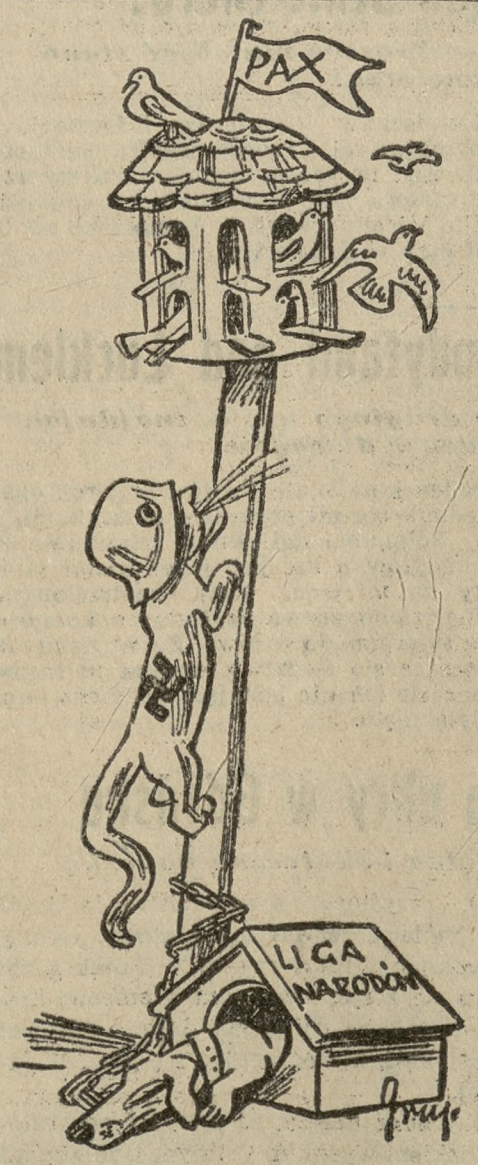

Kotek się wciąż wyżej drapie
Piesek coraz głośniej chrapie.

Lotnik zaginął

Londyn, 14. 1. (PAT.) Min. lotnictwa zwróciło się do dyrekcji radja brytyjskiego z prośbą o poinformowanie się w różnych krajach Europy o losie lotnika Hinklera, o którym od kilku dni niema żadnych wiadomości. Jak wiadomo, Hinkler podjął lot okrężny Londyn-Australja.

Tutki (zwitki)

ALTESSE (kork)

cieszą się uznaniem palaczy w kraju i zagranicą.

Tz 738

Błędna polityka emigracyjna

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Buenos Aires, 16 grudnia.

Z przyjemnością donieść mogę, iż w najbliższej okolicy Buenos Aires połączyły się mniejsze grupki emigrantów polskich w „artele" zarobkowe. Bieda ich nauczyła wspólnej pracy. Nie żałują jednak bolesnych doświadczeń, gdyż cenią i kochają swoją samodzielność. Emigranci, o których mowa, zajmują się rybołóstwem i fabrykacją cegły, przyczem zarabiają nieźle. Z stosunkowo małym kapitałem możnaby też założyć w pobliżu większych miast małe farmy z hodowlą drobiu, świń oraz produkcją warzywa. Tutaj emigranci polscy, jako rolnicy z zamiłowania, mieliby doskonałą sposobność do popisu. Niestety i w tej dziedzinie brak u nich chęci i zainteresowania. Wolą pracować jako źle płatni najemnicy, aniżeli ryzykować kilkaset pesów na założenie samodzielnego bytu.

Stwierdzić przytem trzeba z ubolewaniem, że i poczynania polskiego Urzędu Emigracyjnego cechuje brak myśli przewodniej. Szczególnie na gruncie Ameryki Południowej, tym jedynym obecnie terenie naszej ekspansji wychodźczej, porobił on błędy nie do darowania. Fatalnie skończyły się imprezy kolonizacyjne w Montanji peruwiańskiej i w stanie brazylijskim Espirito Santo.

W Buenos Aires mówi się obecnie dużo o przedsiębiorstwie kolonizacyjnem „Polana", które działa w argentyńskiej prowincji Misiones. Z tego, co się słyszy, wynika, że „Polana", źle zorganizowana, jest na najlepszej drodze do bankructwa z wielkim moralnym i finansowym uszczerbkiem dla kolonji polskiej w Argentynie. W chwili, gdy słowa te piszę, bawi w Misiones radca emigracyjny p. Michał Pankiewicz, by ratować sytuację. Należałoby mu tego życzyć z całego serca, nie z sympatji dla p. radcy, lecz dla dobra kolonistów polskich w Misiones, których mienie jest zagrożone.

Na dowód, jak lekkomyślnie a nawet wprost niesumiennie poczynano sobie w Misiones, niechaj posłuży fakt, że nawet w Urugwaju wśród tamtejszych emigrantów polskich werbowano ochotników na osady. Dość przeczytać misjoneńskie pisemko „Orędownik", by nabrać wyobrażenia o rozgoryczeniu wśród tamtejszej Polonji.

Niezależnie od „Polany" działa na terytorjum Misiones prywatna firma Schwelm, która założyła kwitnącą osadę Eldorado. Polskich osadników jest tam mało, aczkolwiek znam kilku, którym powodzi się nieźle. Zresztą zdania o Eldorado są podzielone, gdyż Schwelm słynie z bezwzględności w stosunku do osadników.

Kolonizację w Misiones rozpocząć zamierza również argentyńska firma Bravo, która liczy głównie na osadników polskich. Ponieważ jest to przedsiębiorstwo poważne, a przedewszystkiem zasobne w środki finansowe, spodziewać się należy, że akcja jego prowadzona będzie uczciwie i z pożytkiem dla naszych wychodźców.

W obecnych warunkach dziwić się nie można Argentynie, że powoli hamuje dopływ imigracji polskiej. Przyjeżdża bowiem element niewyrobiony, który staje się ciężarem dla kraju. Argentyna potrzebuje kolonistów, a polski wychodźca ma dziwny wstręt do ziemi, mimo że zwykle pochodzi z rodziny włościańskiej. Zaczyna poszukiwać pracy w mieście. Po bezskutecznych usiłowaniach udaje się na prowincję, gdzie bez znajomości mowy i stosunków szybko staje się bezdomnym tułaczem. Całe tłumy takich bezrobotnych nędzarzy wracają potem z prowincji do stolicy.

W Buenos Aires istnieją całe obozy emigrantów, którzy żyją Bóg wie z czego. Niedawno policja ewakuowała „camping" w pobliżu Nowego Portu, przyczem zarejestrowano 1.500 obywateli polskich, 600 włoskich, tyluż hiszpańskich, 70 niemieckich i t. d. Inna rzecz, że pomiędzy tymi 1.500 emigrantami polskimi rdzennych Polaków jest bardzo mało, zaledwie kilku, jednak cyfry te są przygnębiające, gdyż „odium" spada na naszą kolonję. Zapytać się też należy, co właściwie czynią p. Pankiewicz i pp. kierownicy patronatów?

Kwestję bezrobocia zapewne dyskutować się będzie na zjeździe, który zwołuje Federacja Towarzystw Polskich. Obrady toczyć się będą w „Domu Polskim" przy ul. San José. Kolonja nasza z zainteresowaniem oczekuje wyników zjazdu, gdyż dokonać się ma na nim pojednanie towarzystw stołecznych. Dotychczas należy do Federacji jedynie „Wolna Polska", grupująca wszystkie radykalne elementy od komunistów do socjalistów i wyzwoleńców włącznie, zdala zaś trzymają się „Ognisko Polskie", „Związek b. Wojskowych" i „Towarzystwo Polskie z siedzibą na Dok Sud". Nawet „Dom Polski", dar p. A. de Rocca, mający być symbolem zgody i miłości, nie zdołał pojednać poważnionych obozów.

Obecnie szanse są lepsze, gdyż nawet p. Pankiewicz, który dawniej jawnie protegował lewicowych radykałów, zmienił front i życzy sobie, by do Federacji wstąpili również członkowie odłamu umiarkowanego. Wszystko zależy od pojednawczości leaderów „Wolnej Polski", którzy sprytnemi manewrami, a niemniej i przy pomocy p. Pankiewicza, opanowali i Federacje i „Dom Polski". Być może, że jesteśmy w przededniu ważnych zmian w społecznej strukturze kolonji naszej, czego ze względu na dobro emigrantów polskich z całego serca życzyć należy.

A. W.

Zrobisz najwłaściwszy wybór dając swemu dziecku

Emulsję nie inną tylko „Erbe"

Pz 7727/31.83

Bolesne refleksje

W poniedziałek o godz. 9 rano rozpocznie się przed sądem doraźnym w Poznaniu rozprawa przeciwko zabójcom śp. ks. prof. Zygmunta Masłowskiego: 24-letniemu Bronisławowi Bednarczykowi i 27-letniemu Janowi Grelce. O przebiegu rozprawy będziemy Czytelników informować szczegółowo. Narazie przytaczamy bardzo aktualne i głęboko sięgające uwagi „Przewodnika Katolickiego", który w artykule p. t. „Co nas boli" pisze, co następuje:

Był najmłodszym z nas. Stało się popołudniu w ostatni piątek starego roku. Kapłan młody, zaledwie 35 lat liczący, wróciwszy z pogrzebu ciotki, zastał karteczkę na biurku, proszącą go do chorego. Zarzucił płaszcz i mimo zmęczenia udaje się w sąsiedztwo. Nie zdawał sobie sprawy, że idzie w objęcia śmierci.

Kilka kroków od domu zatrzymało go dwóch mężczyzn. Słychać było strzał rewolwerowy. A potem kroki uciekających. Śp. ks. Masłowskiemu zdołano podać jeszcze oleje św. — po minucie już był trupem...

Życie zmarłego kapłana pod względem zewnętrznym niczem nadzwyczajnem się nie odznaczało. Pochodził ze skromnej, lecz zacnej rodziny. Całe życie marzył o kapłaństwie. Bogobojni rodzice skrzętnie pielęgnowali to powołanie. Mając już lat 26, a więc już jako mężczyzna, który przecierpiał całą ohydę walki frontowej na wojnie światowej, zamienił mundur oficerski na sutannę. Dostaje się w grono młodych kolegów. Mimo to niezmiernie skromny, cichy, skupiony, cały czas poświęca wyrobieniu wewnętrznemu. Budowaliśmy się nim wszyscy. Był przykładem, na którym wzorowali się koledzy, nauczyciele seminarjum nauczycielskiego. Radował się szkołą, w której uczył, jej pomyślnością i powodzeniem tak, jak inny raduje się własną rodziną. Jego sodalicja była prawdziwą kuźnią charakteru.

Wszyscy potwierdzają, że w każdem słowie, w każdym geście, w każdym czynie promieniowało głębokie pojmowanie obowiązków kapłaństwa! Jednem słowem — urodzony duszpasterz. I na tego właśnie kapłana, cichego, skromnego, żyjącego bez wszelakiego rozgłosu, oddanego jedynie obowiązkom swego powołania, podniosła się ręka skrytobójcza. Wszystko zresztą w tem cichem życiu wielkopolskiego kapłana zmierzało ku temu, aby go oderwać jak najwięcej od świata. Gospodarstwo, na którem się wychowywał, spaliło się zupełnie. Matka umarła nagle trzy lata przed prymicjami, a kilka dni przed święceniami kłusownik zabił z ukrycia ojca, leśnika.

Zamordowanie młodego, znanego, w całem tego słowa znaczeniu czcigodnego kapłana jest nietylko zbrodnią wstrząsającą całem społeczeństwem; jest zarazem okropnem ostrzeżeniem, że w naszem wielkopolskiem społeczeństwie coś bardzo się psuje. Podobna ohyda była przecież jeszcze kilkanaście lat temu nie do pomyślenia. Zamordowano go niejako „między ołtarzem a przedsionkiem", czyli tuż pod murami starożytnej katedry poznańskiej.

Przecież w społeczeństwie naszem było inaczej. Kościół był do niedawna nietykalną świętością. Kapłan zaznawał takiej powagi, że sama suknia chroniła przed jakiemkolwiek znieważeniem. Musi być więc ktoś, komu w szczególny sposób na tem zależy, by podkopywać znaczenie duchowieństwa i tem samem psuć bezcenne wartości, jakie Wielkopolska zawdzięcza swemu duchowieństwu.

Zbrodnia skrytobójcza, dokonana na śp. ks. Zygmuncie Masłowskim, z jasnością błyskawicy oświetliła nam przepaść, do której stacza się społeczeństwo dzięki agitacji bezbożniczej i przewrotności ludzkiej, które żerują na nędzy materjalnej społeczeństwa. Wszyscy ludzie dobrej woli muszą podać sobie ręce i współpracować nad uratowaniem społeczeństwa od ostatecznej zagłady moralnej.

Dawniej nie potrzebowaliśmy nawet w nocy na klucz zamykać ani kościoła, ani plebanji. Dziś gazety codziennie przynoszą wieści o rabunku świątyń lub probostw. W samej Wielkopolsce to już w krótkim czasie drugie morderstwo, dokonane na kapłanie w jednym i drugim wypadku bardzo kochanym przez parafje. Jakże więc to możliwe, że tak wielka zaszła zmiana?...

Wojna? 14 lat przeszło, jak się skończyła. Bezrobocie? Powinno raczej zbliżyć lud do kapłana, bo każdy kapłan przyjacielem i bratem jest ubogich. Szkoła? Rządy? Miejmy nadzieję, że każdemu nauczycielowi, każdemu urzędnikowi, każdemu nawet policjantowi tak zależeć powinno na tem, by budzić uszanowanie i poważanie dla kapłana u społeczeństwa, jak nam kapłanom zależy na tem, by urzędnik, nauczyciel był szanowanym i cenionym jako przedstawiciel państwa. Przecież na nieuszanowaniu Kościoła najgorzej zawsze wychodzi nie Kościół, lecz państwo i naród. Historja dostarczyła dużo na to przykładów.

A jednak mimo wszystko musi być ktoś, który w wszelki sposób dąży ku podkopywaniu wpływów Kościoła. — Musi być jakaś agitacja bezbożnicza i przewrotna, która, żerując na nędzy ludzkiej, i Kościołowi i całemu społeczeństwu wielkie wyrządza szkody. — Czas skończyć z pobłażaniem dla agitatorów tego rodzaju!

A dalej pisze „Przewodnik Katolicki":

Śp. ks. Masłowski był żołnierzem i już w armji niemieckiej dosłużył się stopni oficerskich. Potem zgłosił się do powstańców, walczył na froncie, a w 1919 zamienia mundur na suknię kapłańskie.

Kto z nas wielkopolskich kapłanów nie był żołnierzem w całem tego słowa znaczeniu?...

Kapłan wielkopolski przez długie szeregi lat uczył nietylko katechizmu i biblji w polskim języku, ale i tych wszystkich rzeczy, których dziecko polskie uczy się dziś u polskiego nauczyciela.

Jak niewdzięcznie więc postępuje niejednokrotnie szkoła dzisiejsza, walcząc ze starym proboszczem! Panie nauczycielu! Przecież to właśnie ten stary i już niedołężny dziś proboszcz przez bardzo długie lata, całemi pokoleniami sam jeden stał na posterunku i bronił tego kawałka ojczyzny, na którym twoja polska dziś wznosi się szkoła! Kto wie czy miałbyś dzisiaj chleb, gdyby praca jego nie uratowała tego kawałka ojczyzny...

Śmieszni ci panowie, kłócący się na temat, kto oswobodził Wielkopolskę! To tak, jak gdyby zeszłoroczna gałązka kłóciła się z pniem drzewa, o zaszczyt zrodzenia owocu, który na niej wisi. Oswobodził Wielkopolskę lud wielkopolski, gospodarz, robotnik, inteligent, ale w największej mierze przygotowany do tej wielkiej chwili przez kapłana wielkopolskiego.

Wspomniałem, że zamordowany w ohydny, nierozumny sposób śp. ks. Masłowski jest wzorem i zwierciadłem wielkopolskiego duchowieństwa. Śp. ks. Masłowski był powstańcem. My kapłani wielkopolscy nieomal wszyscy byliśmy powstańcami! Na prowincji nie wiele wiedzieliśmy o tarciach w stolicy i w samym Poznaniu.

. . . .

O tem wszystkiem trzeba pamiętać, gdy się chce sprawiedliwie ocenić rolę wielkopolskiego duchowieństwa...

Dziś rola nasza się zmieniła. Zeszliśmy dobrowolnie z niejednego posterunku. Mimo to praca nasza się nie zmniejszyła. — Pracujemy niejednokrotnie 10 razy więcej, aniżeli dawniej.

Duchowieństwo pójdzie w przyszłość tą samą drogą — drogą służby dla Boga i dla narodu i wielkie jeszcze odda mu przysługi. Kto tego nie rozumie, kto przepaść kopie, ten szkodzi nietyle poszczególnym duchownym, ile samemu narodowi. Prawdy okupuje się ofiarą. Niech wiara, złożona z młodego życia śp. ks. Masłowskiego, otworzy nam oczy na prawdę.

Pensje dygnitarskie

Sejmowa komisja administracyjna omawiała wczoraj projekt ustawy regulujący sprawę zbiórek ulicznych. Ustawa ta w zasadzie zupełnie słuszna, zawiera jednak szereg niejasnych przepisów, które mogą być różnie interpretowane.

Dyskusję zagaił przewodniczący pos. Polakiewicz (B. B.) poddając krytyce gospodarkę w wielu instytucjach prywatnych, gdzie zbyt duży procent zebranych pieniędzy idzie na administrację, a uposażenia pracowników są za wysokie.

Pos. Wierczak (Kl. Nar.), przyznając słuszność tym wywodom, zauważył, że jednak przykład powinien iść z góry, że uwagi te mogą dotyczyć nietylko instytucyj prywatnych i przypomniał, że dotąd nie załatwiony jest wniosek Klubu Narodowego dotyczący rozmaitych dygnitarzy uprzywilejowanych, którzy biorą po kilka pensyj.

Do projektu ustawy zgłoszono cały szereg poprawek, które zostały uwzględnione i ustawę przyjęto.

Nie jedz węża!...

Z Londynu donoszą:

Klub morski w Kantonie wydał bankiet na cześć dowódcy eskadry angielskiej, sir W. A. Howarda Kelly. Jednym z głównych przysmaków menu bankietowego był smażony wąż. Węże w tych okolicach podzwrotnikowych są często jadowite, ale jad usuwa się przez wycięcie gruczołów ślinowych węża i odcięcie łba.

Admirał Kelly zabrał się odważnie do przełknięcia podanej mu porcji pieczystego z węża. Kawałek bliższy głowy przypadł w udziale sąsiadowi admirała, p. Chu-Chao-Hsin, inspektorowi min. spraw zagranicznych w Kantonie, który ze smakiem spożył ulubione danie narodowe. Ale w kilka chwil potem zbladł, stoczył się z krzesła na ziemię i skonał. Zawezwani lekarze oświadczyli, iż połknął on wraz z mięsem kawałek kości pacierzowej, zwilżonej widać trucizną węża.

Chu-Chao-Hsin, znany w Europie jako mister Chu ukończył studja na uniwersytecie Columbia (U. S. A.); sprawował on urząd delegata Chin w Lidze Narodów, był chargé d'affaires chińskim w Londynie. W Genewie, na jednem z posiedzeń Rady Ligi podczas debaty nad kwestją opjum, wywołał mr. Chu wielkie wzburzenie oświadczeniem, iż jeśli w Chinach znajdzie się człowiek, któryby nie był antibrytyjsko nastrojony, to będzie to z pewnością obcokrajowiec.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Gdy monopol obniża ceny...

Gdy którykolwiek monopol państwowy obniża ceny, prawie zawsze wybucha mała „rewolucja" wśród zainteresowanych przemysłowców względnie kupców. Zjawisko to nabiera cech trwałości. Punkty zwrotne w polityce handlowej monopolu spirytusowego, czy tytuniowego zaznaczają się krzykami, lamentami pewnego odłamu poszkodowanych interesentów. Odnosi się wrażenie, że monopole nie mogą zmienić cen na swoje wyroby bez pokrzywdzenia kogoś.

Takie właśnie zamieszanie miało ostatnio miejsce w związku z obniżką cen wyrobów tytoniowych, dokonaną na Nowy Rok. Pomówimy o tem za chwilę, przedtem jednak przypomnimy, jak to we wrześniu ub. roku zmieniono ceny spirytusu i wódek.

Zapasy spirytusu i wyrobów spirytusowych w prywatnych fabrykach wódek gatunkowych podlegają stałej kontroli władz skarbowych i przy każdorazowych podwyżkach cen na spirytus (do wyrobu wódek gatunkowych) następowała dopłata do stwierdzonych zapasów. Ostatnio miało to miejsce w maju 1930 r. Zasada sprawiedliwości podatkowej wymaga bezwzględnie, aby analogicznie, jak w wypadkach podwyżki cen spirytusu, kiedy to żądano od fabryk dopłaty, nastąpiła bonifikata różnicy z chwilą obniżki cen. Aliści stało się inaczej. Ani fabrykom wódek gatunkowych, ani hurtowym, ani detalicznym składom sprzedaży tych wyrobów — bonifikaty nie udzielono. Zadekretowano jedynie, że z dniem 27 września 1932 r. ceny wódek winny wynosić tyle a tyle złotych. A ty, kupcze i przemysłowcu, płacz i przebolej, że wartość zapasu twoich wódek gatunkowych przez jedną noc spadła o kilkanaście procent!

Nieco inaczej miały się rzeczy z ostatnią obniżką cen wyrobów tytoniowych. Według rozporządzenia ministra skarbu z dnia 30 grudnia z. r., ogłoszonego w n-rze 119 „Dz. U." z dn. 31 grudnia, Polski Monopol Tytoniowy obniżył ceny szeregu gatunków papierosów i cygar z dniem 1 stycznia r. b.

O zarządzonej zniżce sprzedawcy zostali poinformowani przez... radjosłuchaczy, którzy dzięki komunikatowi radjowemu dowiedzieli się o tej miłej zresztą niespodziance. Ale żadna instancja urzędowa sprzedawców nie poinformowała! W tych warunkach nic dziwnego, że liczni kupcy sprzedawali jeszcze w dniu 2-gim stycznia po cenach starych. Na tem tle doszło do licznych konfliktów między sprzedawcami i publicznością. W samej tylko Warszawie spisano ponad 500 protokółów policyjnych!

Niedość na tem! Wypłynęła znowu sprawa bonifikat, i to pod następującą postacią:

W swoim czasie m-stwo skarbu ustaliło dla każdego sprzedawcy indywidualnie t. zw. minimalny zapas wyrobów tytuniowych, odpowiadający przeciętnie obrotowi 2-dniowemu danego składu W rzeczywistości zapasy, znajdujące się w składach tytoniowych, są znacznie wyższe. Kupiec musi być wyposażony w możliwie bogaty sortyment, chcąc zadość uczynić żądaniom klijenteli.

Mimo to, m-stwo skarbu rozporządziło, że bonifikat będzie się udzielać wyłącznie od zapasu minimalnego! W praktyce wygląda to tak: zapas faktyczny w składzie przedstawia wartość 10 tysięcy złotych. Natomiast wartość 2-dniowego zapasu minimalnego sięga zaledwie 1.000 złotych. Bonifikaty udziela się od tysiąca złotych, a nie od dziesięć tysięcy złotych! Kupiec ponosi dotkliwą stratę, bo zakupił po dawnych, wyższych cenach, zaś wolno mu sprzedawać li tylko po nowych, niższych cenach...

Postępowanie monopoli państwowych jest dla nas niezrozumiałe. Przecież, przy drobnym wysiłku organizacyjnym i życzliwości wobec odbiorców, możnaby uniknąć jakichkolwiek zgrzytów!

Krótkie informacje gospodarcze

— Rumuńskie Tow. Naftowe wprowadziło w życie uchwałę ostatniej konferencji paryskiej: produkcję dzienną zniżono z 2.400 wagonów na 1.855. Równocześnie podwyższono cen nafty w kraju i zagranicą.

Walka z marnotrawstwem

Liga Pracy podjęła walkę z marnotrawstwem. W świeżo ogłoszonej broszurze wzywa do zainteresowania personelu tą walką. Inicjatywa godna posłuchu w społeczeństwie! Wiadomo, że kompresja kosztów produkcyjnych jest koniecznością dnia. Ograniczajmy więc w pierwszym rzędzie wszystko, to, co nikomu korzyści nie przynosi i co nas zbytecznie obciąża: ograniczajmy marnotrawstwo!

Wśród stosowanych i wypróbowanych metod, zmierzających do ograniczenia marnotrawstwa w życiu gospodarczem, za najskuteczniejszą uchodzi ścisła współpraca personelu z kierownictwem. Ford w „Mojem życiu i dziele" zaznacza, że wszelką biegłość uzyskaną w fabrykacji zawdzięczamy robotnikom. To swoje twierdzenie znany przemysłowiec uzasadnia na przykładzie... Polaków, pisząc co następuje:

„Pomysły nadchodzą do nas ze wszystkich stron. Polscy robotnicy z pośrod wszystkich cudzoziemców zdają się być najsprytniejsi. Polak, nieumiejący po angielsku, pokazał, że osadzenie narzędzia w jego maszynie pod innym kątem może podwyższyć trwałość narzędzia, które zużywało się po 4 czy 5 cięciach. Miał słuszność i mnóstwo pieniędzy oszczędziło się na ostrzeniu.

Inny Polak, prowadzący wiertarkę przymocował mały przyrząd by po skończonem wierceniu części nie brać jej do rąk. Przyrząd ten przyjęliśmy ogólnie i wynikła stąd znaczna oszczędność.

Pracownicy często próbują małych ulepszeń własnego pomysłu, bo skupiając się na jednej rzeczy, mogą zwykle, jeżeli umysł idzie w tym kierunku, wymyśleć ulepszenie."

Pobudzaniu i wykorzystywaniu pomysłowości pracowników służą premje wypłacane pomysłodawcom i awanse im przyznawane oraz t. zw. skrzynki pomysłów.

We francuskiem ministerstwie poczt podsekretarz stanu, p. Laffont przed 12-tu laty wprowadził t. zw. „boite à idees" i osiągnął b. dobre rezultaty. Każdy pracownik pocztowy, bez względu na stopień służbowy, ma prawo i poniekąd obowiązek składać do tych skrzynek swe uwagi, wnioski, spostrzeżenia i propozycje, idące w kierunku usprawnienia poczty francuskiej. Nie chodzi tu o wielkie wynalazki, ale raczej o drobne ulepszenia, które mogłyby znaleźć natychmiastowe zastosowanie, mające b. często wielki wpływ na tok pracy.

System „skrzynek pomysłów" obudził, jak to stwierdzono, znaczne zainteresowanie u pracowników wszystkich stopni i przyczynił się nietylko do technicznego udoskonalenia funkcjonowania poczty, ale — co nie mniej ważne — do podniesienia, dzięki szlachetnej emulacji, wydajności pracy i do nawiązania serdeczniejszych nici we wzajemnych stosunkach między kierownictwem a personelem.

Z zainteresowaniem czekamy na zapowiedziane przez Ligę Pracy obszerne dzieło, mające ukazać się pt „Udział personelu w usuwaniu marnotrawstwa" oraz na ciekawą monografję o marnotrawstwie w kasach chorych. Tutaj, w kasach chorych, znajdzie się nieprzebrane jego źródło!

KRONIKA GOSPODARCZA

Poznań gospodarczy w świetle wykupu świadectw przemysłowych

Według ostatnich doniesień o danych cyfrowych, ilustrujących stan wykupu świadectw przemysłowych w urzędach skarbowych w Poznaniu okazuje się, że w jednym z nich wykupiono dotychczas zamiast 8-miu świadectw I kategorji handlowej, jak w roku ub., tylko 5, II kategorji mniejwięcej tę samą ilość co w roku poprzednim, bo 222, przyczem kierownictwo tego urzędu spodziewa się wykupienia jeszcze stu świadectw. Natomiast świadectw III kategorji handlowej wykupiono o ca 150 mniej. Również znaczny spadek zaznacza się w świadectwach IV kategorji

Jeżeli chodzi o rzemiosło, stwierdzić należy nieprawdopodobny wprost spadek wykupionych świadectw. W jednym bowiem tylko urzędzie skarbowym w porównaniu do r ub. wykupiono o ca 800 świadectw mniej.

Natomiast w urzędzie skarbowym, obejmującym śródmieście liczba świadectw przemysłowych wzrosła. I tak do dnia 31 ub. m wykupiono 1406 świadectw, gdy w roku poprzednim do tej samej daty wykupiono 1334 świadectw. Naogół wykup świadectw przemysłowych posuwa się ospale. Charakterystyczne tutaj, że urzędy skarbowe prowadzą energiczną w tej mierze kontrolę. Jeden z urzędów w okresie od 3 do 10 bm. przeprowadził około tysiąc lustracyj.

(A. Z.)

PODATKI I OPŁATY

(p) **Okólnik min. skarbu w sprawie cienia towarów.** W „Monitorze Polskim" z 12 stycznia br. ukazał się szereg okólników min. skarbu w sprawie cienia towarów, jako to śrub żelaznych lub stalowych, rakiet tennisowych, strzykawek, przyborów precyzyjnych, oraz wyrobów ze szkła, imitujących drogocenne kamienie. Okólniki wyjaśniają według jakiej pozycji należy powyższe towary clić i zalecają dyrekcjom ceł w Warszawie, Poznaniu, Mysłowicach, Lwowie, Gdańsku, oraz Inspektoratowi Ceł w Gdańsku bezzwłocznie powiadomić o decyzji Ministerstwa podległe urzędy celne.

Z KRAJU

(k) **Komisarzem Wlkp. Izby Rolniczej,** min. rolnictwa mianowało p. Teodora Swinarskiego, pochodzącego z Wielkopolski. Komisarz objął już urzędowanie. (A. Z.)

Z ZAGRANICY

(z) **W Czechosłowacji powierzono obronę interesów rolnictwa spółdzielczości.** W Czechosłowacji powstał syndykat dla reglamentacji przywozu zboża i produktów przemiału. Syndykat jest kierowany przez przedstawicieli rolnictwa, spożywców, kupców zbożowych i przemysłu spożywczego. Zadaniem nowej instytucji jest zapobiec spadkowi cen, jaki miał miejsce w roku ub. Stosownie do specjalnego porozumienia, zawartego pomiędzy syndykatem a rządem, syndykat ma z jednej strony uregulować przywóz pszenicy z zagranicy, utrzymując jednocześnie na odpowiednim poziomie jej minimalną cenę w kraju, z drugiej strony — podtrzymywać cenę innych zbóż, które wykazują poważne nadwyżki Minimalną cenę żyta oznaczono na kc 132,50. Akcję interwencyjną dla utrzymania ceny żyta na rynku krajowym powierzono Związkowi „Centrokooperativ", naczelnej instytucji czeskiej spółdzielczości rolniczej, liczącej 12 związków spółdzielczych i 11.317 spółdzielni. Biuro „Centrokooperativu" powierzyło swemu prezesowi prawo całkowitej decyzji co do sposobu, rozmiarów i czasu interwencji na różnych giełdach zbożowych czeskosłowackich celem podwyższenia i utrzymania ceny żyta. „Centrokooperativ" w ciągu 15 dni zdołał uzyskać zwyżkę ceny żyta o kc 10.

(z) **Ameryka na drodze poprawy położenia gospodarczego?** Nowojorski National City Bank stwierdza w swoim przeglądzie miesięcznym ze stycznia r. b. że druga połowa ubiegłego roku stworzyła podstawę do rekonwalescencji życia gospodarczego Ameryki. Kurczenie się kredytów całkowicie ustało, położenie finansowe od początku lata znacznie się poprawiło, zaufanie do waluty wzrosło, płynność banków amerykańskich znacznie się poprawiła Spadek obrotów handlowych został zahamowany. Trzeci kwartał 1932 przyniósł dalszą poprawę. Zniżka cen została powstrzymana, zapasy zmniejszyły się. Obecnie na rynku pieniężnym daje się zauważyć w dalszym ciągu duża płynność i wielka ilość kapitałów spoczywa bezczynnie. Zbędne rezerwy bankowe szacowane są na przeszło 500 milj dol.

(z) **Kryzys przerwał rozwój handlu międzynarodowego.** Sekretarjat Ligi Narodów ogłosił dane, dotyczące handlu światowego za rok 1931 i I kwartał 1932 r a obrazujące jednocześnie stan kryzysu międzynarodowego. Światowa wymiana towarowa zmniejszyła się pod względem wartości w r. 1930 o 19 proc. w porównaniu z r. 1929 Spadek w r. 1931 w stosunku do r. 1930 stanowił dalsze 28 proc., a porównanie I kwartału r. b. z I kwartałem r. 1931, wykazuje zmniejszenie wartości międzynarodowej wymiany o 33 proc Pod względem ilościowym obrót towarowy obniżył się w r 1930 o 7 proc., w r. 1931 o 9 proc., a w I kwartale 1932 o 12 proc. Charakterystycznem jest, że pod względem ilościowym międzynarodowy handel artykułami spożywczemi wykazuje nawet pewien niewielki wzrost, natomiast do ogólnego obniżenia wymiany światowej przyczynił się wyłącznie spadek obrotów w zakresie artykułów przemysłowych i rękodzielniczych.

(z) **Elektryczność zamiast rzeźnika.** W Antwerpji wprowadzono nowy sposób zabijania bydła zapomocą elektryczności Do głowy bydlęcia zakładany jest przewodnik, po którym przechodzi prąd o sile 70 Volt. Doświadczenia wykazały, iż zwykłe tylko dotknięcie przewodnika zabija zwierzę natychmiast Nowy ten sposób jest mniej okrutny i bardziej praktyczny Zużycie prądu dla zabicia jednego zwierzęcia kosztuje 1 centime, czyli ¼ część grosza Podobny sposób zabijania bydląt będzie zastosowany niebawem w Brukseli.

KURS RYTMIKI I PLASTYKI WALENTYNY WIECHOWICZOWEJ.

Od 15 stycznia rozpoczynają się nowe kursa: Rytmiki i Plastyki d. Pań Rytmiki i gier rytmicznych dla dzieci (w śródmieściu i na Łazarzu). Rytmiki dla Panów. Amatorski kurs gimnastyki higjenicznej (obchudzanie) dla Pań.

Wpisy i informacje w sali p Mąkowskiego, Plac Wolności 14-a codziennie o godz. 4—5. zg 17 408

Z WYDAWNICTW

(w) **„Statystyka przedsiębiorstw handlowych w Polsce w roku 1932".** Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego ukazał się zeszyt 5 Statystyki Polski, Serji B pt. „Statystyka przedsiębiorstw handlowych w Polsce w r 1932". Publikacja ta zawiera informacje zupełnie nowe, nigdy dotychczas w Polsce w sposób tak szczegółowy nie ogłaszane Oparta jest na danych o liczbie świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw handlowych i zajęć przemysłowych, wykupionych na r 1932 do 29 lutego 1932 r. włącznie Szczegółowe tablice zawierają podział na kilkadziesiąt branż handlowych z jednoczesnem uwzględnieniem podziału według kategoryj świadectw wykupionych Bardo szczegółowy jest również podział terytorjalny, a mianowicie według okręgów izb przemysłowo - handlowych, województw, powiatów i miast wydzielonych. Na wstępie załączono mapkę z podziałem na okręgi izb przemysłowo - handlowych oraz kilka wykresów, przedstawiających niektóre wyniki opracowania.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ubiegły tydzień sprawozdawczy od 6 do 12 bm. minął również bardzo spokojnie, częściowo przy dalszej zniżce cen, gdyż wobec zupełnego wstrzymania się od zakupów najpoważniejszych krajowych rynków zbytu, podaż staje się jeszcze bardziej intensywna Ceny w uzależnieniu od gatunku wahały się od zł. 1.90 — 2.10 za kg Towar z mleczarń czołowych uzyskiwał częściowo nieco wyższą cenę.

Po dłuższej przerwie na nowo podjęty eksport napotyka jeszcze na znaczniejsze trudności ze względu na powolne przystosowanie się mleczarń do przepisów o t. zw. małej standaryzacji. To też znaczna część zdyskwalifikowanego towaru dodatkowo ciąży na rynku krajowym. Należy sobie jednak zdać sprawę, że w obecnych warunkach wzmocniony eksport ma wyłącznie na celu odciążenie rynku krajowego, a temsamem mleczarnie nie mogą naogół liczyć z korzystniejszemi cenami eksportowemi.

Rynki zagraniczne notują spokojną tendencję.

Na rynku niemieckim obniżono notowanie berlińskie o dalsze 2 mk na mk 90 za 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., mk. 83 za 50 kg. za II gat., mk. 76 za 50 kg. za III gat. Mimo przydzielenia nam kontyngentu nie przedstawia rynek niemiecki dla polskiego eksportu chwilowo żadnego praktycznego znaczenia, gdyż przy obecnem notowaniu berlińskiem ceny eksportowe nie przekroczyłyby zł. 1.60 za kg.

Ceny jaj w tygodniu sprawozdawczym kształtowały się następująco: jaja wapienne zł 120 za skrzynię, jaja świeże zł. 170 za skrzynię, jaja gwarantowanej świeżości zł. 1.80 — 1.85 za mendel. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu).

Giełdy zbożowe - towarowe

Warszawa, 13 1. Pszenica jara czerwona szklista 27 — 27.50, jednolita 26.50 do 27, zbierana 25.50 — 26, owies jednolity 15.50 — 16 50, zbierany 13.50 — 14 50, rzepak zimowy 46 — 48, reszta notowań bez zmiany.

Kraków, 13. 1 Pszenica dw. czerwona 28.50 — 29, biała 27.25 — 27 75, owies dw. stand. 14 — 15, targowy stand 12.15 do 13 50, jęczmień na krupy stand. 15 — 15 50, koniczyna pastewna 8.50 — 9.50, słoma długa 5.50 — 6, prasowana 5 — 5 50, kminek kraj. czyszczony 145 — 150, mąka pszenna okr krak. grysik pszenny 54 — 55, grysikowa 51.50 — 54 50, 45 proc. 49 50 — 50.50, Graham pszenny 37 — 39. Tendencja bez zmiany, dowozy małe.

Lwów, 13. 1. Pszenica dworska loco Lwów 740 g/l 29 — 29 50, pszenica dworska 720 g/l 27 — 27.50, pszenica zbiorowa 25 25 do 25.50. Inne kursy niezmienione.

Katowice, 12. 1 Żyto 16.30 — 16 75, pszenica jednolita 27 50 — 28, owies jednolity 16, zbierany 15.40, jęczmień browarny 17 50, groch Wiktorja 27 50 — 28, mąka kartoflana 25.50 — 27.10, mąka pszenna grysikowa 47 — 47 50, pszenna 65 proc. 39 50 do 41.15, żytnia do 65 proc. 24 10 — 25, otręby pszenne średnie 8.75, kuchy lniane 21 40 do 21.70. Ogólny obrót 1.820.50 tonn, usposobienie żywsze.

Gdańsk, 13 1 Pszenica 128 f. 15.50 do 15 60, 125 f. 15.10 — 15.20, żyto eksp. 120 f. 8 90 do 9, konsum 9 25, otręby żytnie 5 75 do 5.90, pszenne 6. Reszta bez zmian, podaż mała, tendencja dla żyta słabsza, dla jęczmienia spokojniejsza.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

UPADŁ DĄB

Trudno inaczej i trafniej wyrazić ogrom straty poniesionej przez cywilizację polską jako taką przez śmierć śp. Oswalda Balzera. Bo choć zmarł w wieku późnym, to jednak niedawna jeszcze świeżość fizyczna, a nadewszystko pełnia władz umysłowych, operujących ogromnem doświadczeniem naukowem i życiowem, pozwalały przypuszczać, że z pod pióra Zmarłego wyjdą rzeczy, które długa potomność będzie zaliczać do klasycznych tworów nauki polskiej.

Wyszedł ze szkoły naukowej Ksawerego Liskego, choć był studentem wydziału prawnego (Ksawery Liske był profesorem na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie). Zanim jednak poświęcił się zupełnie badaniom naukowym, sporo zainteresowań poświęcał literaturze pięknej. I tak w roku 1873 ogłosił w „Opiekunie" lwowskim powiastkę „Strzeleccy" (mając lat 15, urodził się bowiem w roku 1858), w cztery zaś lata później komedję „Kłopoty panicza" (pod pseudonimem O. Brona). W tymże roku ogłosił tłumaczenie pieśni szóstej „Iljady", do czego w roku 1879 doszło tłumaczenie księgi pierwszej, a w roku 1881 ustępu z księgi XIX-tej („Pojednanie"). Nie koniec na tem. W roku 1879, a więc w dwa lata po „Kłopotach panicza" napisał wierszem wstęp do księgi pamiątkowej, którą podówczas młodzież polska wydała na cześć Kraszewskiego, a ponadto komedję „Konkurenci panny Eudoksji". — Młody autor poczynał pozyskiwać uznanie i zagranicą. W roku 1883 ostatnią komedję przełożono na język czeski: wyszła ona w czasopiśmie „Divadlo slovanske" jako „Nápadnici sleeny Eudoxie".

Jeżeli poświęcamy miejsce tym pierwszym poczynaniom w piórze prof. Balzera, to z tej przyczyny, że podkreślają one wyraźnie późniejszy twórczy charakter pracy naukowej, o podkładzie emocjonalno-intuicyjnym. U dziejopisów rzecz to zresztą nie rzadka, by wspomnieć Szujskiego i pewien rys osobisty łączy się z temi tworami. Kiedy w roku 1925 zebrałem te wszystkie pierwsze publikacje Zmarłego ogłaszając je w Bibljografji dołączonej do Księgi Pamiątkowej ku czci prof. Balzera, otrzymałem list od Jubilata w którym między innemi pisze: „wydobył Pan na jaw wszystkie najcięższe grzechy mojej młodości... Choć mi te pierwociny mojego autorstwa nieraz więcej dawały satysfakcji osobistej niż niejedna późniejsza praca naukowa, myślę, że przyszła historja literatury okaże się względną dla mnie i o rzeczach tych zachowa dyskretne milczenie".

W roku 1881 równolegle z opublikowaniem ostatniego fragmentu tłumaczenia z „Iljady" przeszedł Zmarły do prac naukowych, ogłaszając pierwszą swą rozprawę „Kancelarje i akta grodzkie w w. XVIII". Nad obiorem tematu zaciążyła była osoba Liskego, który w tym czasie zajmował się lwowskiem archiwum ziemskiem.

Po pracy pierwszej przyszedł szereg dalszych: dziesiątki i setki. Wymieńmy najważniejsze: Geneza trybunału koronnego (1886), Studja nad prawem polskiem (1889), Genealogja Piastów (1895), O następstwie tronu w Polsce (1897), Historja ustroju Austrji (1899), O zadrudze słowiańskiej (1899), Przyczynki do historji źródeł prawa polskiego (1903), O Morskie Oko (1904), Corpus iuris Polonici (1906 i 1910), Skartabelat w ustroju szlachectwa polskiego (1911), Przygodne słowa (1912), Stolice Polski (1916), Skarbiec i Archiwum Koronne w dobie przedjagiellońskiej (1916), Z zagadnień ustrojowych Polski (1917), Królestwo Polskie, t. I—III (1919—1920), Z zagadnień ustrojowych Polski, nowe spostrzeżenia i uwagi (1920), Narzaz w systemie danin książęcych pierwotnej Polski (1928). Wymieniliśmy tylko rzeczy główne, gdyż pełna bibljografja prac śp. prof. Balzera liczy więcej niż 300 pozycyj.

Ogólnie charakteryzując dorobek naukowy Zmarłego trzeba powiedzieć, że górują nad nim dwa momenty: Po pierwsze temperament polemiczny autora. Przyczyną dla której podejmował pewien temat była dla prof. Balzera zwyczajnie opozycja własna przeciw pewnemu poglądowi, który pojawił się w literaturze przedmiotu. W ten sposób dochodziło do polemiki, która zrazu mieściła się na kartach czasopism, później jednak przeprowadza prof. Balzer szersze uzasadnienie swych tez. W ten sposób powstało np. największe dzieło Zmarłego, trzytomowe „Królestwo Polskie", taką genezę posiada też ostatnie z ogłoszonych większych dzieł prof. Balzera, „Narzaz".

Równolegle jednak z powyższem snuje się plan zgóry ustalonych prac. Do tego zakresu poczynań zaliczyć należy przedewszystkiem pomnikową „Genealogję Piastów" i opracowanie materjału zawartego w tym zbiorze, tj. monografję „O następstwie tronu w Polsce". Drugą grupę takich prac planowych stanowiły prace Zmarłego około wydania i opracowania statutów Kazimierza Wielkiego. Te prace, w niektórych szczegółach jak najbardziej zaawansowane, pozostały jednak w tece Autora.

Choć wyróżniliśmy powyżej jakgdyby dwie grupy poczynań naukowych Zmarłego, trzeba jednak powiedzieć, że poprzez wszystkie snuje się jedna wielka synteza wewnętrznych dziejów Polski. Tą syntezą są podkreślane we wszystkich pracach prof. Balzera elementy r o d o w e w ustroju dawnego społeczeństwa i państwa polskiego. Wystarczy wyniki te, osiągnięte w drodze żmudnego przekopywania się przez źródła, zestawić ze stanem rzeczy u narodów sąsiednich, by uwypuklić istotne cechy dawnej cywilizacji polskiej. Dzięki temu uważać należy prof. Balzera za jednego z głównych twórców syntetycznego obrazu naszej przeszłości narodowej.

Wspomnieliśmy, że szereg prac pozostał w tece. Dwie z nich były stosunkowo bardzo zaawansowane. Pierwsza wyrosła z zainteresowań polemicznych i zajmowała się zagadnieniem początków państw słowiańskich. W liście, który prof. Balzer wysłał na tydzień przed śmiercią, donosi, że podniósłszy się z ataku sercowego zbiera materjały do ostatniej części tej pracy. Poprzednie części zostały już napisane. Druga praca, gotowa w rękopisie, łączy się z przygotowaniem wydawnictwa statutów Kazimierza Wielkiego. Wykrywszy w statutach wpływy pojęć prawa rzymskiego zastanowił się był prof. Balzer nad ich źródłami. I oto jednem z nich wydała się kronika Mistrza Wincentego. W konsekwencji poświęcił Zmarły dwutomowe studjum monograficzne naszemu kronikarzowi i jego romanistyce. Rzecz tę trzeba oczywiście wydać, jeżeli pozwolą na to klauzule testamentowe.

Niewiele już miejsca pozostaje, więc najkrócej powiedzieć trzeba o innych dziedzinach działalności Zmarłego. Ogólnie podając spis jego prac, wzmiankowaliśmy i o pomnikowem wydawnictwie źródłowem „Corpus iuris Polonici". Obok działalności wydawniczej uprawiał też prof. Balzer i działalność organizacyjną, jako organizator i długoletni kierownik Towarzystwa Naukowego we Lwowie, tej placówki cywilizacji polskiej na kresach południowo - wschodnich. Ile pracy włożył w te swe zajęcia, tylko naoczni świadkowie stwierdzić potrafią. Czynny był też jako profesor-pedagog ogłaszając kilkanaście tomów prac swych uczniów w „Studjach nad historją prawa polskiego". Czynny był też jako obywatel zabierając głos w sprawach publicznych, czy jako obrońca praw polskich do Morskiego Oka, czy gdy odpowiadał Momsenowi, czy gdy przemawiał w rocznicę Grunwaldu. Ostatnio zabrał głos w sprawie ustawy uniwersyteckiej.

Umierając zabrał ze sobą do grobu dobrą część jasnych kart naszej kultury narodowej. Na kartach dziejów tej kultury pozostanie nieziszczalne tak, jak Paweł Włodkowic, Wojciech z Brudzewa, bracia Śniadeccy.

Cześć jego świętej pamięci.

Dr. Zygmunt Wojciechowski.

Poznań.

W następnym Dziale:

AKTOR, GAŻA, „ULGI" I CHAOS....

przez

Jerzego Drobnika.

Książki nadesłane

Giovanni Papini: „Gog" Przekład A. Brzozowskiej Kraków 1933 Wydawnictwo Literacko-Naukowe (W. Meisels)

ŻYCIE KULTURALNE

JUTRO WIELKI KONCERT Z DZIEŁ FRYDERYKA CHOPINA

Uroczystości chopinowskie trwają jak wiadomo od roku przeszło w całym świecie — sięgają od Warszawy po Majorkę. Wystąpił z niemi dwukrotnie Paryż, gdzie w czerwcu r. ub. grał Paderewski swój pamiętny, w całej Polsce słyszany recital, a Bibljoteka Polska urządziła wystawę pamiątek po Chopinie. W różnych miastach Polski odbywały się i odbywają Dni Chopinowskie, tj. produkcje urządzane z ramienia warszawskiego Komitetu Dni Chopinowskich, który ma w innych centrach Polski komitety lokalne, tak jak i w Poznaniu. Dochody z tych koncertów pójdą na uporządkowanie miejsca urodzenia Chopina w Żelazowej Woli, oraz na koszta sprowadzenia jego zwłok.

Jutrzejszy koncert w Teatrze Wielkim będzie manifestacją poznańskiego świata muzycznego w tym właśnie zakresie. Program jest nader obfity. Wykonane będą oba koncerty fortepianowe Chopina, zarówno f-moll (prof. Z. Lisicki) jak e-moll (prof. F. Łukasiewicz). Poza tem usłyszymy cały cykl arcydzieł chopinowskich w wykonaniu prof. Nadziei-Padlewskiej, oraz prof. Gertrudy Konatkowskiej. Część orkiestralną w obu koncertach wykona Orkiestra Symfoniczna m. Poznania pod batutą p. Zygmunta Latoszewskiego. Temsamem uroczystość jutrzejsza wchodzi niejako w obręb naszego sezonu symfonicznego, prowadzonego pod patronatem i sumptem miasta, które na ten wieczór udziela gmachu, oraz orkiestry przez siebie zorganizowanej.

Koncert będzie poprzedzony prelekcją, którą wygłosi przedstawiciel muzykologji na naszym Uniwersytecie, prof. dr Łucjan Kamieński.

Należy się spodziewać, że muzykalny Poznań stawi się jutro licznie w Teatrze Wielkim, aby wraz z artystami-wykonawcami złożyć hołd genjuszowi Chopina.

KRAJOZNAWSTWO

Zwiedzanie Poznania. W niedzielę 15 b. m. kolejna wycieczka Pol. Tow. Krajoznawczego zwiedzi Nową Elektrownię Miejską na warowni Czecha, Port Poznański i bóżnice. Zbiórka na Tamie Garbarskiej na końcowym przystanku tramwajowym o godz. 10. Od uczestników wycieczki pobiera się 50 gr na rzecz Towarzystwa.

LITERATURA

400-lecie zgonu Ariosta. Z Rzymu donoszą nam: Na wiosnę gotuje się Ferrara do wielkich uroczystości, któremi będzie uczczona 400-tna rocznica zgonu Ariosta. Patronuje im Królewska Włoska Akademja, urządza się specjalny komitet. Program obejmuje wystawę sztuki Odrodzenia, wystawę sztuki współczesnej, przedstawienia teatralne, koncerty symfoniczne itd. itd. Nadto wydane będą „Annali ariostei" zawierające bibljografję wszystkich dzieł Ariosta w sześciu działach (wszystkie wydania Orlanda Szalonego, wszystkie wydania satyr, wszystkie wydania komedyj, listy, poezje łacińskie, przekłady itp.). „Annali" obejmą dwa ogromne tomy ze stu ilustracjami i będą urzędową publikacją obchodu.

Nowy Chesterton. W Nowym Yorku wydał G. K. Chesterton monografję poety angielskiego Chaucera. Rzecz wyszła nakładem firmy Farrar et Rinehart.

MUZYKA

Opera o dekabrystach. Do libretta Aleksego Tołstoja napisał leningradzki kompozytor J. Szaporin operę „Dekabryści". Z postaci historycznych występują Ryłejew, Kuchelbäcker, Kachowskij, Annenkow i jego kochanka Paulina Hebl i in. Oczywiście i Mikołaj I, scharakteryzowany tematycznie przez „mazura". Za motyw przewodni służy hymn dekabrystów, oczywiście skomponowany przez Szaporina. W operze jest wiele chórów (chłopi, żołnierze, cyganie, izwoszczyki).

VARIA

Spadek belletrystyki francuskiej. Z Paryża donoszą nam: Październik i listopad są miesiącami najważniejszemi dla bibljografji francuskiej w zakresie powieści i nowel. Najwięcej prac tych ukazuje się drukiem właśnie w październiku i w listopadzie. Otóż warto zanotować, że produkcja ta wykazuje za rok 1932 duży spadek w stosunku do roku poprzedniego. Podczas gdy „Bibljografia Francji" zarejestrowała za 1931 rok 113 powieści i nowel w październiku, zaś 119 w listopadzie, to za rok obecny wynoszą te pozycje tylko 96 na październik i 98 na listopad. Spadek jest więc spory. (sp)

„ZWORNIK" w POZNANIU

W sali p. Mąkowskiego otwarta wstawa krakowskiej grupy „Zwornik" w porównaniu z zeszłoroczną przedstawia się jako bardziej jednolita, o poziomie więcej wyrównanym, całość. Widać też, że „Zwornikowcy" mają linję zdecydowaną i konsekwentnie według niej postępują. Jest nią przedewszystkiem kolor, od którego dopiero podchodzą do problemu formy i kompozycji w obrazie. To wyprowadzenie na plan pierwszy barwy powoduje, że częstokroć zatraca się materjalność przedmiotów a pozostaje wyłącznie tylko wizja kolorystyczna. Tak bowiem należałoby określić niektóre obrazy, w których trzeba czasem domyślać się, co który kolor w tym lub innym kształcie ma przedstawiać — podczas gdy sama wizyjność barwna działa. Przy tej sposobności nie zawadzi przypomnieć znaną dawno zasadę, że malarstwo nie jest odtwarzaniem wiernem natury i nie można oceniać wartości obrazu przez kontrolowanie go z naturą. Obraz jest przeżyciem artysty na temat form i barw w naturze widzianych, jest malarsko-plastyczną wizją, którą artysta widzowi podaje.

Taką wizją kolorystyczną są np. dwa piękne pejzaże z południowej Francji, Krchy. Robią one wrażenie starego gobelinu, na którym kilka trwałych kolorów gra intensywnym akordem na tle lekko zszarzałej całości tła. Miękko modeluje Krcha kształt postaci dziewczynki z owocami, nadając jej interesującą formę, umiejętnie rozmieszcza światła i cienie a kolorystycznie zestraja obraz w szlachetną żółto-czerwonawą harmonję.

Ritterówna kładzie największy nacisk na rysunek i na wydobycie najsilniejszej plastyki formy, którą w pewnych wypadkach dość silnie deformuje. Przeważnie jednak trzyma się w granicach dość zdecydowanego realizmu. W kolorystyce przeważa kolor czarny, który miesza z barwami lokalnemi przedmiotów, modelując w ten sposób ich bryłowatość. Z tego też powodu obrazy jej — wykazujące zresztą duży temperament i zdolności malarskie — nie ożywione żadnym zdecydowanym problemem kolorystycznym, rażą monotonją. Poprostu należałoby na czas jakiś przynajmniej usunąć z palety czarną farbę.

Inaczej zupełnie stosuje ten sam kolor Sperlinżanka. Jest on w jej martwej naturze wyraźną dominantą. Ze zdecydowanie czarnego tła wyłania się szereg kolorów, wprawdzie niezdecydowanie wyrażających jakość przedmiotów, zato zestrojonych w zdecydowany akord. Czerń ma w nim swój właściwy ton, a nie służy, jak u Ritterówny, wyłącznie dla modelowania formy. Podobnie z punktu widzenia formy. Podobnie malowany jest portret kobiecy.

Kilka olejnych prac Gerżabka wykazuje wyraźną linję rozwojową tego artysty w kierunku wzbogacenia gamy kolorystycznej. Jeden z jego krajobrazów z południowej Francji nie różni się niczem od wystawionych w roku ubiegłym, natomiast w motywie pejzażowym z Małapolski czyni artysta duży krok naprzód. Również szlachetnym i subtelnym kolorystą jest Szynagiel zwłaszcza w krajobrazie, przedstawiającym grupę domów. I. Hoffmanówna wydobywa w swych obrazach silne natężenia kolorystyczne o nastroju minorowym. Geppert wystawia jeden krajobraz i scenę rodzajową o zacięciu lekko dekoracyjnem, a Rzepiński interesujący szkic kolorystyczny w guście Bonard'a. Stapiński wyzbył się zupełnie dawnej maniery Kamockiego a Milli w martwych naturach wykazuje pośród swych kolegów najwięcej podejścia realistycznego. Rumińska-Gerżabkowa oprócz krajobrazów i kwiatów wystawia portret kobiecy o delikatnej pastelowej tonacji. Krajobrazy Króla są utrzymane w kolorach jasnych a Książka — za wyjątkiem jednego — zbytnio przeczernione. Kaspar Pochwalski daje portret i dwa obrazy figuralne a Oleś tkwi jeszcze w dawno przebrzmiałych echach szkoły Stanisławskiego. Malarstwo tych czterech ostatnich artystów odbiega mocno od ogólnego charakteru reszty grupy.

Tak więc dzięki inicjatywie Salonu Sztuki Współczesnej ma Poznań sposobność zapoznania się z nowym etapem rozwojowym jednego z głównych zrzeszeń artystycznych Krakowa.

J. Mroziński.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sensacyjne wyniki śledztwa

Echa strzelaniny na Sołaczu — Na sumieniu zbrodniarzy ciąży kilkanaście przestępstw — Sukces policji

Jak już donieśliśmy, w wyniku kilkudniowych mozolnych dochodzeń ujęto zbiegłych po krwawem zajściu na Sołaczu bandytów, wspólników zastrzelonego Stanisława Brzóski. Są nimi: Józef Jankowski, ur. 19 marca 1905 r. w Kobylempolu pod Poznaniem, zamieszkały w ostatnim czasie u rodziców przy ul. Żydowskiej 12 i Edmund Musielak, ur. dnia 4 listopada 1909 r. w Poznaniu, bez stałego mieszkania.

Podczas rewizji osobistej u obu ujętych bandytów znaleziono różne przyrządy do włamań i rzeczy, pochodzące z wielu kradzieży z włamaniem. U Musielaka znaleziono prócz tego rewolwer, gotowy do strzału i magazyn z nabojami.

Obaj przestępcy karani są już kilkakrotnie. Jankowski mianowicie karany był dziesięciokrotnie przez sądy na kary od 6 tygodni do 2 i pół lat ciężkiego więzienia. W dniu 29 września ub roku zwolniono go z ciężkiego więzienia, odcierpiał karę 25 miesięcy Edmund Musielak, karany był za kradzieże z włamaniem czterokrotnie ciężkiem więzieniem od 6 miesięcy do 2 lat. Ostatnio opuścił więzienie we wrześniu ub. roku po odcierpieniu kary za kradzież z włamaniem.

W toku dwudniowych dochodzeń udowodniono obu bandytom 9 kradzieży i włamań, których dopuścili się w czasie od listopada do chwili aresztowania.

Dziełem ich zastrzelonego kompana Brzóski były kradzieże i włamania w restauracji Malinowskiego na Wielkich Garbarach 49, w sklepie delikatesów p. Leitgebra na Wielkich Garbarach 16, w Spółdzielni Wojskowej przy ul. Dolnej 5, w antykwarjacie p. Skwierczyńskiego przy ul. Woźnej 14 w restauracji p. Beyerowej przy placu Bernardyńskim 1, p. Jankowskiego, ul. Poznańska 46, w restauracji p. Hermanowej przy Starym Rynku 8, w winiarni „Tabarin" przy pl. Wolności 17 i w mieszkaniu inspektora straży granicznej p. Ziemby przy ul. Słowackiego 15.

Jak już wspomnieliśmy, dużą część skradzionych przedmiotów znaleziono podczas rewizji. Władze prowadzą w tej sprawie dalsze śledztwo. (kl.)

Obrońcy z urzędu

w procesie przeciw zabójcom ś. p. ks. Masłowskiego

Dowiadujemy się miarodajnie, że obydwom oskarżonym o zabójstwo śp. ks. Masłowskiego przydzielono już obrońców z urzędu. Mianowicie osk. Grelkę bronić będzie adw. E. Łużyński, a osk. Bednarczyka adw. R. Baranowski.

Proces przed sądem doraźnym rozpocznie się w poniedziałek, 16 b. m. o godz. 9 rano. Na rozprawę powołano, prócz biegłego dr. Łaguny, 14 świadków.

KRATKI SĄDOWE

Co robiła komisja rewizyjna

z Czyżewiczem i Czyżewicz z komisją rewizyjną?

W dalszym ciągu procesu Czyżewicza i tow. rozpoczęły się przesłuchy świadków.

Pierwszy zeznawał adw. Przystaszewski, syndyk spółdzielni, nie wnosząc do sprawy niczego nowego. Drugi zkolei występuje świadek Makowski, uprzednio członek spółdzielni, później wiceprezes rady nadzorczej i członek komisji rewizyjnej.

Przew.: Podobno odbywały się po zebraniach wieczory w lokalach, gdzie panowie schodzili się razem. Ile wynosiły wówczas rachunki i kto płacił?

Świadek: Rachunki płacił przeważnie zawsze Czyżewicz, niejednokrotnie Romański.

Prokurator: Czy świadek może powiedzieć, jak się przedstawiała sprawa dwóch protokółów komisji rewizyjnej, z których pierwszy stwierdza, że wszystko, co dotąd było uczynione, jest skandalem, jest nadużyciem natomiast drugi protokół poświadcza, że wszystko jest w porządku.

Świadek: W pierwszym wypadku komisja rewizyjna opierała się zdaniu p. Wegnera, tymczasem w drugim już zaważyło zdanie członka rady spółdzielczej z ministerstwa skarbu. — Ten bowiem zwrócił uwagę, że istnieje możliwość nadużycia.

Przewodniczący stwierdza, że w formularzu pożyczki dla p. Lisieckiego z 28 marca 1931 r. najważniejsze rzeczy są poprzekreślane ołówkiem. Tak np. cyfra pożyczki 5 tys. zmieniona na 15, zawód Lisieckiego z nauczyciela na profesora, lata, na jakie została dana pożyczka z cyfry 10 na 20.

Oskarżony tłumaczy się wymijająco i przyznaje, że on sam dokonał korekty ołówkowej.

Przew.: W dziwny sposób komisja rewizyjna prowadziła swoje zebrania i pisała sprawozdania. Np. jest doskonale wyszczególniona cyfra znaczków pocztowych, jaka istniała w kasie, a nawet taki drobny szczegół, że znaczek na 15 gr był przedarty. Natomiast niema określenia dokładnego co do stanu kasy jako takiego. Tymczasem posiedzenia każdej komisji powinny zaczynać się od stwierdzenia, jaki jest stan kasy, ile pieniędzy brakuje, czy kto czego nie ukradł.

Św. Makowski: Ja na to odpowiedzieć nie mogę. Wiele rzeczy nie pamiętam.

Przew.: W protokóle jednego z ostatnich zebrań komisji rewizyjnej jest zaznaczone w sprawozdaniu, że kasa powinna wykazywać 5 tys. zł, a tymczasem w kasie znajduje się tylko dosłownie 2 gr i kilkadziesiąt znaczków pocztowych. Równocześnie sprawozdanie zawiera adnotację, że p. Czyżewicza posądza się o defraudację owych brakujących 4 tys zł. Czemu wobec takiego faktu komisja rewizyjna nie zwróciła się z oskarżeniem wprost do prokuratury.

Świadek: Sądziliśmy, że całą sprawę uda się załatwić „dobrowolnie", że będziemy mogli rozmówić się z Czyżewiczem i ten zgodzi się uregulować cały rachunek.

W dalszym ciągu rozprawy zeznaje św. Lisiecki, przewodniczący komisji rewizyjnej i członek rady nadzorczej. Zeznania jego obfitowały w niezwykle wesołe momenty.

Ze względu na rozprawę sądu doraźnego, wyznaczoną na poniedziałek, proces Czyżewicza zostanie prawdopodobnie przerwany na kilka dni.

Świetlica dla zubożałej inteligencji

Staraniem Tow. Pomocy dla Inteligencji i Komitetu Tanich Kuchen im. ks. Kardynała Dalbora powstaje wkrótce świetlica przeznaczona dla zubożałej i bezrobotnej inteligencji. Mieścić się ona będzie przy ul. Skarbowej nr 24. Wstęp do świetlicy tylko za okazaniem legitymacji, które wydaje Tow. Pomocy dla Inteligencji w biurze swojem przy Nowym Rynku 13 we wtorki w godzinach od 3 do 5. Założona świetlica dostępna będzie codziennie od godz. 4 — 8. Będą w niej wyłożone gazety, czasopisma, oraz książki. Zaopatrzy się również świetlicę w gry pokojowe, by dać możność spędzania kilku beztroskich godzin naszej ciężko przez los dotkniętej inteligencji. Pozatem Komitet Tanich Kuchen wydawać będzie za cenę 10 gr szklankę herbaty lub mleka wraz z bułką z masłem.

Niewątpliwie fakt otwarcia świetlicy powita nasza zubożała inteligencja z wielkiem zadowoleniem i radością. Do ogółu społeczeństwa tak zawsze ofiarnie niosącego pomoc ubogim zanosi Komitet Tanich Kuchen im. ks. Kardynała Dalbora oraz Tow. Pomocy dla Inteligencji serdeczną prośbę o dostarczenie książek, pism, gier oraz o finansowe poparcie świetlicy.

Otwarcie nastąpi już w poniedziałek, dnia 16 bm. o godz. 4.

Ofiary w gotówce przekazywać prosimy na konto Tow. Pomocy dla Inteligencji nr. 25173 lub na konto komitetu Tanich Kuchen do P. K. O. nr 206183. Przyjmuje je również administracja naszego pisma.

Ofiary w naturaljach, książkach, czasopismach do biura Tow. Pomocy dla Inteligencji Nowy Rynek 13, tel. 16.80 lub do biura komitetu Tanich Kuchen, Fr. Ratajczaka 32, tel. 22.97.

Na życzenie towarzystwo odbiera dary przez własnych posłańców.

KALENDARZYK

Sobota, 14 stycznia 1933.

Słońce: wschód 7.57; — zachód 16.07; — długość dnia 8 godz. 10 min.

Księżyc: wschód 19.11; — zachód 9.23; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Sobota godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 14 st. C., pogodnie, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 766 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa — 6 st. C., najniższa — 11 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś — 0.12 m.

Kal. rzk.: Hilary; jutro Paweł Pustelnik.

Kal. słow.: Radogost; jutro Domosław.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Towarzystwa Młodych Przemysłowców.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 16 bm. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad omówienie preliminarza budżetu na r. 1933. Ze względu na ważność obrad punktualne przybycie członków pożądane.

— * **Z Narodowej Organizacji Kobiet — Koło Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 16 bm. o godz. 20 w salce p. Kasprzakowej ul. Kilińskiego 15. — Referat wygłosi p. dr. Liebekowa na tem „Społeczeństwo, a młodzież moralnie zaniedbana".

— * **Członkowie b. Koła Słuchaczy Uniw. Lud.** pod przewodnictwem długoletniego prezesa p. Czerwińskiego odbyli w gronie najbliższych współpracowników z ostatniego zarządu zebranie informacyjne w sprawie wznowienia działalności Koła. Uchwalono zwołać z początkiem lutego zebranie wszystkich członków Koła Słuchaczy U. L. oraz uczestników wykładów.

— * **Z Towarzystwa Przemysłowców na Jeżycach.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 15 na sali p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16.

WYKŁADY

— * **Z Towarzystwa Polsko-Angielskiego.** Staraniem Towarzystwa wygłosi w poniedziałek, dnia 16 bm. o godz. 20 w sali 18 Coll. Minus znany anglista, wicekonsul angielski, prof. B. W. A. Massey odczyt w uproszczonym języku angielskim, t. zw. „Basic English" n. t. działalności policji angielskiej w Indjach. Goście mile widziani.

— * **Ze Związku Ekonomistów.** W czwartek, 19 bm. w sali Izby Przemysłowo-Handlowej, ul. Mickiewicza 31, I ptr. (wejście z ul. Sienkiewicza) o godz. 20 wygłosi p. red. dr. Andrzej Niesiołowski bardzo ciekawy i aktualny referat p. t. „Homo economicus i jego ewolucja". Goście mile widziani.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. gimn. „Sokół" Poznań XIII** urządza w niedzielę, 15 bm. wspólnie z gniazdem męskiem gwiazdkę dla naszej młodzieży, połączoną z łamaniem opłatka. Uroczystość urozmaiconą zostanie przedstawieniem scenicznem i różnemi niespodziankami.

Przy cierpieniach nerek, chorobach moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** łagodzi i usuwa szybko gwałtowne boleści przy wypróżnieniu. Zalecana przez lekarzy. ng 7 422

WYSTAWY

— * **Wystawa fotograficzna.** Tow. Miłośników Fotografji w Poznaniu (ul. Libelta 14) podaje do wiadomości, że 12 bm. została otwarta indywidualna wystawa senjora fotografików polskich, prof. Jana Bułhaka z Wilna, którą zwiedzać mogą wszyscy bezpłatnie w godz. od 16—20, a w niedziele i święta od godz. 11—13.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Sodalicja Pań Konfekcyjnych.** — Świetlne obrazy i herbatka odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 18 na sali sodalicyjnej. Nabożeństwo sekcji eucharystycznej w poniedziałek, 16 bm. o godz. 19 w kaplicy sodalicyjnej.

— * **Dyrekcja Państwowej Szkoły Budownictwa w Poznaniu** donosi, że w związku z rozporządzeniem Min. W. R. i O. P. z dnia 18 listopada 1932 r. o nowej organizacji roku szkolnego, nowe półrocze w tej szkole rozpocznie się dnia 26 bm. Egzaminy wstępne odbędą się w dniach 23, 24 i 25 bm. Podania o przyjęcie można składać do dnia 20 bm.

— **IV. Druż. Harc. im. Władysława Jagiełły** urządza 15 bm. o godz. 16 gwiazdkę połączoną z dzieleniem opłatka i popisami harcerzy w świetlicy szkoły powszechnej im. Konarskiego przy ulicy Marji Magdaleny 2.

— * **Ważne dla towarzystw!** Koło Medyków, Stud. Uniw. Pozn. przypomina, że służy bezpłatnie doświadczonymi referentami na wszystkie zebrania. Referaty z dziedziny medycyny popularnej, pomocy w nagłych wypadkach, czy higjeny zyskują na wartości li tylko wówczas gdy są wygłaszane przez medyków. Zgłoszenia z datą, godziną i miejscem wygłoszenia referatu oraz podaniem, jaki temat jest pożądany, należy przesyłać na tydzień przed terminem zebrania pod adresem: Koło Medyków, Stud. U. P. (Sekcja społeczno-naukowa), Poznań, Wały Leszczyńskiego 6.

— * **Akad. Koło Polskiego Tow. Tatrzańskiego** urządza w niedzielę, 15 bm. wycieczkę narciarską dla miłośników nart. Trasa prowadzi przez bardzo urozmaicony teren pagórkowaty Otusz — Stęszew — Łódź — Mosina, położony wśród jezior i lasów. Wyjazd rano o godz. 7.48 do Otusza, powrót o godz. 17.24 albo 18.45 z Mosiny. Zbiórka i zgłoszenia na dworcu głównym punktualnie o godz. 7.20 (ze względu na wykupienie biletów zniżkowych).

— * **Z Dokształcającej Szkoły Kupieckiej.** Na życzenie Stow. Kupców Chrześcijan kierownictwo szkoły podaje do wiadomości, że ćwiczenia P. W. dla uczniów tejże szkoły w przyszłości będą się odbywały zawsze o godz. 19.50 i to dla I stopnia w poniedziałki wzgl. piątki, dla II stopnia natomiast we wtorki, przyczem każdy uczeń tylko raz tygodniowo w wyznaczonym przez szkołę dniu bierze udział w obowiązkowych ćwiczeniach.

Przypominamy herbatkę-dancing

która się odbędzie w niedzielę, 15 bm. od godz. 5—8 popoł. w lokalach „Adrji". Wstęp od osoby 99 gr. Czysty dochód przeznaczony na rzecz zubożałej inteligencji.

Scena z pięknego filmu p. t. „Pokonani zwycięzcy", wyświetlanego w kinie „Metropolis". W rolach głównych występują: George Bancrofft i Wynne Gibson.

GŁOSY CZYTELNIKÓW

Niby wakacje

W poniedziałek, dn. 16 b. m. rozpoczyna się znowu nauka szkolna po trzytygodniowych wakacjach. Jak wiadomo, w bieżącym roku szkolnym przeprowadzono nowy podział wakacyj, rozszerzając je zimą a skracając latem.

Zmianę tę można uważać zasadniczo za słuszną i celową. Ale pod jednym tylko warunkiem, że istotnie przedłużone wakcje zimowe będą okresem wypoczynku i rozrywek dla młodzieży. Że tę zasadę nie zawsze i nie wszędzie się stosuje, o tem świadczy pismo nadesłane nam z kół rodzicieskich, które poniżej ogłaszamy:

Szanowna Redakcjo!

Pragnę poruszyć pewną bolączkę z zakresu spraw szkolnych i uprzejmie proszę o zamieszczenie poniższych uwag w imię dobra młodzieży, dla której potrzeb Szanowna Redakcja okazuje zawsze tyle zrozumienia.

Kończą się wakacje, dłuższe w tym roku, niż dotychczas w okresie świąt Bożego Narodzenia. Ale zapytać się należy, cóż za pożytek z tych „wakacyj", jeżeli profesor języka polskiego zadał swym uczniom tak olbrzymie pensum, wymagające niezwykłego wysiłku umysłowego, zaznajomienia się z obszerną literaturą itd., jak przerobienie całego „Ogniem i mieczem" w klasach średnich niektórych gimnazjów poznańskich. Wprawdzie wykonanie tego zadania pozostawione jest teoretycznie dobrej woli uczniów, jednak praktycznie nikt nie odważyłby się nie spełnić życzenia profesora.

I co się dzieje? — Synek mój, chłopiec zdolny i ambitny, postanowił „życzenie" profesora spełnić jak najsumienniej, z tym skutkiem że zamiast chodzić na ślizgawkę lub saneczkować, pobawić się z rówieśnikami itd., codzień ślęczał nad książką, niekiedy późno w nocy, a potem zapisał kilkanaście stron arkuszowych gęstem pismem Bilans? — Stracone dla zdrowia i odpoczynku wakacje. Czy władze szkolne nie mogłyby wpłynąć na profesorów, by nie pojmowali zbyt gorliwie swych zadań pedagogicznych, a dzieci zwolnili od zbytniego ciężaru lekcyj?

J. Z.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **KOBYLIN.** (Zakończenie wystawy). W niedzielę, 8 bm na zakończenie wystawy robót ręcznych urządzono za zaproszeniami wspólną herbatkę, połączoną z koncertem i tańcami.

— (Nowa organizacja) W niedzielę, 8 bm odbyło się na salce p. Weckmanowej zebranie konstytucyjne Tow. Właścicieli Nieruchomości. Zebrani postanowili jednogłośnie założyć organizację. Wstąpiło do niej 58 osób, poczem wybrano zarząd, który tworzą pp.: Pawletta W. — prezes, Kędzierski J. — sekretarz, Staniszewski — zast. sekretarza, Starke E. — skarbnik, Biczysko Al. I. i Czado Wł. — ławnicy.

— (Z Koła śpiew. „Cecylja") Na ostatniem walnem zebraniu Koła śpiew. „Cecylja" udzielono absolutorjum staremu zarządowi i wybrano na przeciąg trzech lat nowy. W skład zarządu wchodzą pp.: Tyczewski — prezes, Grobelna M. — wiceprezeska, Szczawik Gr. — sekretarz, Ciesielska L. — zast. sekretarza, Hoffmann — skarbnik, Lulkiewiczówna H. i Wechman W. — bibljotekarze. Dyrygentem Koła jest p. Pieprzyk Fr., który piastuje ten urząd blisko 30 lat. (j. ch.)

— * **KĘPNO.** (Nominacja). Inspektor skarbowy p. Szper, dotychczasowy kierownik Urzędu Skarbowego w Kępnie, przeniesiony został dekretem min. skarbu z dnia 17 grudnia 1932 r., do służby skarbowej w II wydziale Izby Skarbowej w Poznaniu i opuszcza w dniach najbliższych Kępno.

— (Opłatek w „Sokole"). Kępińskie gniazdo Tow. gimn. „Sokół" urządziło dla swej młodzieży wieczorek gwiazdkowy. Uroczystość zagaił prezes gniazda, p. red. Depczyński, witając licznie zebraną młodzież, która zajęła miejsca pod pięknie ozdobioną choinką, przy suto zastawionych stołach. Po odśpiewaniu kolend prezes dzielił się z obecnymi opłatkiem, życząc pomyślności w Nowym Roku. Następnie odbyła się wspólna kawa, podczas której odśpiewano szereg kolend i pieśni, oraz wygłoszono kilka deklamacyj i monologów. Treściwie opracowany referat o zwyczajach gwiazdkowych w Polsce wypowiedział członek oddziału młodzieży, Stężały.

— (Nieletnia ofiara demoralizatora). — St. K., czel. cukierniczy, odwiedzał nocami nieletnią S. B., liczącą dopiero lat 14, służącą pp. C., upijał ją alkoholem i demoralizował. Swój podły proceder uprawiał K. w przywatnem mieszkaniu pp. C. w czasie ich nieobecności i to codziennie między 26 grudnia i 1 stycznia, jak to wykazało dochodzenie policyjne. Gdy sprawa wyszła na jaw po powrocie z urlopu p. C., nieszczęśliwa ofiara K., próbowała popełnić samobójstwo przez otrucie się gazem świetlnym, co jednak w porę zauważono; niedoszłą samobójczynię odstawiono do szpitala. K. winna spotkać zasłużona kara.

— * **OBORNIKI.** (Z życia Młodych Polek i cechu obuwniczego) Roczne walne zebranie Stow. Młodych Polek odbyło się 8 bm. w lokalu szkoły powszechnej. Po odczytaniu protokółu z ostatniego walnego zebrania złożył stary zarząd wyczerpujące sprawozdanie, z którego m. in. wynika, że Stowarzyszenie, dzięki intensywnej pracy patrona, ks. wik. Michalaka, rozwija się doskonale. Nowy zarząd tworzą pp.: Stanisława Kandulska — prezeska, Jadwiga Ziółkowska — wiceprezeska, Cecylja Skierczyńska — sekretarka, Marja Cholewianka — skarbniczka, Salomea Bukowska — bibljotekarka, Kramerówna — gospodyni. Do komisji rewizyjnej powołano pp.: Hojnacką, Skierczyńską i Paplaczykównę. Do pocztu sztandarowego pp. Karolczakównę, Przybylską i Kandulską.

W tym samym dniu odbyło się w lokalu p. Klosowej pod przewodnictwem p. Pawła Adamka walne zebranie cechu obuwniczego. Przewodniczącym wybrano p. Józefa Skierczyńskiego, na sekretarza powołano p. Michała Skierczyńskiego a na skarbnika p. Walentego Kucerę. W wolnych głosach postanowiono wyasygnować na rzecz bezrobotnych 10 zł. (Kko.)

— * **OSTRÓW.** (Akademja Hallerczyków). Tutejsza placówka Związku Hallerczyków urządziła w niedzielę akademję, poświęconą uczczeniu 15 rocznicy powstania armji polskiej we Francji. Wielka sala Teatru Miejskiego zapełniła się publicznością. Na scenie widniały portrety Romana Dmowskiego, Ignacego Paderewskiego i gen. Hallera. Akademję zagaił prezes placówki p. Adamczak. Programowe przemówienie wygłosił ks. prob. Zamysłowski. Na dalszy program składały się deklamacje, śpiew Tow. Śpiewackiego i żywy obraz. Na wezwanie prezesa urządzono po akademji zbiórkę na cele uporządkowania grobów poległych Hallerczyków we Francji.

— (Ze statystyki parafji) Tutejsza parafja św. Stanisława B. M. liczy około 30 tys. dusz. W r. ubiegłym było 688 chrztów, 219 ślubów, 371 pogrzebów.

— (Gwiazdka). Jedno z najstarszych u nas towarzystw, istniejące już lat 67, mianowicie Tow. Młodych Przemysłowców (dawn. Tow. Czeladzi) urządziło w niedzielę po południu uroczystość gwiazdkową w górnej salce Strzelnicy. Jako goście przybyli m. i. miejscowy ks. proboszcz, poseł Lasota i wielu przedstawicieli stowarzyszeń i cechów. Uroczystość zagaił prezes p. W. Kostrzewa piękną przemową. Nastąpiły deklamacje dzieci, śpiew kolęd, odegranie udatne „Żłóbka" serdeczne przemówienie ks. prob. Zamysłowskiego oraz łamanie się opłatkiem. Potem zjawił się upragniony przez dzieci „gwiazdor" i obdarował je upominkami. Na koniec odbyła się wspólna herbatka i tow. zabawa, która miała b. miły przebieg.

— * **PONIEC.** (Na rzecz bezrobotnych). W dniu 15 bm. na sali p. Ratajczaka odbędzie się celem zasilenia funduszu pomocy bezrobotnym wieczornica Moniuszkowska. W programie popisy muzyczne orkiestry 55 pułku piechoty, przedstawienie opery komicznej p. t. „Loterja", występ koła śpiew. „Dembiński" z Leszna oraz zabawa taneczna.

— * **ŚMIGIEL.** (Pożar). W dniu 5 bm. wybuchł pożar w warsztacie fabryki mebli p. J. Matuszewskiego, który dzięki natychmiastowej akcji tutejszej straży pożarnej został stłumiony. Straty są minimalne.

— (Z rady miejskiej). Na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej w miejsce ustępującego członka magistratu dr. Rakowskiego wybrano radnego p. Bolesława Antkowiaka, kierownika szkoły powszechnej. Pierwsza kandydatura p. dr. Zenktelera nie została przez województwo zatwierdzona.

— * **SZAMOTUŁY.** (Opłatek u Hallerczyków). W święto Trzech Króli zebrali się Hallerczycy z rodzinami oraz liczni sympatycy i goście w sali hotelu Eldorado, gdzie urządzono uroczystość łamania się opłatkiem. Po przemówieniu prezesa p. Musiala nastąpiło kilka deklamacyj, potem obdarzono gwiazdką około 100 dzieci. Wspólną herbatką zakończono piękną uroczystość. Zaznaczyć należy, że koszty gwiazdki pokryto wyłącznie z własnych funduszów placówki Hallerczyków.

— (Na odstawkę). Z dniem 1 marca odchodzi na emeryturę komendant P. K. U. p. pułkownik Kazimierz Szczęśniak, jeden z znanych powstańców wielkopolskich. Również otrzymał emeryturę od grudnia br. porucznik, p. Bolesław Bogacki.

— (Kradzież). Ogrodowemu p. Józefowi Rehbeinowi skradziono większą ilość marynat. Policja ujęła czterech złodziei. Rolnikowi Sturzebecherowi w Lubowie skradziono z ogrodu 4 brony żelazne. (sc)

Z Pomorza

— * **DZIAŁDOWO.** (Z życia polskich protestantów) Pastorzy protestanccy na Mazowszu są znacznie lepiej uposażeni od swych kolegów w reszcie obszaru Pomorza, ponieważ gminy ewangelickie tutaj zaopatrzone są w role kościelne (plebanje) tak, jak parafje katolickie. Tak np. gminy ewang. w Płośnicy, Uzdowie, Narzyniu itd. mają plebanki ponad 300 mórg każda. Są to dawniejsze parafje katolickie, które po zaprowadzeniu reformacji na Mazurach 1524 r. przeszły wraz z kościołami i należącemi do nich gruntami w posiadanie nowowierców. O ile pastor umiera, pozostawiając rodzinę, następca niebożczyka korzysta z 2/3 dochodów danej plebanki zaś 1/3 przeznacza się na utrzymanie pozostałej wdowy. O ile jest więcej wdów do zaopatrzenia, to wszystkie wspólnie dzielą się tą 1/3 dochodów. W powiecie grudziądzkim do tego rodzaju gmin należy Liskowo, które dawniej należało do Prus Książęcych; do roku 1720 kościół tamtejszy wraz z 300-morgową plebanką był jeszcze w posiadaniu katolików, a ostatnio proboszczem był ks. Dytmar. (x.)

— * **TCZEW.** (Wystawa gołębi) Od 6 do 9 stycznia br. odbyła się w czerwonej sali Hali Miejskiej wystawa gołębi rasowych, którą odwiedziło bardzo wiele publiczności. Złotym medalem nagrodzony został mistrz krawiecki p. Staszket z Tczewa. Na drugiem miejscu był hodowca p. Kiszycki, który odebrał kilka nagród.

— (Kradzież w kościele). Podczas nabożeństwa w kościele farnym skradł ktoś p. Helenie T. z Tczewa torebkę, w której znajdowało się 25 zł. oraz złoty zegarek damski.

— (Z sądu). Sąd okręgowy w Starogardzie skazał pracownika kolejowego Wacława Janickiego z Tczewa, który swego czasu przez pozostawienie latarni w, wagonie spowodował pożar, który wyrządził 25 000 zł. straty, na 2 miesiące aresztu z zawieszeniem na 2 lata. (ds.)

Z Kaliskiego

—* **KALISZ.** (Samobójstwo) W kancelarji więzienia przy ul. Dzielnej w Warszawie popełnił samobójstwo wystrzałem z rewolweru w skroń Jerzy Radyszkiewicz, lat 35, niedawno mianowany zastępcą naczelnika więzienia kaliskiego. Wyjechawszy w sprawach osobistych przed kilku dniami do Warszawy, tam pozbawił się życia. Przyczyna narazie nie jest znana.

— (Aresztowanie cygana) Kaliski wydział śledczy zaaresztował 6 bm. poszukiwanego przez sądowe władze niemieckie cygana Brzezińskiego vel Schmidta podejrzanego o dokonanie mordu na pewnej dziewczynie w Niemczech. Na podstawie przesłanego rysopisu, zatrzymano w Kaliszu wspomnianego cygana który ostatnio osiadł we wsi Stożków, gm. Błaszki.

Brzeziński vel Schmidt podaje, że urodził się w r. 1885 w Mławie. Jest to zawodowy włóczęga, karany już przez władze polskie w r. 1925. Przekazany on został prokuratorowi przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu.

— (Rocznica Adama Chodyńskiego) W grudniu minęła setna rocznica urodzin Adama Chodyńskiego, jednego z największych kronikarzy kaliskich. W drugiej połowie 19 wieku wydał on krótką biografję Kalisza, drukował w redagowanym przez siebie „Kaliszaninie" ciekawą pracę dotyczącą starego Kalisza, słowem wydobywał z pleśni zapomnienia dawne dzieje grodu Nadprośnieńskiego. Zmarł w roku 1902. Przed kilku laty rada miejska uwieczniła nazwisko Chodyńskiego nazywając jedną z ulic Kalisza jego imieniem. Prawdopodobnie w bieżącym miesiącu lub w początkach lutego odbędzie się specjalnie zorganizowana akademja przez Tow. Krajoznawcze ku uczczeniu historyka kaliskiego Adama Chodyńskiego. (mk)

KRONIKA KARNAWAŁOWA

Gromada Starszo-Harcerska przy II. Drużynach Żeglarskich im. Kom. Fl. Hlaski w Poznaniu, urządza **Wielką Zabawę Karnawałową** w niedzielę, dnia 15 bm., o godz. 19-tej w salach Ogrodu Zoologicznego. W programie cała moc niespodzianek, jak: występy drużyny polonez biała polka z własnemi orderami, walczyki figurowe, biała godzina, podróż po Polsce, poczta japońska itp. Komitet zabawowy dokłada wszelkich starań, by gościom umilić chwile jaknajwięcej i by wieczór wypadł jaknajweselej, to też nie wątpimy że Zabawa ta zgromadzi wszystkich sympatyków harcerstwa a w szczególności drużyny żeglarskiej. Atrakcję stanowić będzie wybór Królowej Zabawy Karnawałowej. Przygrywać będzie doborowa orkiestra. Bilety wstępu po cenach kryzysowych 1,25 zł od osoby, dla harcerzy 0,99 zł.

zg 17 441/2

Bal Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. W ostatnią sobotę karnawału tj. dnia 25 lutego br., organizuje Bratnia Pomoc Stud. W. S. H. bal karnawałowy, który odbędzie się w auli i sali malinowej Wyższej Szkoły Handlowej. zg 17 471

Wielki Bal Maskowy Związku Młodych Drogerzystów odbędzie się dnia 21 stycznia br. na sali Belwederu, ul. Marsz. Focha 18. Bliższe szczegóły na zaproszeniach które wydaje Drogerja Akademicka, ul. Wjazdowa i p. Ks. Gadebusch — drogerja ul. Nowa 7. zg 17 466

Kursy rolnicze w Mogilnie i Kruszwicy

W poniedziałek, 16 stycznia b. r. o godz. 3 popołudniu odbędzie się na sali Domu im. ks. Piotra Wawrzyniaka w Mogilnie specjalny **kurs rolniczy,** który urządza Wielkopolska Izba Rolnicza i przysyła swoich specjalnych prelegentów.

Program wykładów obejmuje:

1. **Państwo a kryzys produkcji wiejskiej** — referent Kierownik Prasowy Wielkopolskiej Izby Rolniczej p. Szczęsny **Jarsa-Bykowski.**

2. Czy i w jaki sposób może być skuteczna samoobrona rolnika w walce z kryzysem w odniesieniu do a) produkcji zwierzęcej — referuje Naczelnik Wydziału Produkcji Zwierzęcej Wielkop. Izby Rolniczej p. Inż. Dr. Jerzy **Szuman;** b) produkcji roślinnej — referuje p. Stanisław **Połowicz,** Dyrektor 3 semestrowej Szkoły Rolniczej w Środzie.

Dnia 17 stycznia — t. j. we wtorek — odbędzie się taki sam kurs w **Kruszwicy** na sali u p. Daleszyńskiego o godz. 3,30 popołudniu.

Wiel. Ks. Prob. prosimy o łaskawe zapowiedzenie z ambon o powyższym kursie. Wszystkich członków prosimy o jaknajliczniejsze przybycie.

Za Radę Oddziału Powiatowego W. T. K. R. Mogilno:

(—) St. Woźny, sekretarz W. T. K. R.
(—) Ks. Sołtysiński, prezes Pow. W. T. K. R.

W pościgu przez pola i lasy

Sprawcy włamań do pałaców w potrzasku

Z Strzałkowa donosi (ws.): Jak już pokrótce donieśliśmy, włamali się złodzieje do pałacu majętności Słomaszyce przez okratowane okno do piwnicy, z której dostali się do wnętrza pałacu; złodzieje harcowali po wszystkich pokojach i strychu, zabierając bieliznę, nakrycia, broń i różne rzeczy wartości około 1200 zł. W pałacu narazie nikt nie zamieszkuje z powodu śmierci właściciela majętności.

Włamywacze zostali zauważeni przez stróża nocnego, do którego jeden z nich dał 3 strzały, które chybiły. Stróż obudził rządcę p. Karlińskiego i ludzi dominjalnych, którzy wraz z przybyłą policją ze Strzałkowa podjęli pościg. Sprawcy pozostawili część łupu na polu. Pościg prowadził przez pola i lasy; w lesie wóleckim włamywacze pozostawili dalszą część łupu i 2 rewolwery. Dalszy pościg doprowadził do wsi Sołeczno pod Wrześnią do znanej policji spelunki, gdzie znaleziono większą część skradzionych rzeczy.

Policji udało się wreszcie ująć 5 z włamywaczy; główny ich herszt zdołał zbiec. Ujęta szajka złodziei ma prawdopodobnie na sumieniu wielką kradzież w pałacu p. Alkiewicza w Radłowie, dokonanej przed około miesiącem.

Ciekawa statystyka diecezji chełmińskiej

300 świątyń — 570 kapłanów — 926 tysięcy wiernych

Dajemy tu ciekawe dane statystyczne, zaczerpnięte z najnowszej na r. 1933 „Rubryceli diecezji chełmińskiej", obejmującej wojew. pomorskie.

Na czele diecezji stoi J. E. ks. dr. Stan. Wojciech Okoniewski, jako biskup-ordynarjusz, urzędujący w Pelplinie. Biskupem-sufraganem jest J. E. ks. Konstanty Dominik, który zarazem jest dziekanem kapituły. Prepozytem kapituły katedralnej jest ks. infułat Bartkowski, który objął to stanowisko po zmarłym w zeszłym roku śp. ks. Rogackim. Kapituła chełmińska liczy 8 kanoników gremjalnych i tyluż honorowych. Wikarjuszem generalnym jest ks. kan. Kurowski, zaś oficjałem (prezesem diecezj. sądu duchownego) ks. inf. Bartkowski.

Kościołów parafjalnych diecezja liczy 223, samodzielnych kościołów kuracjalnych 78, kościołów filjalnych 38, kaplic publicznych 80, kaplic prywatnych 9.

Parafje podzielone są na 27 dekanatów, które zorganizowane są w komisarjaty biskupie w liczbie 6. W duszpasterstwie, w administracji i szkolnictwie pracuje 572 kapłanów, z których 21 znajduje się poza granicami diecezji. Diecezja ma seminarjum duchowne w Pelplinie, w którem kształci się 199 alumnów. Rektorem seminarjum jest ks. prał. dr. Różyński, wicerektorem ks. prał. dr. Bienk.

Na terenie diecezji są 2 zgromadzenia zakonne: OO. Redemptorzystów w Toruniu z gimnazjum zakonnem i OO. Słowa Bożego w Górnej Grupie pod Grudziądzem. Mają oni tam nowicjat i dom misyjny. Liczba wiernych w całej diecezji wynosi 929 902 dusz. Ogólna liczba kapłanów w Toruniu wynosi 25, w tem 16 przy parafjach, 6 prefektów szkolnych i 3 kapelanów wojskowych.

Stanisław Moniuszko

Z naszych premij styczniowych dla abonentów „Kurjera Poznańskiego"

W dniu 1 stycznia br. weszliśmy w rok jubileuszowy „Halki". Bowiem w dniu 1 stycznia 1848 wykonano siłami amatorskiemi po raz pierwszy wogóle dwuaktową wówczas „Halkę" (w Wilnie) na koncercie estradowym w formie oratorjum. Poczem Moniuszko „Halkę" przerobił na operę 4-aktową, którą wystawiono po raz pierwszy 1 stycznia 1858 w Teatrze Wielkim w Warszawie. A więc „Halka" święci w tym roku podwójny swój jubileusz. To dało nam zachętę, by do serji styczniowej włączyć dzieło Henryka Opieńskiego o Moniuszce.

Opieński dał nam w dziele swojem pierwszą dokładną biografję wielkiego kompozytora. Wychodząc z założenia, „iż Moniuszki, jako artysty-muzyka nie podobną oddzielić od człowieka społecznego, — co więcej, że tylko pod kątem człowieka społecznego można o Moniuszce wydać sąd pełny i sprawiedliwy", — Opieński dotarł pracowicie do wszystkich istniejących źródeł, mogących rzucić światło na charakter Moniuszki, na jego ideologję artystyczną, na wpływy, które urobiły w młodości jego pogląd na świat, na jego stosunek do wcześniejszej od niego i współczesnej mu muzyki. Dzięki temu otrzymaliśmy pierwszorzędny portret psychologiczny, otrzymaliśmy nareszcie historję jego życia i proces jego stawania się artystycznego, przedstawione jasno i barwnie. Mamy tu obraz żywego człowieka na tle współczesnej mu epoki i współczesnych mu ludzi, z którymi się bliżej stykał.

Ujęcie tematu, jego przeprowadzenie i styl literacki Opieńskiego są tego rodzaju, że przeczyta je jednym tchem i z równą korzyścią czytelnik-dyletant, jak i zawodowy muzykolog.

Wydanie piękne, objętości stron 450, cena księgarska zł. 16, a dla abonentów „Kurjera Poznańskiego" w m. styczniu **tylko zł. 8,** .

Abonenci zamiejscowi dopłacają do sumy zamówionych książek z serji styczniowej zł. 1,— na koszta przesyłki.

Wesoła przykrość

Epizod wileński generał-sztab-lekarza

Działo się to w roku 1815, na schyłku lata. Nikomu z pośród tych, którzy podówczas zjeżdżali na dalsze studja do Jagiellowego grodu, nie śniły się jeszcze wielkie historyczne karjery, jakie pisało im przeznaczenie. Przybywają bowiem: od nowogrodzkiej ziemi pod opiekuńcze skrzydła stryja młody, zamknięty w sobie, melancholijny Adam, z Tuhanowicz przedsiębiorczy, ruchliwy Tomasz, a od Krzemieńca traktem słonimskim dwaj bracia Karol i młodszy Michał Kaczkowscy, odbywający długą podróż dyliżansem Jośka Katenburgskiego (furmana starozakonnego z Katenburga pod Krzemieńcem).

Leniwie toczy się po wybojach monotonnej drogi „buda krakowska", zaprzężona „w cztery konie nierówne wzrostem i maścią", wioząc ku północy w swem wygodnem wnętrzu dwu absolwentów gimnazjum wołyńskiego ze skromnym tobołem studenckim. Starszy Karol jest pełen zapału i dumy, bo wiezie niclada dokument, certyfikat dojrzałości, wykazujący, że ukończył szkołę z odznaczeniem jako uczeń celujący.

Zmierzają oni do Wilna jako do celu pewnego, gdyż jest tam już starszy ich brat Adam na wydziale lekarskim, który grunt pod przyjęcie w obcem mieście przygotował. Wszystko pójdzie więc jak z płatka. A to jest przecie ważne, zwłaszcza dla Karola, który całą duszą rwie się do nauki.

I w rzeczy samej jest tak, jak oczekiwano. Kwatera u Dominikanów zapewniona. Teraz jeszcze tylko wpis na kurs fizyczno-matematyczny jako obowiązkowe wstępne studjum do przejścia na upragniony wydział lekarski, a dalszy bieg rzeczy pójdzie gładko.

Dziekanem nauk fizyczno-matematycznych jest stryj i opiekun płochliwego kolegi i studencika Adama, niejaki ks. kanonik Józef Mickiewicz, który „wykładał niegdyś fizykę w uniwersytecie, a że mu się to sprzykrzyło i, że nauka ciągle robiła postępy, z któremi ks. kanonikowi nie chciało się iść w parze, wolał więc zaniechać wykładów, zdać je na swego pomocnika, a samemu oddać się „wyłącznie obowiązkom urzędu dziekańskiego".

I tak stanął Karol Kaczkowski, późniejsza znakomitość i sława lekarska, wybitny profesor terapji specjalnej i kliniki uniwersytetu warszawskiego, a w powstaniu listopadowem twórca służby sanitarnej i jej szef najwyższy — generał-sztab-lekarz, przed dziekanem ks. kanonikiem, by odbyć ceremonjał przyjęcia.

Jak to było — niechaj opowie sam:

„Ufny w mój sążnisty krzemieniecki patent, w którym wielkiemi literami wypisanem było: zaszczycony medalem — i w cały szereg nagród, jakie corocznie w tej szkole odbierałem, sądziłem, że mi to pójdzie...

Uprzedzali mnie wprawdzie koledzy, że ksiądz kanonik jest bardzo wymagający, że na patent i świadectwo nie spojrzy nawet, a ten, co go nie pocałuje w rękę, chociażby był Salomonem, musi pójść za drzwi. Brałem to tylko za mistyfikację, żeby potem wyśmiać się z frycówki nowicjusza. Stało się jednak inaczej.

W dzień naznaczony do wpisu zebrało się kilkunastu nowowstępujących w kancelarji dziekana. Ustawiono nas rzędem. Wkrótce wszedł poważny siwy starzec, ksiądz Mickiewicz, rozsiadł się wygodnie w poręczowem krześle, położył na stole ręce swe pulchne jak zapustne pączki i kazał sekretarzowi przywoływać po porządku. Zwykle układano spisy podług szkół, z jakich uczniowie przychodzą. Tym razem na początku była krzemieniecka i ja tylko jeden tego dnia z niej stanąłem. Na wezwanie więc: „z gimnazjum wołyńskiego" wysuwam się nieśmiało, niosąc przed sobą rozwinięty patent, składam go na stoliku przed ks. dziekanem, oddaję mu pełen uszanowania ukłon, a wymieniwszy wyraźnie i dobitnie imię moje i nazwisko, cofam się o parę kroków, oczekując decyzji.

Nastąpiła chwila milczenia, po której ksiądz dziekan, nie spojrzawszy nawet na mój patent, odtrącił go ze wstrętem i gniewnym, szepleniącym zawołał głosem:

— Idź precz Waspan. Jeszczem takiego gbura, prostaka i dzieciucha nie przyjmował nigdy do albumu. Ani się Waspan pokazuj, póki rozumu nie nabędziesz.

Łatwo sobie wyobrazić co się zemną działo. Ogłuchłem, oślepłem i oniemiałem odrazu. Nie wiem jak długo byłoby to trwało, gdyby ksiądz dziekan zniecierpliwiony nie powtórzył był wyraźniej jeszcze:

— No, czegóż Waspan czekasz, mówię przecież, abyś precz wyszedł.

Sekretarz oddał mi napowrót mój patent i ja jak niepyszny musiałem się wynieść z kancelarji z rozpaczą w sercu, z przekleństwem dla Wilna, a nawet z myślą nie wpisywania się więcej na uniwersytet...

Na szczęście wszystko to trwało krótko. Koledzy uśmieli się serdecznie z mojej przygody, uspokoili, że ona żadnych złych za sobą nie pociągnie następstw i doradzili, abym nie zwlekając zaraz nazajutrz, z tymże patentem do księdza dziekana powrócił, ale tym razem złożył mu go z głośnym na całą salę całusem i z głośnem dobitnem przemówieniem:

— Mam honor złożyć J. W. Dziekanowi mój patent i prosić go, aby raczył łaskawie kazać wpisać mnie do albumu.

Nie było innej rady... Poszedłem więc, złożyłem mój dyplom, pocałowałem w rękę i wydeklamowałem tak, jak mnie nauczono.

Ksiądz dziekan przyjął mnie jakby nigdy mnie nie był widział, a co większe, rzuciwszy okiem na patent, łagodnie i z dobrocią powiedział:

— Dobrze kochanku! Jeszczem tak pięknego patentu nie widział; grzeczny jesteś kawaler, uczże się dobrze i spowiadaj się co miesiąc."

Jak się układały dalsze stosunki ze stryjem Adama Mickiewicza, milczą wspominki Karola Kaczkowskiego; o tem natomiast, że się uczył dobrze, nawet z naddatkiem i z nielada pożytkiem dla kraju, wiadomo powszechnie.

ANT. CHOCIESZYŃSKI.

Z naszej przyrody

Z życia owadów — Złotniczek

Owady, ulubiony przedmiot badań przyrodników — Życie zbiorowe mrówek i ich inteligencja — Zamieszki dynastyczne w ulach — Fabre mistrz opisu życia owadów — Złotniczek (szczypawka) i jego ofiary oraz pożytek, jaki z niego mają ogrodnicy — Nasze sympatje dla małej biedronki

Owady są przedmiotem pełnych studjów uczonych, którym powiodło się wykryć niejedną tajemnicę, interesującą, osłaniającą ich życie. Odznaczają się one największą inteligencją wśród zwierząt i wyróżniają się szczególnie uorganizowaniem życia zbiorowego. Najwyższy poziom osiągnęły pod tym względem mrówki i termity, mniej kunsztowną jest natomiast organizacja pszczół.

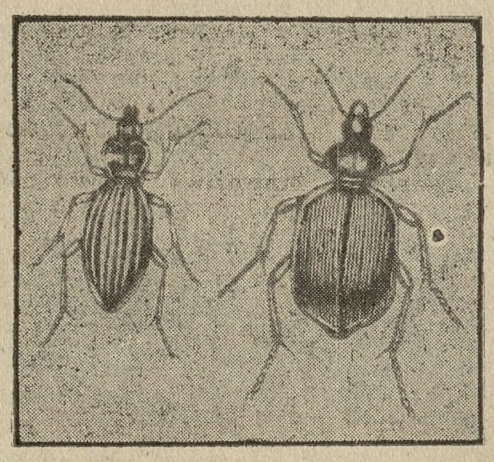

Złotniak - szczypawka Tęcznik - liszkojad

Maeterlinck pisząc o mrówkach powiada, że już to stawia je wyżej od pszczół, że odznaczają się niezwykłą trwałością życia. Po odcięciu głowy żyją jeszcze 24 dni i do ostatniej chwili trzymają się na nogach. Ustrój wewnętrzny i porządek jest bardziej trwały niż w roju pszczelim, gdzie parę razy do roku powtarzają się zamieszki dynastyczne, narażające na niebezpieczeństwo przyszłość całego ula. Najciekawszem jest jednakowoż u mrówek ich humanitaryzm.

W świecie owadów tylko mrówki posiadają zorganizowaną armję i toczą wojny zaczepne. Zresztą pomiędzy mrówkami panuje absolutne poszanowanie życia „bliźniego". Mrówki w walce używają jednak broni śmiercionośnej bardzo rzadko, nie życzą sobie bowiem śmierci wroga. Celem ich najazdów jest zwykle odebranie innym całego potomstwa, zanim się jeszcze wylęgło.

Owady, żyjące pojedyńczo, zbliżają się poziomem do inteligencji zwierząt czworonożnych. Mistrzem opisu tych owadów jest uczony francuski Fabre, który całe życie spędził na badaniu ich obyczajów i napisał o nich dzieło 10-tomowe.

U ludzi panuje wiele uprzedzeń niesłusznych do owadów. Istnieje np. obawa brania gąsiennic do ręki, całkiem nieuzasadniona, jest jednakowoż jeden tylko gatunek, wywołujący pryszcze.

Jednym z najbardziej okazałych u nas owadów jest znana dość powszechnie szczypawka, złotniczek. Ma ona na sobie jakby zbroję rycerza średnich wieków, wypolerowaną, świecącą się w słońcu z połyskiem złotawym. Górna część powierzchni ma odblask zielonawy, spód czarny, talję wykrojoną pięknie.

Gdy wiosna nastanie, spotykać będziemy bardzo często złotniczka na chodnikach miasta w pobliżu drzew i zarośli. Są zwykle rozdeptane, bo ludzie mają do nich uprzedzenie; tymczasem owad ten jest pożyteczny, ponieważ tępi nieubłaganie pędraki, larwy i wszystkie owady, żywiące się liśćmi i roślinami ogrodowemi. Jest on owadem tylko mięsożernym.

Napada zwłaszcza chrabąszcze, którym z zadziwiającą szybkością rozpruwa swym sztyletem brzuchy i wyjada wnętrzności. Niszczy takie ilości szkodliwych owadów, że przyczynia się także do urodzajności drzew owocowych i bujności warzywa.

Wśród owadów zyskał on sobie niezaszczytną nazwę „tygrysa" dla swej krwiożerczości. W mordowaniu innych owadów ma szczególną wprawę i jest prawdziwym mistrzem oprawcą. Wie on, że należy przedewszystkiem rozpłatać dolną część ciała, ponieważ powłoka jest tu mniej twarda.

Oprócz chrabąszczy morduje ślimaki, glisty, liszki i inne szkodniki naszych ogrodów. Często widzieć go można, jak ukryty za grudka ziemi czatuje i nagle napada swą ofiarę. — Owady są napadem jakby oszołomione i nie stawiają oporu.

Mamy kilka odmian szczypawki, mniejsze i większe, ale wszystkie łatwo poznać po zgrabnie wyciętej talji, po pięknym połysku skrzydeł, których nigdy nie rozchylają, ponieważ skrzydeł spodnich nie mają.

Należy do nich znacznie większy od naszego złotniczka tęcznik, który jest specjalistą w tępieniu wszelkiego rodzaju liszek i stąd zwany liszkozjadem.

Największy z nich jest szczypicaskornik, jeden z największych wogóle naszych owadów. Głównie tępią one chrabąszcze, jak wałkowe, większe od chrabąszczy, których skrzydła nakrapiane są białemi punkcikami, dalej kruszczyce i inne.

O obyczajach owadów możnaby naogół powiedzieć, że są niebardzo sympatyczne, kwitnie wśród nich wszelaki bandytyzm i wyrafinowane okrucieństwo.

Większa ich część ma oprócz szczęk silnych jad do dyspozycji, którym ofiary swe zabija. Wśród ludzi nie cieszą się sympatją z wyjątkiem małej biedronki, przyjaciółki naszych dzieci.

EREL.

P. Wanda Piasecka

utalentowana pianistka polska, zamieszkała w Paryżu, wystąpiła tamże na koncercie symfonicznym Lamoureux pod dyrekcją Wolffa, wykonując koncert e-moll Chopina. Artystka nasza grała przy przepełnionej sali, zyskując ogromne powodzenie nietylko u publiczności oklaskującej ją gorąco i długo, ale i u krytyki, o czem świadczą niżej podane głosy prasy paryskiej:

„Le Monde Musical" (M. Orban) pisze: ...p W. Piasecka wskrzesiła koncert e-moll Chopina... Byłoby bardzo pożądanem, aby pianiści poszli za przykładem p. W. P. Wprawdzie trudno im będzie osiągnąć siłę i natężenie ekspresji, jakie posiada ta wspaniała artystka, ale mielibyśmy przynajmniej przyjemność usłyszenia pięknego dzieła zbyt rzadko grywanego.

„Courrier Musicale" (C. O.): ...Gra p. W. P. jest swobodna, prosta, wytworna... Artystka odznacza się prawdziwem odczuciem muzyki.

„Journal des Debats" (M. Imbert): ..W Lamoureux mogliśmy podziwiać pianistkę polską p. W. P. w koncercie e-moll Chopina, który wykonała ze swobodą, prostotą, wytwornością i wyrazem. Mieliśmy już dobrą opinję o talencie p. W. P., ale wykonawczyni przeszła nasze oczekiwania.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Znaczenie rodziny W społeczeństwie

Piękną i podniosłą uroczystość zgotowały ubiegłej niedzieli Poznaniowi zjednoczone organizacje żeńskie Akcji Katolickiej, urządzając uroczystą akademję ku czci Rodziny. Przybyła tłumnie publiczność, która pomieścić się nie mogła w sali kinoteatru „Słońce". Zaświadczyła wymownie, że przejmuje się i troska żywotnemi zagadnieniami życia rodzinnego, oraz że solidaryzuje się z incjatywą uroczystości w chęci przeciwstawienia się prądom destruktywnym, usiłującym podważyć autorytet rodziny, przeżywającej obecnie swój przykry kryzys.

Po wstępnych śpiewach chóralnych w słowach głębokich i mądrych **przemówił J. E. ks. Prymas, charakteryzując dzisiejszy kryzys rodzinny, obniżenie szacunku dla rodziny i brak ducha ofiarnego we współczesnej rodzinie.**

Ludzie zapomnieli, mówił ks. Prymas, że rodzina to instytucja Boża. Instytucja ta w czasach dzisiejszych wymaga ofiar i ograniczenia, przedewszystkiem w stosunku do wychowania młodego pokolenia. Ludzkość jednakże nie ma uczuć dla dziecka, a rodzina popada w dyskredyt, bo nie zdobywa się na ofiarę. Potępienia godnym jest cynizm mężczyzny, który porzuca rodzinę, wstrętnym egoizm niewiasty, która nie chce ofiary ponieść dla własnych dzieci. Egoizm ubrany w szaty postępu walczy z dzieckiem, odbiera mu prawo bytu! Nasze matki tego egoizmu nie znały i tym to matkom — mówi ks. Prymas — w święcie rodziny oddajemy zbiorowy hołd.

W dzisiejszym t. zw. postępie świata widzi jednakże ks. Prymas dużą niekonsekwencję. W państwie jak najbardziej nowoczesnem, którem jest Bolszewja, człowiek wszystkiego wyzbywać się musi na rzecz kollektywizmu, społeczności, narodu. Tylko rodzina z ofiar tych jest wykluczona! My jednakże jako katolicy pragniemy oprzeć się na narodzie, bo gdzie rodzina upadnie — tam i państwo się nie ostoi, chcemy, mówił ks. Prymas, utrzymać rodzinę katolicką i polską.

Gorące, długo niemilknące oklaski świadczyły wymownie, jak zgromadzone tłumy odczuły żywo słowa ks. Prymasa, jego wskazania i przestrogi i jak całem sercem z niemi się jednoczyły.

Na temat rodziny wygłosiła następnie dłuższe przemówienie p. Stopowa z Kicina, podkreślając ważność i znaczenie rodziny w społeczeństwie. Kościół katolicki przedewszystkiem od zarania swego istnienia stara się ugruntować znaczenie rodziny w narodzie. Idą niejednokrotnie w ciągu wieków nauki z Watykanu o rodzinie i jej obowiązkach. Większość z nas zdradza dużą ignorancję na temat współpracy rodziny z Kościołem i narodem. A przecież r o d z i n a — to hasło, które obecnie rozbrzmiewa w całym świecie katolickim. Jeżeli Pius XI mówi, że rodzice mają bezpośrednie posłannictwo w wychowaniu, to jest to głos ostrzeżenia, aby utrwalać siłę rodziny! Zatem społeczeństwo polskie, które rozumie znaczenie rodziny, które stworzyło koncepcję Matki - Polki, jako świętości narodowej, protestuje przeciw zakusom prądów destruktywnych na całość rodziny, pragnie o d n o w i e n i a r o d z i n y, od której ma rozpocząć się odnowa Ojczyzny!

Prelegentka mówi następnie o miłości rodziców, o czci dla nich, apeluje do młodych pokoleń, aby szczerem uczuciem darzyło rodziców, charakteryzuje trudności ekonomiczne, wśród których dotkliwie cierpi rodzina, zwraca się wreszcie do kobiet, aby usiłowały pomimo piętrzących się przeciwieństw stwarzać ciepłe, dobre ogniska rodzinne, mające dawać oparcie członkom rodziny, a w rezultacie spowodować odrodzenie ludzkości. A ponieważ zalewa nas fala wroga rodzinie, więc kobieta powinna gotować się do walki, czuwać nieustannie i zwyciężać!

Przemówienie p. Stopowej nagrodziło szczere uznanie publiczności, która z wywodami jej zupełnie się solidaryzowała.

Akademję zakończyły produkcje artystyczne, zbiorowe i solowe, deklamacje i śpiewy. Na wyróżnienie zasługują sola wśród śpiewanych kolęd p. A. Gruszczyńskiego i p. Wiktora Chruszczyńskiego oraz produkcje p. Kędziorówny.

Należy się prawdziwa wdzięczność stowarzyszeniom kobiecym: Katolickiemu Związkowi Polek, Związkowi Kobiet Pracujących oraz Stowarzyszeniu Młodych Polek. że nie szczędziły trudów około urządzenia tak udatnego Ś w i ę t a R o d z i n y.

Aktywność ośrodków sjonistycznych

Jak wynika z doniesień gazet sjonistycznych, budzi się obecnie silny ruch nacjonalistyczny wśród kobiet żydowskich, podsycany i popierany przez rozmaite związki żydowskie w całym świecie. Przedewszystkiem chodzi o to, aby przyciągnąć kobiety do współpracy organizacyjnej w wielkich, międzynarodowych zrzeszeniach żydowskich a zwłaszcza w t. zw. „Keren Kajemet", które zwiedzał obecnie w rozmaitych jego ośrodkach specjalny delegat Centralnego Biura, objeżdżając w tym celu różne kraje, jak Rumunję, Bukowinę, Besarabję, Litwę, Łotwę, Estonję i t. d. Wszędzie podkreślano ważność wciągania kobiet do pracy społecznej, gdyż stwierdzono ponad wszelką wątpliwość, że u mężczyzn pod wpływem trudności kryzysowych i ostrej walki o byt zaznacza się silne znużenie i niechęć do pracy społecznej. Kobieta ma wnieść świeże siły do upadających organizacyj, ma przeciwstawić się silnej fali asymilacyjnej, jaka zalewa żydostwo zwłaszcza wschodniej Europy. Sjoniści uważają, że nadszedł czas najwyższy, aby znaleźć czynnik przeciwstawiający się asymilacji, wynikłej, jak to sami podkreślają, z dążeń praktyczno - materjalistycznych. Sięgają więc do narodowej, żydowskiej kultury, do języka hebrajskiego i literatury, aby sprowadzić odrodzenie przez sjonizm. Jak daleko sprawa ta postąpiła, czytamy w jednem z pism sjonistycznych:

„Nie można naturalnie mówić o jednolitych stosunkach. W każdym kraju są odmienne warunki. Naogół stwierdzić można, że jeżeli w Besarabji czuje się ścisłą łączność kobiety żydowskiej z kulturą i życiem ludu żydowskiego, niema już tego łącznika w Łotwie lub Estonji. W Rumunji także są znaczne różnice między silnie żydowską atmosferą Czerniowiec, a zachodnią raczej kulturą Żydówki z Bukaresztu. Różnorodność ta, stawia delegatów przed ciężkie zadanie, trzeba liczyć się z temi różnicami i stosować różne metody wychowawcze. Są sfery kobiet tak już zasymilowane, że można je zbliżyć do sjonizmu tylko drogą zainteresowań sentymentalno - filantropijnych, a później dopiero można przystąpić do właściwej pracy. Na Litwie bliskie są kobiety żydostwu rdzennemu i ludowemu. W przeważnej części obejmuje jednak sjonizm główne sfery średnie u kobiet, najczęściej żony sjonistów. Naogół panuje atmosfera w rodzaju Agencji Żydowskiej Kobiety są już do sjonizmu zbliżone, ale jeszcze nie bardzo aktywne. Rzadko napotyka się w pracy na typy z asymilacji bogatej. Pod tym względem ma jednak Wizo duże zasługi, gdyż sfery te stały dawniej zdala od naszego ruchu."

„Wizo", to jedna z najsilniejszych międzynarodowych organizacyj sjonistycznych, która obecnie przystąpiła do wciągania młodzieży żydowskiej w swoje szeregi. Czytamy następujące wezwanie: („C h w i l a")

„Dobrze zapowiada się rozwój „Młodego Wizo", bo przecież wychowanie młodej generacji jest bez porównania łatwiejsze niż u dorosłych. Tu leży punkt ciężkości całego naszego problemu — sprawa wychowania. Jeśli kobieta żydowska wychowaną zostanie na pełnego człowieka, znającego swą siłę i patrzyć będzie na sjonizm nie z punktu widzenia filantropji, jeżeli uda się stworzyć nietylko organizacje kobiet, ale ruch kobiecy ideologiczny, będzie to drogą prowadzącą kobietę żydowską do sjonizmu. Aby ruch ten obudzić konieczny jest silny wpływ kultury hebrajskiej, znajomość języka, historji, seminarja, odpowiednia literatura i prasa. Kobiety aktywne w ruchu sjońskim stawiają we wszystkich krajach to samo żądanie: Dajcie nam kulturę żydowską i pouczcie nas, jak ją zdobyć! Nie ulega żadnej wątpliwości, że jeśli podwoimy siły duchowe kobiety i rozszerzymy ich horyzont, będzie też praca Funduszu Narodowego o wiele łatwiejsza. Żądamy przecież od kobiety tak wiele — oprócz wpływu na dom i dzieci, a jasnem jest, że nie uda się nam to, jeżeli nie zdołamy wychować jej do większych obowiązków Jest to obecnie nasze najważniejsze zadanie."

Znamienne są rezolucje uchwalone 18 grudnia na zjeździe przedstawicielek org. Kobiecych „Wizo" i Koła Kobiet Żydowskich we Lwowie:

„Zjazd nakłada obowiązek na wszystkie org. kobiet żyd., aby w zrozumieniu obecnej pomyślnej sytuacji w sjoniźmie, wzmożonej aliji i głodu ziemi, starały się wszelkiemi stojącemi do dyspozycji środkami współpracować w akcjach zdobywania funduszów dla KKL. Z okazji Chanuka powinny wszystkie grupy wziąć udział w akcjach zbiórkowych pod hasłem „ziemia dla piątej aliji". Poleca wszystkim organizacjom kobiecym przyczynić się przez czynną współpracę przy werbowaniu płatników Keren Hajessod do powiększenia funduszów na cele odbudowy Erec. Zwiększone fundusze KH. zwiększają bowiem możliwość zrealizowania haseł chalucijut i hachszary, które stanowią ośrodek zainteresowania „Wizo". Zjazd poleca wszystkim org. kobiecym roztoczyć opiekę nad wychowaniem narodowem dziewcząt zgrupowanych we Wizo, lub stojących poza niem, przez zakładanie i popieranie kursów herbrajskich szkół, współpracę z Tarbutem, propagowanie oświatowej Org. Hebraistów (werbowanie dla niej członków i wykupywanie cegiełek Sola). Poleca wszystkim org. kobiecym roztoczyć opiekę nad dziewczętami w plugach zawodowych (wszystkich ugrupowań sjońskich) i pozyskanie w nich wpływu na kierunek wychowania zawodowego i ideowego. Upoważnia Centralę we Lwowie do ułożenia planu odpowiedniej hachszary dla dziewcząt i uchwala wystosowanie memorjału do Centrali w Londynie, celem czynienia starań o uzyskanie certyfikatów dla dziewcząt z grup „Młode Wizo". Zjazd uchwala, ze względu na wzmożoną aliję i ruch palestynopetalny wśród dziewcząt żyd. zgrupowanych we Wizo, w myśl haseł Wizo dać im możność racjonalnego, ideowego i zawodowego przygotowania (hachszara) na odpowiednich kursach i placówkach i uchwala równocześnie ścisłą współpracę z wszystkiemi instytucjami, mającemi wpływ na regulowanie aliji i hachszary, dla uzyskania wpływu przy organizowaniu hachszary i przydzielaniu certyfikatów (biuro palestyńskie). Zjazd wzywa poszczególne grupy, jako jednostki organizacyjne lub sekcje sportowe przy nich, do popierania ruchu „Makkabi" oraz akcji na rzecz kolonji w Palestynie „Kfar Makkabi".

Ruch nacjonalistyczny obudzony tak silnie wśród Żydów powinien wywołać zainteresowanie społeczeństwa polskiego, a zwłaszcza tego odłamu, który naiwnie wierzy w asymilację żydowską.

Groszowe dary wdzięczności

Komitet, jaki utworzył się w Poznaniu dla uczczenia i utrwalenia pamięci ś. p. Anieli Tułodzieckiej zwraca się obecnie z ponowną prośbą do społeczeństwa, a zwłaszcza do byłych uczenic i uczniów ś. p. Tułodzieckiej o dary w postaci choćby najdrobniejszych datków celem zebrania funduszu na tablicę pamiątkową.

Groszowe dary wdzięczności niechaj będą dowodem, że społeczeństwo nie zapomniało o Tej, która całe życie poświęciła służbie Ojczyźnie. Komitet prosi o składanie choćby najmniejszych sum pieniężnych na fundusz ś. p. Anieli Tułodzieckiej do Kurjera Poznańskiego.

Z Tow. Ziemianek Wlkp.

W wspaniałej Akademji, która odbyła się w niedzielę, dnia 8. b. m. w Poznaniu w sali Teatru Świetlnego „Słońce" ku czci św. Rodziny, reprezentowała Tow. Ziemianek członek Głównego Zarządu p. Zofja Zakrzewska, a cały szereg Ziemianek urządzał podobne uroczystości w parafjach swoich. Niemniej gorące i silne słowa Jego Eminencji Ks. Prymasa dotrą do domów naszych, a zwłaszcza wspomnienie o matkach naszych, które nie znały współczesnego wstrętnego egoizmu, odbiło się gorąco w sercach naszych. Oby w myśl przemówienia Ks. Prymasa utrzymał się ideał rodzinny w społeczeństwie polskiem, bo tylko w zdrowej i mocnej rodzinie tkwi instynkt społeczny.

Plenarne zebranie Wlkp. Koła i Klubu Młodych Ziemianek odbędzie się we wtorek, dnia 17 b. m., w lokalu Klubu przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26/27 z następującym programem: o godz. 9-tej msza św. i komunja św. w kaplicy pp. Skórzewskich, pl. Nowomiejski 1, o godz. 10-tej plenarne zebranie z referatem o. t. „Korzyści moralne i materjalne pszczelnictwa" — wygłosi p. Woźny, o godz. 16-tej — zebranie sekcji młodzieży z referatami: „Dlaczego zająć się musimy młodzieżą żeńską" — wygłosi Ks. Teresa Czartoryska i „Jak zająć się praktycznie Stow. Młodych Polek — wygłosi p. Zofja Ozdowska, dyr. Związku Młod Polek.

Sekcja Ogrodnicza podaje do wiadomości na mocy komunikatu Wlkp. Izby Rolniczej, że: w L e s z n i e w sali Strzelnicy, ul. Kościańska 50 odbędzie się kurs ogrodnictwa dla ogrodników w czasie od 17 do 19 stycznia r b., o godz 10-tej, oraz kurs pszczelnictwa w godzinach popołudniowych w czasie od 18. do 19 b. m. w G n i e ź n i e w sali Grand Café, ul Warszawska 14 odbędzie się kurs ogrodnictwa w czasie od 25 do 27 stycznia r b., o godz. 10-tej, oraz kurs pszczelnictwa w godzinach popołudniowych w czasie od 26 do 27 stycznia r b

W środę, dnia 18. b. m., o godz. 14.15 mówić będzie w Radjo p. Teresa Skórzewska o swych wrażeniach z Anglji.

Dowiadujemy się, że Kujawiacy zdobyli pierwsze nagrody na Wystawie drobiu, gołębi i królików w Warszawie, która odbyła się w czasie od 8—12 grudnia ub r.

Udział w wystawie był b liczny, a przedstawione eksponaty świadczyły o wysokiem zrozumieniu i poziomie hodowli. Zjechali się tam wystawcy ze wszystkich niemal zakątków Polski Różnorodność wystawionych ras i gatunków była wprost zadziwiająca.

Główną uwagę zwracały eksponaty wystawione przez hodowców z Kujaw, którzy osiągnęli pierwszorzędne wyniki Najlepsze miejsce zajął znany hodowca p. Leonard Korns z Inowrocławia, uzyskując za wystawiony drób najwyższą punktację. W dalszym ciągu wyróżniony został p. Sturmer z Warszawy, p. Klemz z Pucka i p Mlicka z Gnojna. Ta ostatnia zdobyła pozatem pierwszą nagrodę honorową za indyki Mamuthy. Powszechne zdumienie wzbudzał indyk maj. Gnojno, ważący przeszło 17 kg.

Również i w dziale królików i gołębi widzieliśmy na naczelnem miejscu hodowców inowrocławskich, to też wszystkim zasłużonym tym hodowcom na Kujawach, tak zaszczytnie wyróżnionym na Wystawie w Warszawie, należy się pełne uznanie.

Sprawa głosowania kobiet we Francji

Z wyjątkiem czterech — (Szwajcarji, Bułgarji, Jugosławji i Francji) wszystkie kraje Europy a oprócz St. Zjedn., cały szereg krajów egzotycznych Ameryki, Azji, Afryki i Australji, przyznał już kobietom zupełne lub ograniczone prawa wyborcze a Francja, państwo od wieków kroczące na czele cywilizacji i postępu, obawia się udzielenia im równouprawnienia z mężczyznami, chociaż właśnie w tej samej Francji największy może naliczyć można poczet kobiet, zajmujących w różnych epokach czasu, w dziedzinie nauki sztuki i literatury — stanowiska przodujące. Mimowoli nasuwa się pod pióro ironiczna uwaga — czy nie ta właśnie okliczność wpływa może nieświadomie na opór francuskich senatorów, którzy, jak informuje „Le Feminisme Chrétien", zdecydowawszy się nareszcie na wzięcie pod obrady sprawy głosowania kobiet przeważającą większością głosów (253 przeciwko 40), odrzucili wniosek nagłości i reformę znowu odroczyli.

Nastąpiło to pomimo przekonywujących argumentów tych mówców, którzy domagali się dla kobiet równych z mężczyznami praw, skoro ciążą na nich równe obowiązki i ciężary, jak np. podatki.

Jeden z przeciwników głosowania kobiet, sprawozdawca komisji generalnej Héry, wrogie reformie stanowisko swoje tłumaczył nieodpowiednią chwilą, gdyż jak mówił, „kraj znajduje się właśnie w tragicznych trudnościach" i dowodził, że przyjęcie tego prawa grozi niechybnie „wykolejeniem régime'u i cywilizacji" oraz „wywróceniem republiki". Nie zapomniał podnieść, że „kobiety katolickie więcej jeszcze, niż mężczyźni podlegają wpływowi duchowieństwa". — „Kościół, który zabronił duchowieństwu żenić się a kobiet nie przyjmuje do stanu kapłańskiego — dowodził dalej pan senator — chciałby jednak, aby te ostatnie głosowały, nie bacząc, czy potrafi powstrzymać je od rewindykacji, gdy zażądają równouprawnienia płci odnośnie do kapłaństwa"(!!). Błagał zatem senat o wystąpienie w obronie cywilizacji i rodziny francuskiej(?!) przeciwko reformie, która niesie w sobie „niezawodne i groźne ryzyko i przedstawia się jako śmiertelna katastrofa dla kraju i jego ustroju".

Zbyteczne podkreślać śmieszność tej argumentacji. Niemniej obrońcy głosowania kobiet obawiając się widocznie niekorzystnego wyniku dyskusji nad reformą, zgodzili się na odroczenie.

St. Ko.

Kolekcjonowanie śniegu

Słyszeliśmy o zbieraczach dzieł sztuki, znaczków pocztowych, lasek, tabakierek, fajek itp., ale któż z nas kiedykolwiek słyszał o zbieraczach — płatków śnieżnych?! Ponieważ jednak istnieją ludzie oddający się temu zajęciu, więc z zaciekawieniem pytamy: w jaki sposób i w jakim celu odbywa się kolekcjonowanie śniegu?

Przedewszystkiem należy zwrócić uwagę na fakt, że dzięki znacznym różnicom w warunkach atmosferycznych, pod względem gęstości, temperatury i wilgoci powietrza, każdy płatek śniegu posiada indywidualny charakter, unaoczniający się w pięknym — w większości wypadków — kształcie i rysunku. Obserwując przez soczewkę silnego mikroskopu, dostrzegamy artystycznie, przez niewidzialną rękę wykonane wzory: kwiatów, klejnotów, deseni koronkowych itp. Oczywiście, że nie wszystkie płatki, opadające na ziemię, zachowują niepokalaną pierwotną piękność; wielka ich ilość ulega zniekształceniu lub zgoła unicestwieniu przez wodne opary, wichry i inne wpływy atmosferyczne.

Sztuka „zbierania śniegu", nie będąca zresztą wymysłem nowszych czasów, wymaga niepospolitej cierpliwości i dużej zręczności. Zbieracz ustawia „pracownię" pod gołem niebemw przewiewnej budce, w której temperatura nie może być cieplejsza od panującej nazewnątrz, w przeciwnym bowiem razie kryształki śnieżne stajałaby, zanim udałoby się „pochwycić" ich piękność. Przytem nie można posługiwać się światłem sztucznem tak, że praca w sezonie opadów śnieżnych kończy się zwykle tuż po południu. Kolekcjoner chwyta śnieg za pomocą płyty drewnianej, na którą płatki opadają, i skoro kilka sztuk ich tam spoczęło, biegnie do pracowni, gdzie posługując się zaostrzoną drewnianą drzazgą, przenosi puch śnieżny na szklaną tafelkę. Następuje badanie kryształków przez mikroskop i zaraz potem — w razie znalezienia odpowiednich okazów — fotografowanie, przy użyciu aparatu zaopatrzonego w mikroskop dający 3600-krotne powiększenie.

W jakim celu odbywa się cała ta manipulacja? Oto zbieraniu i utrwalaniu sposobem fotograficznym, gotowych wzorów „spadających z nieba" zawdzięczamy cały szereg najpiękniejszych — pomysłów artystycznych. Pewien słynny architekt angielski przyznał się otwarcie, że wiele z jego „genjalnych idei" w dziedzinie ozdobnego budownictwa, zrodziło się dzięki współpracy „ zbieraczy śniegu". Niemniej jubilerzy, fabrykanci koronek, tkacze dywanów, wytwórcy tapet i t. d., posługują się często albumami „białych" kolekcjonerów. Praca tych ostatnich nie zawsze bywa uwieńczona pomyślnym rezultatem: nieraz w ciągu całego dnia nie udaje się złowić ani jednego płatka śnieżnego odpowiadającego wymaganiom. „Dobry sezon" daje około pięciuset nowych wzorów, zaś „zły" zaledwie kilkadziesiąt.

Kr.

„Królewski sport" rozpoczął w górach już na dobre swoje panowanie, jak świadczy o tem powyższy wspaniały wyczyn narciarski.

Osobliwy dom

W „dzielnicy dyplomatów" w Londynie, zwanej Belgravia, wyróżnia się nieskazitelną bielą, jeden gmach — t. zw. „Beltryhous". W gmachu tym mieścił się niegdyś zbór Kościoła szkockiego. W miarę rozrostu gmina tegoż wyznania wybudowała w południowej części miasta wielką świątynię, wobec czego wspomniany zbór „Thy Belfry" długie lata stał całkowicie opustoszały. Aż nagle — a było to przed 8 laty — lady Caillard, małżonka jednego z największych w swoim czasie bogaczy angielskich, wpadła na dziwacki pomysł zamieszkania w opuszczonym zborze. Od tego też czasu mieszka w Belfry po dziś dzień, a służący jej dzień przy dniu wczesnym rankiem zmywa mur frontowy szczególnej tej rezydencji.

Urządzenie wewnętrzne tej rezydencji jest wysoce oryginalne. Oprócz bowiem szeregu dawnych urządzeń b. zboru pozostawiono nieruszone organy, na których właścicielka raz poraz sobie przygrywa. Również i dzwon kościelny pozostawiono wysoko na wieży; służy on jednak obecnie celom zupełnie innym, niż przed laty. Mianowicie dzwon, połączony z odpowiednią instalacją elektryczną, wprowadza się w ruch przez naciśnięcie na guziczek elektryczny, alarmując w ten sposób policję w razie grożącego właścicielce niebezpieczeństwa. Policjanci tejże dzielnicy znają doskonale ten alarm dzwonu z wieżycy Belfry, mający wnętrze domu chronić przed włamaniem. Ten oryginalny środek bezpieczeństwa ma swoje rzeczowe uzasadnienie. W osobliwej bowiem swej rezydencji pani Caillard urządziła sobie istne muzeum wraz z bogatą galerją obrazów i gobelinów rzadkich i drogocennych. W jej zbiorach muzealnych wszelako najsławniejszym jest zbiór antycznych zegarów. Zbiór ten równa się w wartości swej nieomal wspaniałej kolekcji, nagromadzonej w rezydencji królewskiej. Kolekcja pani Caillard obejmuje 150 chronometrów stołowych na cudnych nieraz podstawach, rzeźbionych w srebrze, drzewie lub kości słoniowej, ozdobionych złotem i drogocennemi kamieniami, emaljowanych lub ręcznie malowanych przez pierwszorzędnych artystów. Najciekawsze przytem jest, że wszystkie te zegary antyczne chodzą, i to mniejwięcej punktualnie. Niezwykłe podobno wrażenie wywiera, gdy wszystkie te zegary, umieszczone w głównej sali b. zboru, zaczną wydzwaniać godzinę 12 o północy. Rozbrzmiewa wtedy jakoby symfonja uporna grzmotów, dzwonków, zgrzytów, westchnień, a echo ich rozlega się tajemniczo, odbijając się o stojące w narożnikach sali stalowe zbroje rycerskie.

Rezydencja pani Caillard posiada ogrzewanie centralne. Pracownię swoją posiada w izbie wieżowej tuż pod dzwonem. Tu mieści się druga sławna jej kolekcja, — kolekcja ptaków porcelanowych, wśród których najliczniej reprezentowane są bajecznie kolorowe papugi w klatkach.

Zdawaćby się mogło, że pani Caillard, od kilku lat wdowa, żyjąc w tem dosyć osobliwem otoczeniu i hołdując pewnym dziwactwom (jak n. p seanse spirytystyczne, odbywane niemal codziennie o północy „rozmowy z duchem nieboszczyka męża" i t. p.) — jest dziwaczką, stojącą poza życiem. Tymczasem wcale tak nie jest. Naprzeciw swej rezydencji posiada ona najstarszą w tej dzielnicy aptekę, którą administruje osobiście. A niezależnie od tego prowadzi salon kosmetyczny i klinikę dla reumatyków, znajdujące się w sąsiedztwie apteki. Przedsiębiorstwa jej cieszą się wielkiem wzięciem wśród arystokracji angielskiej. Ona sama zaś odznacza się niezwykle tęgą „głową do interesów" podczas pracy za dnia. — i tą przedziwną umiejętnością poddawania się iluzjom o... północy w swej osobliwej rezydencji.

(Kaw.)

Projekt Ligi Narodów z r. 1782

W bibljotece Ligi Narodów w Genewie znajduje się książka z r. 1782 p. t. „O zapobieganiu wojnom", wydana w Dessau. Autorem tego dzieła jest prawdopodobnie prawnik niemiecki, Krzysztof Fryderyk von Derschau. Szkicuje on w swojej pracy projekt utworzenia związku państw europejskich, który w szczegółach swoich zdradza pewne podobieństwo do Ligi Narodów.

Argumentuje zaś na korzyść powstania związku państw tak:

„Wszystkie państwa europejskie, niezależnie od stanu swojej suwerenności, znajdują się dzisiaj w pewnej fazie współzależności, podtrzymują między sobą stałą wymianę myśli przez swoich posłów, a wiąże ie między sobą konieczność podtrzymania rozgałęzionych stosunków handlowych. Należy ubolewać nad tem iż państwa te nie weszły ze sobą w porozumienie co do ustalenia reguł i wytycznych współżycia, bez których społeczność żadna nie może się obejść tak samo jak nie może bez fundamentów istnieć żaden gmach. Tymczasem istniejące państwa, wbrew tym zasadom, pozwalają, aby losem ich kierował ślepy przypadek."

Derschau jest tutaj dalekim protagonistą Wilson'a.

Or.

Uparty lokator

Zrozumiałą jest rzeczą, że każdy lokator broni się przed wyrzuceniem z mieszkania rękoma i nogami, zwłaszcza w obecnych czasach wielkiego braku mieszkań. Specjalnie uparcie i wytrwale bronił swego mieszkania John Martin na południu Londynu, przeświadczony o swem wyłącznem prawie do niego.

Londyńska komisja budowlana orzekła, że dom, w którym mieszkał wyżej wspomniany, musi zostać rozebrany ze względu na grożące niebezpieczeństwo zawalenia się. Wobec tego wyprowadzali się kolejno mieszkańcy jego, tylko mister Martin który miał w tym domu warsztat szewski, pozostał w nim, mimo, że zaczęto już zwalać dach i górne wiązanie. A ponieważ szewc zajmował mieszkanie na czwartem piętrze, dotknęła go rozbiórka domu najdotkliwiej. Ale nie przejął się tem zbytnio. Pobrał się z żoną i trojgiem dzieci i przeniósł się do pustego mieszkania na trzeciem piętrze. Ale i tutaj zaczęto niebawem znosić mieszkania i mister Martin wyniósł się najpierw na drugie, a potem na pierwsze piętro. Wreszcie znalazł się na parterze z rodziną i meblami. Ale ciągle trwał w przekonaniu, że przecież nikt nie ma prawa wyrzucać go bez wszystkiego na ulicę. Reszta rozwalonego domu składa się obecnie z pracowni Martina i dwóch małych pokoików, których szewc broni zaciekle. Skutkiem tego musiano zaprzestać prac przy rozbiórce domu aż do chwili wynalezienia sposobu na upartego lokatora do dobrowolnego wyprowadzenia się z ruin domu. (bz.)

Wyścigi 30-letnich samochodów

Rok 1896 stanowi dla angielskiego automobilizmu pewnego rodzaju nową erę rozwoju. Aż do tej pory istniał nakaz, że auto (których zresztą było wówczas bardzo mało), kursujące po Londynie i szosach państwowych, mogło jeździć z szybkością trzy i pół kilometra na godzinę. Każde auto musiał poprzedzać człowiek z czerwoną chorągiewką, przestrzegając przechodniów przed niebezpieczeństwem.

W celu uczczenia dnia w którym prawo to zniesiono, zaprowadzono w Anglji od trzech lat oryginalne wyścigi samochodowe na 80-kilometrowej ulicy Londynu — Brighton. Udział w nim mogą brać tylko te wozy, które zbudowane zostały przed 31 grudnia 1904 roku. Mimo tych obostrzeń, które ogłoszono w celu uczczenia „starych panów" — stawiło się ich u mety nie mniej jak 61. Większa część starych samochodów wyglądała przedpotopowo z dużemi dzwonami na przedzie, które przestrzegały przed niebezpieczeństwem.

Najliczniej stawili się ciekawi, przyglądający się wyścigom tej części ulicy, gdzie znajdowało się pewne wzniesienie, bo w tem miejscu spodziewano się najzaciętszej walki i śmiesznych wydarzeń. Ale jak zwykle odbyły się wyścigi „starych panów" statecznie i bez przygód. Z 61 wozów dotarło do mety 51 w stosunkowo dobrym czasie, bo w 2 godzinach i 21 minutach. Zwycięzcą został w roku 1904 zbudowany „Thornywort", prowadzony przez sławnego wyścigowca automobilistę Malcolmecampell, któremu prawdziwą rozkosz sprawiało kierowanie takim „staruszkiem". (ak)

Córka Trockiego, zamężna pani Wołkow, która w tych dniach popełniła samobójstwo w Berlinie.

Zmierzch miljardów

Ministerstwo skarbu w Waszyngtonie ogłosiło dane statystyczne, z których wynika, że suma wewnętrznych wpływów w U. S. A. zmniejszyła się ostatnio o 13 miljardów dolarów. W r. 1929 liczba osób posiadających conajmniej 1 miljon dolarów dochodu rocznego wynosiła 513, w r. 1930 spadła do 150, w r. 1931 wynosiła już tylko 75 osób. Dochody przemysłu i handlu w r. 1931 określono na sumę około 3 miljardów, gdy tymczasem w r. 1929 wynosiły one 11½ miljarda dolarów.

Sic transit gloria mundi! — Al Capone, osławiony „król" przemytników amerykańskich, odsiadujący obecnie dziesięcioletnie więzienie. Pozostał jeno nr. 40886 i w rejestrze więziennym szereg odcisków palców.

Przy Reumatyźmie i podagrze należy niezwłocznie zastosować tabletki Togal bowiem zwalcza te niedomagania, wstrzymując nagromadzanie się kwasu moczowego, który jak wiadomo jest przyczyną tych cierpień. Spróbujcie i przekonajcie się sami! Do nabycia we wszystkich aptekach. Nr. rejestru 1364 dg 2412 **Togal**

MŁODY NARODOWIEC

Młodzi narodowcy w Śremie

Pierwsze konstytucyjne zebranie ogniska Związku Młodych Narodowców w Śremie odbyło się dnia 16 listopada ub r. Zebranie to w obecności około 50 osób zagaił prezes zarządu powiatowego Stronnictwa Narodowego kol. Władysław Adamski. Wszyscy obecni uznali konieczność założenia stowarzyszenia, deklarując swoje przystąpienia i podpisując deklaracje. Proponowany statut stowarzyszenia zebrani przyjęli bez zmian. W myśl statutu wybrano na kierownika kol Antoniego Średzkiego. Do zarządu weszli poza tem kol Jan Szulc, jako sekretarz, kol. Piotr Wiśniewski, jako skarbnik kol. kol Leokadja Średzka, Adela Kellerówna, Roman Sipiński i Kazimierz Worsztynowicz, jako ławnicy.

Drugie zebranie ogniska odbyło się 1 grudnia przy obecności 60 członków Zebranie zagaił kolega kierownik. Odczyt p t. „Powstanie listopadowe" wygłosiła kol Średzka, zaś deklamację p. t. „Na dzień 29 listopada" wygłosiła kol. Kellerówna. Odczyt z okazji 25-cio lecia zgonu Wyspiańskiego wygłosił kol Średzki.

Trzecie zkolei zebranie odbyło się 15 grudnia. Po zagajeniu zebrania przez kol. kierownika, wygłosiła kol Średzka referat p. t. „Podstawy kierunku ruchu narodowego". Referat ten przyjęli obecni burzą oklasków.

W dniu 27 grudnia odbyło się w lokalach cukierni p. Worsztynowicza zebranie połączone z uroczystem łamaniem opłatka. Na zebranie to przybyło przeszło 60 członków, oraz kilku zaproszonych gości Na krótko przed rozpoczęciem zebrania odbyło się sprawozdanie ze stanu ogniska. Sprawozdanie to zdał kol. Sipiński koledze kierownikowi, poczem zajęli wszyscy miejsca przy zastawionym kawą, piernikami itp. wspólnym stole.

Zebranie zagaił kol. kierownik, witając gości, życząc wszystkim szczęśliwego Nowego Roku, oraz łamiąc się wspólnie opłatkiem. Pierwszy z zaproszonych gości zabrał głos kol. Wł. Adamski, podkreślając konieczność istnienia ogniska Z. M N. Z ramienia młodych narodowców w Warszawie przemawiał kol. Makary Mietliński, z ramienia zaś młodych narodowców w Krakowie kol. Kazimierz Szłapka, poruszając bardzo aktualne tematy z zakresu kwestji żydowskiej.

Życzenia pomyślnego rozwoju ogniska złożyli prezes Młodych Przemysłowców p. Antoni Nowak i prezes S. M P. p. Roman Chojnacki. Stosunek Młodych Narodowców do kościoła katolickiego omawiał szeroko ks. Stefan Ławniczak.

W przerwach między poszczególnemi przemówieniami śpiewano wspólnie kolendy przy akompanjamencie pianina i skrzypiec. Dalszym punktem programu była deklamacja kol. A. Łożyńskiego, oraz djalogi i monologi kol. kol. Worsztynowiczów. Wszystkie przemówienia, jak również deklamacje i djalogi przyjmowali obecni burzą oklasków. Po wyczerpaniu programu, młodzież przy dźwiękach muzyki rzuciła się w wir tańca. W miłym i bardzo podniosłym nastroju bawiono się do godz. 24-tej.

Dnia 18 grudnia w lokalu p. Worsztynowicza o godz. 10 przed poł. odbyło się zebranie celem wybrania zarządu powiatowego Z. M. N. W skład zarządu weszli kol. Frąckowiak, jako kierownik, kol. Kazimierz Worsztynowicz jako sekretarz i kol. Marja Danielewiczówna jako skarbnik.

Co czytać?

Przyszłość gospodarcza Polski

Nowa książka Romana Rybarskiego pt. „Przyszłość gospodarcza Polski" jest chlubnym dowodem owocnej pracy myślowej przywódców obozu narodowego. „Przyszłość gospodarcza Polski" jest zamknięciem studjum gospodarczego, zapoczątkowanego przez R. Rybarskiego ogłoszeniem „Przyszłości gospodarczej świata". Książka ta — jak wiadomo — ukazała się w początkach r. 1932, rozchodząc się w dużym nakładzie.

Ostatnia praca R. Rybarskiego, prof. skarbowości na Uniwersytecie Warszawskim dotyczy, jak na to wskazuje tytuł, przyszłości gospodarczej Polski. Autor nie tyle zajmuje się przewidywaniami, jaką będzie ta przyszłość, ile określeniem, jaka ona być może. To bowiem zależy od świadomej woli kształtujących politykę gospodarczą narodu i od wartości tej polityki.

Każdy młody narodowiec, któremu nie są obojętne losy rozwoju gospodarczego Polski, musi zapoznać się gruntownie z myślami Rybarskiego Książka winna znaleźć się w bibljotece każdego ogniska Z. M. N. Cena książki — 8 zł.

— **Założenie Z. M. N. w Czarnkowie.** Dnia 23 grudnia założono w Czarnkowie ognisko Zw. Młodych Narodowców. Do zarządu ogniska wybrano pp.: Romana Szczyrbę jako prezesa, Koralewskiego jako sekretarza i Szlangę — skarbnikiem.

— **Rozwój Z. M. N. w Bojanowie.** Związek Młodych Narodowców tworzy na terenie Bojanowa silną organizacje z kol. A. Kaczmarkiem na czele.

Z wiarą w lepsze jutro

Uroczystości wigilijne Związku Młodych Narodowców

— **Z ogniska żeńskiego Związku Młodych Narodowców w Poznaniu.** W święto Trzech Króli odbyła się po raz pierwszy staraniem kierownictwa „świetlicy" poznańskiego ogniska żeńskiego Z M. N. uroczystość dzielenia się opłatkiem Około godz. 17-ej zebrał się zarząd i bardzo licznie członkinie na ślicznie ubranej zielenią salce Stronnictwa Narodowego, by razem spędzić kilka miłych godzin. Przy płonącej choince i w serdecznym nastroju myśli wszystkich zbiegły się w wspólnych życzeniach w chwili dzielenia się opłatkiem Uroczystość uprzyjemniło wspólne śpiewanie kolend, gry towarzyskie i moc miłych niespodzianek, przygotowanych pieczołowicie przez członkinie. O godz. 21 uroczystość zakończono.

— **Opłatek w gnieźnieńskiem ognisku męskiem Z. M. N.** Z M. N w Gnieźnie urządził dla swych członkiń i członków uroczystość łamania się opłatkiem Przy pięknie udekorowanej choince i suto zastawionych pieczywem stołach zainaugurował uroczystość prezes ogniska kol. Jaźwiecki, wygłaszając słowo wstępne poczem odśpiewano kolendę „Bóg się rodzi" i „Anioł pasterzom mówił"; w trakcie śpiewu dzielono się opłatkiem Następnie kol. Breliński wygłosił wzruszający wierszyk „Choinka". Zkolei nastąpił śpiew „Wśród nocnej ciszy", poczem kol Kuster wygłosił wierszyk p. t. „Bóg się rodzi". Imieniem powiatu mogileńskiego przemówił kol Bartecki, składając zebranym w liczbie 100 członkiniom i członkom ogniska gnieźnieńskiego życzenia pomyślnej pracy na niwie narodowej w nowym roku. Kol. Frąckowiak zadeklamował „Kolendę" Wyspiańskiego, poczem kol Kaczmarkówna wygłosiła z przejęciem wierszyk p. t. „Nie było miejsca dla Ciebie".

Na zakończenie przemówił p. dr. J., wskazując na zadania, jakie czekają młode pokolenie Po odśpiewaniu jeszcze kilku kolend zamyka kol. Jaźwiecki część uroczystą, życząc zebranym pomyślności w nowym roku oraz wesołej zabawy.

W drugiej części, t. zw wesołej, rozdawano losy loterji fantowej. Przy dźwiękach własnej orkiestry mandolinistów i skrzypków bawiono się ochoczo do godziny 11.45. Tańce przeplatano wesołemi monologami, recytacjami, wierszykami i śpiewkami.

— **W ognisku żeńskiem Z. M. N. w Gnieźnie.** W dniu 27 grudnia odbył się w ognisku żeńskiem Związku Ml Narodowców w Gnieźnie tradycyjny opłatek Przy pięknie udekorowanej choince zebrane w liczbie 46 członkinie dzieliły się opłatkiem, śpiewały kolendy, wygłaszały wierszyki i monologi, wytwarzając nastrój prawdziwie wigilijny. Punktem kulminacyjnym obchodu było przybycie „gwiazdora" z koszem, pełnym paczek z podarkami, które wręczał adresatkom.

— **Gwiazdka Trzemeszniaków w ognisku Z. M. N.** W niedzielę, 1 stycznia w salce p. Rydlewicza odbyła się uroczystość łamania opłatka w gronie Związku Młodych Narodowców i ich sympatyków, urządzona staraniem żeńskiego i męskiego zarządu Z. M. N. Uroczystość zagaił p. prezes D. Czwojdak, witając przedstawicieli starszego społeczeństwa, prezesa powiatowego T. Barteckiego, kolegów i koleżanki. P. prezeska S. Tabaczyńska złożyła życzenia „Dosiego Roku", poczem przystąpiono do łamania opłatka i składania sobie życzeń. Podczas wspólnej kawy śpiewano kolendy przy jarzącej się światłami choince. Pod koniec kawy przyszedł „gwiazdor", który był bardzo hojny i wesoły. Następnie przemówił p. Bartecki, który tchnął w dusze młodych nowy zapał do pracy w r. 1933. Pod koniec części uroczystej przemówił przewodniczący rady miejskiej p. L. Thomas, który przyrzekł w imieniu starszego społeczeństwa współpracę z młodymi. Na tem część oficjalną zamknięto. Następnie przy dźwiękach muzyki bawiono się wesoło i ochoczo do godz. 22.00. O godz. 22 00 prezes, życząc wszystkim jeszcze raz „Dosiego Roku" oraz wytrwania w nowej pracy, zakończył tę miłą uroczystość, która na długo zostanie w pamięci młodych narodowców.

— **Gwiazdka w Z. M. N. w Mogilnie.** Dnia 28 grudnia urządził mogileński Z M N. w sali Domu Katolickiego uroczystość gwiazdkową. Uroczystość ta, połączona z kawą i skromną zabawą towarzyską, zorganizowana nader sprawnie dzięki staraniom wszystkich członków, wypadła bardzo pięknie. W rzęsiście oświetlonej sali, z pięknie przybraną choinką w pośrodku, zgromadziło się ogółem 300 osób. Przy stole przeydjalnym zasiedli: ks. prob. Brodowski, poseł Lewandowski, p. Czarnecki z Bydgoszczy oraz kierownicy ognisk z Gniezna, Trzemeszna i z okolicy. Uroczystość zainaugurował kierownik powiatowy Zw. Ml. Narod. p. Bartecki powitaniem obecnych gości, przyczem dzieląc się opłatkiem w serdecznych słowach życzył wszystkim zgromadzonym zdrowia i pomyślnej pracy w szeregach narodowców Zkolei w podniosłych słowach przemawiał do Młodych ks. prob. Brodowski Dalej poseł Lewandowski oraz p. radca Trzciński życzyli jak najlepszego rozwoju ogniskom za co Młodzi nagrodzili mówców hucznemi oklaskami. Najmilszą atrakcją wieczoru było przybycie „gwiazdora" z olbrzymim koszem podarunków, któremi obdarzał wszystkich. Po odśpiewaniu kilku kolend, rozpoczęły się tańce przy dźwiękach własnej orkiestry. W nader miłym nastroju bawiono się do godz. 2 w nocy Na zakończenie wieczoru wygłosił pożegnalną mowę p. Bartecki. Dodać należy, że sporą ilość pozostałych z tego wieczoru ciast przeznaczono dla ubogich miasta zaś wyśmienity tort, dar p. posła Lewandowskiego, oddano na ręce siostry przełożonej Służebniczek Marji, dla dzieci ochronki.

— **Wieczór wigilijny Związku Młodych Nar. w Środzie.** Dnia 3 bm. urządziło średzkie ognisko Z. M. N. wieczorek wigilijny, na który przybyło 200 członków i gości Uroczystość otworzył prezes p. Bocheński, witając zgromadzonych. W dalszym ciągu przemawiali ks. prob. Meissner który zapalił choinkę i złamał opłatek, oraz p. Tyrakowski. Podczas herbatki przybył „gwiazdor", zaś koleżanki i koledzy wygłosili szereg deklamacyj i wesołych monologów Na zakończenie p. Bocheński podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania i uświetnienia wieczorku. Chwile te spędzone w przyjacielskiem gronie zespoliły ducha narodowego, dodając odwagi i siły do dalszej walki o wielkie zwycięstwo idei narodowej. (ak.)

— **Obchód gwiazdkowy w Z. M. N. w Sarnowie.** W niedzielę 1 stycznia urządziło ognisko Z. M. N. dla swych członków a także dla członków Stronnictwa Narodowego „gwiazdkę" O godzinie 15.30 zagaił prezes ogniska Z. M. N. uroczystość. Po odśpiewaniu hymnu p. A. Mral odtworzył krótki miniony rok, poczem poprosił obecnego prezesa S. N. p. Malaka Wacława, by zechciał jako najstarszy podzielić się opłatkiem i składać życzenia. Niedługo potem zawitał z kolendą ks. wikary M. Rost, odprawiając modły, wlewając krótkiem przemówieniem w serca wiarę i otuchę w Nowym Roku. Po odejściu kolendy, członek zarządu powiatowego w przeszło 2-godzinnem przemówieniu wskazał zebranym na siły i moc czerpaną z wiary świętej i, że w tej ubożuchnej stajence Betleem poczęło się światło, które swym blaskiem rozpruje najciemniejsze zmroki. Więc stąd winniśmy czerpać siłę i moc, potrzebną do dalszej pracy. Zebrani pełni wiary w własne siły i w przekonaniu, że pracą swą przyczyniają się do budowy Polski narodowej i katolickiej, spędzili w nastroju miłym i serdecznym przeszło 3 godziny. W wolnych głosach przemawiał jeszcze p. prezes S. N. i szanowny prelegent. Zebranie zamknięto odśpiewaniem „Roty".

— **W Starogardzie Zw. Młodych Narodowców urządził wspólny opłatek.** Dnia 22. ub m obchodzili członkowie Z. M. N. swoją uroczystość gwiazdkową. Na sali „Sokolniczówki" zebrało się przeszło 120 osób, w tem kilkunastu starych działaczy narodowych Uroczystość zagaił podniosłem przemówieniem kierownik Z. M. N. p dr Balewski, który przywitał zebranych oraz podziękował ofiarodawcom za przysłane podarunki dla organizacji. Następnie nastąpiło łamanie opłatka, poczem przemówiła p. Więckiewiczowa. Dalej zebrani odśpiewali przy dźwiękach muzyki różne kolendy oraz wspólnie wypili kawę. Przybyłych na uroczystość księży Dahlmana Sójkowskiego i Rackiego przywitali młodzi narodowcy owacyjnemi oklaskami. Miły wieczór urozmaicono sobie odśpiewaniem ulubionych pieśni. Na sali zjawił się także „św. Mikołaj", który niezamożnych i bezrobotnych członków bardzo hojnie obdarzył podarunkami Podczas wieczorku piękne przemówienia wygłosili ks Racki, ks Dahlman, p. dr. Suchecki p. Wyczyński, p mec Stankiewicz, p Pokorniewski, p Zbylicki i p. Walczak. Wśród miłej koleżeńskiej rozmowy staropolskich kolend i ślicznych przemówień upłynął szybko wieczór gwiazdkowy. Nastrój panował serdeczny, iście rodzinny.

Młodzi narodowcy w Bydgoszczy mają własne ognisko

Związek Młodych Narodowców zawiązał się w Bydgoszczy przed kilku tygodniami. Na zebraniu organizacyjnem wybrano zarząd ogniska bydgoskiego, w skład którego weszli pp.: redaktor Kazimierz Małycha — prezes, Franciszek Buława — zastępca prezesa, Feliks Żurawski — sekretarz i Inocenty Majorczyk — skarbnik.

Drugie zrzędu zebranie ogniska bydgoskiego Z. M. N. odbyło się w ostatni piątek ub. roku w sali Patzera. Było ono bardzo liczne, co świadczy tak o zapale, który ogarnął szeregi młodego pokolenia, jak i o zaufaniu do Związku Młodych Narodowców. — Zebranie rozpoczęło się uczczeniem pamięści Jana Grodkowskiego, zamordowanego we Lwowie. Za duszę jego jak i za duszę śp Stanisława Wacławskiego odprawił w dniu 12-go grudnia proboszcz par. św. Trójcy ks. Skonieczny nabożeństwo żałobne, zamówione przez Z. M. N. W związku z tem prezes podkreślił obowiązek młodego pokolenia nieustannej walki z zalewem żydowskim. Nastąpił referat o zadaniach młodego narodowca.

W sprawach organizacyjnych zawiadomiono zebranych, iż ognisko i sekretarjat Z. M. N mieszczą się przy ul. Długiej 32 (wejście z ul. Pod Blankami). Znajduje się tam bibljoteka i czytelnia gazet z całej Polski. Lokal, dobrze ogrzany, otwarty jest codziennie od godz. 9 przed poł. do godz. 6 wiecz. Członkowie Z. M. N. z prowincji, przyjeżdżający do Bydgoszczy z jakichbądź powodów, również są mile widziani w ognisku. Tamże przyjmuje się dalsze zgłoszenia kandydatów na członków.

Na zakończenie zebrania prezes złożył młodym narodowcom życzenia „Dosiego Roku!" i doczekania się w przyszłym roku lepszej doli.

Zebranie miało przebieg poważny. W czasie obrad wkroczyła na salę policja i przystąpiła do kontroli legitymacyj. Ponieważ wszyscy obecni byli w posiadaniu odpowiednich dokumentów, policja opuściła salę.

ZWIĄZEK MŁODYCH NARODOWCÓW

— **Ognisko Z. M. N. w Kłecku (pow. gnieźnieński).** Dnia 15 grudnia odbyło się w Kłecku zebranie organizacyjne Związku Młodych Narodowców. Zebranie zagaił p Bojarski, a po zapoznaniu obecnych z celami Związku przedłożył statut. W rezultacie dyskusji uchwalono utworzenie ogniska Związku, do którego się zapisało 33 członków. W skład zarządu weszli: kol. Bojarski jako prezes, kol. Jadwiga Muszyńska jako sekretarka, kol. Wincenty Kubiak jako skarbnik, jako ławnik I (zastępca prezesa) kol. Stanisław Waldowski, a ławnik II kol. Furmanowiczówna. Po załatwieniu kilku spraw organizacyjnych Związku, przewodniczący solwował zebranie.

— **W Janówcu (pow. gnieźnieński) powołano do życia ognisko Zw. Młodych Narodowców.** Na zebraniu organizacyjnem, które odbyło się niedawno, postanowiono jednomyślnie założyć ognisko Związku Młodych Narodowców. Na zebraniu, po przyjęciu i uchwaleniu statutu, dokonano wyboru władz. Prezesem został p W. Zieliniewicz, sekretarzem p. A Dominiczewski, skarbnikiem p. M. Łochowicz. Członków zapisało się zgórą czterdziestu.

— **Zw. Młodych Narodowców w pow. gnieźnieńskim.** W Łubowie odbyło się w dniu 30 grudnia zebranie organizacyjne Związku Młodych Narodowców. Zagaił je i przewodniczył mu prezes pow. p Jaźwiecki. Zebrani w liczbie 14 osób po wysłuchaniu wyczerpującego referatu p Jaźwieckiego na temat „Zadania i cele młodego pokolenia polskiego" oraz po zapoznaniu się ze statutem Z M. N. postanowili gremjalnie wstąpić do ogniska Łubowo. Do zarządu wybrano: prezesem p. Wawrzyniaka Franciszka z Pierzysk; sekretarzem p. Latanowicza Aleksandra z Łubowa; skarbnikiem p. Wachowiaka Wincentego z Łubowa.

— **Z życia Zw. Młodych Narodowców w Łeknie (pow. wągrowiecki).** Zw Młodych Narodowców w Łeknie urządził w drugie święto Bożego Narodzenia przedstawienie amatorskie pod tytułem „Cygan Muringo". Zw Młodych Narodowców darzą wszyscy wielką sympatją. Obywatele gremjalnie stawili się w celu poparcia działalności kuturalnej Z. M. N. Amatorzy wywiązali się z swych ról znakomicie, goście nie szczędzili oklasków. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna Czysty zysk z przedstawienia i zabawy ofiaruje Zw. M. N. na zapomogi dla bezrobotnych.

— **W Rosku (koło Czarnkowa) powstało ognisko Z. M. N.** W pierwsze święto Bożego Narodzenia odbyło się zebranie konstytucyjne ogniska Zw. Młodych Narodowców. Na członków Z M N zapisała się wielka liczba młodych i starszych narodowców w Rosku.

— **Nowe ogniska Z. M. N. w obwodzie koronowskim.** Zarząd obwodowy Z M N. w Koronowie z kierownikiem kol. Nowakiem Leonem na czele rozpoczął intensywną pracę nad zakładaniem ognisk w obwodzie. W ostatnich dniach zorganizowano ogniska w Salnie, w Gościeradzu i we Wtelnie. Przeszkody na jakie napotykają młodzi narodowcy w swej pracy, nie gaszą zapału, lecz wręcz przeciwnie są bodźcem do dalszej wytężonej i owocnej pracy.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Bogdan Piotrowski.

Działalność wydziału gospodarczego Bratniej Pomocy W. S. H. w 1932 roku

Wydział gospodarczy w nowych lokalach — Organizacja wydziału — jego ogromny rozwój w 1932 r. — Pomoc społeczeństwa wielkopolskiego — Zasługi kol. Bugajskiego

Bratnia Pomoc Stud. W. S. H. w Poznaniu prowadziła śniadalnię dla swych członków, wydając w lokalach gospodarczych przy Al. Marcinkowskiego 3 około 60 obiadów dziennie. Szczupłość lokali zmuszała zarząd do przekazywania pewnej liczby studentów do kuchni Bratniej Pomocy Stud. U. P. Nie było to dogodnem ani dla studentów ze względu na całodzienne wykłady i seminarja, ani dla kierownictwa kuchni Bratniej Pomocy W. S. H. Niższa frekwencja zmniejszała obroty, rozkładając koszta administracyjne na mniejszą ilość obiadów, podrażając tem samem koszta własne i przynosząc stałe niedobory. To też oczekiwano z niecierpliwością przyrzeczonych lokali gospodarczych w nowym gmachu W. S. H. przy Wałach Zygmunta Starego 2/3.

Szumne zapowiedzi byłych kierowników śniadalni o objęciu wszystkich członków „Bratniaka" w nowych lokalach gospodarczych i przygotowaniu w tym celu aparatu administracyjnego napełniały serca wszystkich członków Bratniej Pomocy słuszną dumą. Było to jednak budowanie zamków na lodzie, robienie planów, nie licząc się z rzeczywistością, która okazała się smutną.

Lokale, w nowym gmachu W. S. H. przeznaczone początkowo na pomieszczenia gospodarcze, nie odpowiadały nawet stanowi, jaki był w początkach powstawania śniadalni przy Al. Marcinkowskiego 3. Kuchnia mogła przygotować (na kotlinie węglowej dla większej rodziny) z biedą 30—50 obiadów dziennie, a jadalnia mogłaby pomieścić 80 studentów. Twórca wspomnianego gmachu, p. inż. Ballenstaedt oświadczył, że w sprawie lokali gospodarczych Bratniej Pomocy W. S. H. nikt się z nim nie porozumiał. Przyznaliśmy rację, ale mimo to musieliśmy w tych trudnych warunkach coś zrobić. Dzięki wielkiemu zrozumieniu naszych władz, przydzielono wydziałowi gospodarczemu jeszcze trzy ubikacje i piwnicę na magazyny. Nawet tak rozszerzane lokale były mimo wszystko dość szczupłe (razem wzięte niewiększe od samej ubikacji kuchennej „Bratniaka" U. P.), a przedewszystkiem wymagały przeróbek. Dzięki doprawdy niestrudzonej i bezinteresownej pracy p. inż. Wirbsnera, z którym wspólnie z różnymi fachowcami odbyliśmy kilkadziesiąt konferencyj w ciągu miesięcy wakacyjnych, ustaliliśmy główne wytyczne przebudowy i organizacji wydziału gospodarczego, od których nie wolno nam było odstąpić, jeżeli kuchnia miała wogóle istnieć. Plany nasze wprowadziły — z czego sobie zdajemy dobrze sprawę — pewien zamęt i wywołały małe niezadowolenie wśród kierowników budowy, a wśród naszych władz obawę konieczności pokrycia kosztów z tem związanych. Dzięki ojcowskiej opiece wiceprezesa Izby Przemysłowo - Handlowej p. Franciszka Maciejewskiego, kuratora Bratniej Pomocy W. S. H., udało się nam uzyskać definitywnie z końcem września b. r. aprobatę naszych planów z tem, że je wykonamy na własny koszt.

Sytuacja była bardzo poważna ze względu na zbliżający się początek roku akademickiego, konieczność otwarcia kuchni i brak funduszów, wywołanych niewypłatą przyznanej na ten cel subwencji od Poznańskiego Komitetu dla Spraw Młodzieży Akademickiej. Świadomość, że możemy liczyć tylko na siebie wcale nas nie osłabiła, ale dodała energji.

Mieliśmy do wyboru dwie drogi: zacząć od małego, objąć tylko część członków i powoli się dorabiać (droga bardzo wątpliwa ze względu na mały obrót), albo wytężyć energję, stworzyć z wydziału gospodarczego poważniejszą instytucję, objąć wszystkich członków, potrzebujących pomocy żywnościowej. Wybraliśmy drugą drogę. Podzieliliśmy pracę między siebie w sposób następujący: prezes Mertka starał się o pieniądze, kol. Bugajski, kierownik wydziału gospodarczego, wyszukiwał źródła zakupu i załatwiał pierwsze czynności handlowe, a kol. wiceprezes Napieralski wykańczał umowy i załatwiał je pod względem prawnym, dopilnowującą wykonania.

Po ostatecznych przeróbkach budowlanych ubikacyj, stworzono kuchnię, jadalnię, śniadalnię, bufet, urządzono magazyny i piwnice z lodownią, oraz uruchomiono fryzjernię.

Kuchnia zbyt niska i szczupła, jak na projektowaną ilość obiadów, wymagała specjalnych przeróbek i urządzeń. Przez przesunięcie ściany powiększono powierzchnię kuchni. Usunięto kotlinę węglową, jako zpyt małą i niehigjeniczną, a wprowadzono kotlinę gazową na 14 palenisk, oraz trzy kotły w tem jeden na glicerynie. Kuchnia jest w stanie wydać 500—700 obiadów dziennie. Kocioł gazowy ogrzewa 600 litrowy bojler, dostarczający gorącej wody do mycia naczyń. Cztery umywalnie umieszczone przy ścianach prawie nie zajmują miejsca. Szafy na naczynia dla ekonomji miejsca umieszczone w ścianach. Miedziane kotły i rądle i t. p. są przystosowane do palenisk gazowych.

Jadalnia przez przesunięcie ściany zyskała na symetrji i tworzy miły dla oka widok. Do jadalni zakupiono silne 4-osobowe stoły oraz krzesła w Swarzędzu. Stare nakrycia zupełnie zniszczono, usunięto, a zakupiono odpowiednią ilość nakryć, wykonanych z bielnika, który zupełnie się nie wyciera. Okazała się także konieczność zakupienia odpowiedniej ilości obrusów ze względu na zły stan posiadanych. Zastawę na 600 osób ofiarował p. St. Mańczak z Chodzieży, za co na tem miejscu pozwalamy sobie złożyć serdeczne podziękowanie.

Śniadalnia, połączona z bufetem przez usunięcie ścianki, tworzy jedną przestrzeń. Całe urządzenie śniadalni i bufetu, jak stoły, krzesła, bufet wraz z szafami dał browar Konin. Prócz tego zaopatrzono śniadalnię w expresso, wykonane w firmie krajowej, mogące wydać około 200 szklanek herbaty względnie kawy na godzinę. Jest to sprawa niezmiernie ważna, ponieważ student, rozporządzający 15 minutami przerwy, musi mieć w krótkim czasie przygotowany posiłek. Poza tem zakupiono także bemar, z którego za kilkadziesiąt groszy może student otrzymać porcję śniadalnianą o każdej porze. W śniadalni umieszczona jest czytelnia oraz znajdują się w niej szachy i t. p. Śniadalnia wyposażona jest w radio.

Cały personel pomocniczy, jak kasjerki, bufetowe, kelnerki, magazynier i t. p. składa się wyłącznie ze studentów. W ten sposób Bratnia Pomoc Stud. W. S. H. starała się przyjść z pomocą niezamożnej młodzieży akademickiej (przeważnie absolwentom), która poza pomocą „bratniacką" nie może liczyć na żadne stypendja i t. p. Jest to pierwsza próba tego rodzaju w Polsce, ale stwierdzić musimy, że udała nam się w całej pełni, ponieważ jest obopólne zadowolenie.

Fryzjernia pomieszczona w bardzo jasnym lokalu została oddana do urządzenia i prowadzenia zawodowemu fryzjerowi, który zobowiązał się solidnie zakład prowadzić. Stwierdzić trzeba z przyjemnością, że z zadania wywiązał się należycie, zastosowując w swym zakładzie fryzjerskim najnowocześniejsze urządzenia techniczne. Obecnie fryzjernia ma 4 obsługi męskie i 3 damskie. Po ośmiu latach całe urządzenie fryzjerni wartości około 10.000 zł. przechodzi na własność Bratniej Pomocy Stud. W. S. H.

Reszta urządzeń Wydziału Gospodarczego w sumie ponad 20.000 zł. zakupiono na własny rachunek na długoterminowy kredyt otwarty.

Ten dowód zaufania kupiectwa i społeczeństwa poznańskiego w dobie obecnego kryzysu do młodej jeszcze instytucji, jaką jest nasz „Bratniak", do naszej zdolności kredytowej, należycie oceniamy jako handlowcy i postaramy się zaufania nie zawieść. Nawiasem dodać musimy, że blisko połowę należytości potrafiliśmy już z bieżących wpływów spłacić. Eksperyment naszego rozmachu — a nie zaczynanie od małego — powiódł się nam wcale dobrze, ponieważ pomimo wysokich kosztów założenia i dokonanych inwestycyj wydział gospodarczy nie tylko nie przynosi strat, jak dotychczas, ale dokonał dwukrotnej obniżki cen obiadów (80 groszy obiad z 3 dań wraz z usługą) i wywiązuje się ze swych zobowiązań. Pracą wydziału kieruje kol. Józef Bugajski z pomocą kol Stefana Sułkowskiego, jako kierownika magazynu.

Na tem miejscu pozwalamy sobie złożyć serdeczne podziękowane Izbie Handlowo - Przemysłowej z jej prezesem dyr. Samulskim na czele, Kuratorjum W. S. H. oraz p. dyrektorowi prof. dr. A. Peretiatkowiczowi. Be—j.

Od redakcji. Powyższy artykuł należy uzupełnić. Obecny swój świetny rozwój zawdzięcza wydział gospodarczy kol. kierownikowi Józefowi Bugajskiemu, dyplomowanemu absolwentowi W. S. H. Dzięki jego niezmordowanej pracy, inicjatywie i zmysłowi handlowemu, dający dotychczas deficyt wydział gospodarczy przerodził się w świetnie prosperującą instytucję.

Sukcesy Związku Narodowego Polsk. Mł. Akad.

w Międzynarodowej Konfederacji Studentów (C. I. E.)

W St. Moritz zostały zakończone obrady rady administracyjnej międzynarodowej konfederacji studentów (C. I. E.), które poprzedzone zostały obradami komisji statutowej i finansowej.

W obradach rady administracyjnej wzięli udział przedstawiciele 20 związków narodowych studentów. Przewodniczył obradom prezes C. I. E. kol. Jan Pożaryski. Rada jednomyślnie uchwaliła nowy statut C. I. E., opracowany przez D. Follows'a (Anglja) i R. Motz'a (Belgja).

Pozatem na porządku dziennym obrad rady znajdowało się szereg doniosłych spraw bieżących. Zostały omówione sprawozdania stałych biur konfederacji oraz ustalono program ich przyszłej pracy.

Przy wyborach nowych władz konfederacji Polska otrzymała nowe miejsce w zarządzie C. I. E., oraz będzie prowadziła biuro samopomocowe w Warszawie. Delegat Polski wchodzi również do komitetu podróży w Londynie, oraz przewodniczy komitetowi organizacyjnemu 3-ej olimpjady akademickiej sportów zimowych, która odbędzie się w dniach od 28 stycznia do 3 lutego r. b. w Bardonecchi (Włochy). Organizacją tych zawodów zajmują się z ramienia C. I. E. studenci włoscy. Komitet organizacyjny z p. ministrem A. Starace, sekretarzem generalnym partji faszystowskiej na czele, zapewnił wzorowe urządzenie tych zawodów. Przewidywany jest udział tych zawodników we wszystkich konkurencjach. Program zawodów obejmuje: zawody narciarskie, łyżwiarskie, hokejowe i bobsleigh'owe.

Pozatem Polska przewodniczy komitetowi organizacyjnemu V międzynarodowych zawodów akademickich C. I. E. mających odbyć się w sierpniu r. b. w Turynie. Zawody te, zwane powszechnie olimpjadami C. I. E., znane są zarówno z osiąganych wyników sportowych, jak też z liczby biorących w nich udział zawodników.

Delegaci zjazdowi byli bardzo mile przyjmowani przez gospodarzy. Prezydent państwa Schulthess, oraz minister spraw zagranicznych Motta nadesłali zjazdowi serdeczne życzenia.

Na wniosek delegatów Francji, Szwajcarji i Anglji wyrażono kol Janowi Pożaryskiemu podziękowanie za przeprowadzenie reorganizacji i usprawnienie działalności konfederacji oraz zlecono mu referat spraw studentów niemieckich i sowieckich.

Następne zjazdy C. I. E. odbędą się: w kwietniu r. b. w Londynie zebranie zarządu, zaś we wrześniu kongres C. I. E. w Wenecji. O przygotowaniach do kongresu, poczynionych przez włoską „gruppi universitari fascisti" złożył radzie administracyjnej raport delegat Włoch.

Jednocześnie ze zjazdem rady administracyjnej C. I. E. odbyły się w St. Moritz akademickie zawody narciarskie z udziałem 250 akademików wszystkich narodowości. Zawody te zorganizowane zostały przez związek studentów szwajcarskich za poparciem C. I. E.

Poświęcenie sztandaru Sodalicji Marjańskiej Akademiczek Uniw. Pozn.

Dnia 11 grudnia 1932 r. w kolegjacie św. Marji Magdaleny dokonał J. E. Najprzewielebniejszy ksiądz Prymas uroczystego aktu poświęcenia sztandaru Sodalicji Marjańskiej Akademiczek U. P., powitany u bram świątyni przez duchowieństwo z księdzem prałatem Stychlem na czele. Zaznaczyć należy, że jest to pierwszy sztandar żeński na terenie naszej wszechnicy. Uroczystość stała się pewnego rodzaju religijną manifestacją studenckiej młodzieży sodalicyjnej żeńskiej i męskiej, która w skupieniu ducha wspólnie przystąpiła w dniu tym do Stołu Pańskiego. Pełną nastroju i powagi była chwila, gdy kornie schyliły się w pokłonie przed Najświętszym Sakramentem sztandary marjańskie i korporacyjne, których współudział świadczy o pokrewieństwie ducha, sympatji i uznaniu, jakiem cieszy się coraz liczniej rozwijająca się na terenie naszego uniwersytetu Sodalicja Marjańska Akademiczek. Do podniesienia uroczystości przyczynił się piękny śpiew chórowy pod batutą p. prof. Klichowskiego i solowy występ sodaliski Borzysławskiej. Po południu w sali 18 Collegium Minus odbyło się uroczyste zebranie, które zaszczycili swą obecnością J. E. ksiądz Prymas, prof. Sajdak, prof Dembiński, p. dr. Dobrzyńska-Rybicka, oraz licznie zgromadzone rzesze delegacyj rodziców - chrzestnych, młodzieży akademickiej. Serdeczne i piękne przemówienie wstępne wypowiedział profesor Sajdak. Programowy referat wygłosił duszpasterz młodzieży akademickiej ks. prałat Prądzyński, wskazując w gorących słowach drogę, jaką sodalicja w obecnych trudnych czasach postępować winna stając się strażnicą obyczajowości i zgody na terenie uniwersyteckim. Z łona sodalicji przemawiała kol. Metheusówna Magdalena, przedstawiając zadanie młodzieży obecnej, której przypadło w udziale kształtowanie duszy nowego pokolenia i złożyła u stóp sztandaru w mieniu sodalicji uroczyste przyrzeczenie zeszeregowania się do walki w imię bożych haseł. Recytację wygłosiła z przejęciem i powagą sodaliska Aleksandra Rydlewska. Końcowe przemówienie wypowiedział moderator ks. prof. Rejowicz T. J. Uroczystość zakończono wspólnem odśpiewaniem hymnu sodalicyjnego. Całość uroczystości była dla wszystkich obecnych prawdziwą biesiadą duchową, a dla sodalisek-koleżanek będzie z pewnością szczerą zachętą do dalszej wytężonej pracy na niwie marjańskiej.

Bal Koła Prawników i Ekonomistów U. P.

Doroczny bal Koła Prawników i Ekonomistów odbędzie się w sobotę dn. 21 stycznia br. w salach Bazaru. Protektorat nad balem przyjęli pp.: prof. Pawłowski, rektor U. P., prof. Sajdak, protektor U. P., oraz prof. Lisowski, dziekan wydziału prawno-ekonomicznego.

Dotańca przygrywać będzie świetna orkiestra p. Kostrzewy, oraz 15 pułku ułanów pod batutą por. Dzicha. Wstęp 8, 4 i 2 zł.

Zaproszenia otrzymać można codziennie od godz. 10 do 13 w lokalu organizacji (Zamek, tel. 2940).

Opłatek Młodzieży Wszechpolskiej

Koło poznańskiej Młodzieży Wszechpolskiej urządza w niedzielę, dn. 14 b. m. o godz. 18 w lokalach Bratniej Pomocy U. P. opłatek dla członków i sympatyków organizacji.

Elita Poznan'a spotyka się w sobotę, dnia 21 stycznia rb. w BAZARZE na Dorocznym Balu Koła Prawników i Ekonomistów U. P.

ŻYCIE SOKOLE

2-dniowy kurs dla naczelników w Inowrocławiu

Dzięki inicjatywie i zabiegom prezesa Okręgu Inowrocławskiego druha dyr. Ziętowskiego odbył się w Inowrocławiu w czasie od 6—8 bm. dwudniowy kurs gimnastyczny dla naczelników i podnaczelników Okręku Inowrocławskiego. Na kurs przybyło aż 64 druhów. Z niewiadomych przyczyn świeciły nieobecnością tylko gniazda mogileńskie, żnińskie, gniewkowskie i niszczewickie. Naczelnictwo dzielnicowe reprezentował na kursie druh Chałupka.

Oficjalnie powitał kursistów druh prezes okręgowy dyr. Ziętowski, poczem druh naczelnik okręgowy Radziński przedstawił zebranym szczegółowy plan ćwiczeń. Tego samego dnia wieczorem, dzięki uprzejmości właściciela kin „Stylowy" i Pałac" p. dyr. Maassa, wszyscy naczelnicy obecni byli na wieczornych seansach.

W obydwa dni, a więc w sobotę i niedzielę rozpoczęto ćwiczenia już o godzinie 7 rano, przyczem w pierwszym dniu trwały one do godziny 9 a w drugim do 7. W sobotę przerobiono musztry, tok lekcyjny, systematykę ćwiczeń wolnych i sprzętowych oraz gry. Pozatem odbyły się w tym dniu trzy ciekawe referaty. Jako pierwszy mówił kapitan em. Zabłocki o gazownictwie, obronie przeciwgazowej i przeciwlotniczej. P. dr. Pawlak omówił szeroko dodatni wpływ sportu na hart ducha i organizmu ludzki a kapelan okręgowy ks. mansj. Małecki poruszył wpływ sportu i gimnastyki na duszę ludzką. Ćwiczenia niedzielne rozpoczęto wysłuchaniem mszy św., poczem odbyły się w sokolni dalsze pokazy toku lekcyjnego z uwzględnieniem sprzętów, musztry, zabaw i gier. Ćwiczenia urozmaicono ciekawym referatem p. dr. Sikorskiego na temat jak należy stosować pomoc w nagłych wypadkach.

Zamknięcia kursu dokonał prezes okręgowy druh dyr. Ziętowski. Podziękował przedewszystkiem zebranym za wzorowe zachowanie się i wytrwanie na posterunku i druhowi naczelnikowi Radzińskiemu za wielkie poświęcenie oraz gorliwe spełnienie swego obowiązku jak również druhowi Chałupce za pomoc w tej pracy.

Wszyscy kursiści dzięki ofiarności i pomocy obywatelskiej otrzymali bezpłatne całodzienne utrzymanie, a zamiejscowi nocleg w sokolni. Pozatem należy również podnieść bardzo chętną pomoc ze strony kilku pań inowrocławskich, które współdziałały przy gotowaniu potraw nie szczędząc czasu ni trudu, by wyżywienie było jaknajlepsze.

Walne zebrania gniazd

OKRĘG POZNAŃSKI

Poznań-Jeżyce. Przy licznym udziale blisko stu członków odbyło się w wtorek 10 b. m. w sali dha Jeszyka roczne walne zebranie, którego części sprawozdawczo - wyborczej przewodniczył prezes Dzielnicy Wielkopolskiej drh Wolski. Z ramienia zarządu Okręgu Poznańskiego obecny był drh wiceprezes Byter. Wygłoszone sprawozdania zarządu, a w szczególności druhów prezesa Ign. Bartkowiaka, sekretarza Stelmaczyka i naczelnika A. Frydrycha, wykazały, że zarząd pracował sumiennie i dokładał wszelkich sił, aby rozwój gniazda, liczącego około 200 członków, utrzymać na należytym poziomie, co też w zupełności osiągnięto, jakkolwiek nie wszyscy członkowie okazywali należyte zainteresowanie się sprawami towarzystwa. Odbywały się liczne zebrania zarządowe oraz stałe miesięczne zebrania plenarne, odpowiednio urozmaicone wykładami i odczytami. Praca techniczna odbywa się systematycznie we wszelkich dziedzinach gimnastyki i sportu, a owocność jej wykazują dobre wyniki w różnych zawodach. Żywy udział bierze gniazdo także w życiu ogólnej organizacji sokolej, wysyłając m. i. reprezentacje swoje na zloty w Gdyni i Pradze czeskiej. To też sprawozdania powyższe zebranie przyjęło gorącemi oklaskami, a po przeprowadzonej ożywionej dyskusji, drh prezes Wolski wyraził zarządowi gniazda uznanie za jego owocną działalność, przyczem równocześnie w dłuższych wywodach podkreślił ideowe podstawy pracy sokolej. W łączności z tem wręczył drh przewodniczący trzem druhom ćwiczącym dyplomy uznania za wykazaną w ciągu roku szczególną pilność w pracy gimnastycznej.

W wyborach uzupełniających do zarządu wybrani zostali ponownie drh Antoni Frydrych naczelnikiem, dh Konstanty Chałupka radnym i drh Aleksander Gronowski chorążym, oraz drh Kurek skarbnikiem. Pozatem wybrano delegatów na radę okręgową i dzielnicową oraz członków komisji rewizyjnej i sądu honorowego.

Luboń. Walne roczne zebranie gniazda żeńskiego odbyło się w salce dr. Romana Maya przy udziale wszystkich druchen i gości. Na przewodniczącą powołano drch Krajewską przew. okręgu wydziału sokolic. Ze sprawozdań dowiedzieliśmy się, iż gniazdo brało czynny udział w zjazdach oraz zebraniach okręgowych. Posiada ono obecnie 340,— zł. Przez cały okres letni, druchny i młodzież żeńska brały udział w ćwiczeniach i zlocie w dniu 14 i 15 sierpnia. Zkolei przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszły drch drch: prezeska Rozmiarkowa, sekretarka — Sobecka (ponownie), zastępczyni — Jeżewska Ir. (pon.) skarbniczka — Ratajczakówna (pon.) opiekunka młodz. żeńskiej — Suchowiakówna Ir. Następnie zebrał głos drh Dotka A. prezes gniazda męskiego, dziękując za wspólną pracę. W końcu drch prez. Rozmiarkowa przystąpiła do rozdania nagród, ofiarowując ponadto druchnom piękne podarki gwiazdkowe. A. J.

Luboń. Roczne zebranie gniazda męskiego odbyło się 8 stycznia br. w salce własnej. Na przewodniczącego powołano drh Jaśkowskiego, przedstawiciela okręgu. Po załatwieniu bieżących spraw organizacyjnych, nastąpiły sprawozdania zarządu. Wynika z nich, że gniazdo rozwija się doskonale, dzięki gorliwej pracy prezesa drh Dotki i naczelnika drh Chudzickiego. W roku ub. wybudowano własną ćwicznię na boisku, w której odbywają się ćwiczenia bez przerwy. Należy tu złożyć podziękowanie za wydatne poparcie dyrekcji fabr. drożdży i fabr. dr. Roman May. W dyskusji drh Jaśkowski, przedstawiciel okręgu, dziękował zarządowi za pracę. Następnie dokonano wyborów uzupełniających: wybrani zostali drh drh prezes — Dotka (ponownie), sekretarz — Łakomy C., skarbnik — Nawrocki Fr. (pon.), naczelnik — Chudzicki Fr. (pon.), rew. kasy Nowak. Stręk, Szczepański, radni Chudzicki Fl., Kubicki Wł., chorąży Szajek (pon.); sąd honorowy tworzą drh Zimny E., Walkowiak M., Sójka, Zgrzeba, Mańczak W., Hernes J. W końcu drh prezes przypomniał, iż 7 lutego br. przypada 7-lecie istnienia gniazda. A. J.

OKRĘG GNIEŹNIEŃSKI

Janowiec. Zagaił prezes dh. Łuczak, oddając przewodnictwo w ręce prezesa okręgu druha Cieślaka. Gniazdo uczestniczyło w zlocie okręgowym, w występach gniazd sąsiednich w Żninie, Gąsawie i Damasławku, oraz urządziło u siebie występ latowy, który należał do najbardziej udanych imprez tegorocznych w Janowcu. Członków wspierających liczy gniazdo 34, ćwiczących druhów jest 12 (druchen 16). Drużyna męska ćwiczy regularnie pod kierownictwem naczelnika druha Lupy, druchny niestety nie mają obecnie naczelniczki. Na czele nowego zarządu stanął ponownie druh burmistrz Łuczak. Słabą stroną gniazda janowieckiego jest brak należytego poparcia ze strony starszego społeczeństwa; praca cała spoczywa na barkach kilku członków zarządu.

Słupca. Przewodniczył prez. zarządu okręgowego druh red. Cieślak. Gniazdo należy do najruchliwszych. W zlocie okręgowym wzięło udział w pokaźnej liczbie 56 członków. Poza tem uczestniczyło w występach gniazd sąsiednich oraz w zlocie Dzielnicy Pomorskiej w Gdyni. Występ gniazdowy był udany. Działalność hamują długi, ciążące na sokolni, pobudowanej przed kilku laty. Gniazdo słupeckie posiada bardzo ruchliwe kółko dramatyczne, które dało w tym roku cztery piękne przedstawienia amatorskie. Bodaj największą bolączką gniazda jest to, że starsi członkowie, nawet ci, którzy należą do zarządu, całą pracę składają na barki prezesa druha mec. Jaworskiego, który mimo niezwykłej ofiarności i umiłowania sprawy sokolej przecież wszystkiemu podołać nie jest w możności.

ŻYCIE HARCERSKIE

Skautowe „Jamboree" w 1933 r. w Gödölö

W dniach od 1—16 sierpnia r. b. odbędzie się na Węgrzech w Gödölö IV Międzynarodowy Zlot Skautów, który zgromadzić ma 50 tysięcy skautów - całego świata. Zorganizowaniem Zlotu zajmuje się gorliwie skauci węgierscy, którzy wysoki swój poziom tak techniczny jak i organizacyjny wykazali na Międzynarodowym Zlocie Skautów Wodnych w Polsce.

Gödölö gdzie odbędzie się Zlot, to 12 tysięcy mieszkańców liczące miasteczko, położone w odległości 28 klm od Budapesztu. Samo Gödölö, doniedawna letnia rezydencja królów węgierskich, posiada stylowy pałac myśliwski z początku 18 w. oraz rozległe lasy i parki myśliwskie, świetnie nadające się na wygodne pomieszczenie setek obozów skautowych.

Właściwy teren Zlotu wynosi 3 km² i podzielony jest na trzy części, połączone ze sobą linją tramwajową. W części pierwszej znajdą pomieszczenie 3 podobozy. Część druga, bardziej rozległa posiada 5 stadjonów. Część trzecia mieści w sobie arenę, teatr i jeden podobóz. Obóz zaopatrzony zostanie w wodociągi, a do mycia się będą zainstalowane natryski. Główne ulice terenu zlotowego będą wybrukowane i oświetlone elektrycznością. Na miejscu czynna będzie poczta oraz szpitale i ambulanse. Poza tem w odległości 1 klm. od obozu ustawione będą namioty dla drużyn lotniczych wraz z potrzebnemi hangarami Każda grupa złożona z 35 skautów, otrzyma teren wynoszący 625 m² Dla delegatów na Międzynarodową konferencję Skautową, przeznaczony został wspaniały, nawocześnie urządzony gmach Seminarjum. Między miastem a drugą częścią obozu, znajduje się rynek, przy którym mieścić się będzie biuro zlotowe.

W związku z zlotem wydała węgierska organizacja skautowa w kilku językach szczegółowy program zlotu. W programie tym poza wielu rycinami znajdujemy następującej treści odezwę do skautów całego świata.

„Jamboree" odbywa się co cztery lata; jest ono wielkiem zadaniem dla skautów całego świata. Każde „Jamboree" jest charakterystyczne dla swej „epoki" i odnośnej fazy rozwoju skautingu. Pierwsze w Londynie 1920 r miało na celu uzyskanie aprobaty społeczeństwa Drugie w Kopenhadze 1924 r było próbą sił konkursów przyjacielskich. Trzecie w Birkenhead w 1929 r. było jubileuszową tłumną demonstracją, celem wykazania dojrzałości ruchu. To, na które my czekamy, to czwarte „Jamboree", ma wykazać wzrost zaufania, siły i wiary — w tym czasie kryzysu światowego.

Skauci węgierscy mają nadzieję, że znajdą w Gödölö to miejsce, gdzie „Jamboree" może być zorganizowane, nie naruszając spokoju obozów, lecz niemniej z wszystkiemi atrakcjami prawdziwego „Jamboree". Jako symbol tego zlotu wybraliśmy „Cudownego Jelenia" z starych legend węgierskich, który miał przywilej prowadzenia rycerzy do bogatych i nowych pastwisk Teraz „Jeleń Cudowny" został przypomniany dla przyciągnięcia skautów, rycerzy naszych czasów, z wszystkich stron świata do Gödölö, w serdeczną gościnę braci skautów - węgierskich. Niegdyś zjawienie się „Jeleni" było uważane za oznakę lepszych czasów, jako okazja do radości. Bądźmy więc i my lepszej myśli i wiary, że „Jamboree" w 1933 r. da wiele dobrego nie tylko skautom lecz całej ludzkości. (—) Paweł hr. Teleki, honorowy naczelny skaut Węgier, szef obozu."

Harcerstwo Polskie w międzynarodowych zlotach skautowych stały i liczny bierze udział. Na tegoroczne „Jamboree" wyjechać ma około tysiąc harcerzy. Chorągiew Warszawska ma urządzić reprezentacyjny obóz Polski. Chorągiew Poznańska Harcerzy, najliczniejsza z chorągwi w Polsce, przewiduje również wysłanie większej reprezentacji. Dotąd jest już zgłoszonych 98 harcerzy.

Dla ułatwienia wysłania reprezentacji na Zlot muszą drużyny wyjeżdżające liczyć po 35 uczestników. Drużyny z 35 harcerzami wystąpią na Zlocie jako nierozerwalna całość. Reprezentacje drużyn w liczbie 3 harcerzy wejdą jako oddzielne zastępy w skład jednej drużyny Nadto przewidziane są dwie drużyny zlepkowe dla harcerzy, pojedyńczo zgłoszonych Ci ostatni poza instruktorami zgłaszając się na Zlot, winni uzyskać aprobatę hufcowego względnie drużynowego. Dodać należy że z Chorągwi Poznańskiej przewidziany jest wyjazd drużyn specjalnych jak: kolarskiej, samarytańskiej, pożarniczej, pionierskiej i łączności.

Koszt udziału w Zlocie z przejazdami, wyżywieniem i oficjalnemi wycieczkami ustaliło Naczelnictwo Z. H. P. na 165 zł od uczestnika. (jar)

Kurs zimowy w Zakopanem Chorągwi Harcerek.

Komenda Chor Żeńsk. urządziła w bieżącym roku dwutygodniowy obóz zimowy w Zakopanem, w którym bierze udział 60 osób, z druchną hm. Szafranówną jako komendantką i drhną hm. Tarnowską jako oboźną — na czele.

Dział programowy kursu. Cały obóz podzielony został na 3 drużyny: I. „Kolliba" łączy starszyznę harcerską Celem tej drużyny jest przedyskutowanie zagadnień starszo - harcerskich oraz zimowa turystyka górska. Druchny urządziły wycieczkę na Halę Gąsienicową, do dol Strążyskiej, Za Bramką i Białego. Drużynową „Koliby" jest druchna hm. Marja Zielonacka z Inowrocławia. II-a drużyna pod kierownictwem druchny hm. Aliny Ratajczakowej z Poznania, gromadzi adeptki sportu narciarskiego. III-a drużyna „Dzikich Kotów" gromadzi kierowniczki pracy zuchowej. Nie są one znów tak bardzo dzikie, jakby się mogło wydawać z nazwy. Prowadzi je druchna ph. Tadeuszakówna z Kościana. Cykl gawęd o organizacji pracy zuchowej wygłosiła dla nich druchna hm. Zwolakowska z Głównej Kwatery Harcerek z Warszawy. Do działu psychologji i pedagogiki udało się Komendzie Kursu pozyskać dh dr. phil Szafranównę. Wieczorem o zmroku druchny gawędzą na tematy ogólne interesujące wszystkie. Były więc gawędy na następujące tematy: Harcerka w życiu społecznem. Prawda w życiu. Jak podtrzymywać zapał w pracy drużyny etc.

Tak mniejwięcej przedstawia się dział programowy i metodyczny zimowego kursu.

Życie towarzyskie. Myliłby się ten kto by sądził, że druchny ciągle tylko uczą się i dyskutują Na zbytnie gadulstwo nie pozwala im cudowna pogoda zakopiańskiej zimy. Białe góry zapraszają do wycieczek i przechadzek W wieczór sylwestrowy urządziła komenda obozu kursistkom arcymiłą niespodziankę. Cichą nocką ruszył obóz do mrocznego boru. Księżyc jedynie znaczył żółty ślad na skrzącym śniegu. W tem harcerki ujrzały, że jeden smreczek pośród setki innych zaśnieżonych, płonie licznemi światełkami. Czyżby jednak prawdą była bajka o gwiazdce leśnych duszków? Kto wie, w tym jednak wypadku tę oryginalną niespodziankę urządził druchnom kurs narciarski harcerzy z Poznania Komenda zbombardowała druchny śnieżnemi kulami, z których każda kryła mały prezencik. Warto więc było skapitulować Wśród miłego nastroju spędzono parę chwil wokół jarzącego świerczka, poczem rozmarzone bractwo wróciło do obozu, gdzie czekały na nich herbata z pączkami, śpiewy i tańce. Humory były znakomite. (Eno)

II-ga Ogólnopolska Konferencja Zuchowa.

W Sosnowcu, odbyła się w dniach od 28—31 grudnia 1932 r. ogólnopolska II-ga konferencja zuchowa pod przewodnictwem kierownika wydziału zuchów Głównej Kwatery, harcmistrza Mościckiego — W konferencji wzięli udział referenci zuchowi, delegaci wszystkich chorągwi Z. H P. Z chorągwi poznańskiej uczestniczył w konferencji dh. Czajkowski Kazimierz. Konferencję zaszczycili swą obecnością dh. hm. R. P. Dr. Tadeusz Strumiłło oraz twórca „ofensywy" zuchowej dh. hm. Aleksander Kamiński. Obok referatów i dyskusyj poruszających najbardziej aktualną sprawę harcerstwa (rozwój pracy z chłopcami od lat 8—12) uczestnicy konferencji dzięki serdecznemu przyjęciu przez Koła przyjaciół mieli okazję zapoznać się z Zagłębiem Dąbrowskiem. Dnia 29 grudnia urządzono wycieczkę do kopalni „Saturn", gdzie spędzono kilka godzin, zwiedzając wnętrze kopalni W dniu 30 grudnia zwiedzono Hutę Bankową w Dąbrowie oraz lektorjum męskie. Dnia 31 grudnia o godz 14-tej konferencja zuchowa została zamknięta. Główna Kwatera Harcerzy, opracuje i zatwierdzi wnioski, uchwalone przez konferencję, poczem wyśle do wszystkich chorągwi harcerzy, nowe instrukcje dotyczące pracy zuchowej.

Gwiazdka w X. druż. harcerskiej im. Leszka Białego.

Dnia 6. 1. 33. r., w lokalu 11 szkoły powszechnej w Poznaniu dla harcerzy X. dr. im. Leszka Białego odbyła się gwiazdka. Uroczystość zagaił przewodniczący K. P H., witając przybyłego księdza kapelana drh Skórkę i gości Drh ksiądz Kapelan Skórka w swem przemówieniu nawoływał harcerzy do sumiennego nawoływania wzniosłych haseł harcerzy, a mianowicie karności, posłuszeństwa i poszanowania starszych. Komendant drużyny drh. Napierała dziękował kierownictwu szkoły za ofiarowanie lokalu na uroczystość i za wydatną opiekę nad harcerstwem. Zkolei nastąpiły popisy wokalne harcerzy i wykonanie jednoaktówki o Herodzie. W międzyczasie ksiądz Kapelan rozpoczął dzielenie się opłatkiem, które przerwał odgłos dzwonka zwiastujący przybycie gwiazdora. Za gwiazdorem pomocnik niósł pełen kosz podarunków. Obdarzeni zostali członkowie zarządu K. P H. i ponad 120 druhów. Przy kawie i pieczywie, uzyskanem dzięki staraniom pp. Grząbkowej i Kluberskiej uroczystość w bardzo miłym nastroju przeciągnęła się do godziny 9-tej.

Nowa wyprawa Wilkinsa

W Miami (U. S. A.) pracują nad budową nowej łodzi podwodnej przystosowanej do żeglugi na morzach polarnych. Na łodzi tej sir H. Wilkins zamierza podjąć wyprawę do bieguna północnego, przyczem towarzyszyć mu mają znani badacze amerykańscy Ellsworth i Balchen.

Ognisko imienia śp. ks. Zygmunta Masłowskiego

Otrzymujemy poniższą odezwę z prośbą o umieszczenie:

Straszna zbrodnia popełniona 2 tygodnie temu na osobie jednego z młodych kapłanów, do głębi wstrząsnęła całem społeczeństwem. I nasunęła mu poważne rozważania. Dokąd idziemy i do czego dojdziemy, jeśli młodzież, ta przyszłość narodu, ta cała jego nadzieja może mordować — nie w chwili uniesienia, nie miotana uczuciem zemsty — lecz tak na zimno, bez żadnego powodu, człowieka niewinnego, który nigdy nikogo nie skrzywdził i dał się nawet obrabować bez oporu.

Idziemy drogą złą, lecz niema takiej drogi, z którejby zawrócić nie można. Młodzi ludzie dopuścili się morderstwa na kapłanie. Kapłani będą młodzież ratować od zguby i zdziczenia. Opieka społeczna, fundusz bezrobocia, towarzystwa charytatywne, nawet prywatna inicjatywa niosą wydatną pomoc materjalną nieszczęsnej rzeszy bezrobotnych, wyrzuconych poza nawias normalnego życia.

Lecz poza prześlicznem dziełem, Ochronkami dla dzieci bezroboczych na terenach ich osiedli, stworzonemi dobrą wolą, nadludzkim wysiłkiem i serdecznem oddaniem sprawie jednej bardzo dobrej i rozumnej kobiety pani Posadzowej — czynimy bezwzględnie zamało w dziedzinie moralnej dla biedniejszych braci. Młodzież — ta pozaszkolna, od lat 14 wzwyż — rośnie zupełnie dziko. O jakiekolwiek pracy, pójściu w t. zw. „naukę" — zwykle opłacaną — mowy niema z powodu ogólnego kryzysu. Całemi dniami wyrostki te błąkają się bez celu, próbują żebraniny na ulicach i po domach, ćmią papierosy za ten zarobek czasem za wyłudzone od rodziców groszaki, a nierzadko i za skradzione... I sprytnemi oczyma przypatrują się tętniącemu w około wielkomiejskiemu życiu, łowiąc z niego, co najgorsze. — Krąg ich zainteresowań nie wychodzi poza karty, kino i erotyczne epizody, niestety zbyt wcześnie przeżywane.

Przyjemności te wymagają pieniędzy. Zdobyć je trzeba bezwzględnie. A więc najpierw kradzież kieszonkowa, w ścisku, na targu... potem napad, rabunek, morderstwo i... szubienica.

A przecież to dusze ludzkie! Chrystus za nie tak samo cierpiał i umarł na krzyżu, jak za najlepszych, najsprawiedliwszych, najprostszą chodzących drogą...

Bandytą nikt się nie rodzi. To małe roześmiane niemowlę, śliczne i wesołe, mimo, że je w bylejakie szmaty spowinięto i, że w zimnej izbie bezrobotnego na świat przyszło, nie ma bandyckich instynktów. Bandytą zrobi je otoczenie, brak pracy, złe przykłady i namowy.

Chcąc młodzież tę od złych wpływów uchronić, chcąc podnieść jej poziom moralny, zachęcić do dobrego, rozszerzyć jej horyzonty, postanowiliśmy stworzyć dla niej Ognisko imienia śp. ks. prof. Zygmunta Masłowskiego — na terenach powystawowych, gdzie się gromadzą setki rodzin bezroboczych. W skromnem, lecz ogrzanem pomieszczeniu znajdą się gry towarzyskie, książki, pisma i miła pogawędka.

Dzieło każde wymaga ofiar i trudu. Lecz słusznie powiedział znany francuski dostojnik Kościoła J. Em. ks. biskup d'Hulst: „Jeśli instytucja jaka jest potrzebna, z 15 fr. w rękach zakładajcie ją, o ile niepotrzebna, miljony jej nie pomogą."

A że ognisko dla młodzieży męskiej pozaszkolnej jest koniecznie potrzebne, więc do założenia go przystępujemy z niniejszą już wymienioną kwotą, bo — z niczem. Nie wątpimy jednak, że liczne choć drobne ofiary obficie na ten cel wpłyną i zwracamy się z serdecznym apelem do społeczeństwa, tak na niedolę młodzieży wrażliwego, aby nam dopomogło w pracy nad ratowaniem dusz młodych.

(—) Ks. Gorgolewski,
proboszcz parafji łazarskiej,
(—) Marja Pruszyńska.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Budowa kolei Warszawa - Radom.

Uchwalony na ostatniem posiedzeniu rady ministrów projekt ustawy o budowie kolei Warszawa - Radom, upoważnia rząd do budowy normalnotorowej linji kolejowej na tym szlaku długości około 103 klm. Linja ta skróci znacznie komunikację Warszawy z Radomiem i Krakowem. Przy budowie nowej linji kolejowej, która posiadać będzie duże znaczenie komunikacyjne i gospodarcze, znajdzie zatrudnienie poważna liczba bezrobotnych.

Komunikacja bezpośrednia między Wilnem a Lwowem.

W sezonie letnim r. b. uruchomione zostaną bezpośrednie pociągi osobowe między Wilnem a Lwowem przez Baranowicze i Zdołbunów. Pociągi te wyjeżdżać będą z Wilna o godz. 18.50, przybywać zaś do Lwowa o godz. 13.35.

W pociągach tych kursować będzie bezpośredni wagon Wilno - Truskawiec.

Jutro koncert szopenowski w Teatrze Wielkim

Jutro w niedzielę dnia 15 stycznia o godzinie 8 wieczorem w Teatrze Wielkim odbędzie się uroczysty koncert na rzecz sprowadzenia zwłok Fryderyka Chopina na Wawel. Jako wykonawcy programu zaproszeni zostali do współudziału pp. Gertruda Konatkowska, Nadzieja Padlewska, Franciszek Łukasiewicz, Zygmunt Lisicki, oraz Orkiestra Symfoniczna stoł. m. Poznania pod dyr. Zygmunta Latoszewskiego. Słowo wstępne wygłosi prof. U. P. dr Ł. Kamieński. Pozostałe bilety do nabycia w firmie A. Szreibrowski ul. Gwarna 20 oraz przy kasie Teatru Wielkiego.

Pod kaktusem

Dzisiejsza uczta w „Klubie Szyderców" składa się z następujących dań: Linda Kamieńska odśpiewa dwie pieśni Tadeusza Kasserna (przy fortepianie kompozytor), Ina Sawicka, art. Teatru Polskiego, wypowie dwa wiersze S. Jesienina (przekłady E. Morskiego) Zygmunt Makowski zademonstruje dwa nowe tańce: „Charlestrota" i „Tanganillę". Pozatem: Stefan Balicki, Jerzy Gerżabek, Juljusz Znanicki i Artur Marja Swinarski. Tytuł sensacyjnego odczytu Aleksandra Janta-Połczyńskiego zdradzi dopiero konferansjer. — Nie przychodź na „Bal-Banal" (4 lutego), bo będzie tłok!

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Świetna, egzotyczna komedja St. Zagona „Dżimbi", która tak nadzwyczajnie przypadła do gustu poznańskiej publiczności, ukaże się dziś po raz 17-sty z niezrównaną w roli tytułowej p. J. Zaklicką.

Jutro po południu po cenach zniżonych arcykomiczna farsa „Pani Prezesowa", wieczorem St. Kiedrzyńskiego „Życie jest skomplikowane".

Z Teatru Nowego

Dziś i jutro wieczorem zajmująca sztuka W. Lakatosa „Szafir", w której popisowe role kreują pp. Wasilewska i Tatarkiewicz.

„Królewna Lala", jedna z najmilszych bajek dla dzieci, osnuta na tle przygód dzielnego szewczyka i nudzącej się królewny, odegrana zostanie w niedzielę, 15 bm., o godz. 3 pop. po cenach znacznie zniżonych.

Z Teatru Wielkiego

Dzisiejszy „Faust" z Czarneckim w roli tytułowej i Żmigród - Fedyczkowską w partji Małgorzaty wzbudził olbrzymie zainteresowanie wśród najszerszych sfer publiczności.

W niedzielę po południu pierwsze przedstawienie operowe po cenach zniżonych z „Halką" St. Moniuszki. W roli tytułowej primadonna scen stołecznych hr. Zofja Pinińska.

Z Komedji Muzycznej

Tętniąca młodością i humorem ostatnia nowość muzyczna „Jim i Jill" grana jest obecnie codziennie z olbrzymiem powodzeniem. W rolach głównych pp. Fontanówna, Nochowicz, Folański, Kaden, Raczkowski, Pluciński, Iwański i inni.

Przemiła operetka R. Stolza „Taniec szczęścia" zostanie wystawiona w niedzielę o godz. 3.30 pop. po cenach znacznie zniżonych.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **K. S. „Sparta".** Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, 14 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ulicy Szamarzewskiego 18.

— **Męski Chór Seraficki.** W niedzielę, 15 bm. o godz. 20 tradycyjne łamanie opłatka na salce OO. Franciszkanów.

— **Korporacja Młodzieży Pozaszkolnej im. por. Żwirki.** Zebranie plenarne odbędzie się 15 bm. o godz. 16 w lokalu posiedzeń p. Jaraczewskiego przy ul. św. Marcina 25. Na porządku obrad wykład z cyklu „Historja miasta Poznania". Sympatycy mile widziani.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich — Poznań-Wilda.** Roczne walne zebranie odbędzie się 15 bm. o godz. 10,30 w dużej sali przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie.

— **Związek byłych Wychowanek SS. Urszulanek — Koło Poznań.** Miesięczna msza św. odbędzie się 15 bm. o godz. 10 w kaplicy przy ul. Spornej.

— **Tow. Kultury Fizycznej „Harmonja".** Zebranie walne odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 18 w lokalu p. Tomczaka, ulica Wroniecka 13.

— **Klub Sport. „Posnania".** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 16 bm. o godz. 20 na sali p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej 8 a.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się w poniedziałek, 16 bm. o godz. 19.30 przy Piekarach 2 parter.

— **Koło Absolwentek Państwowej Szkoły Przemysłowo-Handlowej** — sekcja literacka-rozrywkowa. Pierwsze powakacyjne zebranie odbędzie się w poniedziałek 16 bm. o godz. 19 w gmachu szkoły.

— **Zw. b. Czwartaków.** Roczne walne zebranie Koła Poznań odbędzie się we wtorek, dnia 17 bm. o godz. 20 w kasynie podoficerskiem 58 p. p.

— **Wydział fryzjerski Tow. Młodych Przemysłowców.** Miesięczne zebranie we wtorek, dnia 17 bm. o godz. 20 na salce posiedzeń p. Golimowskiego w Domu Rzemieślniczym. Będzie demonstracja zawodowa oraz ważne sprawy.

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon".** Walne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 19.30 na sali p. Jaszyka ul. Kraszewskiego 16. O liczny udział prosi Zarząd.

— **Tow. Ogródków Działkowych im. dr. K. Marcinkowskiego.** Zapowiedziane zebranie nie będzie zwykłem plenarnem, lecz nadzwyczajnem walnem.

— **Koło Kuźniczanek.** Walne zebranie odbędzie się w środę, dnia 18 bm. w Schronisku Ochroniarek, ul. Zielona 2 o godzinie 15.30.

— **Tow. Muzyczne Kolejarzy.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 29 bm. o godz. 11 w sali „Dworu Grunwaldzkiego" przy ul. Grunwaldzkiej 3.

26-ta Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W drugim dniu ciągnienia, III klasy wylosowano wygrane następujące:

20.000 zł. na nr. 141444.

Po **15 000 zł.** na nr. nr.: 57196 58175.

10.000 zł. na nr. nr.: 122195

Po **5.000 zł.** na nr. nr.: 37523+ 56149 69060+ 128319+.

Po **2.000 zł.** na nr. nr.: 11806 56833 73495 136004.

Po **1.000 zł.** na nr. nr.: 38462 46788 102863 141171.

Po **500 zł.** na nr. nr.: 2173 23503 30752+ 33647 36009 65981 83291 84197 119107

Po **400 zł.** na nr. nr.: 3129 21311 27575 30964 47672 64577 75631 81296 87495 95159 99823 104383 119457+ 120508 120365 128996 142768.

Po **300 zł.** na nr. nr.: 16878 19090 25563 32510 34221 50040 59480 69391 69489 75140 81075 84610 96143 111400 112155 116344 120578 120774 130868+ 132922 137197 140366 145067.

Po **250 zł.** na nr. nr.: 146 4766 6204 6913 8731 12282 19324 22715 24583 31164 33881 45636 60844 71347 71711 74423 93545+ 98421 101223 103864 108958 117692 128880 128947 129237 137296.

Po **200 zł.** na nr. nr.: 46 238 39 647 709 51 1091 2037 58 61 71+ 95 251 60 440 44 607 876 + 91 3356 72 430 4006 43+ 281 336 37 553 661 936 5123 517 698 6052 211 42 673 89 985 7156 386 784 924 66 8021+ 268 388 791 9156 227 551 836 938 10027 144 54 203 457 552 603 732 861 89+ 975 11035 284 588+ 773 818 932 12046 110 267 85 366+ 90 612 839 13004 14086 296 567 789 909 15148 691+ 829 54+ 70 16024 83 151 75 219 34 47 717 61 17002 13 135 59 426 708+ 828 941 18030 44 349 407 631 81 803 88 19423 68 540 713 886 20095 260 514 26 835 21062 117 29 646 721 60 86 96 992 22096 321+ 459 530 619 35 77 822+ 23087 148 55 421 545 713 34 46 63 90 952+ 24048 347 508 657 91 25005 163 352 405 26279 347 431 36 61 646 79 965 27233 34 374 494 906+ 22 28032 149 434+ 814 49 70 944+ 29095 126 246 55 312 67 504 979 30046+ 250 644+ 61 83 826 946 31066 370 609 39 86 720 846 954 32026 106 56 232 93 355 752 75 872+ 33021 64 369 89 92 573 75 653 736 91 805 27 34064 67 290 578 35101 209 353 604 70 771 978 36033 195 351 90 459 519 754 876 37114+ 31 285 340 69+ 436 91 841 45 957+ 72 78+.

38137 408 581 39163 70 388 540 614 18 704 52+ 40054+ 287 327 442 49 736 54 844 952 41064 113 305 748 972 42296 471 588 43225 50 540 693 933+ 78 44096 187 593 627 786 987 45000 134 79 234 90 46037 156 444 93 511 25 682 938 47066 143 223 319 431 77 621+ 864 929 61 64+ 48091 137 40 245 96 320 429 627 703 50 852 82 49017 216 24 429 590 721 939 84 50451 721 853 51283 344 412 605 948 52032 105 584 53060 107+ 48 271 300 59 412 815 924 54095+ 337 57 469 625 56 76 701 55037 432 33 549 74 610 60 760 56014 344 544 80 98 622 813 19 27 31 908 57073 158 242 47 54+ 390 421 30 540 824 40+ 82 58066 70 117 223 537 684 974 59255 725 806 10 954 75 87 60046 51 99 181 451 663 82 823 61205 629+ 48 785 926+ 62089 159 617 63051 304 55 414 90 569 714 70 73 83 64049 401 15 88 664 702 07 836 65010 55 79 112 320 97 450 511 710 835 93 955 66087 261 351+ 77 448 79 666 80 706 59 870 67145 246 365 87 741 941 68108 38 210 549 69125 85 311 424 44 555 624 740 70107 466 586 71079 188 228 314 83 457 93+ 570 736 79 918 79 72033 158 399 565 657 783+ 840 72 73052 197 564 92 74085 534 631 700 75036 109 436 37 63 75 559 64 659 802 10.

76005 06 21+ 31+ 46 186 583 650 77043 84 459+ 870+ 900 78175 229 503 662 825+ 37 914 74 78 79044 506 799 80099 256 355 439 44 98 81053 205 396 428 506 90 744 82112+ 40 91 222 92 337 38 415 71 943 83029 321 37 647 920 84102+ 256 369+ 469 503 666 854 96 932 85120 573 613 96 785 869 970 86102 237+ 432 58+ 688 739 914 87106 28 282 506 50 794 876 994 88168 409 529 806 94+ 89101 78 532 65 613 82 94 96 806 24 67 933 90203 431 561 90 909 84 91042 104 55 891 92030 42 58 178 269 72+ 804 31 93011 236 389 618 89+ 944 94009 213 537 94 801 943 94 95107 43 62 266 98 365 500+ 06 32 680 884 960 96021 257 375 645 94 740 851 962 97048 208 12 390 521 66 614 850 96 922 98097 292 406 694 997 99 99227 684 743 50 872 100161 308 95 518 34 812 15 31 74 80 947 101235 70 312 83 478 556 702+837 85 909 102326 475 635 79 790 98 806 74 103009 230+ 368+ 431 930 104059 76 186 226 663 817 931 99 105029 145 93 606 32 65 863 337 106049+ 100 32 36 480 682 728 978 107089 254+ 946 47 108033 211 91 382 641 758 109032 92 164 208+ 386 749 893 110192 365 92 541 994 111148 74 223 363 92 446 625 81 861 65 938 73 112009 59 119 214 426 96 531 695 727 851 943 113170 402 59 66 77 725

114026 54 476 637 822+ 49 54 85 939 115024 226 66 360 453 532 975 85 116146 295 680 964 117149 228 63 352 94 508 73 628 745 916 118006 80 225 377 558 759 989 119083 181 219 43 60 323 30+ 64 409 842 81 932 120500 76 791 814 62 86 939 121025+ 53 128 56 244 99 302 80 458 75 502 67 81 731 99 930 122065 80 108 29 80 222 73 74 330 33 443+ 726 123060 161 488 523 98 744 124014 92 529 756 808 937 58 125032 139+ 238 64 316+ 86 704 59 815 126129 62 229 50+ 428 73 587 756 922+ 86 127053 228+ 393 480 511 20 641 56 771 932 128108 463 971 129167 69 312 404 540 604 37 885 983 130124 254 395 426 537 745 99 962 70 80+ 131091 103 347 448 689 703 860 132190 228 46 203 98 801 133341 55+ 580 95 678 717 42 859 93 96 134052 63 70 203 623 816 80 135102 82 90 218+ 335 415 553 60 55 799 838 989 136007 231 66+ 523 67 940 53 61 137032 325 553 732 48 809 66 138257 730+ 38 907 42 139048 53 149 76 282 429 577 734 140792 141131 215 446 142173 469 513 95 606 49 70 822 903 99 143290 161 609 856 83 144182 299 341 96 431 607 25 735 94 951 145026 112 223 87 363 64 799 146013 161 852 908 26 68 147056 102 24 272+ 487 648 70 856 93 997.

Na numery oznaczone + padły premje, wysokość których oznaczona będzie w ostatnim dniu ciągnienia III klasy.

SPORT

Hokej na lodzie

„AZS" i „Warta". W niedzielę o godz. 11 na ślizgawce „AZS" przy ul. Noskowskiego odbędzie się to pierwsze w bież. roku spotkanie o mistrzostwo klasy A. Mecz ten jak w ubiegłych latach niewątpliwie ściągnie na ślizgawkę „AZS" dużo sympatyków szlachetnego sportu.

„Edmontons Superior" i „Massachutes Rangers" 1:1. Mecz ten odbył się w Londynie. Oba zespoły występowały jako reprezentacje krajowe tj. Kanady i Ameryki.

Klęska „Cracovii". Wczoraj odbył się w Krakowie mecz o mistrzostwo klasy A pomiędzy „Sokołem" a „Cracovią" zakończony zwycięstwem „Sokoła" w stosunku 2:1 (0:1, 2:0, 0:0). Jedyną bramkę zdobył dla „Cracovii" Marchewczyk. „Sokół" uzyskał dwie bramki przez Farkasa i Wołkowskiego. Sędziował p. Osiek, widzów przeszło 1000 osób.

Mistrzostwo Pomorza. „TKSZ pokonało grudziądzki Sokół w stosunku 3:0 (0:0, 2:0, 1:0), uzyskując temsamem mistrzostwo Pomorza w klasie A. Bramki dla zwycięzców zdobyli Gumowski (dwie), Suchocki (jedną).

Pięściarstwo

Komunikat POZB. W małej sali gimnastycznej okręgowego „ośrodka" przy ul. Marcelińskiej, odbędą się w niedzielę o godzinie 18 zawody celem ustawienia reprezentacji na mecz międzyokręgowy z Warszawą. Startuje szereg zawodników „Warty", „Sokoła" i „Cegielskiego", z Romańskim, Misiurewiczem, Rogowskim, Polusem, Rogalskim, Kajnarem, Majchrzakiem, Majchrzyckim, Misiornym i Hoffmanem na czele. Poza tem odbędzie się szereg walk towarzyskich. Dojazd tramwajem linji nr. 6.

Tennis

Ameryka i Australja 6:2. W drugim dniu spotkania w Sydney wyniki były następujące: Gledhill (Am) i Quist (A) 6:4, 7:5; Vines (Am) i Hopman (A) 6:3, 6:3; Allison, Van Ryn (Am) i Mc Grey, Quist (A) 6:4, 6:3, 6:3. Allison zdobył dwa punkty w. o. z powodu wycofania się Crawforda.

Życie organizacyjne

Walne zebranie K. Sp. „Skała" i oddz. pływackiego w Ostrowie odbyło się przy licznym udziale członków. Zagaił prezes p. Kwietniewski. Po obszernem sprawozdaniu z działalności, otrzymał zarząd absolutorjum. Nowe władze wybrano w następującym składzie pp.: prezes — St. Kwietniewski, wiceprz. — Kaczmarek, sekretarz — M. Kwietniewski, zast. — Miś, skarbnik — Wolniak, kapitan sport. — F. Woitkowiak, zast. — Danielewicz, sztaby — E. Paś, kom. rew. — Organista, Szyja i Włodarczyk, komisja propag. — Banaszak, Kwietniewski J., przedstawicielka kobiet — Krankowska. Na wniosek zarządu zmieniono nazwę towarzystwa na Klub Sportowy „Skała".

T. S. „Pentatlon". Walne zgromadzenie odbędzie się 14 bm. o godz. 18.30 w lokalu p. Matysiaka ul. Jeżycka 4.

RADJO

Poniedziałek, dnia 16 stycznia 1933 r.

Poznań (335 m) godz **11.40** (Warszawa); godz. **13.05** koncert gramof.; godz. **14.00** giełda; godz. **16.40** (W); godz **17.55** Boliwja kraj przyszłości — wygł. dr. J Rzóska; godz **18.00** odczyt p. t. „Dziecko ulicy a miłosierdzie" — wygł. prof M. Płończak; godzina **18.15** „Miscelanea radjowe"; godzina **18.30** francuski; godz **18.45** „Zwierciadło świata"; godz **19.28** sygnał czasu; godzina **19.30** (W); godz. **20.00** „Straszny dwór" — opera St Moniuszki ze Lwowa; godz. **23.30** sygnał czasu — kom

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** płyty gramof.; godz. **15.35** „Skrzynka pocztowa" — M Stępowski; godz **15.50** płyty gramof.; godz **16.25** lekcja jęz franc.; godz **16.40** „Jak walczą państwa z deficytami budżetowymi"; godz **17.00** koncert kameralny; godz **18.00** muzyka lekka z kaw „Italja"; godz **19.20** „Skrzynka rolnicza"; godzina **19.30** „Na widnokręgu"; godz **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz **20.30** tr. ze Lwowa opery St Moniuszki „Straszny dwór"; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Adrji"

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 19.35 muzyka lekka, 20.35 odczyt, 21.15 „Oedipus Rex" op Igora Strawińskiego, 23.00 muzyka tan.; **Budapeszt** (550 m) 17.30 arje — gramofon. 20.10 koncert symf., 22.30 koncert salonowy; **Praga** (489 m) 20.05 koncert symf.; **Wiedeń** (516 m) 19.45 współczesna pieśń wiedeńska, 20.35 muzyka kameralna, 22.05 muzyka taneczna; **Medjolan** (501 m) 20.30 koncert kameralny, 21.20 słuchowisko, 22.00 d. c. koncertu; **Rzym** (441 m) 20.45 muzyka lekk; **Langenberg** (472 m) 20.45 koncert symf., 22.30 muzyka lekka.

Kto temu winien?

Zaledwie przed kilku dniami prasa musiała się zajmować szeroko występem sylwestrowym speakera londyńskiego. We wczorajszy piątek słuchacze polscy musieli być dzięki niedołęstwu „Polskiego Radja" — świadkami również przykrego wykolejenia się speakera włoskiego. O godz 21 stacje radjowe transmitowały koncert europejski z Medjolanu. Speaker włoski zapowiadając transmisję stale używał w zapowiedzi niemieckich słów: Warschau, Posen, Krakau, Lemberg itd natomiast już skandalem wprost było używanie we francuskiej zapowiedzi również określeń niemieckich: Warschau, Posen itd, co winno było skłonić „Radjo Polskie" do natychmiastowego wyłączenia transmisji i nadania w to miejsce chociażby płyt gramofonowych.

ng 7358

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 12 bm zgłoszono: Franciszek Witulski, 5 l, 4 mies, 20 dni · Zbigniew Barlog, 9 mies, 25 dni. Leon Czechowski, uczeń szkolny 11 l. Hieronim Bartoszewski, blacharz 41 l. Michalina Wiatrowa, z domu Skórka, 80 l. Kazimierz Koszewski, 3 mies 9 dni Adam Fojut, 1 r 22 d. Bożena Bartkowiakówna, 1 r 9 mies, 21 dni. Stanisława Michalakówna, 62 l. Marta Kucharska, z domu Kaniewska, 21 l.

KTO POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Bolesław Ch.** Firmy tej nazwy nie znamy Natomiast istnieją tu „Radjoelektor", ul Fr Ratajczaka 33; „Radius", ul. Gwarna 13; „Radjoton", Półwiejska 4 i inne. (K)

—**Zeta.** Od 1 stycznia tylko 12% najwyżej. — W sprawie hipoteki sąd widocznie uwzględnił jakieś specjalne okoliczności W każdym razie za owe 10% odpowiada dłużnik osobiście nie zaś nieruchomość Na wypadek przejścia nieruchomości w inne ręce nabywca jej odpowiada tylko za hipotekę (tu zatem za 15%), zaś pierwotny dłużnik za 10% pretensją osobistą. (K)

— **P. Michalak, Mogilno.** Nie było tam szpitala; co najwyżej była stacja opatrunkowa Pol Czerw Krzyża, lecz nie mogliśmy o tem osiągnąć zupełnie pewnych informacyj. (K)

— **P. K. Krajewski.** Jest to wzajemne ubezpieczenie, zatem dopłaty są dopuszczalne po ostatecznym ustaleniu wyników roku obrachunkowego. Wyniki są zależne nietylko od gospodarki, lecz również od ilości wypadków w okresie obrachunkowym Zażalenia należy kierować do Wyższego Urzędu Ubezp Społecznych w Poznaniu, następnie skargi do Trybunału dla spraw ubezp społ. w Poznaniu — W sprawie szkoły zażalenie do kuratorium (K)

— **Dondt.** Strzelać nie, lecz może przez utrzymywanie kotów. (K)

— **A. B.** W prawie urzędniczem niema odpowiedniego przepisu (K.)

— **K. B.** Nie jest zobowiązany. (K)

— **Czytelnik K. P.** Owszem może Pan przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu Nie spodziewamy się jednak, by gospodarz zgodził się na zwrot nadpłaconych sum Opłaty za sublokatora prawo nie przewiduje jednak na wynajem pokoi jest potrzebne zezwolenie gospodarza. (K.)

— **K. S.** Potrzebna jest zgoda gospodarza; natomiast bez jego zgody może Pan przyjąć zięcia jako gościa, któryby Panu nic nie płacił. (K.)

— **N.** Wystarczy IV kategorja; urząd skarbowy powinien respektować okólniki Izby Skarbowej (K)

— **W. N. stały czytelnik.** Radzimy porozumieć się z gospodarzem Ma Pan wobec tej nowej okoliczności prawo do zerwania umowy. (K.)

— **A. B. C., Poznań.** Radzimy płacić komorne jeżeli jest to możliwe (K)

— **W. B. 19.** Trzy wolne dni co miesiąc, w porozumieniu z pracodawcą. Urlop oczywiście przysługuje i radzimy go wykorzystać. (K.)

— **L. N., Poznań.** Oczywiście ma prawo do zwrotu kosztów podróży, do wynagrodzenia za utracony zarobek i do wypłaty strawnego (K.)

— **Bona, Gostyń.** Owszem, za podatek ten odpowiadają również członkowie rodziny (K.)

— **Czytelnik od lat 18.** Radzimy porozumieć się z tow. ubezp. Zapewne nie zgodzi się na umorzenie ubezpieczenia, natomiast obniży lub zawiesi składki, względnie udzieli pożyczki (K.)

— **Polak.** 1 Mieszkanie to nie podlega ustawie o ochronie lokatorów. 2. W ustawie o państwowej służbie cywilnej niema takiego określenia charakteru służbowego 3. Sprawa emerytury powinna wynikać z umowy służbowej. Prosimy przesłać nam odpis umowy (K)

— **Pracownik miejski.** Zasadniczo nie potrzebuje Pan tych kosztów płacić; ponieważ jednak adwokat wskazuje na tekst wyroku, więc radzimy się wpierw z tem zapoznać (K.)

— **W. P.** Księgowość dotychczasowa wystarczy. Świadectwo przemysłowe na handel zboża powinno być kategorji II. (K.)

PO GRYPIE.

Gdy przesilenie w chorobie minie, musi pacjent celem odzyskania sprężystości i odporności organizmu, bardzo starannie się odżywiać. 2—3 łyżeczek Ovomaltyny w filiżance ciepłego mleka dają możność powrotu do zdrowia Ovomaltyna wzmacnia w okresie rekonwalescencji stan ogólny i szybko przywraca apetyt. Ovomaltyna jednoczy w sobie najwyższą wartość odżywczą z lekkostrawnością. Próby i broszury wysyła bezpłatnie Fabryka Chemiczno Farmaceutyczna Dr. A. Wander, Sp Akc. Kraków. ng 7411

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Dr Sławińscy z Królewskiej Huty zamiast wieńca na trumnę śp. Tadzinka Knapskiego, 10 zł. — St. Kosmalowa z podziękowaniem Sercu Jezusowemu za otrzymane łaski z prośbą o błogosławieństwo 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 392 zł.

Na ociemniałych żołnierzy: Z 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 41 zł.

Na biedne dzieci na „Wesołem Miasteczku", pozostające pod opieką poznańskiego okręgu Caritas": Dr. Sławińscy z Królewskiej Huty zamiast wieńca na trumnę śp Tadzinka Knapskiego 10 zł — Razem z poprzednio pokwitowanemi 163,50 złotych.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

Dnia 13 stycznia, o godzinie 6 rano zasnęła w Bogu, po krótkich, ciężkich cierpieniach, zaopatrzona Sakramentami świętemi, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka i babcia, przeżywszy lat 64, ś. p.

Marja z Wapnisiaków

Stanisławowa Mikołajczakowa

o czem zawiadamiają Krewnych i Przyjaciół

w nieutulonym smutku pogrążeni

mąż, dzieci i wnuki.

zg 17 462

Śrem, Poznań, Września.

Pogrzeb odbędzie się w Śremie w niedzielę, dnia 15 stycznia, o godzinie 2 po południu z domu żałoby (przy Rynku).

†

Dnia 10 stycznia 1933 roku, o godzinie 9 wieczorem, zasnęła w Bogu, po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza i najdroższa matka, teściowa, babcia i siostra, ś. p.

z **Szwajkiewiczów**

Franciszka Handkowska

w 73 roku życia, o czem zawiadamia

w ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Wyprowadzenie zwłok z kostnicy cmentarza górczyńskiego, odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm., o godzinie 3 po południu.

Poznań, Gostyń, Lidzbark, Berlin. zg 17 469

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W piątek, dnia 13 stycznia 1933 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa matka, teściowa, babka i prababka, ś. p.

z **Waliszków**

Józefa Piechowiakowa

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 16 stycznia, o godz. 3 po południu, z domu żałoby w Swarzędzu. Msza św. odprawi się we wtorek rano w kościele parafjalnym.

zg 17 467

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

MEREŻKĘ

okrętkę, dziurki, plisowanie, dekatyzowanie, obciąganie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek, hafty, monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS"

St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński i Kruk.) Filja Romana Szymańskiego 1 pl. Świętokrzyski.

Pg 4 127

25-30000 zł

na hipotekę większego domu **poszukuję.** Oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod zg 17 4.5 Pośrednicy wykluczeni.

†

Dnia 13 stycznia 1933 r., o godz. 6.30, zasnął w Bogu, namaszczony Olejami św., po długich i cierpliwie znoszonych cierpieniach mój ukochany mąż i drogi ojciec, ś. p.

Jan Jankowski

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 16. bm., o godz. 15, z kostnicy cmentarza parafji jeżyckiej.

W smutku pogrążeni

zg 17 473 **żona i dzieci.**

Poznań, dnia 14. 1. 1933 r.

Zakła. Pogrzebowy W. Bartkiewicz, ul. Poznańska 13.

W czwartą bolesną rocznicę śmierci mego nieodżałowanego męża, ś. p.

Apolinarego Klóskowskiego

odprawi się za spokój Jego duszy

msza św. z wigiljami

w poniedziałek, dnia 16. bm., o godz. 8.30, w kościele św. Jana Vianney na Sołaczu,

o czem zawiadamia

zg 4 990 **żona.**

SERWETKI NA BIAŁY TYDZIEŃ

B BUŁKI — KREPY

PAPIERY DEKORACYJNE · KARTONY PLAKATOWE

najkorzystniej w firmie **J. ZIMNY** PAPIER - TOREBKI TEKTURA

Poznań, ul. Wodna 27, tel. 14-93 (skład tuż przy St. Rynku.)

Pg 8 064-53.105

Dom

ośmiopokojowy skład kolonjalny dwumorgowy ogród cena 8 000 wpłaty 4 000. Mroczkowski Żydowska 1, wchód Kramarska. g 5027

Piekarnię

bardzo dobrze prosperująca, w wielkiej wsi kościelnej 10 mórg, masywne, zaraz sprzedam. Powód choroba. Oferty Orędownik zd 62 334

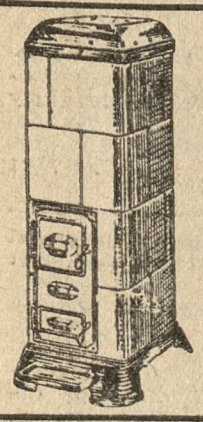

Oszczędność Opału 50% Zbędność Remontu

Piece Szrajbera

z kafli stalowych

nadzwyczaj trwałe, hermetyczne, oszczędne i tanie.

Grzeją dobrze, łagodnie i długotrwale.

St. Kowalski,

Przedstawiciel na Woj. Poznańskie.

Poznań, pl. Wolności 17, tel 29-76

Dogodne warunki spłaty. dg 2 216

Wynik Konkursu Gwiazdkowego

na Inhalator **M. A. M.**

Foto Drogerji Br. Machalla w Poznaniu

Ilość inhalatorów w obu oknach wynosiła

534 sztuk.

Trafnie rozwiązała jedynie

Pani Joanna Szczepańska z Poznania, która uzyskuje I. nagrodę — aparat fotograficzny za zł 350,— II. Jan Golka. III. Edmund Morkowski, IV Stanisław Tokasz. V. Leonja Wieklińska, VI Stanisław Szukalski, VII Roman Wiśniewski. VIII Lotara Henkelówna, IX. Henryk Kabat, X. Łucjan Rychłowski.

Dalszych 10 nagród pocieszających w postaci 1 inhalatora M. A. M. otrzymują P. P. Anastazja Ciszewska. Łucja Degórska. Czesław Tujdowski, Karol Richter, Benedykt Dzierbleński, Zofja Sumarzyńska. Zofja Wituska. Leon Muszyński, Zenon Andrzejewski.

Powyższe nagrody prosimy odebrać u nas.

Przy tej okazji polecamy po bardzo zniżonych cenach wszelkie artykuły naszej branży pierwszorzędnej jakości, ręcząc zawsze za skorą i uprzejmą obsługę. Pg 8066-2.44

PO SEZONIE

Płaszcze damskie

i dziecięce

po bardzo niskich cenach sprzedaje

W. Gruszczyńska

Kramarska 17

naprzeciw ul. Masztalarskiej.

ng 7 439

Polskie Towarzystwo Handlowe

S. A. w Krakowie, ul. Sławkowska L. 1,

zawiadamia, że zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 21. 6. 1931. rozpoczyna z dniem 1 lutego 1933. wymianę dotychczasowych akcyj złotowych nom. wart. zł 25.— na nowe akcje złotowe nom. wart. zł. 150.— przy zachowaniu następujących formalności:

1) Każdy Akcjonarjusz posiadający 20 szt. akcyj złotowych à zł 25.— nom. wart. otrzyma 1 akcję złotową nom. wart. zł. 150.—

2) Celem dokonania powyższej zamiany winni P. T. Akcjonarjusze złożyć w biurach Polskiego Towarzystwa Handlowego S. A., Kraków, ul. Sławkowska L. 1 dawne akcje złotowe z przynależnemi kuponami oraz konsygnacją numerów przedkładanych akcyj w porządku arytmetycznym.

3) Zamiejscowi P. T. Akcjonarjusze nadeślą posiadane akcje wraz z odnośną konsygnacją pod adresem naszej Instytucji w Krakowie załączając równocześnie zwrotne koszta przesyłki i ubezpieczenia.

4) Akcjonarjusze nie posiadający pełnej ilości 20 szt. akcyj złotowych nom. wart. à zł. 25.— zechcą takowe drogą kupna uzupełnić do szt. 20. względnie mniejszą ilość sprzedać, przyczem w powyższej tranzakcji chętnie i bezinteresownie pośredniczyć będzie nasza Instytucja. ng 7 442

CHŁODNIE

system Bracia Bayer w Augsburgu

dla rzeźnictwa, cukiernictwa, szpitali oraz gospodarstwa domowego, pracujące automatycznie lub półautomatycznie, projektuje i dostarcza

BIURO TECHNICZNE „HERMA"

KATOWICE, UL. KOŚCIUSZKI 42 a.

Uprasza się o żądanie ofert bezpłatnych i bez obowiązania lub przybycia inżyniera specjalisty. Pg 8065-71.5

Chcąc mieć dobry owoc i zdrowe drzewa

należy pamiętać zimą o pielęgnacji.

„Arbosalus Karbolineum"

daje pożądany skutek. Żądajcie cennik naszych znanych fabrykatów ochronnych. Wszelkie przybory bartnicze na składzie

Drogerja „UNIVERSUM"

J. & W. Czepczyński

Poznań, Fr. Ratajczaka 38.

Tel. 27-49.

Pg 7 820-2 9

Do 100 tysięcy pożyczki

na I hipotekę kamienicy w Poznaniu, Stary Rynek, wartości przeszło 400 000 zł, **poszukuję** Łaskawe zgłoszenia do „Par". Al Marcinkowskiego 11 pod 2,32

Pg 7 822-2.32

DLA KAŻDEGO DOSTEPNE

2.50 **2.-**

Art. 4015

Damskie ranne pantofelki w różnych kolorach na gumowej podeszwie.

3.50 **3.-**

Art. 7045

Ciepłe filcowe domowe pantofle na skórzanej podeszwie.

6.- **5.-**

Art. 1865-01

Całogumowe, lakowe śniegowce na wysokim obcasie.

6.- **5.-**

Art. 3865-03

Całogumowe śniegowce na niskim obcasie na niepogody.

6.- **5.-**

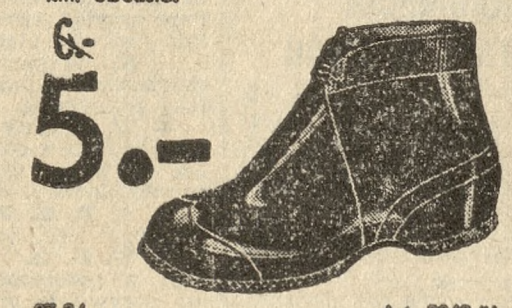

27-34 Art. 2862-01

Całogumowe dziecięce śniegowce na największą słotę. Nr. 20-26 Zł. 4.-

6.- **5.-**

Art 9807-61

Męskie kalosze z językiem i bez języka.

8.- **6.-**

Nr. 20-26 Art. 3661-00

Najmłodszym wygodne buciki, które nie przeszkadzają rozwojowi nóżki.

12.- **10.-**

Nr. 27-34 Art. 3662-00

Boksowe buciki dla chłopców na skórzanej podeszwie. Od Nr. 35-38 zamiast Zł. 16.-, tylko Zł. 14. 4-P.

Bata

FABRYKA W CHEŁMKU.

Damskie pończoszki jedwab. Zł. 1.50, 2.40, 3.—, bawełniane Zł. 1.20, 3.—, wełniane Zł. 2.—

BIAŁY TYDZIEŃ

połączony z tanią sprzedażą posezonową

Od dzisiaj rozpoczynamy wielką sprzedaż płócien z pierwszorzędnych fabryk. Wybór olbrzymi! Ceny rekordowo niskie — biją dotychczasowe.

POLECAMY: Pz 8 012/13-2.2/3

Płótna bieliźniane	95, 85, 75 i		**60 gr.**
Płótno gospodarskie 70 ctm.			**70 gr.**
Płótno gospodarskie 80 ctm.			**85 gr.**
Płótno Poznańskie 80 ctm.			**85 gr.**
Płótno Krośniak 70 ctm.			**78 gr.**
Płótno Krośniak 80 ctm.			**88 gr.**
Płótno Silesia 80 ctm.	1,05,		**1,10 gr.**
Płótno Madapolam 80 ctm.	1,05	95	**85 gr.**
Płótno Szyfon 90 ctm.			**1,10 zł.**
Płótno Prześcieradł. 140 ctm.	2,10	1.80	**1,50 zł.**
Płótno na powłoki 160	2,90	2.40	**1,75 zł.**
Płótno podpinkowe 180			**3,20 zł.**

Ręczniki kuchenne	75, 60, 50 i		**30 gr.**
Ręczniki adamaszkowe		95, 85	**75 gr.**
Ręczniki frotté	1,50 1,20	90, 70	**56 gr.**
Inlet róż. nie przep pierza			**1,35 zł.**
Inlet róż nie przep pierza 160 ctm.			**2.70 zł.**
Dreliszek materacowy		1,90	**1,65 zł.**
Dreliszek na spodki prima			**3,75 zł.**
Adamaszek obrusowy		2,75	**2,40 zł.**
Adamaszek roletowy		3.20	**2,80 zł.**
Surówka 70 ctm.	70 65 i		**55 gr.**
Surówka 140 ctm.	1.40 1.30 i		**1,20 zł.**

Na bieliznę stołową udzielamy do 50% zniżki.

Materjały posezonowe na ubrania, palta, kostjumy i płaszcze obniżyliśmy od 20 — 40%

Każdy kupujący otrzyma podczas **białego tygodnia darmo** przy zakupie gotówkowym od 15 — 20 zł 1/4 **tuz. chusteczek,** od 30 — 40 zł 1/2 **tuz. chusteczek,** ponad 50,— zł **2 ręczniki adamaszkowe** lub **1. dobry frotté.**

R. i C. KACZMAREK, Poznań, ul. Nowa 3.

Przeprowadziłem się

z ul. Dąbrowskiego na **Aleje Marcinkowskiego 28. m. 9.**

KAROL SUROWKA

rzecznik podatkowy

zaprzysiężony znawca księgowości, na okręg Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. zg 17 154

Ekspertyzy — regulacje ksiąg — podatków. bilanse.

WAPNIARNIA MIASTECZKO Sp. Akc.

produkuje li tylko z własnych pokładów wapiennych

WAPNO NAWOZOWE

mielony węglan wapnia CaCo 3

Fabryka w Miasteczku n/Notecią pok Wyrzysk

Zamówienia na sezon wiosenny przyjmuje: Zarząd w Poznaniu, ul. Berwińskiego 1. tel. 77-16 i wszystkie spółdzielnie roln.-handlowe

ng 7446 Taryfa kolejowa została obniżona.

Okazja, której ominąć nie można!
Wielka sprzedaż inwenturowa konfekcji damskiej, męskiej i dziecięcej. — Ceny zniżone o ca **50%**
F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny S. A. Poznań, Stary Rynek 98/100

Pz 8 060-2.37

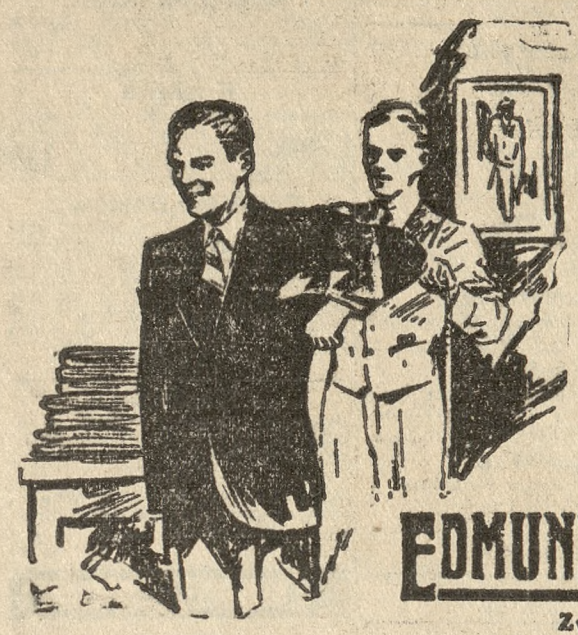

WIELKA SPRZEDAŻ INWENTUROWA
MASY PALT i UBRAŃ za 1/2 CENY

przeszło 5000 metrów materjałów najpoważniejszych fabryk Bielskich z opustem 33 1/3% wtem najmodniejsze czysto Bielskie kamgarny zawierające przeszło 500 gramów w metrze najlepszej czesankowej wełny po cenie 35,— zł, obecnie tylko 23,— złote za metr — proszę się przekonać. —

UBRANIA na MIARĘ pod egidą **sześciu** najzdolniejszych przykrawaczy odpowiednio w **cenie** zniżone.

Ubiory balowe — fraki — smokingi — wizytowe w każdej cenie.

FUTRA — Kożuchy — Kurtki futrzane — skórzane i do polowania — Koce skóry — blamy — wydry **za bezcen** — Spodnie — Knykry — bryczesy jelonkowe kamizelki z rękawami — wiatrówki — ubiory narciarskie najtaniej

Zwiedzenie naszych magazynów nie obowiązuje do kupna.

EDMUND RYCHTER POZNAŃ ul. Wrocławska 14. ul. Fr. Ratajczaka 2. ul. Wrocławska 15. filja **Ostrów Wlkp.**

Zważać na Firmę. — Ostrzegamy, szczególnie prowincję, przed łapaczami!!!

Podłogowe deski
szpundowane i heblowane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówkę, szalówkę i łaty oraz deski obrzynane i nieobrzynane po cenach konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,
skład drzewa i obróbka.
POZNAŃ, Łaczyńskich 8-5.
przy pl. Bernardyńskim.
Telefon nr 10-87.
Pz 7 619-50 118

Zawiadomienie

Niniejszem podaję mojej Szanownej Klienteli do łaskawej wiadomości, że w dniu dzisiejszym otworzyłem 4 filję

składu fabrycznego cukrów i czekolady

przy St. Rynku 12 (obok Fa Kamiński, skład rowerów).

Dziękując Szanownej Klienteli za dotychczasowe poparcie, proszę mnie i nadal swoimi względami zaszczycić.

Leon Śledziński
Wytwórnia cukrów, czekolady, marmelady i drażetek
Poznań, Wrocławska 16.
Składy fabryczne Wroniecka 16, Wielka 15, St. Rynek 35 (wejście z Wiankowej) i Stary Rynek 12. zdg 17 470

Dziś otwarcie — Dziś otwarcie
przy **ulicy Gwarnej 18**

Muzeum Osobliwości

zawierające pomiędzy najciekawszemi wybrykami natury

MISS VIOLETTĘ
jedyną kobietę w świecie urodzoną bez rąk i nóg.

Czynne od 11-tej rano do 10-tej wieczór.

Wstęp 90 groszy.

Pz 8 061-53 106

Poszukuję
5-10 mórg
z mieszkaniem, wprost od właściciela. Okolica objętna. Oferty do Oredownika Wielkopolskiego pod z 17 412

Gościniec
pełna koncesja połączony kolonjalka gospodarstwem około 20 mórg kupię. Wyczerpujące oferty Oredownik Wielkopolski zd 65 689

10 tanich białych dni
od poniedziałku dnia 16 stycznia

Ceny zadziwiająco niskie! **Gatunki pierwszorzędne!**

Poniżej kilka dowodów:

Płótna	na bieliznę 70–80 cm szerokie	1.20	0.95, 0.75	**0,60**
Płótna	na powłoki i prześcieradła 140—160 cm. szerokie	2.10,	1.75, 1.60	**1,45**
Obrusowe	140 — 160 cm.		5.25, 2.80	**2,35**
Ręczniki	białe i kuchenne	0.95,	0.80, 0.60	**0,30**
Ręczniki	frotte sztk.	1.50,	1.20, 0.70	**0,50**
Firany	tiulowe odpas.		od	**6,90**
Kapy	tiulowe na łóżka		od	**13,50**
Kołdry	na łóżka		od	**3,25**

Na wszelkie materjały wełniane poszeronowe udzielam do 40% rabatu!

Ceny białych towarów w oknach wystawowych! dz 2 220

JAN ZAGRODZKI
Zamkowa 5 **Poznań** **naroż. Rynkowej**

Piece żelazne
Kuchnie westfalskie
Rury i kolana
Armatury garncarskie
Okucia do drzwi
Okucia do okien
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nity
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pz 8 068-2.47

Racjonalno-indywidualna kosmetyka
Sposób Paryskiego Uniwersytetu de B-te i amerykański
Środki leczniczo-kosmetyczne i upiększające wyłącznie wytwórni „DEVA"
„IRNIS"
Instytut Hygieniczno-Kosmetyczny
Poznań, Piekary 5. *Tel. 25-91.*
dg 1639

POLECAMY!

Mąkę pszenną	1/2 kg	-.15 zł
Makaron	1/2 kg	-.44 zł
Kaszę tatarczą	1/2 kg	-.21 zł
„ jęczmienną	1/2 kg	-.15 zł
Kawę palaną	1/2 kg	2.20 zł
Jęczmień palony	1/2 kg	-.20 zł
Smalec czysto wieprzowy	1/2 kg	1.15 zł
Naftę Nobla	1 litr	-.58 zł

Konsum Polski
Wroniecka 12, nar. Stawnej
tel. 51-02 zg 17 468

Inteligencja Pomorza czyta
SŁOWO POMORSKIE
w Toruniu

Blachy - Pręty - Rury
miedziane i mosiężne każdego wymiaru po najniższych cenach znanej jakości
Norblina,
jedyni przedstawiciele
ST GRABIANOWSKI S-ka
Poznań, pl. Wolności 14a.
dg 1 870

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 17 bm., o godz. 10 przy ul. Kanałowej 11/12 u spedytora Jędroszkowiaka, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: ng 7 279
wóz żelazny do transportu kotłów, wóz kotłowy, 3 sieczkarnie, 4 opelacze, 3 młynki do sztucznych nawozów, 12 kultywatorów, 2 dołownik, 1 agregat do pługa parowego, 1 frezarnia mechaczaniczna do drzewa, 2 platformy, 2 piece żelazne, 3 biurka, garnitur skórzany klubowy (kanapa i 2 fotele), szafa amerykańska do akt, urządzenie na kilka biur i 1 konia siwego.
Daroszewski, kom. sąd., Poznań, ul. Szamarzewskiego 36.

LOKOMOBILE - MŁOCARNIE
PAROWE GARNITURY młocarń.

Lokomobile przemysłowe:
90-100 HP 12 atm., 32/36 HP. 8 atm. R. Wolf. nowo koncesjonowane.
Lokomobile na kołach:
Th. Flöther 10 HP., Gerret & Sohns 6 i 12 HP., Brown & May 7 HP., H. Cegielski 8 HP., Foster & Co. 12 HP., Güttler 12 HP. Papiery kotłowe w porządku, stan doskonały z gwarancją.
Młocarnie parowe:
Ransomes 54×24", Dawey Paxmann 54×24", Marshall 66×24", Hofer & Schranz 36×18", oraz motorowe W doskonałym stanie z gwarancją.
SPRZEDAŻ PO CENIE WŁASNYCH KOSZTÓW.
Niebywała okazja, żądać ofert i opisy. dg 2 148
Fabryka Maszyn i Kotlarnia L. Zdunek, Ostrów (Wlkp.) Tel. 252.

Samochod
pięcioosobowa limuzyna, sześciocylindrowy, mało używany w doskonałym bez zarzutu stanie okazyjnie z dobrych rąk **do nabycia.** Wiadomość **telefon 65-55.**
zg 17 461

Fabryka octu
dobrze prosperująca, z gruntem, **korzystnie na sprzedaż.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zg 17 405**

OGŁOSZENIE

W uzupełnieniu ogłoszenia, umieszczonego w Nr 540/32 Kurjera Poznańskiego oraz w związku z obniżką stopy procentowej w bankach i komunalnych kasach oszczędności, wywołaną rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 7 listopada 1932, Rada Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Poznania uchwałą z dnia 9 stycznia 1933 r. ustaliła z ważnością od 1 lutego 1933 r. następujące stawki procentowe od wkładek oszczędnościowych:

a) w złotych obiegowych:
za wypowiedzeniem dziennem . . . . 4 %
„ „ 1-miesięcznem . . 5 %
„ „ 3-miesięcznem . . 6½%
„ „ 6-miesięcznem . . 7½%
b) w walutach obcych i w zł. w zł.:
za wypowiedzeniem 3-miesięcznem . 5½%
„ „ 6-miesięcznem . . 6½%

Wkładcom, którzy dotąd korzystali z wyższych warunków oprocentowania, płacić będziemy umówione stawki procentowe ustalone uchwałą Rady Kasy z dnia 14. 11. 1932
za wypowiedzeniem 1-miesięcznem do 28. II. 1933 r.
„ „ 3-miesięcznem do 31. IV. 1933 r.
„ „ 6-miesięcznem do 31. VII. 1933 r.

Po upływie powyższych terminów stosować będziemy nowe warunki oprocentowania obowiązujące od wyżej podanych dat. ng 7440

Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Poznania
(dawn. Bank Miasta Poznania).

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Zamienię
dom wartości 40 000 na dzierżawę gospodarstwa 300—400 mórg. Zgłoszenia — Agencja Wronki. — Zamiana. ng 7 403

Parcelę
2 morgowa pod budowę i ogrodnictwo sprzedam bardzo tanio. Grocki Wronki, Wodna 6 ng 7 402

18 stycznia
w Zbiebce, powiat Wągrowiec sprzedaż osad. Tanio dogodnie. Informacje Biuro Parcelacyjne, Gajowa 4. zdg 65 580

Kuchnie
najtańsze są stolarnia Czesława 11 Wilda. zdg 65 464,5

Pierze
świeże darte niedarte puch poleca — Stanisław Dyczkowski Poznań, — Wierzbiecice 13. zdg 65 608/9

2 konie
robocze na sprzedaż Szyperski, Al Pułaskiego zdg 65 869

Leworamienna
Singer korzystnie Różana 11, mieszkanie 29. zdg 65 823

Rower
używany 50.—. Jackowskiego 21, stróżka. zdg 65 821

Singera
maszyne tanio. Poznańska 38, — m. 7. zdg 65 958/9

Maszynę
damską Singera dobrą kożuch bardzo tanio Szewska 11 parter, lewo. zdg 66 174/5

Oryginalną
Gdańska szafe oraz salonik mahoniowy (buduarek damsk. Empire") wraz z dywanem smyrneńskim 4 × 5 wskutek przeprowadzki okazyjnie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 65 887

Parcelę
wzamian nowych mebli oddam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 65 906

Leżanka
krzesło 25 zł. Wrocławska 19. m. 1 zdg 66 129

Ubranie
na wysoką figurę. Mielżyńskiego 5 Knaflewski. zdg 66 128

Dubeltówka
16 dobrą 50 zł., teszyng 9. 20 zł; wirówke Frede 80 zł. Staszica 9, m 26 zdg 66 109

Maszyny
damskie do szycia sprzedam — Zamkowa 6. m 5. zdg 66 013

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy — sprzedam 150— Grobla 4 m. 2. zdg 66 039/40

Domek
piętrowy warsztat rzeźnicki stajnia, ogród około 500 m² gruntu blisko śródmieścia — Cena 11 000. Informacje św. Marcin 59 II piętro zdg 65 888

Okazja
32 szt. sznytów zagranicznych do szlancowania głosów dla harmonji sprzedamy tanio. Oferty Kurjer Pozn zdg 66 042

Balową
biała sukienke tanio sprzedam. Mała szczupła. Żórawia 4. m. 11. zdg 66 156

Posiadłość na wsi
2 domy, w których się znajduje skład towarów kolonjalnych 25 lat w jednych rękach z 7 lokatorami placem budowlanym szopy do węgli blisko lasu komunikacja kolejowa i autobusowa szkoła w miejscu mieszkanie dla nabywcy wolne, jest od każdego czasu do sprzedania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 145

Skład
artykułów piśmiennych tytonie, agencja pism bardzo dobrze położony, tanio 3 800. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 144 lub ul. Działyńskich 9 — 13.

Dom
z piekarnią we większem mieście powiatowem gdzie wszelkie szkoły i wojsko na bardzo dogodnych warunkach na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański ng 7436

SKF
Łożyska kulkowe rolkowe, — Poznań Gwarna 20 zdg 63 291

Restauracja
z wyszynkiem wódek na sprzedaż A Skrzypiński Gen. Kosjńskiego 17 a. zdg 64 871

Maszynę
do pisania „Underwood" — na wieczne czasy sprzedam Wierzbiecice 15 mieszk. 22 dom ogrodowy wprost I piętro. zdg 64 855

Deski
stolarskie sosnowe 100 mtr.³ 23 m/m 100 mtr.² 30 m/m i 100 mtr. kw. 42 m/m tanio sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 385

Skrzynie
większą ilość oddam. „Aquila". zdg 64 078

Futra
wielki wybór karakułowe w najlepszych gatunkach oraz różnego rodzaju sprzedaje po cenach dotąd niebywałych Łajewski Fredry 1. Pg 7 990-1.54

Do sprzedania okazyjnie
samochód ciężarowy „Bussin" 5 tonnowy 6 cylindrowy najnowszego typu prawie nowy z przyczepką 6 tonnową. Samochód ciężarowy „Komnick" 5 tonnowy 4 cylindrowy w bardzo dobrym stanie z przyczepką 4 tonnową. Reflektanci na kupno za gotówkę otrzymają bliższej informacji w firmie „Transport" Tczew Hallera 7 ng 7430

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K Bakoś ul. Wenecjańska 1. Most Chwaliszewski, przy krzyżu. zdg 62 944

Samochód 505
Mostowa 23, kuźnia. zdg 64 286

Cegłę szamot.
i zaprawe we wszystkich gatunkach płyty piekarskie poleca Fa „Szamot" (dawn „Makulatura") Poznań ul Śpichrzowa pl 74 80 telefon 77 60. 33-40. zdg 64 424

Fryzjerski
zakład dobrze zaprowadzony korzystnie Oferty Kurjer Pozn. zdg 64 916

Piekarnia
z domem od 1. 4. na sprzedaż. — Zgłoszenia interesantów ewentualnie dzierżawców przyjmuje Hoffmann Leszno ul Łazebna 22. zdg 65 057

Gospodarstwo
prywatne 90 mórg ziemi kujawskiej budynki inwentarz kompletny bardzo korzystnie względnie zamiana na dom Oferty Kurjer Poznański zdg 65 111

Piekarnia - cukiernia
pod Poznaniem (Letnisko) w pełnym biegu korzystnie do odstąpienia Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 65 154

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli Szpringacz Swarzędz naprzeciw poczty — tam najtaniej. Pg 7 194-41.48

Rurki

do ondulacji włosów od 1.50 zł jak wzór 3.75 lampki spirytusowe od 1 90 zł polecą najtaniej Wenzlik Poznań Aleje Marcinkowskiego 19. dg 1928.

F-a Siostry Streich Gwarna 15 — Robótki
rysowane, poduszki, obrusy, mereżki monogramy, wełny, nici wszystko niebywale tanio. Tg 810

Sprzedam
dobrze zaprowadzoną pracownie trykotarską ze składem. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 65 515

Owoce
południowe, mandarynki, pomarańcza, cytryny, banany, jabłka amerykańskie w paczkach 10 kg po cenach hurtowych wysyła w obrocie pocztowo żywnościowym za pobraniem „Mewa". Gdynia. ng 7 445

Futro
męskie, używane (średnia) korzystnie. Pocztowa 20 (Komis). zdg 65 884

Parcele
bardzo tanio Debiec oraz Dąbrowskiego. Plantacja „Osadopol". Rzeczypospolitej 9. zdg 65 874

Sprzedam
zaraz jadłodajnie centrum dwiema ubikacjami w pełnym biegu za 2 500 Adres Kurjer Poznański zdg 65 871

Kantówka
drągi i okrągłaki używane na sprzedaż. Szyperski. Al Pułaskiego. zdg 65 868

Piece
szamotowe 2 sprzedam. Debiecka 40, restauracja. zdg 66 131

Skład
papieru, większy okazyjnie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 124

Dwieściepięć mórg
buraczanej cena 80 000 wpłaty 20 000 pięćdziesiąt cztery morgi cena 25 000, wpłaty 15 000 Młyn motorowy 150 dobe cena 38 000, wpłaty 15 000 Dom Zleceń", Poznań, Wrocławska 22. zdg 66 119

Smoking
tanio sprzedam. Pocztowa 11, krawiec. zdg 66 192

Kilimy
ręcznie wiązane na podłogi, leżanki sprzedaje bardzo tanio podróżujący. Długoterminowe spłaty Oferty Kurjer Poznański zdg 66 191

Meble kuchenne
20 kompletnych kuchen różnych wzorach i rozmiarach po każdej cenie wyprzeda Koniecki, wytwórnia mebli kuchennych. Piaskowa 3 przy Tamie Garbarskiej. zdg 65 828

Sprzedam
skład z przyległem pokojem przy św. Marcinie Adres Kurjer Poznański zdg 66 178

Filce
dla obuwników wszelkie grubości po zł 3.— za kilo i wszelkie inne filce do każdej wymaganej branży oraz płachty nieprzemakalne, jutowe, worki jutowe, lniane nowe i używane, dostarcza po cenach kryzysowych R. Kunert i Ska. T. z o. p., Poznań, ulica Woźna 12, telefon 29-21. Pg 8 062-2.42

Nowość!!!
Najtaniej zakupisz dodatki krawieckie do ubrań i do płaszczy, ul. Wielka 4/5, I. p. zdg 66 113

Używane pianina
poleca tanio z gwarancją B. Sommerfeld skład fabryczny pianin, Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 6 968

Kanarki
premjowane śpiewaki, samiczki do lęgu tanio sprzedam Aleje Marcinkowskiego 28 m. 26. zdg 65 992

Łyżwy
będą wyostrzone z rowkiem w firmie A. Pohl, przy ul. Zamkowej nr. 6. zdg 65 864

Lekarskie
szafy sprzedam Stolarnia Plac Bernardyński 2. zdg 65 859

Skład
przy ul. Wrocławskiej sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 65 909

Sypialka
dębowa korzystnie. Podgórna 6, mieszkanie 10. zdg 66 103

Platformę,
szory sprzedam. Pałacza 1. zdg 66 102

Radjo-
aparat 5-lampowy Telefunken z głośnikiem. Słowackiego 27, mieszkanie 5. zdg 66 198

Pracownię
tapicerską z maszyną do skubania, nadającą się na inne przedsiębiorstwo sprzedam. Strzelecka 28 a, mieszkanie 5. zdg 65 233

Skład
cukrów, pokojem, ładnem urządzeniem korzystnie Oferty Kurjer Pozn zdg 66 171

Piekarskie
nowe urządzenie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 221

Futro
męskie, średnia wielkość tanio. Za Bramką 5b, m. 6 zdg 65 826

Manekiny, maszynę
krawiecką sprzedam. Dąbrowskiego 56, skład bielizny. zdg 65 825

Piece
szamotowy, gazowe westfalskie. Wojciechowski Woźna 16. zdg 65 822

Siewnik „Voss"
3 mtr. szer z przyrządem do wysiewu rzędowego, prawie nowy, sprzedam tanio. Oszczędnie w użyciu, wysiewa najmniejszą ilość równo. H. Chodan. Poznań, ul. Fredry 2 zdg 65 997

Sprzedam tanio
lokomobile do młócki bukownik, prasę do słomy, elewator do słomy. „Saxonia" siewnik do zboża 3 mtr Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 998

Apteka
w Zagłębiu naftowem — obrót roczny 100 000 do sprzedania lub zamiany na nieruchomość za dopłatą Zgłoszenia adwokat Dr. Stanisław Moszkiewicz, Lwów, Akademicka 28 mieszk. 2 Osobiście za poprzedniem porozumieniem się. zdg 65 510

Salonik
złocony Ludwik XVI 450; serwis obiadowy dwunastoosobowy 175; bufet orzechowy 80; bibljoteki mahoniowe sypialnie, pianino, sztuciec srebrny dywan perski tanio „Lamus". Strzelecka 1. Pg 8 047-53.90

Cukiernia
dobrze położona 3 500 na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdg 65 252

Sprzedam
dobrze zaprowadzony skład cukierków przy ruchliwej ulicy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 634

Cukierenkę
dobrym punkcie Poznania własnym piecem za gotówkę sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 611

Klubowy
garnitur (kanapa, fotele) eleganckie dobrze utrzymany sprzedam tanio. Obejrzeć godz. 4—6. Ul. Dąbrowskiego 53,55 III. piętro wprost. zdg 65 600

Skład
kolonjalny trzypokojowem mieszkaniem Jeżyce dzierżawa. „Informator" Aleje Marcinkowskiego 5 zdg 65 908

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem, meblami na sprzedaż Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 65 905

Sprzedam
tanio w Puszczykowie parcele 2 500 mkw. Oferty Kurjer Pozn. dg 2 218

Kto
nie kupował jeszcze w „Drogerji św. Marcina" św Marcin 62 to niech się zaraz przekona o niebywale niskich cenach: 2 zł szczotka ładna duża, z czystego włosia poleca „Drogerja św. Marcina" św Marcin 62. Najbliższe i najkorzystniejsze źródło zakupu dla wszystkich przyjeżdżających autobusami. Pg 8 059 2.39

Sprzedam
gospodarstwo 40 mórg bez inwentarza, prywatne 4 km od miasta budynki nowe wprost od właściciela. Jaduła. Psarki, poczta Pniewy, pow Szamotuły. ng 7 444

Letnisko
i kąpielisko dobrze zaprowadzone, piękne położenie jezioro, las, góry, stacja na miejscu korzystnie na sprzedaż Zgłoszenia Blüge, Leszno Wlkp ng 7 441

150
mórg dobrej ziemi masywne budynki kompletny żywy martwy inwentarz wpłaty 20 000 sprzedam tanio Oferty Kurjer Poznański zdg 65 659

Gospodarstwo
60 mórg dobra ziemia komunikacja tanio sprzedam dogodna spłata. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 672

Sypialka
lampy elektryczne. Szamarzewskiego 24 — 18. zdg 65 676

Fiat
503 na rozbiórkę Ford 28 karetkę sprzedam „Autopark" Przemysłowa narożnik Wujka. zdg 65 680

Parcelę
14 tysięcy mtr w pobliżu Rynku Wildeckiego tanio sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 685

Willa
7 pokojowa Puszczykowo cena 20 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 577

Dla wodociągów!
tanio na sprzedaż nowe pocynkowane rury 100 mb. m 1¼" 100 mb. m 1½" 100 mb m 2". — 1 zbiornik nowy 5 mm blacha żelazna szwejsowany okrągły — 160 × 150 m pojemności 3 000 ltr. 1 nowa ssaco-tłocząca pompa do maneża lub zapędu. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 424

Futra
karakułowe w dobrych gatunkach i futra z łapek karakułowych, oraz innego rodzaju sprzedaje teraz po inwenturze po każdej możliwej cenie. Marjan Bąk, Aleje Marcinkowskiego 18. zdg 65 341

Samochód ciężarowy
w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 64 935

Sprzedaż — Naprawa
wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru — Montownia Wiecznych Piór. — Józef Czosnowski. — Poznań Ratajczaka 2 zdg 65 767

Skład
obuwia w Poznaniu tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 820

Rekord
Express 275. Cylindry 60—180. igłowe na składzie. Zofja Szkolna 9. zdg 65 807

Skład
towarów krótkich sprzedam z mieszkaniem wskaże Kurjer Poznański zdg 65 786

Złote monety
Oferty Kurjer Pozn zdg 65 896

Od 1,70 żarówka
oszczędnościowa „Kometa" krajowa" gwarantowana. Bałińskiego 7 przy placu Sapieżyńskim. Odsprzedawcom rabat. zdg 65 704

Radjo
5 lampkowe, neutrodyna korzystnie na sprzedaż. Ul. Strusia 8. m 9. zdg 65 707

Warsztat krawiecki
sprzedam korzystnie, można objąć mieszkanie. Adres Kurjer Poznański zdg 65 709

Szyny — tory
do kolejki polnej tanio do oddania. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 711

Najtaniej
wysprzedaje płaszcze damskie, dziewczęce Wykonuje pierwszorzędnie miarowe Szuster. Stary Rynek 76, piętro. zdg 65 981

Hacege
pożyczkę odstąpię 10 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 719

Jadalnie
sprzedam. Młyńska 12 I. prawo zdg 65 734

Dom
6 lokatorów przy Obornikach 5.000. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 744

Motocykl
300 zł. Matejki 41 m. 22. zdg 65 747

Brylant
biało - niebieski 2.62 karat okazyjnie Oferty Kurjer Poznański zdg 65 750

Kiosk
dobrze prosperujący sprzedam. Adres Kurjer Pozn zdg 65 766

Repozytorjum
stół mało używane Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 760

Kostjum
oryginalny marynarz biała lama (średnia) Wrocławska 2 III. ptr. zdg 65 970

Jadalkę
wielkopańska tanio sprzedam. — Długa 18 m. 11. front. zdg 65 915

Motocykl
angielski 350 górnowentylowy sprzedam Garncarska 9 m. 4 zdg 65 954

Karakułowe
futro 44 nowe tanio. Wielka 12. mieszkanie 7. zdg 65 942

Rehpinczerek
młody na sprzedaż. Mielżyńskiego 4. m. 11. zdg 65 933

Parcelę
dobrem miejscu sprzedam Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 65 932

Piekarnię
położona przy ulicy bez konkurencji sprzedam Zgłoszenia — Chwaliszewo 6 piekarnia. zdg 65 931

Dywan
ręcznie wiązany 5 × 3 80 na sprzedaż. Skarbowa 4 mieszkanie 8. zdg 65 923

Składnica
nabiału zaprowadzona centrum koń wóz tanio Oferty Kurjer Pozn zdg 66 160

Willa
z garażem parcela frontowa przy ulicy Niegolewskich korzystnie. Oferty Kurjer Pozn zdg 66 158

Willę
trzymieszkaniowa Sołacz tanio sprzedam. pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 134

Przewodniki
katolickie roczniki oprawione tanio. Księgarnia Wodna 1. zdg 66 008

Domek
nowy przy Poznaniu woda las odpow dla emeryta sprzedam zaraz cena 6 500 zł Oferty Kurjer Pozn zdg 66 205

Linguaphone
kurs jęz. niemieckiego płyty prawie nowe komplet sprzedam za 100 zł (nowy 240) Oferty do Kurjera Pozn. zdg 66 169

Jadalnia
stylowa bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdg 66 195

Międzychód
n/Wartą gimnazjum uzdrowiska port sprzedam lub wydzierżawię zaraz hotel Bristol około 18 pokoi restauracja, sala posiedzeń całkowitem urządzeniem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 090

Jadalkę
salonik sprzeda tanio. Wrocławska 19, mieszkanie 6. zdg 66 080

Pianino
sprzedam Ogrodowa 2 mieszk. 7 zdg 66 071

Kamienicę
13 mieszkań, ogród, skład, mieszkanie wolne, najgłówniejszej ulicy Bydgoszczy, Gdańskiej, sprzedam okazyjnie. wpłaty 35 000,— lub zamienię na majątek. Kolecki, Bydgoszcz. Długa 5. zdg 66 137

Maszyna
do kroju materjałów, taśmowa firmy Segebrecht, Berlin, stojaki konfekcyjne, stoliki krawieckie, lampy, piec gazowy, kufry sprzeda korzystnie Szuster. Stary Rynek 76. zdg 66 112

Po inwenturze za połowę ceny
Bluzeczki czysto wełniane nowości 3,75, 4,50, 5,50; szalem 7,50 8,50; komplety na lód prima 16, dziecięce 9.50; pulowery męskie od 1,90; skarpety wełniane od 0.90; rękawiczki ciepłe męskie, damskie od 0,60, napa na wełnie 4.25; czapki ciepłe od 0.90; nauszniki 0,45; szale wełniane 0,55, jedwabne 0,95; pończochy wełna — jedwabiem od 1.20. Bemberga prawdziwy szewek od 1.65, Bielizna męska, damska, dziecięca. Największy wybór, najtaniej. Jadwiga Podhielska. Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdg 66 106

Jadalnia 475,—
bardzo ładna, dobrze utrzymana, 8 krzeseł w skórze. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rg 5 038

Garnitur klubowy
nowoczesny fason, modny kolor sprzedam okazyjnie. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rg 5 036

Sypialnia 260,—
ciemny dąb, marmur, dobrze utrzymana, sprzeda Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rg 5 037

Kuchnia
używane łóżka, szafy stoły, krzesła, lustra, różne inne meble sprzedaje, kupuje. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rg 5 035

Hotel komfortowy
w pełnym biegu, z wszelkimi szykanami w ożywionym mieście powiatowem, gdzie wojsko i wyższe uczelnie. Sale balowe, dancingowe i bilardowe, wraz urządzeniem kinowem, wskutek choroby gospodarza do sprzedania. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański rg 4 986

Maszyna
stolarska. Degórski, Małe Garbary 7a (12—1). zdg 66 099

Meble
łóżka kanapy, fotele, umywalki, stoły, krzesła, lustra duże sprzeda tanio. Kręta 22, m. 6. Od 7-ej wieczorem. zdg 66 163

5 KUPNA

Wózek
dziecięcy używany kupię. Szczegóły cena Kurjer Pozn. zdg 65 812

Narzędzia
kowalskie używane kupię. Siciński Homencice poczta Komorniki. rg 5011/2

Konia
używane szory robocze kupię. — Wroniecka 10 m 16. zdg 65 380

Kamienicę
centrum Poznania rocznym dochodzie ponad 100 000 złotych od właściciela Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 65 002

Fiat
kupię okazyjnie gotówką Górczyńska 36. zdg 65 524

Srebro
złoto porcelanę bronzy, kryształy meble kupuje Lamus". Strzelecka 1. Pg 7 824 53.93

Motor
gazowy 30—50 K. M generatorem kupię Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 615

Pianino
krzyżowe lub fortepian kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 661

Pokój
męski pierwszorzędny dywany duże umywalnię lub komodę kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 678

Futro
męskie okazyjnie wzrost 180 kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 590

Pokój
męski w dobrym stanie kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 649

Gościniec
lub skład kolonjalny do tego ziemia kupię. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 64 982

Gwoździarkę
używana kupię. S Filipek Janików poczta Przygodzice Ostrów Wlkp. zdg 65 693

Lustra
używane szyby kryształowe do gablotek kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 65 801

Lisa
białego i srebrnego kupię korzystnie Zgłoszenia z cena Kurjer Poznański zdg 65 754

Kupimy
większą ilość trocin. Oferty: Skład Piwa Browaru Okocimskiego. Poznań Górna Wilda 123 telefon 71 09 zdg 65 829

Realność
kupię w Żabikowie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 852

Kupię
lub wydzierżawię mniejszą realność od 10 do 20 mórg masywne zabudowanie w dobrej okolicy, nadające się na wymienne mąki i zakup zboża w wiosce w okolicy Kujaw. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 845

Domek-willkę
4—5 pokoi ogródkiem, blisko Poznania kupię bez pośredników. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 941

Kupuję
używane Singera damskie maszyny do szycia rowery gramofony. Kraszewskiego 8, Torero". zdg 66 151

Kupię
kamienice czynszową w Poznaniu wpłaty 20 000 zł. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn zdg 66 141

Podkówki — gwoździe
wojskowe większą ilość gotówką. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 202

Kupię
tokarnie mniejsza. — Szlifiernia św Marcin 32. zdg 66 215

Wannę
biała emaljowa dobra kupię. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 187

Psa
młodego czystego dobrego stróża (wilk. doga doberman) kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 186

Dywan
mało używany o ile możności 3×4 kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 66 185

Gabinet
męski dobrze utrzymany nowoczesny kupię Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 66 184

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 016

6 KAMIENICE

Kamienicę
w Poznaniu centrum główna część handlowa kupię za gotówkę. Szczegółowe oferty do Kurjera Pozn pod zdg 64 738

Willa
5 pokoi zaraz do objęcia. domek gospodarczy ogród. Junikowo tuż przy dworcu lub 25 minut od tramwaju. Wpłata 10 000. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 544

Kupię
dom dobrze rentujący bez pośredników wpłacę 40 000. — Oferty szczegółowe Kurjer Poznański zdg 65 435

Plac
z budynkami Poznaniu głównej ulicy przeszło 2 500 mkw. sprzedam tanio. Cena 45 000 dochód 8 000. Zielke Gen. Umińskiego 7 a. zdg 65 216

Administrację
domów przyjmie rutyn. podatkowiec. b. urzędnik Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 65 763

Kamienicę
komfortowa śródmieście czynsz roczny 20 800 wpłaty 65 000 reszta amortyzacja sprzedam Popielski Skarbowa 17 parter telefon 24-47. zdg 65 881

Dom
w Poznaniu 8 lokatorów, za niska wpłata sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 937

Kamienica
trzypiętrowa. 4 składy dochód 15 000 sprzedam spiesznie 110 000 wpłaty 30 000 reszta amortyzacja. Kossmann. Fredry 6. zdg 60 078

Kamienicę
komfortowa Jeżyce sprzedam 130 000 wpłaty 60 000 dochód 15 509.04 hipoteka 40 000 wolne 3 pokojowe mieszkanie z komfortem Maciejewski Dąbrowskiego 88 telefon 62 66. zdg 66 222

Willę
dwumieszkaniowa spiesznie sprzedam. Debiec Plac Lipowy 4. zdg 66 220

Kamienicę
nowoczesną, III-piętrową, najruchliwszym punkcie Bydgoszczy sprzedam okazyjnie. Dochód: 20 000.— rocznie. wpłata 60 000.— lub zamienie na majątek. „Rower". Bydgoszcz. Długa 5. zdg 66 138

7 PIENIĄDZ

Pierwszą
hipoteką jest najpewniejszą lokatą kapitału. Bank Właścicieli Nieruchomości Poznań Piekary 1 ma największy wybór w hipotekach od 1 000 zł po 12 od sta w stosunku rocznym bez kosztów dla kapitalisty. ng 6 019

7 000 zł
poszukuje na I. hipotekę gospodarstwa 60 morgowego pszennej ziemi. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 636/7

Hipotek
długoterminowych 7—9 procent wkrótce kto poszukuje? Znaczek! Dyskrecja. Żadne pośrednictwo! Oferty Kurjer Pozn. zdg. 65 642

Lokata kapitału
Fabryka tłuszczów jadalnych w Poznaniu od zaraz korzystnie do sprzedania lub wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 930

Wspólników
czynnych z większym lub mniejszym kapitałem poszukuje się — Zabezpieczenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 726

15 000
na I hipotekę 130 tysięcy wartości przy ruchliwej ulicy. procent dogodny. wedle umowy poszukuje Oferty Kurjer Poznański rg 4 965

Wspólnika
z gotówką poszukuje wytwórnia pasty do obuwia. Zysk pewny. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 65 988

10 000 zł
pożyczki poszukuje zabezpieczenie hipoteczne i stanowisko. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 851

Dobry interes
właściciel osady młynarskiej z dużym spadkiem wody niedaleko stacji przy samej szosie. poszukuje wspólnika z poważnym kapitałem do odbudowania młyna Oferty pod „Młyn wodny" Towarzystwo Reklamy. Warszawa. Marszałkowska 124. Tg 818

15 000 zł
pożyczki na I hipotekę nieruchomości Poznaniu dochód ustawowy 10 000 poszukuje. Procent podług umowy Oferty Kurjer Poznański zdg 65 975

List
hipoteczny 12 000 złotych. klauzulą 12 procent sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 65 972

Poszukuję
20 000 złotych na młyn na I hipotekę Oferty Kurjer Poznański zdg 65 971

Z gotówką
7 000 zł przystąpię do spółki cichej lub jawnej Oferty Kurjer Poznański zdg 65 353

8 DO WYNAJĘCIA

Słoneczne
dwupokojowe mieszkanie przy ul. Wieleńskiej narożnik Komandorji wydzierżawię Informacje u właściciela Górna Wilda 45. m 6. dg 2 209

8 pokoi
komfort wszelkie wygody. centralne ogrzewanie zaraz do wynajęcia Obejrzeć na miejscu. — Wyspiańskiego 12 u stróża zdg 64 120

Czteropokojowe
mieszkanie komfortowe w willi z ogrodem od 1 lutego wprost od gospodarza Ul. Grunwaldzka 57. I piętro zdg 64 888

Trzypokojowe
wynajmę zaraz. Gąsiorowskich 10. Jankowska. zdg 64 853

3 pokojowe
łazienka czynsz miesięczny 130 zł od 15 stycznia. stróż Gen Umińskiego 19 zdg 65 018

Skład
przy pl. 8-go Krzyskim z dużem oknem wystawnem zaraz do wynajęcia Zgłoszenia K Loga. ul. Słowackiego 18. telefon 66-80. Pg 7 350-49.83

Ubikacje handlowe
wraz z przyległemi pokojami mieszkalnemi. na I piętrze w śródmieściu od zaraz do wynajęcia. Oferty „Par" leje Marcinkowskiego 11 pod nr 2.24 Pg 8 037-2 24

4
pokoje wraz przynależnościami od 1 lutego wprost od gospodarza. Wiadomość Matejki 44 mieszk. 6. zdg 65 451

Pokój
z kuchnią wynajmę. — Winiary. Obornicka 26. zdg 65 604

Mieszkanie
nadające się na skład pracownie. warsztat dzierżawa 45. — Adres wskże Kurjer Pozn. zdg 65 688

Śródmieście
dwupokojowe komfort Oferty Kurjer Poznański zdg 65 595

Dwupokojowe
obszerne meblami korzystnie. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 65 641

Pokój
kuchnia Rynek Łazarski. czynsz 50 zł miesięcznie. zabezpieczenie bezdzietni lub dorosłemi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 712

3 pokojowego
mieszkania na Łazarzu z urządzoną sypialnią zaraz. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 720

2
pokoje i kuchnia zaraz rok zgóry. Ks. Kordeckiego 8. m. 1. zdg 65 765

Ośmiopokojowe
komfort. Łazarz. II. p. oddam. Miesięcznie 200 zł. plus 60 zł świadczenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 764

Czteropokojowe
dzierżawa „Informator". Aleje Marcinkowskiego 5 zdg 65 907

Mieszkanie
pokój z kuchnią, chlewem i ogrodem w Zabikowie przy przystanku autobusowym do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. dg 2 217

Sześciopokojowe
mieszkanie słoneczne. pięknie położone dzierżawa tania częściowo z meblami odda — Plac Działowy 5 m. 12. zdg 65 980

5 pokojowe
do wynajęcia. Debiec. Wiśniowa 73. zdg 65 956

Mieszkanie
dwupokojowe do wynajęcia Debiec. Wiśniowa 73. zdg 65 955

Mieszkanie
5 pokojowe vis à vis parku Wilsona do wynajęcia. Zgłoszenia tel. 64-48. zdg 66 166

Czteropokojowe
słoneczne komfortowe do wynajęcia. Sołacz Podolska 2. zdg 66 165

Centrum
z powodu wyjazdu oddam za zgodą gospodarza 2 pokojowe mieszkanie frontowe z wygodami. Dzierżawa 80.— zł. zwrot kosztów. Plac Wolności 6 m. 7. zdg 66 157

Mieszkanie
komfortowe 6 pokojowe najruchliwszym punkcie Bydgoszczy (dla lekarza etc.) wynajmę. Bydgoszcz Długa 5. gospodarz. zdg 66 139

Mieszkanie
jedno. dwupokojowe z kuchnią tramwaj i dworzec w miejscu — Roszak. gospodarz. Poznań-Wschód. Wrzesińska 10. zdg 66 027

Czteropokojowe
przy Podgórnej II.. słoneczne. komfortowe zaraz odda gospodarz za dzierżawę zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 66 009

Sześciopokojowe
komfort duże (garaż) do wynajęcia. Sołacz Małopolska 7. zdg 66 182

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia holl. I. piętro. blisko Rynku Wildeckiego czynsz zgóry wynajmie gospodarz. — Oferty „Par". Marcinkowskiego 11 pod 53.66. Pg 8 019 53.66

Dwupokojowe
kuchnia łazienka przynależności IV piętro. czynsz półroczny od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 66 233

3 pokojowe
mieszkanie komfortowe do wynajęcia. Górczyńska 26 a. zdg 66 080

200
wolnych mieszkań składów. Pośredniczy bezpłatnie. Związek gospodarzy. Wierzbięcice 27 parter zdg 66 069

Trzypokojowe
parter elektryczność kanalizacja 75 zł płatnych miesięcznie. Gwarancja regularnej zapłaty. Palacza 16 Burzyńska. zdg 66 066

2 pokoje
kuchnia 60 zł. mies rok zgóry. ul. Źródlana 11. zdg 66 022

Pokój
słoneczny. korytarzyk. z meblami. śródmieście 800.—. Dzierżawa 25. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 095

9 SZUKA MIESZK.

3 pokojowego
centrum niewyżej II piętra możliwie centralne ogrzewanie poszukuje punktualny płatnik. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 489

5—7
pokoi wyłącznie centrum niewyżej I piętra poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 488

Właściciel
nieruchomości w Poznaniu bezdzietny poszukuje z powodu zwinięcia swego interesu 2 do 3 pokoi wprost od gospodarza w śródmieściu od 1. II. 33. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 654

Pokoju
kuchni ewentl. pokoju od gospodarza poszukuje Płace pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 664

3 pokoi
z przynależnościami parter lub I piętro. śródmieściu poszukuje urzędnik Oferty Kurjer Poznański zdg 65 669

Pokoju
kuchnią ewentl. próżnego pokoju od gospodarza poszukuje wdowa dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 681

Taniego
4 pokojowego poszukuje. mogę zapłacić zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 643

Poszukuję
mieszkania pokoju kuchnią za dzierżawę miesięczną Oferty Kurjer Poznański zdg 64 979

Mieszkania
dwu lub jednopokojowego poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 224

Mieszkania
trzy - dwupokojowego przynależnościami starym domu poszukuje solidny płatnik. Oferty szczegółowe Kurjer Poznański zdg 65 220

3 pokojowego
mieszkania w centrum poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 710

Stróżostwa
szuka młode małżeństwo ciesla. częściowo rozumiem prace instalatorskie elektrotechniczne Oferty Kurjer Poznański zdg 65 737

Trzypokojowego
śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 882

Dwu-
trzypokojowego spiesznie poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 791

Mieszkania
1—2 pokoi z kuchnią lub bez — wprost od gospodarza gwarancja dzierżawy zapewniona Oferty Kurjer Poznański zdg 65 855

2 pokoi
czynsz dwa lata zgóry poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 65 913

1—2
kuchnia blisko śródmieścia. urzędniczka. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 162

Mieszkania
5—6 pokoi komfort poszukuje w centrum lekarz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 006

2—3 pokoje
kuchnia poszukuje bezdzietny urzędnik. czynsz ewentl zgóry. — Oferty „Par" pod 2.46. Pg 8 067-2.46

Emeryt
bezdzietny 2—3 pokojowego zaraz. Gwarancja czynszu. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 051

3—5
najchętniej śródmieście od zaraz poszukuje. Oferty „Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 2.43. Pg 8 063-2.43

Portjerstwa
z mieszkaniem szukają bezdzietni. Oferty Kurjer Poznański rg 5 023

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie nadające się na skład pracownie warsztat dzierżawa 45. na portjerstwo lub bez. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 65 675

Ślusarz
poszukuje stróżostwa w lepszym domu w zamianę 2 pokoje kuchnia Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 444

11 POKOJE UMEBL.

Centrum
utrzymaniem bez Rzeczypospolitej 2 mieszkanie 7 zdg 66 043

Dwuosobowy
Łakowa 16 m 8 zdg 66 037

Słoneczny
1 lub 2 front parter od zaraz Grunwaldzka 5 mieszkanie 1. zdg 63 594

Dwuosobowy
Śniadeckich 18 — 9 zdg 65 052

Pocztowa
niekrępujący utrzymaniem I. prawo Zamkowa 4 b. zdg 65 152

Umeblowany
wszelkie wygody inteligentnym. kuchnia. Jackowskiego 31 mieszkanie 8. zdg 65 232

Plac Wolności
pokoje duże słoneczne z wszelkiemi wygodami. pierwszorzędnem utrzymaniem Plac Wolności 14 a m. 10. zdg 65 289

Dwuosobowy
ciepły tanio. Poznańska 27. mieszkanie 9 podwórzu wprost zdg 65 150

Pokój
czysto umeblowany korzystnie. — Długa 4. mieszkanie 10. zdg 63 553

Ładnie
umeblowany fortepian. telefon Długa 3. m. 9 Zielone Ogródki. dg 2 203

Dwuosobowy
Bukowska 21 m. 13. zdg 65 379

Dwuosobowy
Jeżyce. Poznańska 27. m. 6. zdg 65 352

Klatki schodowej
wejście. umeblowany. — Spokojna 3. m. 4. zdg 65 473

Dwuosobowy
jednoosobowy czysty u samotnej Górna Wilda 93. Tietzmann. zdg 65 532

Pokój
Śniadeckich 9 mieszkanie 10. zdg 64 005

Duży
jednemu dwom dobrem utrzymaniem bez. elektryczności. Plac Nowomiejski 5 mieszkanie 10. podwórze lewo. zdg 64 467

Uczącej się młodzieży
2 wspólne łączne z utrzymaniem. Nowy Rynek 5. m. 3. zdg 58 105

Rynek
Wildecki 75. mieszk. 5 paniom. zdg 65 540

Pokój
Wspólna 51 mieszk. 5. zdg 65 538

Pokoik
Wierzbięcice 11. m. 9. zdg 65 461

Pokój
z utrzymaniem tanio. Kreta 6. mieszkanie 7. zdg 65 632

Wspólny
panu. Ul. Klasztorna 16. III. zdg 65 633

Dwuosobowy
w tem ewentl. korepetycje. Jeżycka 41. mieszk. 6 zdg 65 626

Elegancki
frontowy tanio. — Wierzbięcice 31 a mieszkanie 6. zdg 65 616

Frontowy
elektrycznością. dwuosobowy tanio. Gąsiorowskich 1 mieszk. 10. zdg 65 607

Inteligentnemu
panu pokój wynajmę zaraz. Matejki 5 mieszkanie 1. zdg 65 603

Ładny
z obiadami. kawa herbata 50 zł. Wały Zygmunta Augusta 3 mieszkanie 12. zdg 65 597

Pokój
ładny, frontowy. Wierzbięcice 65. mieszkanie 6. zdg 65 662

Pokój
frontowy. miły zaraz Wielkie Garbary 48 mieszk. 8. zdg 65 684

Podgórna
2 a III. prawo. utrzymaniem — bez. zdg 65 591

Umeblowany
2 osoby centralne elektryczność. Wyspiańskiego 12 mieszkanie 9. zdg 65 592

Pokój
Mickiewicza 36 m. 13. zdg 65 587

Niekrępujący
Patrona Jackowskiego 35 II. prawo. zdg 65 648

Niekrępujący
zaraz. Jeżycka 2 mieszk. 10. zdg 66 125

Pokój
Zamkowa 5 mieszk. 9. zdg 65 653

Pokoik
Łąkowa 7. mieszk. 9. zdg 65 443

Pokój
Grottgera 2 IV. zdg 64 717

Pokój
tylko dla pań elektryczność centralne ogrzewanie telefon. Mickiewicza 28. parter. zdg 65 218

Pokój
ogrzewaniem. Niegolewskich 12 mieszkanie 8. zdg 65 293

1
skromny i dwuosobowy bez pościeli. ciepły wolny. Śniadeckich 11 m. 7. zdg 65 706

Dwuosobowy
tanio. Przemysłowa 28a. m. 5. zdg 65 716

Dwuosobowy
jednoosobowy. Focha 29 m 7. blisko dworca zdg 65 721

Pokoik
Matejki 6. m. 12. zdg 65 736

Pokój
kuchnia nowemi meblami zgoda gospodarza zaraz wolne. Adres Kurjer Poznański zdg 65 739

Pokój
umeblowany. centralne ogrzewanie elektryczność. Śniadeckich 32 m. 2. zdg 65 740

Józefa
9. mieszkanie 8 dwuosobowy — małżeństwu zdg 65 741

Pokój
elektryczność. Jeżycka 41. m. 2. zdg 65 742

Pokój
Szal Wybickiego 3 zdg 65 745

Pokój
do wynajęcia. Żupańskiego 2 a. mieszkanie 16. zdg 65 752

1 — 2
osoby. Matejki 66 m. 7. zdg 65 753

Pokój
przyjmę uczniów na stancję. — Niegolewskich 14. m. 13. podwórze 10—1. zdg 65 730

Pokój
dwom Niegolewskich 14. m 13. podwórze. zdg 65 731

Pokój
dla dwóch osób. Kanałowa 7. mieszkanie 6 zdg 65 698

Dwuosobowy
ciepły. Kopernika 5 m. 8. zdg 65 776

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 20. podwórze prawo 36. zdg 65 775

Elegancki
pokój z utrzymaniem telefon. — Długa 11. m 7. zdg 65 774

Pokój
pościel pożądana. Wielkie Garbary 1. m. 18. zdg 65 771

Pokoik
miły, ciepły. elektryczność. obiadami. Ratajczaka 11a. wejście 7 parter. lewo. zdg 65 769

Próżny
pokój ewentualnie umeblowany z używaniem kuchni i łazienki. — Wolsztyńska 12. zdg 65 798

Poplińskich
mieszkanie 23. dwom panom. zdg 65 818

Pokój
Marszałka Focha 55. m. 6. zdg 65 816

Plac
Wolności 10. m. 13. pokój komfortowy jedno — dwuosobowy. zdg 65 817

Pokój
Zielona 6 m. 4. zdg 65 815

Aleje Marcinkowskiego
16 — 18. zdg 65 814

Elektryczność
1 lub dwuosobowy zaraz Wierzbięcice 13 m 20 zdg 65 811

Kulturalnej
osobie. Ratajczaka 10 II. zdg 65 806

Umeblowany
pokój. Św. Marcin 32. m. 7. zdg 65 800

Dwuosobowy
dobrze umeblowany. elektryczność Piekary 9 — 2. zdg 65 799

Pan
na wspólny — Ratajczaka 11 a. I wejście. m. 57. zdg 65 790

Studenta
młodszego wspólny. Śniadeckich 24 m. 2. zdg 65 787

Duży
2 osobowy. Poznańska 58. m. 6. zdg 65 782

Panu
wspólny 15.—. Ogrodowa 15 mieszkanie 16 zdg 65 780

Pokój
na biuro oddam. Św. Marcin 68. m. 4. zdg 65 779

Drugiego
pana utrzymaniem 90 zł. Nowa 6. mieszkanie 7. zdg 65 898

Szysty
oddzielny parter. elektryczność. 25 zł. Chwaliszewo 20. zdg 65 899

Czysty
Fr. Ratajczaka 33 m. 12 zdg 65 892

Komfortowy
telefon 10-12. zdg 66 126

Strzelecka
25. mieszkanie 8 wygodne. zdg 65 895

Ładny
elektryczność telefon. fortepian. Zalisz Strzelecka 14. rg 4991

Pokój
wspólny pani. Wroniecka 16 II. lewo. zdg 65 890

Frontowy
elektryczność ewentualnie obiady. Perzyńska Mostowa 33 zdg 65 889

Pokój
dla pana z klatki. Ogrodowa 20. m. 5. zdg 65 886

Plac Wolności
9 dwa jednoosobowy prosto podwórze mieszkanie 13 zdg 65 885

Pokój
umeblowany wolny wynajmę Jankowska. Kreta 23. zdg 65 878

Pokój
Kopernika 4 m 6 od 16. 1 zdg 65 876

Dwuosobowy
Aleje Marcinkowskiego 17 a. mieszkanie 7. zdg 65 877

Wrocławska
5. mieszkanie 4. zdg 65 872

Jedno-
dwuosobowy. Młyńska 5. m 6. zdg 65 870

Pokój
solidnej osobie. Mickiewicza 11. m. 5 zdg 65 867

Dwuosobowy
Szamarzewskiego 12 mieszkanie 6 zdg 65 866

Pokój
2 panom — paniom. Długa 3. m. 4. zdg 65 865

Pokój
niekrępujący dla panów urzędników lub pań. Czesława 10 a II piętro. lewo. zdg 65 939

Pokój
dwom panom lub małżeństwu. — Łąkowa 19. m 6 zdg 65 943

Pokój
Park Wilsona Focha 55. mieszkanie 4 prawo. zdg 65 947

Pokój
frontowy. Strzelecka 18. m 11. wejście z Łąkowej. zdg 65 948

Pokój
panu na stałej posadzie. Nowa 5. wejście Murna 1 m. 7. zdg 65 951

Pokój
Górna Wilda 3. m. 8. zdg 65 952

Dwuosobowy
zaraz. Marcina 5 II. m. 11. zdg 65 850

Klatki
frontowy. elektryka niekrępujący. Różana 11. m 29. zdg 65 824

Pokój
1. 2 osobowy. elektr.. centralne ogrzewanie korzystnie. Stroma 27. m. 5. zdg 65 927

Pokój
Kozłowska. Focha 38. I. zdg 65 925

Pokój
z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Ul. Działyńskich 3 m. 7. zdg 65 919

Studentkom
dwa. Siemiradzkiego 2. m. 8. zdg 65 993

Pani
panu niekrępujący. Łąkowa 7. mieszkanie 12. zdg 65 991

Dwom
panom słoneczny. elektryczność zaraz. Wierzbięcice 17 m. 10. zdg 65 987

Pokój
do wynajęcia. Wysoka 1. m. 2. zdg 65 795

Przy Zamku
ciepły pokój umeblowany centralne. elektryka. łazienka. wydzierżawi zaraz solidnej osobie. Wały Augusta 10a m. 5. zdg 65 792

Ciepły
umeblowany lub próżny. Sapieżyński 3. III. lewo. zdg 65 788

Dla
2 osób. Wierzbięcice 18. m. 10. zdg 65 777

Dwuosobowy
Mielżyńskiego 3 m 9. zdg 65 838

Pokój
dwom wynajmę. Strzelecka 26. III. lewo. zdg 65 858

Pokój
dwom. Piekary 8 m. 8. zdg 65 857

Dwuosobowy
centralne elektryczność. Wyspiańskiego 12. m. 7. zdg 65 856

Pokój
wspólny lub oddzielny przy inteligentnej bezdzietnej rodzinie dla uczciwej nawskroś osoby zasługującej na przyłączenie do domu. wolny Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 65 848

Dwuosobowy
Jezuicka 8. I. zdg 65 904

Dwuosobowy
Młyńska 2 mieszk. 18. zdg 66 052

Dwuosobowy
niekrępujący tanio. Kanałowa 7 mieszkanie 8. zdg 65 902

Centrum
pokój wygodny, obiadami wolny. Ratajczaka 11a. 5 wejście I. zdg 65 768

Przyjmę
studenta z utrzymaniem — bez. Św. Wojciech 5. m. 6. zdg 65 984

Niekrępujący
1—2 osób telefon. Grudnia 10. m. 2. zdg 65 973

Umeblowany
drugi próżny. Długa 12. I. prawo zdg 65 968

Student
przyjmie kolegę wspólny pokój zaraz. Półwiejska 38 a. m. 15. zdg 65 920

Niekrępujący
słoneczny panom. Wolnica 3. — m. 10. zdg 65 819

Graniczna
14. m. 10. tani. zdg 65 962

Niekrępujący
pokój Spokojna 25. m. 9. zdg 65 960

Pokoik
1—2 panienkom. Działyńskich 6. mieszkanie 11. zdg 65 957

Frontowy
Wielka 6. m 16 zdg 65 953

Pokoik
dla panienki. Ogrodowa 12 m. 7. zdg 65 949

Słoneczny
frontowy jednoosobowy pokój. kaloryfery elektryczność. także obiadami. Wierzbiecice 5. m 5. od 4—7. zdg 65 946

Zaraz
frontowy. Bukowska 33 m. 2. zdg 65 940

Dobrze
umeblowany, centralne. elektryczność. Poznańska 58 a. m. 6. narożnik Mickiewicza. zdg 65 935

Utrzymaniem
bez. Słowackiego 29 wejście Asnyka. m 3 zdg 65 934

2 pokoje
komfortowe. urządzone natychmiast do wynajęcia. Chełmońskiego 4. m 6 zdg 65 929

Czysty
niekrępujący z klatki schodowej od zaraz. Plac Działowy 8. m. 4. zdg 65 926

Dwuosobowy
słoneczny. Łąkowa 21. m. 17. zdg 65 924

Studentom
słoneczny miły. używanie fortepianu korzystnie. — Marszałka Focha 74 m 5. zdg 65 922

Pokój
frontowy wolny zaraz wejście z klatki schodowej Plac Działowy 10 mieszkanie 9 d 2 215

Dwuosobowy
duży utrzymaniem 100 złotych. Gwarna 11. mieszk. 3. zdg 66 167

Dwuosobowy
Patr. Jackowskiego 36 m. 10 zdg 66 155

Pokój
Szamarzewskiego 38 I. lewo. zdg 66 154

Pokój
wynajme. Poznańska 8/10. m. 4. zdg 66 149

Pokój
w willi blisko Uniwersytetu. miły. nieduży. z światłem pościela ogrzewaniem i herbata 50 zł. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 66 224

Pokój
niekrępujący. Łazarz Spokojna 27. m. 9. zdg 66 142

Próżny
umeblowany kuchnia. Wierzbiecice 40 mieszk. 7. zdg 66 133

Niekrępujący
3 Maja 5. m 13. zdg 66 132

Niekrępujący
Kreta 6. m. 18 podwórze. lewo. zdg 66 130

Wspólny
św. Marcin 27 Biernadt. zdg 66 123

Pokój
Polna 3. m. 7. zdg 66 121

Pokój
niekrępujący 1—2 osób. pościel własna. Łąkowa 8. mała bramka 10 zdg 66 115

Kaponiera
1 lub 2 przyległe fortepian. Bukowska 9. m. 1. zdg 66 030

Dwuosobowy
umeblowany. Poznańska 50 m. zdg 66 029

Dwuosobowy
pianino. Skrzyta 10 mieszkanie 1 zdg 66 007

Pokój
elektryczność central. ogrzewanie lepszemu panu. Pocztowa 10. m. 5 zdg 66 206

Zł. 20,— i 30,—
czysty światło elektryczne solidnym studentkom (tom) 1.30—3 i 6—7. Szamarzewskiego 10 m. 9. zdg 66 204

2 paniom
solidnym z utrzymaniem. kuchnia westfalska. — Jackowskiego 30. mieszkanie 3. zdg 66 056

Matejki
60. mieszkanie 1 ładny. ciepły. zdg 66 216

Treściwe
obiady tanio. Wały Kościuszki 7 5. zdg 66 218

Solidnej
osobie pokój utrzymaniem bez. Wierzbiecice 58. m. 1. zdg 66 213

Inteligentnym
jedno-dwuosobowy. Spokojna 21. mieszkanie 6. zdg 66 214

Dwuosobowy
ładny frontowy. Focha 29 mieszkanie 6. zdg 66 212

Słowackiego
35. mieszk. 17. mały 25. zdg 66 194

Frontowy
Wały Jana III 11. mieszkanie 9. zdg 66 183

Pokój
dla 2 panów lub pań. Jeżycka 46 mieszkanie 4. zdg 66 176

Dwuosobowy
parter. elektryczność. Polna 3. mieszkanie 2. zdg 66 088

Pokój
umeblowany dla jednego lub 2 panów inteligentnych Adres Kurjer Poznański zdg 66 087

Frontowy
Wielkie Garbary 18 mieszk. 13. zdg 66 079

Frontowy
bardzo ładny tanio. Chwaliszewo 50 mieszkanie 9. zdg 66 076

Dąbrowskiego
24 II. mieszkanie 17. zdg 66 075

Gwarna 10
mieszkanie 9 frontowy. słoneczny elgancki. elektryczność zaraz zdg 66 074

Pokój
ciepły elektryczność frontowy. Ogrodowa 2 mieszk. 7. zdg 66 073

Pokój
dwom panom z utrzymaniem. — Ogrodowa 2. mieszk. 7. zdg 66 072

Pokoik
Rzeczypospolitej 8. mieszk. 11. zdg 66 067

Spokojny
1—2 osobowy. Górna Wilda 17. I. lewo. zdg 66 060

Pokój
Św. Józefa 3 m. 10. zdg 66 059

Dwuosobowy
zaraz. Jeżycka 43. m. 7. zdg 66 114

Grobla
nr. 19. m. 8. zdg 66 111

Pokój
Matejki 2. m. 6. zdg 66 108

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 5. m. 12. zdg 66 107

Pokój
do wynajęcia. Działyńskich 8. III. lewo. zdg 66 104

Małeckiego
10. Kędzia. zdg 66 101

Pokój
dla 2 panów ewentualnie z utrzymaniem. Słowackiego 27. mieszkanie 5. zdg 66 197

Pokój
telefonem Masztalarska 7. m. 7 zdg 66 018

Słoneczne
pokoje. Matejki 59. m. 5. zdg 66 021

Dwom panom
duży z utrzymaniem. światłem. opałem 95.— Plac Nowomiejski 5. m 31. dom ogrodowy. zdg 66 003

Centrum
jednoosobowy. czysty. ciepły. Młyńska 13. m. 10. zdg 66 002

Solidnemu
Romana Szymańskiego 9 mieszkanie 7. zdg 66 173

Pokój
jedno- dwuosobowy wszelkie wygody utrzymanie zaraz. Plac Wolności 14 a. m. 8. zdg 66 170

Przecznica
3 I., dzwonić. Topiński. zdg 66 219

Pokój
Wielkie Garbary 6. m. 6. rg 5 032

Mały
Frankowski. Wodna 17/18. rg 5 022

Pokój
panom. Wszystkich Świętych 5. mieszkanie 7. rg 5 016

Umeblowany
elektrycznością. utrzymaniem. bez. Strzelecka 9. m. 4. zdg 66 100

12 SZUKA POKOJU

Pokój
solidny pełne utrzymanie. pościel własna. okolica Hotel Polonia dla urzędniczki poszukiwany od 1 lutego. Oferty z cena Kurjer Poznański zdg 65 652

Pokój
w pobliżu uniwersytetu poszukiwany. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 729

3
studentki poszukują 3 pokoi z wygodami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 717

Nauczycielka
poszukuje pokoju higjenicznego. cichego. ciepłego w okolicy Ratajczaka Stromej od 15. 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 59 106

Próżnego
dużego słonecznego pokoju centrum. nie wyżej II — poszukuje starszy kulturalny pan od lutego. Dam gwarancję regularnej zapłaty. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 718

Małżeństwo
bezdzietne szuka próżnego pokoju z wolnem wejściem u samotnej osoby w śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 733

Panienka
szuka pokoju zaraz do 40.— z ogrzewaniem. Centrum Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 797

Pokoju
próżnego dużego szuka pani. — Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 65 778

Małżeństwo
poszukuje komfortowo umeblowanego pokoju od 15 stycznia. — Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 65 844

Czystego
elektrycznością blisko Uniwersytetu od 15. Cena z ogrzewaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 965

Dwuosobowe
poszukuja studenci z cena do Kurjera Pozn. zdg 66 122

Czystego
niekrepujacego pokoju używaniem fortepianu dla inteligentnego pana od 1 lutego Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 209

Student
poszukuje pokoju zaraz. Warunki Kurjer Poznański zdg 66 177

Student
szuka pokoju. Cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 068

Pokoiku
poszukuję nauczyciel za udzielanie korepetycji. przygotowuje gimnazjastów. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 199

2 panów
szuka taniego pokoju z centralnem z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 66 017

13 LOKALE

Skład
z mieszkaniem dla rzeźnika lub piekarza ewentl. biura do wynajęcia Gospodarz. Długa 3 telefon 23-16. dg 2195

Poszukuję
składu z warsztatem i mieszkaniem nadającego się na rzeźnictwo najchętniej w śródmieściu. Antoni Maćkowiak. Rakułady. poczta Skoki. zdg 65 288

Lokal
handlowy w położeniu pierwszorzędnem w większem mieście powiatu poznańskiego jest do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański zdg 65 223

Skład
z mieszkaniem w rynku dawniej skład towarów krótkich zaraz wolny. Gospodarz Adamski Kruszwica. Rynek 9. zdg 64 522

Wysokie sutereny
ul. Słowackiego 19 5 dużych pokoi jako ubikacje handlowe wydzierżawię od 1 stycznia 1933 — Zgłoszenia telefon 66-89. Pg 7 167-43.100

Pierwszorzędne ubikacje fabryczne
z wielkiem podwórzem oraz wszelkiemi dogodnościami dla przemysłu i hurtownie handlowe do wydzierżawienia Zgłoszenia „Par". Aleje Marcinkowskiego 11 pod 14.57 Pg 7 178-14.57

Lokal
handlowy w położeniu pierwszorzędnem w większem mieście powiatowem Wielkopolski jest do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 223.

Ubikacje
parter I. piętro 300 qm do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański zdg 65 670

W powiatowem
mieście poszukuje składu. mieszkania branża kolonjalna. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 644

Poszukiwany
dwupokojowy lokal umeblowany parterowy, frontowy. centrum możliwie telefon od 1 lutego. — Oferty Babińskiego 7. „Kometa" zdg 65 702

Skład
parterowy z oknem wystawowem ca. 115 m². na piętrze ca 130 m². suche sklepy ca. 120 m² od zaraz do wynajęcia w domu handlowym Kazimierza Kużaja. Wożna 12. zdg 65 783

Lokal
samodzielnej marszantce odnajme. Zgłoszenia Rybaki 30 pracownia kapeluszy. zdg 66 164

Lokal
do wynajęcia od zaraz. frontowy. wielkości 65 m² przy placu Wolności. nadający się na każde przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 136

Skład
z ubikacjami przy bardzo ruchliwej ulicy w Poznaniu na cukiernię lub delikatesy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 096

Ubikacje
na składnicę, suche, poszukiwane. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 093

Drogerja
skład z ubikacjami przy bardzo ruchliwej ulicy w Poznaniu odpowiedni na drogerję do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 116

Skład
rzeźnicki. dobre położenie wydzierżawię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 210

Lokale
okno wystawowe. front i podwórze parter piwnica 250 mkw. wydzierżawi zaraz administrator Wielkie Garbary 21 mieszk. 8. zdg 66 193

14 DZIERŻAWY

Skład
mieszkaniem w ożywionem mieście do wynajęcia Oferty Kurjer Poznański zdg 66 011/12

Hotel
z restauracji kompletnie urządzone do wydzierżawienia Klein. Rawicz Rynek 17. zdg 65 202

Wydzierżawię na 10 lat
24 morgowe gospodarstwo wraz z oberżą. salką do zabaw. 4 pokojowe mieszkanie od zaraz wolne w dużej wiosce w Poznańskim za cenę 65 zł miesięcznie z powodu choroby. Wiadomości udzieli J. Ch., ul. Marsz. Focha 114a I. piętro, prawo zdg 63 947

Resztówkę
dom 12 pokoi. park. stawy i mniejsze gospodarstwo wydzierżawię najchętniej emerytom Oferty Kurjer Poznański zdg 63 974

Poszukuję
składu próżnego (kolonjalke drogerje) mieszkaniem od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 666

Kolonjalki
z mieszkaniem lub bez możliwie od gospodarza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 65 589

Warsztaty
garaże do wydzierżawienia. — Globisz. Kwiatowa 4. zdg 65 758

Kuźni
celem wydzierżawienia poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 860

Plac
z szopami nadający się na każde przedsiębiorstwo w śródmieściu wydzierżawię Domeracki Droga Dębińska 3 d. zdg 65 964

Ogród
ca. 8 000 m kw. wydzierżawię — ewentl. z mieszkaniem Domeracki Droga Dębińska 3 d. zdg 65 963

Morgi
4 dzierżawa przy Grudzieńcu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 026

Sale fabryczne
do wynajęcia tanio Górna Wilda 149 110 i 40 m² parter woda. gaz elektryka. Zgłoszenia u gospodarza. zdg 66 181

Dwieścieośmdziesiat
mórg pszennej. zamęd elektryczny budynki I klasy Objęcie 10 000 Sławski Wrocławska 19 mieszkanie 5. zdg 66 086

Blisko Poznania dzierżawa trzystamorgowa
żywym, martwym inwentarzem. właściciela objęcie 7 000 Nowak. Kramarska 15. telefon 16 89.

Stajnia
na jednego konia do wydzierżawienia. Żórawia 8. rg 4 989

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
„Januszek". ulica Chałubińskiego. poleca się pensjonat adwokatowej Rychlickiej. zdg 66 140

16 OSOBISTE

Unieważniam
weksle kaucyjne na łączną kwotę 400 zł wystawione Polskim Zakł. Fonograficznym i Syrenie-Rekord Feliks Bałoń. zdg 65 735

Uwaga!
Niedziela 15 godzina 10 zabieram od Parku Rozrywkowego do Debiny zwrot rodle konno. zdg 66 179

21 ZGUBY

Indeks
nazwisko Haliny Bilskiej zgubiono 11. XII. na Grunwaldzkiej. Znalazca zwróci portjerowi Uniwersytetu. zdg 65 690

Zeszyt
anatomiczny na Łazarzu bardzo potrzebny proszę zwrócić. Małeckiego 6. m. 32. zdg 66 227

Pszczoły w sadzie
praca dyplomowa zaginęła. Łaskawy znalazca zechce oddać za wysokiem wynagrodzeniem. Matejki 58. m. 8. zdg 66 196

17 PODZIĘKOWANIA

Podziękowanie!
za zupełne prawie cudowne wyleczenie mnie z zastarzałej gruźlicy kości której wyleczenie uważano za beznadziejne. dziękuje niniejszem publicznie lekarzowi homeopacie p Dr. med. Herwichowi Katowice ul. 3 Maja 40. Aniela Urbanek Siemianowice Sobieskiego 45. Pg 8 045-71.2

22 ROZMAITE

Obiady
domowe tanie smaczne. Trzeciego Maja 7 I. zdg 64 902

Swetry
wszelkiego rodzaju najkorzystniej tylko Jan Dobry Aleje Marcinkowskiego 7 fabryka trykotów zdg 65 104

Kołdry
wykonuje stare przerabia. Smoczyńska. Kwiatowa 8. zdg 65 318

Obiady
od 90 gr do 2 zł w abonamencie 10 proc. zniżki wydaje Stołownia Szkoły Gospodarczej św. Marcin 69. zdg 64 102

Budujemy
w każdej miejscowości domy wille. osiedla. gospodarstwa itp. na długoletnie spłaty Oferty Kurjer Pozn zdg 64 706/7

Dyplomy — Plakaty Rysunki
najtaniej — Kledecki Pocztowa 29 I. Pg 7 181-33.72

Iwonicz - Zdrój
poleca do kuracji domowej sól jodobromową słoik pół kg zł 2.25 Wodę mineralną butelka 1 50 Żądać w drogerjach lub od Dyrekcji Zdroju dg 1 862

Krawcowa
tania. Nowakowa Składowa 12. zdg 65 562

Chiromant
światowej sławy Morawski Kalwinii obecnie w Poznaniu Hotel Monopol. zdg 65 619

Masażystka
rutynowaną poleca się w dom. Usuwa szybko wszelkie zgrubienia i zastoje nabyte przez słaby obieg krwi. Dla pań urzędniczek i studentek 20% zniżki. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 598

Słynna chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką przepowiada przeszłość. teraźniejszość i przyszłość z rąk. z fizjognomji grafologji fotografji i kart. Liczne podziękowania — Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wieczór. Franciszka Ratajczaka 15 mieszkanie 10 II. piętro. I. wejście w Pasażu Apollo prawo. po schodach. zdg 65 668

Obiady
kilku dań 60 groszy. Marcin 53. zdg 65 674

Obiady
smaczne obfite 60 groszy. Półwiejska 9 b mieszk. 4. zdg 65 640

Rysunki
budowlane na domki wille wykonuje bardzo tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 450

Gospodarstwo
36 mórg częściowo pszennej w tem 3 morgi łąki zabudowanie. mały dom murowany duży pokój kuchnia chlewik. stodółka bez inwentarza i zasiewu. bez długu w pow. leszczyńskim zamienię pod temi samemi warunkami na mniejsze lecz z większym ogrodem i domkiem lub sprzedam. — Zgłoszenia Tomczakowa Leszno. Komeniusza 43. ng 7416

Warszawska
pracownia garderoby damskiej dziecięcej wykonuje sukienki balowe od 8.—. domowe od 3.50 zł. Mickiewicza 3. Ginterowicz. zdg 65 713

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Gorsety na miare Gorsety gotowe — Pasy do ciąży — Paseczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju Reparacje gorsetów. Ratajczaka nr 27 parter. zdg 65 789

Księgowość uproszczoną
oraz amerykańską zaprowadzam tanio. interwencje podatkowe — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 891

Zamienię
dom Łódź wartości 50 000 złotych na gospodarstwo poznańskiem lub Pomorzu Oferty: Łódź — Główna 49. Siedlecki. ng 7438

Krawcowa
damska dziecięca poleca się w dom 2.50. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 994

Cierpiącym
na odciski poty u nóg. pod pachami itd. radzę i pomagam — przychodzę zaraz. W. Stasik. Żupańskiego 20 zdg 65 989

Wagi
naprawia tanio i przedstawia do legalizacji. Agaciak. Strzelecka 14a. zdg 65 796

Obfite
smaczne obiady na czystem maśle. „Ipsiana". Młyńska 4. mieszkanie 3. zdg 65 831

Krawcowa
dobry krój szycie przefasonowanie futer poleca się w dom. Półwiejska 7 mieszkanie 5. zdg 65 853

Mereżki
okrętki. plisowanie. monogramy. dziurki nadrabianie stóp. nabieranie oczek. Stella. Ratajczaka 11a. podwórze. zdg 65 903

Przepisuję
wszelkie rękopisy prace naukowe wnioski itd czysto tanio. — „Wzór" Plac Wolności 2. zdg 64 081/2

Czytelnia Dippla
nowości polskie francuskie niemieckie angielskie Plac Wolności 11. zdg 65 974

Kuśnierka
szyje futra reparuje ładnie tanio. Wrocławska 22 m. 6. zdg 65 914

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2 przy Placu Świętokrzyskim przyjmuje panie udziela porady i pomocy położniczej zdg 57 528 9

Wróżka
przepowiada z całego życia przeszłość przyszłość przed wyjazdem Poznań Polna 13 mieszkanie 20. Gończaruk. zdg 64 864/5

Maskowe
kostjumy wypożycza Pawlikowska Poznań Wożna 15. rg 4755/56

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ul Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 34 897

Chiromantkę
astrologji. klucza. książki. kart. Kościelna 38. m. 13. poleca wszystkim. Lisiecka. zdg 65 893/4

Farbiarnia
Poznań. Dąbrowskiego 115. garbuje farbuje wszelkie skóry futrzane na wszystkie kolory. zdg 65 861/2

Kroju,
szycia pod gwarancja najnowsze kroje na zamówienie. Ratajczaka 3. dom ogrodowy. I. ptr. zdg 66 118

Chiromantka
trafnie przepowiada. Przemysłowa 37 m 12. zdg 66 010

Sławna grafolog-
jasnowidząca. Wierzbiecice 27. parter. zdg 66 070

Metapsychografolog
Mobet Pewuka zdumiewający jasnowidzeniem rozwiązuje gwarantując najtrudniejsze sprawy przeszłości przyszłość. Wożna 5. piąte. zdg 66 065

Idealne manicure
specjalność masaże farbowanie włosów. Brzykcy Półwiejska 38a zdg 66 064

Suknie
balowe, wieczorowe wykonuje tanio Salon Mód Lena. Ratajczaka 15. pasaż Apollo. zdg 66 046

Kto
może wskazać samochód ciężarowy przywożący towary z Kalisza do Poznania? Wiadomość upraszam do Kurjera Poznańskiego zdg 66 019

Wytworną
sylwetkę osiągnie Pani. nabywając gorset. biustonosz. Masztalarska 8. mieszkanie 10. rg 5 031

Gabinet Kosmetyczny „Clotilde"
Poznań. św. Marcin 68 I. piętro. Doskonali. konserwuje. odświeża zaniedbaną cerę. usuwa żółte plamy. pryszcze. czerwoność nosa. rąk. brodawki. anormalne owłosienie twarzy — przyciemnianie brwi. rzęs. doraźne upiększenie. Ceny przystępne: tel. 12-27. zdg 66 097

Chiromantka
biegła. Pocztowa 30. m. 33. zdg 66 098

23 OŻENKI

Biuro „Glorja"
dyskretnie towarzysko ułatwia znajomości matrymonjalne. Poznań Zielona 5 m 6. zdg 65 655/6

Wdowiec
bezdzietny lat 27 nauczyciel. szuka znajomości panny lub wdowy z majątkiem chętnie porzuci zawód by współpracować w interesie lub przedsiębiorstwie. Szczere oferty z fotografja do Kurjera Pozn. zdg 64 702 Cel matrymonjalny

Panna
zdrowa z dobrej rodziny lubiąca dzieci do 3 dziewcząt potrzebna. Szycie haftowanie muzykalność wymagana. Maj. Kitnówko. powiat Grudziądz. zdg 64 908

Dla
mej siostry lat 22 poszukuje w celu matrymonjalnym dla wspólnego prowadzenia interesu piekarza cukiernika Cośkolwiek gotówki pożądane. Poważne zgłoszenia pod zdg 65 512 z dołączeniem fotografji i życiorysem. Fotografje zwracam.

Panna
lat 24 ładna inteligentna. posiadająca 3 pokojowe mieszkanie szuka pana na dobrem stanowisku celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 620

Kawaler
urzędnik państwowy lat 34 wysoki. mający cośkolwiek gotówki. poślubi pannę sympatyczną dobrego charakteru do lat 30. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 667

Emerytkę
lub wdowę z własnem mieszkaniem także zamiejscowe do lat 48 pozna emeryt. Cel matrymonjalny. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 65 639

Inteligentnego
pana na wysokiem stanowisku. zapozna przystojna wdowa z ładnem urządzeniem i gotówką. Cel matrymonjalny. Oferty możliwie z fotografją do Kurjera Pozn. zdg 65 714

Student
kończący leśnictwo pozna przystojna młodą, majętną pannę. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 647

Przystojna
młoda inteligentna z braku znajomości pozna pana kulturalnego na stanowisku. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 64 869

Lekarza
chirurga szukam dla młodej zamożnej. Cel matrymonjalny — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 762

Przyjaciółkę
niezależną wdowę po inżynierze, wyswatam z odpowiednim panem 55—60 lat. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 761

Handlowiec
lat 24, szuka znajomości pań w celu matrymonjalnym. — Oferty Kurjer Poznański zdg 65 880

Dla syna
mego, przystojnego bruneta z majątkiem szukam odpowiedniej żony do lat 30 posiadającej kawiarnię, restaurację lub skład spożywczy. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera Pozn Dyskrecja zapewniona. zdg 65 827

Panna
lat 39, majątek 30 000 zł przystojna wyjdzie za odpowiedniego pana Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 912

Kawaler
lat 40, katolik, (podaptekarz) farmaceuta, poszukuje za żonę panny lub wdówki bezdzietnej od 30 do 40 lat z gotówką 40—50 tys. zł dla kupna apteki lub składu aptecznego. Pożądany jest także specjalistka aptekarka (magistra) i taka mogłaby mieć nawet mniej gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 847

Młodzieniec
(zbożowiec) lat 24, zapozna miłą sympatyczną gospodarną panienkę do lat 20 Cel matrymonjalny Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 850

Kawaler
lat 50 zapozna starszą inteligentną pannę. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 897

Urzędnik
ciemno - blondyn lat 27, poślubi panią miłego usposobienia, religijną gospodarną Oferty Kurjer Poznański zdg 65 977

Kawaler
lat 34 podoficer zawodowy stacjonujący w Poznaniu ożeni się z szlachetną zgrabną (fach.) panią. Szczegółowe i bezanonimowe oferty możliwie z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdg 65 976 Dyskrecja i zwrot fotografji zapewniona.

Kupiec - Przemysłowiec
lat 40, właściciel poważnego przedsiębiorstwa przemysłowego przystojny dobrego charakteru — pozna pannę lub wdowę. Dyskrecja i zwrot fotografji ręcze słowem honoru. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 969

Panna
lat 30 inteligentna przystojna, gospodarna z majątkiem 18 000, wyjdzie za urzędnika etatowego lub nauczyciela, chętnie na prowincję. Zgłoszenia tylko poważne Kurjer Poznański zdg 65 916

Wdowa
lat 39, posiadająca skład towarów krótkich w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, dobrze prosperujący, pozna inteligentnego pana, mającego tysiące, lecz nie koniecznie. Cel matrymonjalny — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 944

Technik
lat 28, przystojny na stanowisku kierowniczem, oficer rezerwy szuka panny zamożnej cel matrymonjalny. Biura wykluczone. Kurjer Pozn. zdg 66 159

„Rekord"
najstarsze biuro matrymonjalne, doprowadza umiejętnie do skutku małżeństwa wszystkich sfer. — Skarbowa 15 telef. 40-18. zdg 66 127

Panna
wykształcona posad. ciek. mieszkanie w Poznaniu, właścicielka dobrze prosperującego przedsiębiorstwa, które zyskałoby przy pomocy inteligentnego męża, chciałaby poznać zdecydowanego poważnego urzędnika, oficera emeryta lub kupca. Wdowca uwzględnia. Zgłoszenia z podaniem bliższych danych Kurjer Pozn zdg 66 217

Panna
lat 31, posagu 6 000, wyprawa, wyjdzie za przedmiką etatowego (kolejarze). Oferty Kurjer Poznański zdg 66 063

Kawalerowi
lat 32, która pań lub wdówek pomoże do spłacenia spólnika. Cel matrymonjalny. Gotówka do 5 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 172

24 NAUKA

Szkoła tańców
Mikołajczak Kledecka Pocztowa 29 Kurs początkujący rozpoczynamy szesnastego godz. na dwudziesta złotych 10 —. Pg 7 823-2 31

Cours
de francais pour les enfants par M-lle Dardenne Mickiewicza 15 telep 73-80. zdg 64 451

Szkoła Tańców
Szczurek - Szczurkówna
Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 65 360

Francuski
konwersacja. Przygotowanie matury. (Dyplom paryski) Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdg 64 509

Korepetycji
w zakresie 7 kla. gimn. udzielam tanio. Adres Kurjer Pozn. zdg 64 957

Francuskiego
udzielam tanio. Adres Kurjer Poznański zdg 64 961

Angielskiego
Francuskiego
kursy praktyczne Prof. Zarembiny Płynna mowa po 3 miesiącach Miesięcznie 8.—. Katolickim Stowarzyszeniom, urzędnikom znaczna zniżka. Zapisy na nowe kursy. Lekcje prywatne tłumaczenia francuskie angielskie. Przecznica 6, telefon 66-85. dg 2 188

Kursy dziecięce
francuskiego angielskiego, zespoły nieliczne. Prof. Zarembina — miesięcznie 10 Przecznica 6 telefon 66-85. dg 2 189

Kto
udziela lekcyj języka portugalskiego oraz francuskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 624

Kroju
szycia wyuczam tanio. Wilda, Kilińskiego 12, m. 2. zdg 65 605

Student
IV. przygotowuje do każdej klasy gimnazjalnej i umieszcza — Oferty Kurjer Pozn. zdg 64 547

Panienka
miła, inteligentna, z szkoła handlowa udziela dzieciom lekcyj oraz wyucza stenografji polskiej za obiady Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 784

Tłumaczenia
angielskie, francuskie, niemieckie przepisywanie na maszynie, lekcje. Standowska Aleje Marcinkowskiego 24, m. 31. ng 7437

Szkoła Tańca
Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kurs 10 złotych. Pg 7 354 50.3

Akademicki Kurs Tańca
roznoczyna Makowski
Plac Wolności 14 a. Pg 8 048-53 85

Korepetycji
do 2 kl gimn. poszukuje. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 65 966

Oryginalną Tanganillę
wyucza Baletmistrz Szczurek stylem zasadniczo choreograficznym zdg 66 036

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka
Dom Rzemieślniczy
zgłoszenia, lekcje prywatne każdego czasu. zdg 66 035

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki Oferty Kurjer Pozn zdg 66 025

Lekcyj
portugalskiego udzielam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 66 062

Pierwszy Polsce kurs angielszczyzny „Basic"!
Dziesięciotygodniowy kurs genjalnie uproszczony angielszczyzny „Basic": lekcja 50 groszy! Dr Arend B. A. (London) lektor uniwersytetu „Fonć" ulica 27 Grudnia 5. Wpisy codziennie. Początek kursu: 17 stycznia. zdg 66 061

Dzieci szkolne
przyjmuje codziennie, odrabianie lekcyj, pensjonat, Aleje Marcinkowskiego 19 II. pomoc, dozór. Opłata niska. zdg 66 001

Pomoc w nauce
z niemieckiem do 5. wstępnej włącznie za obiady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 397

25 MUZYKA

Lekcje
gry fortepianowej. Ogrodowa 3, parter. zdg 65 542

Strojenia
reparacje fortepianów wykonuje pierwszorzędnie, tanio. Filecki. Pocztowa 23, mieszkanie 5. Pg 7 819-158

Fortepian
do ćwiczeń wolny. Wspólna 51, mieszkanie 5. zdg 65 537

Lekcyj
gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Kaulfussówna, Wilda Strumykowa 7, III. zdg 65 505

Sompoliński
od pierwszego lutego wolny. Fletpiccolo Saksofony Alt-tenor — Accordeon. Poznań, Wielkopolanka. zdg 65 509

Prof. śpiewu Miączyńska
powróciła i rozpoczyna 16 bm. na nowo udzielać lekcyj śpiewu pojedyńczo i zbiorowo. Zgłoszenia od 4—7 popołudniu Strzelecka 10, I. zdg 65 657

Lekcje
muzyki. Fredry 12. Ostroroga Zakręt 13. zdg 65 594

Wodna 8
kursy gry fortepianowej — teorji. Niezamożnym ulgi. — Popisy. zdg 64 487

Uczennica
wyższych kursów muzycznych udziela lekcji gry na fortepianie i teorji dobrze i tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 756

Śpiewaczka
udziela lekcyj śpiewu solowego. Św. Józefa 6 m 6. zdg 65 832

Profesorka
fortepianu dyplom wirtuozowski, studja zagraniczne Ratajczaka 27, m. 5. zdg 65 961

8 zł.
początki fortepianu poza dom. uczennica Szkoły Muzycznej — Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 146

Fortepianowych
lekcyj udzielam. Ratajczaka 11, mieszkanie 115. zdg 66 057

Gry
fortepianowej udziela gruntownie dyplomowana. Plac Bernardyński 4. m. 9. rg 5 030

26 ROZRYWKA

Sympatyczny
pobyt poleca „Paryżanka". Półwiejska 30. Koncert zdg 65 785

Kino Tęcza
Grzeszna miłość. Jadwiga Smosarska. zdg 65 921

Kino „Aurora"
Tajemniczy zabójca i Charlie Chaplin. zdg 66 117

Kino Wilsona Łazarz
„Grzesznica" Elżbieta Pinajeffe. zdg 66 091

Dancing familijny
w każdą sobotę i niedzielę — Pierwszorzędne trio jazz. Restauracja „Pod Strzechą". Plac Wolności 7. zdg 65 350

Książkowy
długoletnia praktyka poszukuje posady zakłada — prowadzi książkowość uproszczona Oferty Kurjer Poznański pod zdg 64 262

Maszynistka-stenografistka
polsko-niemiecka, znająca prace biurowe z praktyką poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 64 414

Bufetowa
książkowa, maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 548

Cukiernik
młodszy dzielny poszukuje posady za obsługę gości Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 64 823

Szuka
posady woźnego inkasenta lub inkasenta sumienne i uczciwe spełnienie obowiązku dobre polecenie z kaucją 1 000 złotych do poważnego przedsiębiorstwa. Adres Kurjer Pozn. zdg 65 155

Wykształcona
panienka w przykrej sytuacji poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 329

Ogrodnik
kawaler, lat 26 wykwalifikowany we wszystkich gałęziach swego zawodu z dobremi poleceniami poszukuje posady od 1 lutego lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 65 238

Kuśnierka
samodzielna poszukuje pracy poza i w domu Oferty Kurjer Poznański zdg 65 573

Fryzjer
starszy z ondulacją, praktyka pierwszorzędnych zakładów poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 64 849

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdg 65 312

Gospodyni
młodsza samodzielna poszukuje posady od 1 2 33. w majątku lub w Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdg 65 263

Krawcową
kto zatrudni przez 2 miesiące? Mniejsze wynagrodzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 264.

Służąca
cośkolwiek gotowaniem, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 349

Młoda dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdg 65 370

Uczciwa
dziewczyna z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady lub posługi od 15 lub 1 2 Oferty Kurjer Poznański zdg 65 378

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady w cośkolwiek gotowaniem zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 234

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych Ofetry Kurjer Poznański zdg 65 292

„Orędownik Wielkopolski"

istniejący od roku 1870,

jest

najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

Przedpłata miesięczna wynosi:

W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych . . . . . 1,95 zł
W agencjach w Poznaniu . . . . . 2,20 zł
Z odnoszeniem do domu . . . . . 2,20 zł
Na prowincji na pocztach już z odnoszeniem do domu . . . . . 2,34 zł

Redakcja i administracja: Poznań, św Marcin 70.
Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Stenotypistka
biegła szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 61 997

Szofer
inteligentny szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 59 065

Bilansista
rutynowany poszukuje posady, zakłada księgi prawidłowe reguluje. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 170

Syn
uczciwych rodziców były wychowanek ks. ks. Salezjanów lat 17 poszukuje posady ucznia za małem wynagrodzeniem Zna stenografję, pisanie na maszynie i wszystko co wchodzi w zakres biurowości. Oferty Kurjer Pozn. zdg 64 851

Drogerzystka
dyplomowana, młodą poszukuje posady Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia: Warta powiat Sieradz skrzynka pocztowa 3. zdg 65 509

Drogerzysta
lat 27 z rutyną fachową obejmie posadę zaraz miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 280

Ogrodnik
kawaler, specjalista kwiaciarz i hodowca wczesnych warzyw — przyjmie posadę w handlowym lub w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 386

Kasjerka
względnie ekspedjentka z kaucją poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 407

Uczennica
drogeryjna z dwuletnią praktyką poszukuje pracy — Warunki skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 508

Mistrz fryzjerski
damsko - męski kawaler szuka stałej posady od lutego. Zgłoszenia Guhr Ostrów Pozn. ng 7432

Siodlarz - tapicer
lat 26 pilny i obowiązkowy — dzielny fachowiec, prosi PP Mistrzów o stałą pracę od 1. 2. lub później. Przyjmie także pracę siodlarza dominjalnego. Bardzo dobre referencje Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 64 033

Pomocnik aptekarski
(siła żeńska) z egzaminem wojewódzkim, 4 letnia praktyka dobrem świadectwem, władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego pod zdg 64 359

Służąca
z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 478

Urzędnik gospodarczy
lat 33 z 10 letnią praktyką w intensywnych majątkach w Poznańskiem i na Pomorzu, energiczny z bardzo dobremi referencjami dobry organizator poszukuje posady żonatego od 1. 4. 33. lub później Na życzenie większa kaucja. — Zgłoszenia ekspedycja Kurjera Poznańskiego zdg 65 269

Uczeń
pozamiejscowy pragnie nauki rzeźnictwa Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 635

Kucharka
znająca dobrze kuchnią restauracyjną poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 223

Poszukuje
posady zecer może złożyć kaucję lub wstąpi do spółki mniejszej drukarni wraz z składem papieru. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 630

Krawcowa
szyje elegancko, tanio, szuka pracy w dom. poza dom. Kramarska 23, m. 9. rg 5 025

Portjerstwa
z mieszkaniem szukają bezdzietni. Oferty Kurjer Poznański rg 5 024

Czeladnik
rzeźnicki z praktyką szuka pracy z kaucją lub bez. Oferty Kurjer Poznański rg 5 021

Sekretarz adwokacki
biegły w polskim i niemieckim poszukuje posady ewentualnie na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 094

Bufetowa
znająca się na obsłudze gości przyjmie posadę jako ekspedjentka w piekarni cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 147

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady do samotnej osoby. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 65 171

Kasjerka
z gwarancją, skromne wymagania szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 558

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 65 557

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 554

Dziewczyna
mająca zamiłowanie do gospodarstwa wiejskiego do drobiu poszukuje posady na wieś najchętniej do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 311

Służąca
poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 65 285

Prasowaczka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 276

Fryzjerka
szuka posady zaraz na prowincji Oferty Kurjer Poznański zdg 65 261

Młodsza fryzjerka
manikurzystka szuka posady — Oferty Kurjer Pozn zdg 64 959

Urzędniczka
rutynowana poszukuje popołudniowej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 219

Na majątku
młoda sekretarka
obejmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 229

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 65 172

Ekspedjentka
poszukuje posady do składu piekarsko - cukierniczego złoży kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 563

Młodsza
dziewczyna uczciwa i pracowita poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 65 495

Posługaczka
poszukuje posługi do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 479

Maszynistka
młoda, praktyką biurową z wynagrodzeniem 40 zł miesięcznie poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 559

Bufetowa
poszukuje posady w restauracji lub jadłodajni z kaucją od 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 584

Panienka
z lepszej rodziny przyjmie posadę jako ekspedjentka do składu piekarskiego z kaucją od 1. 2 Oferty Kurjer Poznański zdg 65 583

Posługaczka
poszukuje całodziennej posługi. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 506

Praczka
poszukuje prania. Półwiejska 35 m. 6. zdg 65 384

Służąca
młodsza uczciwa poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 382

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z praniem od 15 Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 743

Cukiernik - karmelarz
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 65 621

Biuralistka
szuka posady popołudniowej — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 437

Gospodyni
kucharka znająca prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady chętnie u samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 474

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 645

Pomocnik drogeryjny
młody lub laborant 6 kl. gimnazjum i 3-letnią praktyką drogeryjną przyjmie posadę Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdg 65 448

Panienka
inteligentna, z ukończonem gimnazjum poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 65 471

Kierownik tartaku
werkmistrz - placowy — 28-letnia praktyka naprawy maszyn montowanie, eksploatacja lasu długoletnie świadectwa poszukuje posady Kaucja 2 000 Oferty Kurjer Poznański zdg 66 189

Dziewczyna
wiejska, średniem gotowaniem i wszelkiej pracy poszukuje posady od 15. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 466

Kelnerka
szuka posady na wyjazd. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 65 414

Nauczycielka
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 65 357

Reemigrantka
z Ameryki z kilkoletniem dzieckiem, szuka jakiejkolwiek pracy, zna języki: angielski niemiecki, prace biurowe i fotograficzne. Obecnie znajduje się w krytycznem położeniu. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 64 909

Prawnik
były urzędnik wojewódzki, obeznany dokładnie z postępowaniem nadzorczo-konkursowem, cywilnospornem egzekucyjnem i skarbowem poszukuje odpowiedniej posady w przemyśle lub handlu. — Oferty Kurjer Pozn zdg 65 223

Dziewczyna
lat 16 poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 65 410

Dziewczyna
z dobremi świadectwami szuka posady do samotnej osoby lub lepszym domu zaraz, od piętnastego. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 403

Dziewczyna
do wszelkich prac z gotowaniem i praniem szuka posady od 15 1. za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 394

Posługaczka
dobrze polecona poszukuje posługi okolicy Wierzbięcic. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 281

Kasjer - książkowy
siła poważna, mający kilkoletnią działalność dysponenta we większych majątkach ziemskich obeznany z wszelkiemi sprawami w zakres rolnictwa wchodzącemi, doskonały bilansista lat 32 poszukuje posady. Referencje pierwszorzędne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 64 315

Posługaczka
szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 278

Wykwalifikowana
poszukuje pracy biurowej popołudniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 221

Stenotypistka
z maszyną z praktyką biuro adwokackie i znajomością książkowości poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 705

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku przyjmie posadę zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 65 660

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 253

Poszukuję
dla mojej siostrzenicy (sieroty) posady do wszystkiego u uczciwych państwa Focha 36 m 19. zdg 65 295

Sierota
uczciwa sumienna z dobremi świadectwami poszukuje posady do lepszej rodziny od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 308

Piekarz - cukiernik
szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 663

500
złotych dam za wyrobienie posady Posiadam wyższe wykształcenie handlowe Oferty Kurjer Poznański zdg 65 673

Posługi
prania poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 677

Osoba
lat 35 przyjmie posadę z dobrem gotowaniem do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 679

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 033

Posługi
w okolicy Jeżyc poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 161

Ogrodnik
kawaler lat 30 dzielny w swym zawodzie zna polowanie nadzór w podwórzu poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 150

Ogrodników
na posady dworskie i handlowe poleca Wielkp. Związek Tow. Ogrodniczych. Poznań Fr Ratajczaka 10 zdg 65 983

Kupiec
z gwarancją 5 000 tys. złotych. szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 014

Maszynistka
młoda, piszaca poprawnie dyktandem, praktyka biurowa wynagrodzeniem 50.— miesiecznie poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 168

Posługaczka
z gotowaniem i poleceniem poszukuje całodziennej posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 66 053

Pomocnik drogeryjny
młody lub laborant 6 kl. gimnazjum i 3-letnią praktyką drogeryjną przyjmie posade Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdg 65 448

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 928

Ogrodnik - szofer
z długoletnią praktyką dobremi świadectwami zna bartnictwo szuka posady Oferty Korzycki Sobota, poczta Rokietnica zdg 65 250/1

Ogrodnik - bartnik
11-letnia praktyka bardzo dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 257/8

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Dżimbi".
Niedziela, 15. 1. o godz. 3 po poł.: „Pani Prezesowa".
Niedziela, 15. 1. o godz. 8 wiecz.: „Życie jest skomplikowane".
Poniedziałek, 16. 1. „Życie jest skomplikowane".

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Faust" z Z. Fedyczkowską K. Czarneckim i Urbanowiczem.
Niedziela, 15. 1. o godz 3 po poł.: „Halka", ceny zniżone
Wtorek, 17. 1. „Dolly", ceny zniżone.
Środa, 18. 1. „Rigolletto" występ światowej sławy primadonny opery w Bukareszcie Pia Jgirosanu
Czwartek, 19. 1. „Carewicz" Premjera! Nowość!

Teatr Nowy: Dziś „Szafir".
Niedziela, 15. 1. o godz. 3 po poł.: „Królewna Lala", bajka dla dzieci po cenach zniżonych, poraz ostatni.
Niedziela, 15. 1. o godz. 8 wiecz.: „Szafir".
Poniedziałek, 16. 1. „Szafir".

Komedja Muzyczna: Dziś — „Jim i Jill.
Niedziela, 15. 1. o godz 3 30: „Taniec szczęścia", po cenach zniżonych.
Niedziela, 15. 1. o godz. 8 wiecz.: „Jim i Jill.
Poniedziałek, 16. 1. „Jim i Jill".

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Mata Hari".
Aurora: „Tajemniczy Zabójca i Charlie Chaplin.
Corso: „Djabeł z Arizony" — oraz „Trzej wykolejeńcy".
Colosseum: „Kawalerowie Dzikiego Zachodu".
Muza: „Najeźdźcy".
Metropolis: „Pokonani Zwycięzcy".
Oaza: „Miłość Artystki Jenny Lind".
Orzeł: „Szatański plan".
Odeon: „Droga do Raju".
Renaissance: „Plan W."
Roxy: „Wiara zwycięża"
Sfinks: „W szponach czerezwyczajki".
Słońce: „Zemsta Tonga".
Tęcza: „Grzeszna Miłość".
Wilsona: „Grzesznica".

Asystent aptekarski
poszukuje posady lub zastępstwa zaraz. Władą językiem niemieckim i 10-letnią praktyka Dobre referencje. Zgłoszenia prosze Kurjer Poznański rr 5 013

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 879

Dziewczyna
uczciwa, pracowita zna smaczne gotowanie przyjmie posadę od 1. 2. w lepszym domu. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 995

Krawcowa
wykonuje pierwszorzędnie tanio Komorowska Focha 35. m. 13. zdg 65 986

Niemka
wdowa szuka posady do prowadzenia gospodarstwa domowego. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 985

Dziewczyna
z gotowaniem, praniem do wszystkiego szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 837

Mistrz piekarski
szuka posady za niewielkiem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 854

Dziewczyna
lepsza szuka posady jako pokojowa biegła w obsłudze szyciu i prasowaniu. Greta Piekarska. Dąbrowa poczta Bukowiec Stary pow. Nowy Tomyśl. zdg 65 849

Posługaczka
z dobremi poleceniami szuka posługi na przedpołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 840

Panienka
inteligentna miła szuka pracy ekspedjentki piekarni cukierniczej lub do dzieci z pomocą w lekcjach. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 65 910

Panienka
inteligentna poszukuje posady do składu piekarskiego. Oferty Kurjer Pazn. zdg 66 045

Krawcowa
pierwszorzędna szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 044

Marszantka
biegła w ekspedycji. poszukuje posady. możliwie na prowincje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 938

Krawcowa
szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 180

Służąca
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 023

Panienka
z lepszego domu z prowincji szuka posady do prac domowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 746

Młodsza
dziewczyna poszukuje posługi lub posady z mniejszem gotowaniem zaraz. Prosze o łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 65 694

Fryzjerka manicurzystka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 695

Biegła maszynistka
z praktyką bankową i biura adwokackiego przyjmie posadę zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 65 696

Praczka
uczciwa, czysto pierze. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 770

Krawcowa
dzielna poszukuje pracy poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 757

Ekspedjentka
branży rzeźnickiej biegła mowie polskiej, niemieckiej, dobremi świadectwami, poszukuje posady zaraz lub później małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 819

Krawcowa
pierwszorzędny krój poszukuje pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 810

Posługi
poszukuje. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 65 781

Posiadaczy
rachunków bieżących obowiązkiem jest stwierdzić, czy nie są pokrzywdzeni przy obliczaniu procentów. Na podstawie klucza i liczb procentowych przeprowadzam kontrolę bezwzględnie poprawnie. Wietrzyński były kierownik banku Leszno Poniatowskiego. ng 7435

Bez pieniężnego wynagrodzenia
poszukuje posady rolnik, lat 29. z dobrej rodziny. Trzechletnia szkoła rolnicza, praktyka, dokładna znajomość księgowości, korespondencji (maszynowo, itp. oraz silników spalinowych — referencje. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 703

Praczka
czysto pierze. Strzałowa 7. m. 11 zdg 65 738

Kasjer - książkowy
siła poważna, mający kilkoletnią działalność dysponenta we większych majątkach ziemskich obeznany z wszelkiemi sprawami w zakres rolnictwa wchodzącemi. doskonały bilansista lat 32 poszukuje posady. Referencje pierwszorzędne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 64 315

Posługaczka
szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 278

Wykwalifikowana
poszukuje pracy biurowej popołudniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 221

Stenotypistka
z maszyną z praktyką biuro adwokackie i znajomością książkowości poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 705

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 660

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 253

Poszukuję
dla mojej siostrzenicy (sieroty) posady do wszystkiego u uczciwych państwa. Focha 36 m 19. zdg 65 295

Sierota
uczciwa sumienna z dobremi świadectwami poszukuje posady do lepszej rodziny od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 308

Piekarz - cukiernik
szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 663

500
złotych dam za wyrobienie posady. Posiadam wyższe wykształcenie handlowe Oferty Kurjer Poznański zdg 65 673

Posługi
prania poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 677

Osoba
lat 35 przyjmie posadę z dobrem gotowaniem do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 679

Panienka
z dobremi świadectwami poszukuje praktyki do biura. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 682

Szofer
młodszy szuka posady ewentl z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 686

Wychowawczyni
dłuższą praktyką poszukuje posady także wyręczenia pani. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 631

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 629

Bufetowa
młoda, przystojna z długoletnią praktyką poszukuje pracy z obsługą gości. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 65 627

Poszukuję
posługi w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 617

Były wywiadowca
energiczny sumienny trzeźwy, znający szajki złodziejskie szuka odpowiedniej posady Oferty Kurjer Poznański zdg 65 610

Stenotypistka
piszącą biegle na maszynie znająca księgowość szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 658

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady do dwojga lub samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdg 65 306

Posługi
poszukuje sumienna dziewczyna. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 050

Posady
do wszystkiego w pobliżu św. Marcina poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 020

28 WOLNE MIEJSCA

Gospodyni
z dobrem gotowaniem od 15. Kolejowa 55 mieszkanie 1 godziny ranne. zdg 66 092

Uwaga!
Spółka z ogr. odp. ma w swym dziale propagandowym kilka wolnych miejsc. W rachubę wchodzą tylko panie energiczne, samodzielne, powyżej lat 24. Zarobek świetny. Zgłoszenia w poniedziałek od 10—13, Kantaka 7, m. 7. Dzwonić do biura! zdg 66 105

Elewka
sumienna do hodowli drobiu w Poznaniu, wynagrodzenie skromne, potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 200

Inkasent
Adres Kurjer Pozn. zdg 66 229

Kuśnierz (ka)
celem eleganckiego wykonania kilku kołnierzy (lisów) potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 135

Kierownicy
filji z kaucją potrzebni na wszystkie miasta województwa Poznańskiego. Wysokie uposażenie z prowizją. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 725

Kasjerka
z kaucją potrzebna. Oferty z podaniem warunków, wysokości i rodzaju kaucji Kurjer Pozn. zdg 65 728

Ekspedjentka
do filji towarów krótkich z kaucją do 1 000 zł potrzebna Oferty Kurjer Poznański zdg 65 697

Posługaczka
potrzebna. Jeżycka 41. mieszk. 4. zdg 65 761

Stała
praca akwizycyjna. Wyroby złote, srebrne, na Raty. Zbyt łatwy. Zarobek zł 300 miesięcznie. Akwizytorzy (także niezawodowi) w całej Rzeczypospolitej poszukiwani. Oferty Eternitas sp z o o. Warszawa. ul Hortensja 6. Tg 817

Młodszy krawiec
który pragnie wydoskonalić się na dobrego fachowca uzyskać może natychmiast w pierwszorzędnym zakładzie krawieckim w Poznaniu stałą posadę. Warunek udzielenie pożyczki 4 000 złotych na ograniczony czas. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 65 967

Garderobiarz
(portjer) lokalny na stałą posadę potrzebny zaraz. Objęcie 250. — Buczkowski Poznań. Warszawska 5. zdg 65 290

Przyjmę
panienki w półroczną naukę szycia kroju. Wały Królowej Jadwigi 3 a. mieszk. 9. zdg 65 613

Panie
do sprzedaży artykułu żywnościowego potrzebne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 665

Uczennice
przyjme reczne robótki filet. Rauschowa Grobla 27. zdg 65 646

Ślusarz
na szmyty art. masow lub jako wspólnik z gotówką potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 358

M-gr farm.
z małą praktyka potrzebny zaraz Poznań. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 136

Inspektorzy
handlowi potrzebni na całe województwo Poznańskie. Miesiecznie 500 zł i prowizja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 722

Przedsiębiorstwo
w Poznaniu poszukuje kilka pań i panów do różnych prac biurowych. Zgłoszenia tylko sił wykwalifikowanych Kurjer Pozn. zdg 65 723

Zastępców
(podróżujących) na miasta i wsie poszukuje się za wysokiem wynagrodzeniem z prawem inkasa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 724

Kamasznik
kawaler kat. który samodzielnie kroi i szyje potrzebny zaraz. Gruszczyński Świecie n/W., Rynek 3, skład skór. zdg 65 586

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego. Szwajcarska 18 mieszk. 23. zdg 65 622

Poszukuje
się zdrowej dziewczyny do dziecka na cały dzień. Zgłoszenia z odpisami świadectw Kurjer Poznański pod zdg 65 623

W Banku Ludowym
Miasteczko n/Notecią — wakuje tymczasowa posada I. członka zarządu. Bezwzględnie wymagane: dłuższa praktyka bankowo - spółdzielcza poważne referencje i gwarancja. Wiek nie niżej 30 lat. Oferty należy złożyć na ręce Prezesa Rady Nadzorczej A. Krauze. Miasteczko n/Not. do dnia 18 stycznia b. r. Nieuwzględnione bez odpowiedzi. zdg 65 625

Służąca
skromne wymagania. Dąbrowskiego 23. mieszk. 7. zdg 66 188

Nauczycielka
ukończona potrzebna do dworu. skromne wymagania Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 106

Pań
panów zdolnych przedstawicieli rejonowych poszukujemy. Artykuł nowy. Stały wysoki zarobek. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 520

Energicznych
wymownych przedstawicieli poszukuje dla prowincji wielka fabryka — spółka akcyjna Fachowość niepotrzebna Pierwszeństwo mają emeryci. Stały dochód i przyszłość zapewnione Oferty sub „Codzienna potrzeba" do biura Fuchsa Łódź C Piotrkowska 50 ng 7183

Poszukuję
kapeli składającej się z 5 ludzi (każdy musi grać na kilku instrumentach) Zgłoszenia z podaniem gaży: Kawiarnia Grand Król.-Huta. Wolności 34. Pg 8 030-71.4

Ekspedjentki
samodzielnej cukierków i owoców z kaucją 1 000 zł poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 048

Panienki
do kroju krawatów poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 038

Początkującej
maszynistki na bezpłatną praktykę poszukuje po praktyce obejmie kierownictwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 813

Podróżujący
w branży perfumeryjno - kosmetycznej z kaucją zdolny sprzedawca ustosunkowany w aptekach i lepszych drogerjach potrzebny do poważnej fabryki w Poznaniu Oferty uprasza Kurjer Poznański zdg 65 873

Służąca
uczciwa, czysta, polecona potrzebna 3 Maja 7 m 13 zdg 65 839

Czynnych
inteligentnych współpracowników — czek z udziałem 100 do 1 000 złotych poszukuje firma w Poznaniu. Oferty z życiorysem Kurjer Pozn zdg 65 833/4

Maszynistka
posiadająca własną maszynę do pisania potrzebna Oferty z warunkami Kurjer Pozn. zdg 66 031

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem bez prania od zaraz potrzebna Zgłoszenia ul Kantaka 7 m 5 pomiędzy godziną 17—19 zdg 66 077

Dziewczyna
potrzebna od 15 Nowicki Wielkie Garbary 23 zdg 65 917

Ekspedjentka
z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 024

Sprzedawców
jarmarcznych - dobry artykuł poszukuje. Adres Kurjer Pozn zdg 66 028

Sześć
poważnych energicznych pań przyjmiemy Zgłoszenia w poniedziałek od 11—3 Młyńska 9 m. 4 zdg 66 058

Okuwacz
drzwi potrzebny. Cena od sztuki Oferty Kurjer Pozn zdg 66 054/5

Ekspedjentki
samodzielnej delikatesów z kaucją 1 000 poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 049

Panna
z branży perfumeryjno-kosmetycznej nie niżej lat 22 potrzebna. J. Gadebusch. ul. Nowa 7. zdg 65 755

Ekspedjentka
branża pończoszniczo bieliźniarska potrzebna od 1 lutego do nowootwartego składu. Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 65 802

Służąca
dobrze polecona uczciwa gotowanie sprzątanie od 1. 2. potrzebna. Posada stała. Adres poda Kurjer Pozn. zdg 65 863

Obuwnicy
na dostawę obuwia męskiego mogą się zgłosić wraz z wzorami o godz. 6 wieczorem Aleje Marcinkowskiego 7 zdg 65 841/2

Na ból głowy tylko proszek z żabką
P. BARCINOWSKI
Pg 7 180-31.5

Dla pań
kursy prasowania tanio Zielona 1 m. 5. II. zdg 66 032

Niania
(starsza) na wyjazd potrzebna — Zgłoszenia 27 Grudnia 10 m 16. zdg 66 211

Młynarz
zaraz potrzebny posada samodzielna i stała Gwarancja w gotówce Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 201

Pani
młoda inteligentna jako reprezentantka pani domu do prowadzenia i nadzoru gospodarstwa domowego i do pomocy w zakresie prac biurowych do lekarza na prowincji potrzebna Własnoręcznie napisany życiorys z fotografją wraz znaczkiem pocztowym na zwrotne przesłanie nadesłać do Kurjera Pozn dg 2 219

Potrzebna
nauczycielka wychowawczyni — najchętniej z językiem angielskim do dwóch dziewczynek 2½ i 4 i pół lat w majątku. Zgłoszenia z podaniem warunków oraz odpisami świadectw należy kierować do Kurjera Pozn pod zdg 65 846 — (Nieuwzględnione oferty zostaną bez odpowiedzi).

Potrzebny
urzędnik gosp kawaler od 1 4. br pod dyspozycję z skromnym wymaganiem Odpisy świadectw które się nie zwraca Kurjer Poznański zdg 65 843

Sierota
do dzieci lub wszystkiego zaraz. Szymański Wielka 25. zdg 65 911

Potrzebni
rolnik i leśnik z wykształceniem fachowem za wysokiem wynagrodzeniem do biura Oferty Kurjer Pozn zdg 65 727

Potrzebna
zaraz pokojowa silna znająca obsługę. Zgłoszenia osobiste pożądane na koszt własny. Majętność Koszuty p Środa. zdg 65 748

Kierownik (czka)
do kawiarni restauracji potrzebny (a) z podaniem kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 751

Kucharz
pierwszorzędnych domach pracował do wypomóżki. Grunwaldzka 18 1—3 zdg 65 692

Kasjer
bezwzględnie rutynowany książkowy i bilansista potrzebny z kaucją Warunki, wysokość i rodzaj kaucji podać Kurjer Poznański zdg 65 836

Organizatorzy
którzy posiadają własne organizacje agentów (podróżujących) na miasta i wsie potrzebni za stałem wysokiem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 835

Ekspedjentki
samodzielnej wędlin i drobiu z kaucją 1 000 zł poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 66 047

Rewelacja!
Pączki po 15 groszy!
Cukiernia N. WEBER,
Nowa 4. zg 17 472

Humor zagraniczny

Śpiewaczka: „Gdybym była ptaszyną, malutką ptaszyną...

Zaproszony gość (myśliwy): — Jakże chętnie bym cię zastrzelił!

(Gai Paris — Paryż). S. F.

Przedpłata na miesiąc styczeń 1933 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne" do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.